

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿۱﴾

۴۰ حدیث با از معصومین (علیهم السلام) ۱۸

در مقام و ولایت علی و فاطمه زهرا (علیها السلام)

نماز، روزه، حجاب، دانش، حج، منجی و.....

جمع آوری و تنظیم: محمود زارع پور

سرشناسه: زارع پور، محمود، ۱۳۳۶

عنوان: امام شناسی

شمارگان: ۵۰۰۰

قیمت: ۶۰.۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: دوم ۱۴۰۱

آدرس نویسنده: <http://m5736z.blog.ir/> لطفا پیام ارسال نمایید.

آدرس کتاب های منتشر شده: <http://zarepoorketab.blog.ir>

چاپ و صحافی: فراز اندیش سبز

چهل حدیث از پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم)

- ۱- **ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَهُوَ مُنَافِقٌ .. إِذَا حَدَّثَ كَذِبًا وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ**
نشان منافق سه چیز است .. ۱- سخن به دروغ بگوید . ۲- از وعده تخلف کند .
۳- در امانت خیانت نماید . تحف العقول ص ۳۱۶
- ۲- **لَا يَنَالُ شَفَاعَتِي مَنْ أَخَّرَ الصَّلَاةَ بَعْدَ وَقْتِهَا كَسَى** که نماز را از وقتش تأخیر بیندازد،
(فردای قیامت) به شفاعت من نخواهد رسید محاسن ص ۸۰
- ۳- **أَبْغَضَ الْحَلَالِ إِلَى اللَّهِ الطَّلَاقَ** .منفورترین چیزهای حلال در پیش خدا طلاق است
- ۴- **خَيْرُ الْأَصْحَابِ مَنْ قَلَّ شِقَاقُهُ وَكَثُرَ وِفَاقُهُ** .بهترین یاران کسی است که ناسازگاریش اندک باشد
و سازگاریش بسیار. تنبیه الخواطر معروف به مجموعه ورام
- ۵- **ابن آدم إذا أصبحت معافي في جسدك آمنة في سربك عندك قوت يومك فعلى الدنيا العفاء**
فرزند آدم وقتی تن تو سالم است و خاطرت آسوده است و قوت يك روز خویش راداری ، جهانگر
مباش . نهج الفصاحه ص ۱۵۹ ، ح ۲۳
- ۶- **ابن آدم عندك ما يكفيك و تطلب ما يطغيك ابن آدم لا بقليل تقنع و لا بكثير تشبع** فرزند
آدم، آنچه حاجت تو را رفع کند در دسترس خود داری و در پی آنچه تو را به طغیان و امی دارد روز
میگذاری، به اندک قناعت نمیکنی و از بسیار سیر نمی شوی.
- ۷- **مَنْ رَدَّ عَنْ عَرَضِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ الْبَتَّةَ** هرکس آبروی مؤمنی را حفظ کند، بدون
تردید بهشت بر او واجب شود. ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ص ۱۴۵
- ۸- **اتق دعوة المظلوم فإنما يسأل الله تعالى حقه و إن الله تعالى لا يمنع ذا حق حقه** از نفرین
مظلوم بپرهیز زیرا وی به دعا حق خویش را از خدا میخواهد و خدا حق را از حق دار دریغ نمی دارد.
نهج الفصاحه ص ۱۶۱ ، ح ۳۵
- ۹- **اتقوا الحجر الحرام في البنیان فانه اساس الخراب** از استعمال سنگ حرام در

ساختمان بهره‌یزید که مایه ویرانی است . نهج الفصاحه ص ۱۶۲ ، ح ۳۸

۱۰- **الْعِبَادَةُ سَبْعُونَ جُزْءً أَفْضَلُهَا جُزْءٌ طَلَبُ الْحَلَالِ** عبادت هفتاد جزء است و بالاترین و بزرگترین جزء آن کسب حلال است. مستدرک الوسایل و مستنبط المسایل ج ۱۳

۱۱- **اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ** از فراست مؤمن بترسید که چیزها را با نور خدا می‌نگرد کافی ج ۱ ، ص ۲۱۸ ، ح ۳

۱۲- **اتَّقُوا الدُّنْيَا فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهَا لِأَسْحَرُ مِنْ هَارُوتَ وَ مَارُوتَ**. از دنیا بهره‌یزید، قسم به آن کس که جان من در کف اوست دنیا از هاروت و ماروت سحرتر است .

۱۳- **اتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا تَصْعَدُ إِلَى السَّمَاءِ كَأَنَّهَا شِرَارَةٌ** از نفرین مظلوم بترسید که چون شعله آتش بر آسمان می‌رود . نهج الفصاحه ص ۱۶۳ ، ح ۴۷

۱۴- **لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَ زَكَاةُ الْأَبْدَانِ الصِّيَامُ** برای هر چیزی زکاتی است و زکات بدن‌ها روزه است. کافی ۴

۱۵- **اِثْنَانِ يَعْجَلُهُمَا اللَّهُ فِي الدُّنْيَا الْبَغْيُ وَ عَقُوقُ الْوَالِدَيْنِ** . دو چیز را خداوند در این جهان کیفر میدهد .. تعدي ، و ناسپاسی پدر و مادر . نهج الفصاحه ص ۱۶۵ ، ح ۵۸

۱۶- **أَجْرُكُمْ عَلَى قَسَمِ الْجَدِّ أَجْرُكُمْ عَلَى النَّارِ** هر کس از شما در خوردن قسم جدیتر است به جهنم نزدیکتر است . نهج الفصاحه ص ۱۶۶ ، ح ۶۴

۱۷- **أَجْمَلُوا فِي طَلَبِ الدُّنْيَا فَإِنَّ كَلَامَ مَيْسِرٍ لَمَّا خُلِقَ لَهُ** . در طلب دنیا معتدل باشید و حرص نزنید، زیرا به هر کس هر چه قسمت اوست می‌رسد. شهاب الاخبار

۱۸- **هُوَ شَهْرٌ أَوَّلُهُ رَحْمَةٌ وَ أَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ وَ آخِرُهُ إِجَابَةٌ وَ الْعِثْقُ مِنَ النَّارِ** رمضان ماهی است که ابتدایش رحمت است و میانه‌اش مغفرت و پایانش آزادی از آتش جهنم.

۱۹- **أَحِبَّ الْأَعْمَالَ إِلَى اللَّهِ الصَّلَاةَ لَوَقْتِهَا ثُمَّ بَرَّ الْوَالِدَيْنِ ثُمَّ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ** بهترین

کارها در نزد خدا نماز به وقت ، آنگاه نیکی به پدر و مادر، آنگاه جنگ در راه خدا.

۲۰- أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ الْأَتْقِيَاءُ الْأَخْفِيَاءُ محبوبترین بندگان در پیش خدا پرهیزگاران گمنامند .

مجموعه ورام ج ۱ ، ص ۵

۲۱- إِنَّ الدِّينَارَ وَالدَّرْهَمَ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ وَهُمَا مُهْلِكَاكُمْ. همانا دینار و درهم پیشینیان شما را به

هلاکت رساند و همین دو نیز هلاک کننده شماست. کافی ج ۲

۲۲- احب الاعمال الي الله اذومها و ان قل . محبوبترین کارها در پیش خدا کاریست که دوام آن بیشتر

است ، اگر چه اندک باشد . نهج الفصاحه ص ۱۶۷ ، ح ۷۳

۲۳- أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ مَنْ أَطْعَمَ مِنْ جُوعٍ أَوْ دَفَعَ عَنْهُ مَغْرَمًا أَوْ كَشَفَ عَنْهُ كَرْبًا بهترین کارها در

پیش خدا آن است که (بینوایی را) سیر کنند ، یا قرض او را بپردازند یا زحمتی را از او دفع نمایند . نهج

الفصاحه ص ۱۶۸ ، ح ۷۶

۲۴- لَا فَقْرَ أَشَدُّ مِنَ الْجَهْلِ وَلَا مَالَ أَعْوَدُ مِنَ الْعَقْلِ هیچ تهیدستی سخت تر از نادانی و هیچ مالی

سودمندتر از عقل نیست . کافی ج ۱ ص ۲۵ ، ح ۲۵ - محاسن ص ۱۷

۲۵- احب الاعمال الي الله حفظ اللسان بهترین کارها در پیش خدا نگهداری زبان است .

۲۶- أَحَبُّ الْجِهَادِ إِلَى اللَّهِ كَلِمَةٌ حَقٌّ تَقَالَ لِإِمَامٍ جَائِرٍ بهترین جهادها در پیش خدا سخن حقی است

که به پیشوای ستمکار گویند . نهج الفصاحه ص ۱۶۸ ، ح ۸۰

۲۷- أَحَبُّ الطَّعَامِ إِلَى اللَّهِ مَا كَثُرَتْ عَلَيْهِ الْأَيْدِي بهترین غذاها در پیش خدا آن است که گروهی بسیار

بر آن بنشینند . نهج الفصاحه ص ۱۶۹ ، ح ۸۲

۲۸- احب اللهو الي الله تعالي اجراء الخيل و الرمي . بهترین بازیها در پیش خدا اسب دوانی و

تیراندازی است . نهج الفصاحه ص ۱۶۹ ، ح

۲۹- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ إِلَّا إِنْ أَلَى اللَّهُ يُحِبُّ بَغَاةَ الْعِلْمِ طلب علم بر هر

مسلمانی واجب است، همانا خدا جویندگان علم را دوست دارد. کافی ج ۱، ص ۳۰، ح ۱

۳۰- احب الله تعالی عبدا سمحا اذا باع وسمحا اذا اشتری و سمحا اذا قضي و سمحا اذا اقتضي
خداوند بندهای را که به هنگام خرید و هنگام فروش و هنگام دریافت سهلانگار است دوست دارد.
نهج الفصاحه ص ۱۶۹، ح ۸۵

۳۱- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. از جمله بندگان آن کس پیش خدا محبوبتر است که
برای بندگان سودمندتر است تحف العقول ص ۴۹ نهج الفصاحه، ح ۸۶

۳۲- أحتوا التراب في وجوه المداحين بر چهره ستایشگران، خاک بیفشانید نهج الفصاحه

۳۳- أَحْزَمُ النَّاسِ أَكْظَمُهُمْ لِلْغَيْظِ آنکه در فرو بردن خشم از دیگران بیشتر است، از همه کس دور
اندیشتر است. من لایحضره الفقیه ج ۴ ص ۳۹۶ امالی (صدوق) ص ۲۱

۳۴- اخبروا الناس بأخدانهم، فإن الرجل يخادن من يعجبه مردم را از معاشرانشان بشناسید، زیرا
کند هم جنس با هم جنس پرواز. نهج الفصاحه ص ۱۷۳، ح ۱۰۶

۳۵- اخوف ما أخاف علي امتي الهوي و طول الامل. بر امت خویش بیش از هر چیز از هوس و
آرزوی دراز بیم دارم. خصال ص ۵۱

۳۶- ادعوا الله و أنتم موقنون بالإجابة و اعلموا أن الله لا يستجيب دعاء من قلب غافل لاه. خدا
را بخوانید و به اجابت دعای خود یقین داشته باشید و بدانید که خداوند دعا را از قلب غافل بی خبر
نمی پذیرد. بحار الانوار (ط- بیروت) ج ۹۰، ص ۳۲۱

۳۷- ادني أهل النار عذابا ينتعل بنعلين من نار يغلي دماغه من حرارة نعليه. از مردم جهنم آنکه
عذابش از همه آسانتر است دو کفش آتشین بپا دارد که مغزوی از حرارت کفشهایش به جوش
میآید. نهج الفصاحه ص ۱۷۶، ح ۱۲۱

۳۸- ادني جذبات الموت بمنزلة مائة ضربة بالسيف. آسانترین کشتن های مرگ مانند صد ضربه
شمشیر است. نهج الفصاحه ص ۱۷۶، ح ۱۲۲

۳۹- إذا ابتلي أحدكم بالقضاء بين المسلمين فلا يقض و هو غضبان و ليسو بينهم في

النَّظَرُ وَالْمَجْلِسُ وَالْإِشَارَةُ. اگر یکی از شما به کار قضاوت میان مسلمانان دچار شود باید به هنگام غضب از قضاوت خودداری کند و میان ارباب دعوا در نگاه و نشیمنگاه و اشاره تفاوتی نگذارد نهج الفصاحه

۴۰- اذا أحب الله عبدا حماه الدنيا كما يظل أحدكم يحمي سقيمه الماء . وقتي خدا بنده اي را دوست دارد ، دنيا را از او منع میکند چنانکه شما مريض خویش را از نوشیدن آب منع میکني (همان)

حدیث از امام علی (علیه السلام)

قال أمير المؤمنين علي بن أبي طالب (عليه السلام) ..

۱- خیر پنهانی و کتمان گرفتاری من کُنُوزِ الْجَنَّةِ الْبُرِّ وَ إِخْفَاءِ الْعَمَلِ وَ الصَّبْرُ عَلَى الرَّزَايَا وَ كِتْمَانُ الْمَصَائِبِ. از گنجهای بهشت; نیکی کردن و پنهان نمودن کار [نیک] و صبر بر مصیبتها و نهان کردن گرفتاریها (یعنی عدم شکایت از آنها) است.

۲- ویژگی های زاهد الزَاهِدُ فِي الدُّنْيَا مَنْ لَمْ يَغْلِبِ الْحَرَامُ صَبْرَهُ، وَ لَمْ يَشْغَلِ الْحَلَالُ شُكْرَهُ. زاهد در دنيا کسی است که حرام بر صبرش غلبه نکند، و حلال از شکرش باز ندارد.

۳- تعادل در جذب و طرد افراد أَحِبُّ حَبِيبَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَعْصِيكَ يَوْمًا مَا. وَ أَبْغُضْ بَغِيضَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ حَبِيبَكَ يَوْمًا مَا. با دوستت آرام بیا، بسا که روزی دشمنت شود، و با دشمنت آرام بیا، بسا که روزی دوستت شود.

۴- بهای هر کس قِيمَهُ كُلُّ امْرٍءٍ مَا يُحْسِنُ. ارزش هر کسی آن چیزی است که نیکو انجام دهد.

۵- فقیه کامل أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِالْفَقِيهِ حَقَّ الْفَقِيهِ؟ مَنْ لَمْ يُرْخِصِ النَّاسَ فِي مَعَاصِي اللَّهِ وَ لَمْ يُقْنِظْهُمْ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ وَ لَمْ يُؤْمِنْهُمْ مِنْ مَكْرِ اللَّهِ وَ لَمْ يَدْعِ الْقُرْآنَ رَغْبَةً عَنْهُ إِلَى مَا سِوَاهُ، وَ لَا خَيْرَ فِي عِبَادَةِ لَيْسَ فِيهَا تَفَقُّهُ. وَ لَا خَيْرَ فِي عِلْمٍ لَيْسَ فِيهِ تَفَكُّرٌ. وَ لَا خَيْرَ فِي قِرَاءَةِ لَيْسَ فِيهَا تَدَبُّرٌ آیا شما را از فقیه کامل، خبر ندهم؟ آن که به مردم اجازه نافرمانی خدا را ندهد، و آنها را از رحمت خدا نومید نسازد، و از مکر خدایشان آسوده نکند، و از قرآن رو به چیز دیگر نکند، و خیری در عبادت بدون تفقه نیست، و خیری در علم بدون تفکر نیست، و خیری در قرآن خواندن بدون تدبّر نیست.

۶- خطرات آرزوی طولانی و هوای نفس إِنَّمَا أَخْشَى عَلَيْكُمْ إِثْنَيْنِ.. طُولَ الْأَمَلِ وَ اتِّبَاعَ الْهَوَى، أَمَا طُولُ الْأَمَلِ فَيُنْسِي الْأَخِرَةَ وَ أَمَا اتِّبَاعُ الْهَوَى فَإِنَّهُ يَصُدُّ عَنِ الْحَقِّ. همانا بر شما از دو چیز میترسم.. درازی آرزو و پیروی هوای نفس. اما درازی آرزو سبب فراموشی آخرت شود، و اما پیروی از هوای نفس، آدمی را از حق باز دارد

۷- مرز دوستی لَا تَتَّخِذَنَّ عَدُوَّ صَدِيقِكَ صَدِيقًا فَتَعْدَى صَدِيقَكَ. با دشمن دوستت دوست مشو که [با این کار] با دوستت دشمنی میکنی.

۸- اقسام صبر الصَّبْرُ ثَلَاثَةٌ.. الصَّبْرُ عَلَى الْمُصِيبَةِ، وَ الصَّبْرُ عَلَى الطَّاعَةِ، وَ الصَّبْرُ عَلَى الْمَعْصِيَةِ. صبر بر سه گونه : صبر بر مصیبت، و صبر بر اطاعت، و صبر بر [ترک] معصیت.

۹- تنگدستی مقدر مَنْ ضَيَّقَ عَلَيْهِ فِي ذَاتِ يَدِهِ، فَلَمْ يَظُنَّ أَنَّ ذَلِكَ حُسْنُ نَظَرٍ مِنَ اللَّهِ لَهُ فَقَدْ ضَيَّعَ مَأْمُولًا. وَ مَنْ وَسَّعَ عَلَيْهِ فِي ذَاتِ يَدِهِ فَلَمْ يَظُنَّ أَنَّ ذَلِكَ اسْتِدْرَاجٌ مِنَ اللَّهِ فَقَدْ آمَنَ مَخُوفًا. هر که تنگدست شد و نپنداشت که این از لطف خدا به اوست، یک آرزو را ضایع کرده و هر که وسعت در مال یافت و نپنداشت که این یک غافلگیری از سوی خداست، در جای ترسناکی آسوده مانده است.

۱۰- عزت، نه ذلت الْمَنِيَّةُ وَ لَا الدَّيِّيَّةُ وَ التَّجَلُّدُ وَ لَا التَّبَلُّدُ وَ الدَّهْرُ يَوْمَانِ.. فَيَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ فَإِذَا كَانَ لَكَ فَلَا تَبْطُرْ، وَإِذَا كَانَ عَلَيْكَ فَلَا تَحْزَنْ فَبِكُلَيْهِمَا سَتُحْتَبَرُ. مردن نه خوار شدن! و بی باکی نه خود باختن! روزگار دو روز است، روزی به نفع تو، و روزی به ضرر تو! چون به سودت شد شادی ممکن، و چون به زیانت گردید غم مخور، که به هر دوی آن آزمایش شوی

۱۱- طلب خیر مَا حَارَ مِنْ اسْتِخَارَةٍ، وَ لَا نَدِمَ مِنْ اسْتِشَارَةٍ. هر که خیر جوید سرگردان نشود، و کسی که مشورت نماید پشیمان نگردد.

۱۲- وطن دوستی عُمَرَتِ الْبِلَادُ بِحُبِّ الْأَوْطَانِ. شهرها به حبّ و دوستی وطن آباداند.

۱۳- سه شعبه علوم لازم الْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ.. الْفِقْهُ لِلْأَدْيَانِ، وَ الطَّبُّ لِلْأَبْدَانِ، وَ النَّحْوُ لِلْسَانَ. دانش سه قسم است.. فقه برای دین، و پزشکی برای تن، و نحو برای زبان.

۱۴- سخن عالمانه تَكَلَّمُوا فِي الْعِلْمِ تَبَيَّنَ أَقْدَارُكُمْ. عالمانه سخن گوید تا قدر شما روشن گردد.

۱۵- منع تلقین منفی لَا تَحَدِّثْ نَفْسَكَ بِفَقْرٍ وَلَا طُولِ عُمُرٍ. فقر و تنگدستی و طول عمر را به خود تلقین نکن.

۱۶- حرمت مومن سَبَابُ الْمُؤْمِنِ فِسْقٌ وَ قِتَالُهُ كُفْرٌ وَ حُرْمَةُ مَالِهِ كَحُرْمَةِ دَمِهِ. دشنام دادن به مومن فسق است، و جنگیدن با او کفر، و احترام مالش چون احترام خودش است.

۱۷- فقر جانکاه أَلْفَقْرُ الْمَوْتُ الْأَكْبَرُ، وَقِلَّةُ الْعِيَالِ أَحَدُ الْيَسَارَيْنِ وَ هُوَ نِصْفُ الْعَيْشِ. فقر و نداری بزرگترین مرگ است! و عائله کم یکی از دو توانگری است، که آن نیمی از خوشی است.

۱۸- دو پدیده خطرناک أَهْلَكَ النَّاسَ إِثْنَانِ.. خَوْفُ الْفَقْرِ وَ طَلَبُ الْفَخْرِ. دو چیز مردم را هلاک کرده.. ترس از نداری و فخرطلبی.

۱۹- سه ظالم أَلْعَامِلُ بِالظُّلْمِ وَ الْمُعِينُ عَلَيْهِ وَ الرَّاضِي بِهِ شُرَكَاءُ ثَلَاثَةٌ. شخص ستمکار و کمک کننده بر ظلم و آن که راضی به ظلم است، هر سه با هم شریکانند.

۲۰- صبر جمیل الصَّبْرُ صَبْرَانِ.. صَبْرٌ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ حَسَنٌ جَمِيلٌ، وَ أَحْسَنُ مِنْ ذَلِكَ الصَّبْرُ عِنْدَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْكَ. صبر بر دو قسم است.. صبر بر مصیبت که نیکو و زیباست، و بهتر از آن صبر بر چیزی است که خداوند آن را حرام گردانیده است.

۲۱- ادای امانت أَدُوا الْأَمَانَةَ وَ لَوْ إِلَى قَاتِلِ وُلْدِ الْأَنْبِيَاءِ. امانت را پردازید گرچه به کشته فرزندان پیغمبران باشد.

۲۲- پرهیز از شهرت طَلَبِي لِكَمَيْلِ بْنِ زِيَادٍ.. رُوِيَكَ لَا تَشْهَرُ، وَ أَحْفِ شَخْصَكَ لَا تُدَكِّرُ، تَعَلَّمَ تَعَلَّمَ وَ اصْمُتْ تَسَلَّمَ، لَا عَلَيْكَ إِذَا عَرَّفَكَ دِينَهُ، لَا تَعْرِفُ النَّاسَ وَ لَا يَعْرِفُونَكَ. آرام باش، خود را شهره مساز، خود را نهان دار که شناخته نشوی، یاد گیر تا بدانی، خموش باش تا سالم بمانی. بر تو هیچ باکی نیست، آن گاه که خدا دینش را به تو فهمانید، که نه تو مردم را بشناسی و نه مردم تو را بشناسند (یعنی، گمنام زندگی کنی).

۲۳- عذاب شش گروہ إِنَّ اللَّهَ يُعَذِّبُ سِتَّةَ سِتَّةٍ .. الْعَرَبَ بِالْعَصْبِيَّةِ وَالذَّهَاقِينَ بِالْكَبْرِ وَالْأَمْرَاءَ بِالْجَوْرِ وَالْفُقَهَاءَ بِالْحَسَدِ وَالتُّجَّارَ بِالْخِيَانَةِ وَأَهْلَ الرُّسْتَاقِ بِالْجَهْلِ. خداوند شش کس را به شش خصلت عذاب کند...عرب را به تعصب، و خان های ده را به تکبر، و فرمانروایان را به جور، و فقیهان را به حسد، و تجار را به خیانت، و روستایی را به جهالت.

۲۴- ارکان ایمان أَلَايْمَانُ عَلَى أَرْبَعَةٍ أَرْكَانٍ.. التَّوَكُّلِ عَلَى اللَّهِ، وَالتَّفْوِيزِ إِلَى اللَّهِ وَالتَّسْلِيمِ لِأَمْرِ اللَّهِ، وَالرِّضَا بِقَضَاءِ اللَّهِ. ایمان چهارپایه دارد.. توکل بر خدا، واگذاردن کار به خدا، تسلیم به امر خدا و رضا به قضای الهی.

۲۵- تربیت اخلاقی ذَلُّوا أَخْلَاقَكُمْ بِالْمَحَاسِنِ، وَقَوِّدُوهَا إِلَى الْمَكَارِمِ. وَعَوِّدُوا أَنْفُسَكُمْ الْحِلْمَ. اخلاق خود را رام خوبی ها کنید و به بزرگواری هایشان بکشانید و خود را به بردباری عادت دهید.

۲۶- آسانگیری بر مردم و دوری از کارهای پست لَا تُدَاقُوا النَّاسَ وَزُنًا بِوِزْنِ، وَ عَظُّمُوا أَقْدَارَكُمْ بِالتَّغَافُلِ عَنِ الدَّنِيِّ مِنَ الْأُمُورِ نَسَبَتْ بِهِ مَرْدَمٌ، زِيَادَ خَرْدَةٍ غَيْرِي نَكْنِيدُ، وَ قَدْرَ خُودِ رَا بَا كِنَارَهْ گِيرِي از كَارِهَای پست بالا برید.

۲۷- نگهبانان انسان كَفَى بِالْمَرْءِ حِرْزًا، إِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ إِلَّا وَ مَعَهُ حَفْظَةٌ مِنَ اللَّهِ يَحْفَظُونَهُ أَنْ لَا يَتَرَدَّى فِي بئرٍ وَلَا يَقَعُ عَلَيْهِ حَائِطٌ وَلَا يُصِيبُهُ سَبْعٌ، فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُ خَلُّوا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ أَجَلِهِ. آدمی را همین دژ بس که کسی از مردم نیست، مگر آن که با او از طرف خدا نگهبان هاست که او را نگه میدارند که به چاه نیفتد، و دیوار بر سرش نریزد، و درنده ای آسیبش نرساند، و چون مرگ او رسد او را در برابر اجلس رها سازند.

۲۸- روزگار تباهیها يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يُعْرَفُ فِيهِ إِلَّا الْمَاحِلُ وَ لَا يُظَرَفُ فِيهِ إِلَّا الْفَاجِرُ وَ لَا يُؤْتَمَنُ فِيهِ إِلَّا الْخَائِنُ وَ لَا يُخَوَّنُ إِلَّا الْمُؤْتَمَنُ، يَتَّخِذُونَ أَلْفَى مَغْنَمًا وَ الصَّدَقَةَ مَغْرَمًا وَصِلَةَ الرَّحِمِ مَنًّا، وَ الْعِبَادَةَ اسْتِطَالَةً عَلَى النَّاسِ وَ تَعَدِّيًّا وَ ذَلِكَ يَكُونُ عِنْدَ سُلْطَانِ النِّسَاءِ، وَ مُشَاوَرَةِ الْإِمَاءِ، وَ إِمَارَةِ الصَّبِيَانِ. زمانی بر مردم خواهد آمد که در آن ارج نیابد، مگر فرد بیعرضه و بیحاصل، و خوش طبع و زیرک دانسته نشود، مگر فاجر، و امین و مورد اعتماد قرار نگیرد، مگر خائن و به خیانت نسبت

داده نشود، مگر فرد درستکار و امین! در چنین روزگاری، بیتالمال را بهره شخصی خود گیرند، و صدقه را زیان به حساب آورند، وصله رحم را با منت به جای آرند، و عبادت را وسیله بزرگی فروختن و تجاوز نمودن بر مردم قرار دهند و این وقتی است که زنان، حاکم و کنیزان، مشاور و کودکان، فرمانروا باشند!

۲۹- زیرکی به هنگام فتنه كُنْ فِي الْفِتْنَةِ كَابْنِ اللَّبُونِ; لَا ظَهْرٌ فَيُزَكَّبُ، وَ لَا ضَرْعٌ فَيُحَلَبُ. هنگام فتنه چون شتر دو ساله باش که نه پشتی دارد تا سوارش شوند و نه پستانی تا شیرش دوشند.

۳۰- اقبال و ادبار دنیا إِذَا أَقْبَلَتِ الدُّنْيَا عَلَى أَحَدٍ أَعَارَتْهُ مَحَاسِنَ غَيْرِهِ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ عَنْهُ سَلَبَتْهُ مَحَاسِنَ نَفْسِهِ. چون دنیا به کسی روی آرد، نیکویی های دیگران را بدو به عاریت سپارد، و چون بدو پشت نماید، خوبی هایش را بر باید.

۳۱- ناتوان ترین مردم أَعْجَزُ النَّاسِ مَنْ عَجَزَ عَنِ اِكْتِسَابِ الْاِخْوَانِ، وَ أَعْجَزُ مِنْهُ مَنْ ضَيَّعَ مَنْ ظَفَرَ بِهِ مِنْهُمْ. ناتوانترین مردم کسی است که توان به دست آوردن دوستان را ندارد، و ناتوانتر از او کسی است که دوستی به دست آرد و او را از دست بدهد.

۳۲- فریاد رسی و فرح بخشی گرفتار مِنْ كَفَّارَاتِ الذُّنُوبِ الْعِظَامِ إِغَاثَةُ الْمَلْهُوفِ وَ التَّنْفِيسُ عَنِ الْمَكْرُوبِ. از کفاره گناهان بزرگ، فریاد خواه را به فریاد رسیدن، و غمگین را آسایش بخشیدن است.

۳۳- نشانه کمال عقل إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ نَقَصَ الْكَلَامُ چون خرد کمال گیرد، گفتار نقصان پذیرد.

۳۴- رابطه با خدا مَنْ أَصْلَحَ مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ أَصْلَحَ اللَّهُ مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ النَّاسِ وَ مَنْ أَصْلَحَ أَمْرَ آخِرَتِهِ أَصْلَحَ اللَّهُ لَهُ أَمْرَ دُنْيَاهُ. وَ مَنْ كَانَ لَهُ مِنْ نَفْسِهِ وَاعِظٌ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ. آن که میان خود و خدا را اصلاح کند، خدا میان او و مردم را اصلاح میکند و آن که کار آخرت خود را درست کند، خدا کار دنیای او را سامان دهد. و آن که او را از خود بر خویشتن واعظی است، خدا را بر او حافظی است.

۳۵- افراط و تفریط هَلَكَ فِي رَجُلَانِ مُحِبُّ غَالٍ وَ مُبْغِضٌ قَالَ. دو تن به خاطر من هلاک شدند.. دوستی که اندازه نگاه نداشت و دشمنی که بغض مرا در دل کاشت.

۳۶- روایت و درایت إِعْقَلُوا الْخَبَرَ إِذَا سَمِعْتُمُوهُ عَقْلَ رِعَايَةِ لِعَقْلِ رِوَايِهِ، فَإِنَّ رُؤَاةَ الْعِلْمِ كَثِيرٌ، وَ رِعَاتُهُ قَلِيلٌ. هر گاه حدیثی را شنیدید آن را با دقت عقلی فهم و رعایت کنید، نه بشنوید و روایت کنید! که راویان علم بسیارند و رعایت کنندگان آن اندک در شمار.

۳۷- پادشاه تارک گناه مَا الْمَجَاهِدُ الشَّهِيدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَعْظَمِ أَجْرًا مِمَّنْ قَدَرَ فَعَفَّ، لَكَادَ الْعَفِيفُ أَنْ يَكُونَ مَلَكًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ. مُزِدْ جِهَادَ كَرِ كَشْتَهْ دَر رَاهِ خِدَا بِيَشْتَرِ نِيَسْتِ اَز مَرْدِ پَارِسَا كِه مَعْصِيَتِ كَرْدَنِ تَوَانَدِ لِيَكُنْ پَارِسَا مَانَدِ وَ چنانکه گویی پارسا فرشته ای از فرشته ها

۳۸- پایان ناگوار گناه اذْكُرُوا انْقِطَاعَ اللَّذَاتِ وَ بَقَاءَ التَّيْبَعَاتِ. به یاد آرید که لذتها تمام شدنی است و پایان ناگوار آن بر جای ماندنی.

۳۹- صفت دنیا فِي صِفَةِ الدُّنْيَا.. تَعُرٌّ وَ تَضُرُّ وَ تَمُرُّ. در صفت دنیا فرموده است.. میفریبد و زیان میرساند و میگذرد.

۴۰- دینداران آخر الزمان يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَبْقَى فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ إِلَّا رَسْمُهُ وَ مِنَ الْأِسْلَامِ إِلَّا اسْمُهُ. مَسَاجِدُهُمْ يَوْمئِذٍ عَامِرَةٌ مِنَ الْبِنَاءِ خَرَابٌ مِنَ الْهُدَى. سُكَّانُهَا وَ عُمَارُهَا شُرَّ أَهْلِ الْأَرْضِ، مِنْهُمْ تَخْرُجُ الْفِتْنَةُ وَ إِلَيْهِمْ تَأْوِي الْخَطِيئَةُ يَرُدُّونَ مَنْ شَدَّ عَنْهَا فِيهَا. وَ يَسُوقُونَ مَنْ تَأَخَّرَ إِلَيْهَا. يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى فَبِي حَلَفْتُ لِأَبْعَثَنَّ عَلَى أَوْلِيكَ فِتْنَةً أَتْرُكَ الْحَلِيمَ فِيهَا حَيْرَانَ وَ قَدْ فَعَلَ. وَ نَحْنُ نَسْتَقِيلُ اللَّهَ عَثْرَةَ الْعُفْلَةِ.

مردم را روزگاری رسد که در آن از قرآن جز نشان نماند و از اسلام جز نام آن، در آن روزگار ساختمان مسجدهای آنان نو و تازه ساز است و از رستگاری ویران. ساکنان و سازندگان آن مسجدها بدترین مردم زمین اند، فتنه از آنان خیزد و خطا به آنان درآویزد. آن که از فتنه به کنار ماند بدان بازش گردانند، و آن که از آن پس افتد به سُویش برانند. خدای تعالی فرماید.. به خودم سوگند، بر آنان فتنه ای بگمارم که بردبار در آن سرگردان ماند و چنین کرده است، و ما از خدا می خواهیم از لغزش غفلت درگذرد.

چهل حدیث از حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها

۱. قَالَتْ فَاطِمَةُ الزَّهْرَاءُ سَلَامُ اللَّهِ عَلَيْهَا.. نَحْنُ وَسَيْلَتُهُ فِي خَلْقِهِ، وَ نَحْنُ خَاصَّتُهُ وَ مَحَلُّ قُدْسِهِ، وَ

نَحْنُ حُجَّتُهُ فِي غَيْبِهِ، وَ نَحْنُ وَرَثَةُ اءَنْبِيَائِهِ مَا اهل بيت پیامبر وسیله ارتباط خداوند با خلق او هستیم ، ما برگزیدگان پاک و مقدس پروردگار می باشیم ، ما حجت و راهنما خواهیم بود؛ و ما وارثان پیامبران الهی هستیم . نهج البلاغه ابن ابی الحدید ج ۱۶ ص ۲۱۱

۲ قَالَتْ عَلَيْهَا السَّلَامُ .. وَ هُوَ اَلَا مَامُ الرَّبَّانِي ، وَ اَلْهَيْكَلُ التُّورَانِي ، قُطْبُ الْاَقْطَابِ، وَ سُلَالَةُ الْاُ

طِيَابِ، النَّاطِقُ بِالصَّوَابِ، نُقْطَةُ دَائِرَةِ الْاِمَامَةِ در تعریف امام علی علیه السلام فرمود .. او پیشوای الهی و ربّانی است ، تجسم نور و روشنائی است ، مرکز توجه تمامی موجودات و عارفان است ، فرزندی پاک از خانواده پاکان می باشد، گوینده ای حَقّگو و هدایتگر است ، او مرکز و محور امامت و رهبریّت است.(ریاحین الشریعة ج ۱، ص ۹۳)

۳ ابوا هذه الأمة مُحَمَّدٌ وَ عَلِيٌّ، يُقِيمَانِ اءِوَدَهُمْ، وَ يُنْقِذَانِ مِنَ الْعَذَابِ الدَّائِمِ اِنْ اطَاعُوهُمَا، وَ

يُبِيحَانِهِمُ النَّعِيمَ الدَّائِمَ اِنْ وَاَقَفُوهُمَا حضرت محمد صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام ، والدین این امت هستند، چنانچه از آن دو پیروی کنند آن ها را از انحرافات دنیوی و عذاب همیشگی آخرت نجات می دهند؛ و از نعمت های متنوع و وافر بهشتی بهره مندشان می سازند. (بحارالانوار.. ج ۲۳)

۴ مَنْ اَصْعَدَ اِلَى اللَّهِ خَالِصَ عِبَادَتِهِ، اَهْبَطَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ اَفْضَلَ مَصْلَحَتِهِ هر کس عبادات و

کارهای خود را خالصانه برای خدا انجام دهد، خداوند بهترین مصلحت ها و برکات خود را برای او تقدیر می نماید. (بحار.. ج ۶۷، ص ۲۴۹، ح ۲۵)

۵. اِنَّ السَّعِيدَ كُلَّ السَّعِيدِ، حَقَّ السَّعِيدِ مَنْ اَحَبَّ عَلِيًّا فِي حَيَاتِهِ وَ بَعْدَ مَوْتِهِ.

همانا حقیقت و واقعیت تمام سعادت ها و رستگاری ها در دوستی علی علیه السلام در زمان حیات و پس از رحلتش خواهد بود. شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید.. ج ۲، ص ۴۴۹

۶ اِلٰهِي وَ سَيِّدِي ، اءَسْئَلُكَ بِالَّذِيْنَ اَصْطَفَيْتَهُمْ، وَ بِبُكَاءِ وَلَدِيِّ فِي مُفَارِقَتِي اَنْ تَغْفِرَ لِعُصَاةِ شِيَعَتِي

، وَ شِيَعَةَ ذُرِّيَّتِي خداوند، به حق اولیاء و مقربانی که آنها را برگزیده ای ، و به گریه فرزندانم پس از

مرگ و جدائی من با ایشان ، از تو می خواهم گناه خطاکاران شیعیان و پیروان ما را ببخشی . (کوکب الدرّی.. ج ۱، ص ۲۵۴)

۷ شِيعَتُنَا مِنْ خِيَارِ اَهْلِ الْجَنَّةِ وَكُلُّ مُحِبِّينَا وَ مَوَالِي اَوْلِيَانِنَا وَ مُعَادِي اَعْدَائِنَا وَ الْمُسْلِمُ بِقَلْبِهِ وَ لِسَانِهِ لَنَا. شیعیان و پیروان ما، و همچنین دوستداران اولیاء ما و آنان که دشمن دشمنان ما باشند، نیز آنهایی که با قلب و زبان تسلیم ما هستند بهترین افراد بهشتیان خواهند بود. (بحارالانوار.. ج ۶۸، ص ۱۵۵، س ۲۰، ضمن ح ۱۱)

۸ وَاللّٰهِ يَابْنَ الْخَطَابِ لَوْلَا اِنِّيْ اَكْرَهُ اَنْ يُصِيبَ الْبَلَاءُ مَنْ لَّا ذَنْبَ لَهُ، لَعَلِمْتَ اِنِّيْ سَاءُ قَسِمٌ عَلَيَّ اللّٰهِ ثُمَّ اَجِدُهُ سَرِيْعَ الْاُجَابَةِ. حضرت به عمر بن خطاب فرمود.. سوگند به خداوند، اگر نمی ترسیدم که عذاب الهی بر بی گناهی، نازل گردد؛ متوجه می شدم که خدا را قسم می دادم و نفرین می کردم. و می دیدی چگونه دعایم سریع مستجاب می گردید.

۹. وَاللّٰهِ، لَا كَلِمَتَكَ اَبَدًا، وَاللّٰهِ لَا دَعْوَنَ اللّٰهِ عَلَيْكَ فِي كُلِّ صَلَوةٍ. پس از ماجرای هجوم به خانه حضرت ، خطاب به ابوبکر کرد و فرمود.. به خدا سوگند، دیگر با تو سخن نخواهم گفت ، سوگند به خدا، در هر نمازی تو را نفرین خواهم کرد.

۱۰ اِنِّيْ اَشْهَدُ اللّٰهَ وَ مَلَائِكَتَهُ، اَنْكُمْ اَسْخَطْتُمَانِي ، وَ مَا رَضِيْتُمَانِي ، وَ لَئِنْ لَقِيْتُ النَّبِيَّ لَا

شَكُوْنُكُمْ اِلَيْهِ. هنگامی که ابوبکر و عمر به ملاقات حضرت آمدند فرمود.. خدا و ملائکه را گواه می گیرم که شما مرا خشمناک کرده و آزرده‌اید، و مرا راضی نکردید، و چنانچه رسول خدا را ملاقات کنم شکایت شما دو نفر را خواهم کرد.

۱۱ لَا تُصَلِّيْ عَلَيَّ اُمَّةٌ نَقَضَتْ عَهْدَ اللّٰهِ وَ عَهْدَ اَبِي رَسُوْلِ اللّٰهِ فِي امِرَالْمُؤْمِنِيْنَ عَلَيَّ، وَ ظَلَمُوْا لِيْ حَقِّيْ، وَاَعْحَدُوْا اِرْثِي ، وَ حَرَقُوْا صَحِيْفَتِي الَّتِي كَتَبْتُهَا لِيْ اَبِي بَمَلِكٍ فَدَكَ. افرادی که عهد خدا و پیامبر خدا را درباره امیرالمؤمنین علی علیه السلام شکستند، و در حق من ظلم کرده و ارثیه‌ام را گرفتند و نامه پدرم را نسبت به فدک پاره کردند، نباید بر جنازه من نماز بگذارند.

۱۲ اِلَيْكُمْ عَنِّي ، فَلَا عُدْرَ بَعْدَ غَدِيْرِكُمْ، وَاَلَا مَرُّ بَعْدَ تَقْصِيْرِكُمْ، هَلْ تَرَكَ اَبِي يَوْمَ غَدِيْرِ حُمٍّ لِاحِدٍ عُدُوًّا. خطاب به مهاجرین و انصار کرد و فرمود.. از من دور شوید و مرا به حال خود رها کنید، با آن

همه بی تفاوتی و سهل انگاری هایتان ، عذری برای شما باقی نمانده است . آیا پدرم در روز غدیر خم برای کسی جای عذری باقی گذاشت ؟

۱۳ جَعَلَ اللَّهُ الْإِيمَانَ تَطْهِيرًا لَكُمْ مِنَ الشَّرْكِ، وَالصَّلَاةَ تَنْزِيهَا لَكُمْ مِنَ الْكِبَرِ، وَالزَّكَاةَ تَرْكِيَةً لِلنَّفْسِ، وَنِمَاءً فِي الرِّزْقِ، وَالصِّيَامَ تَثْبِيْتًا لِلْأَخْلَاصِ، وَالْحَجَّ تَشْيِيدًا لِلدِّينِ خداوند سبحان، ایمان و اعتقاد را برای طهارت از شرك و نجات از گمراهی ها و شقاوت ها قرار داد. و نماز را برای خضوع و فروتنی و پاکی از هر نوع تکبر، مقرر نمود. و زکات (و خمس) را برای تزکیه نفس و توسعه روزی تعیین نمود. و روزه را برای استقامت و اخلاص در اراده ، لازم دانست . و حج را برای استحکام اساس شریعت و بناء دین اسلام واجب نمود.

۱۴ يَا أَبَا الْحَسَنِ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَهْدَ إِلَيَّ وَ حَدَّثَنِي أَنِّي أَوَّلُ أَهْلِهِ لُحُوقًا بِهِ وَلَا بُدَّ مِنْهُ، فَاصْبِرْ لِأَمْرِ اللَّهِ تَعَالَى وَارْضَ بِقَضَائِهِ. ای ابا الحسن! همسر من ، همانا رسول خدا با من عهد بست و اظهار نمود.. من اوّل کسی هستم از اهل بیتش که به او ملحق می شوم و چاره‌ای از آن نیست ، پس تو صبر نما و به قضا و مقدرات الهی خوشنود باش .

۱۵ مَنْ سَلَّمَ عَلَيْهِ أَوْ عَلَيَّ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ، قُلْتُ لَهَا.. فِي حَيَاتِهِ وَ حَيَاتِكَ؟

قَالَتْ.. نَعَمْ وَ بَعْدَ مَوْتِنَا. هر که بر پدرم رسول خدا و بر من به مدت سه روز سلام کند خداوند بهشت را برای او واجب می گرداند، چه در زمان حیات و یا پس از مرگ ما باشد.

۱۶ مَا صَنَعَ أَبُو الْحَسَنِ إِلَّا مَا كَانَ يَنْبَغِي لَهُ، وَلَقَدْ صَنَعُوا مَا اللَّهُ حَسْبُهُمْ وَ طَالِبُهُمْ. آنچه را امام علیّ علیه السلام نسبت به دفن رسول خدا و جریان بیعت انجام داد، وظیفه الهی او بوده است ، و آنچه را دیگران انجام دادند خداوند آنها را محاسبه و مجازات می نماید.

۱۷ خَيْرٌ لِلنِّسَاءِ أَنْ لَا يَرَيْنَ الرِّجَالَ وَلَا يَرَاهُنَّ الرِّجَالُ. بهترین چیز برای حفظ شخصیت زن آن است که مردی را نبیند و نیز مورد مشاهده مردان قرار نگیرد.

۱۸ أَوْصِيكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَنْ لَا تَنْسَانِي ، وَ تَزُورَنِي بَعْدَ مَمَاتِي . ض من وصیّتی به همسرش اظهار داشت .. مرا پس از مرگ فراموش نکنی . و به زیارت و دیدار من بر سر قبرم بیایی .

۱۹ **إِنِّي قَدْ اسْتَقْبَحْتُ مَا يُصْنَعُ بِالنِّسَاءِ، إِنَّهُ يُطْرَحُ عَلَى الْمَرْثَةِ الثَّوْبَ فَيَصْفُهَا لِمَنْ رَأَى، فَلَا**

تَحْمِلُنِي عَلَى سَرِيرٍ ظَاهِرٍ، أُسْتَرِينِي، سَتَرَكَ اللَّهُ مِنَ النَّارِ. در آخرین روزهای عمر پر برکتش ضمن وصیّتی به اسماء فرمود.. من بسیار زشت و زنده می‌دانم که جنازه زنان را پس از مرگ با انداختن پارچه‌ای روی بدنش تشییع می‌کنند. و افرادی اندام و حجم بدن او را مشاهده کرده و برای دیگران تعریف می‌نمایند. مرا بر تخت که اطرافش پوشیده نیست و مانع مشاهده دیگران نباشد قرار مده بلکه مرا با پوشش کامل تشییع کن ، خداوند تو را از آتش جهنّم مستور و محفوظ نماید.

۲۰ **إِنْ لَمْ يَكُنْ يَرَانِي فَإِنِّي أَرَاهُ، وَهُوَ يَشُمُّ الرِّيحَ .** مرد نابینائی وارد منزل شد و حضرت زهراء علیها

السلام پنهان گشت ، وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله علّت آن را جويا شد؟ در پاسخ پدر اظهار داشت .. اگر آن نابینا مرا نمی بیند، من او را می بینم ، دیگر آن که مرد، حسّاس است و بوی زن را استشمام می کند

۲۱ **أَصْبَحْتُ وَاللَّهِ! عَاتِقَةً لِدُنْيَاكُمْ، قَالِيَةً لِرِجَالِكُمْ.** بعد از جریان غصب فدك و احتجاج حضرت ،

بعضی از زنان مهاجر و انصار به منزل حضرت آمدند و احوال وی را جويا شدند، حضرت در پاسخ فرمود.. به خداوند سوگند، دنیا را آزاد کردم و هیچ علاقه ای به آن ندارم ، همچنین دشمن و مخالف مردان شما خواهم بود

۲۲ **إِنْ كُنْتَ تَعْمَلُ بِمَا أَمَرْنَاكَ وَتَنْتَهِي عَمَّا زَجَرْنَاكَ عَنْهُ، قَأْنَتْ مِنْ شِيعَتِنَا، وَإِلَّا فَلَا.** اگر آنچه را

که ما اهل بیت دستور داده ایم عمل کنی و از آنچه نهی کرده ایم خودداری نمائی ، تو از شیعیان ما هستی وگرنه ، خیر

۲۳. **حُبِّبَ إِلَيَّ مِنْ دُنْيَاكُمْ ثَلَاثٌ.. تِلَاوَةُ كِتَابِ اللَّهِ، وَالنَّظَرُ فِي وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ، وَالْإِنْفَاقُ فِي سَبِيلِ**

اللَّهِ. سه چیز از دنیا برای من دوست داشتنی است .. تلاوت قرآن ، نگاه به صورت رسول خدا، انفاق و کمک به نیازمندان در راه خدا

۲۴ **أَوْصِيكَ أَوْلَا أَنْ تَتَزَوَّجَ بَعْدِي بِابْنَةِ أُخْتِي أَمَامَةً، فَإِنَّهَا تَكُونُ لَوْلَدِي مِثْلِي ، فَإِنَّ الرِّجَالَ لَأَبَدٌ**

لَهُمْ مِنَ النِّسَاءِ. در آخرین لحظات عمرش به همسر خود چنین سفارش نمود.. پس از من با دختر

خواهرم امامه ازدواج نما، چون که او نسبت به فرزندانم مانند خودم دلسوز و متدین است. همانا مردان در هر حال، نیازمند به زن می باشند

۲۵ الزَّمْ رِجْلَهَا، فَإِنَّ الْجَنَّةَ تَحْتَ أَقْدَامِهَا، وَالزَّمَّ رِجْلَهَا فَتَمَّ الْجَنَّةَ. همیشه در خدمت مادر و پای

بند او باش، چون بهشت زیر پای مادران است؛ و نتیجه آن نعمت های بهشتی خواهد بود

۲۶ مَا يَصْنَعُ الصَّائِمُ بِصِيَامِهِ إِذَا لَمْ يَصُنْ لِسَانَهُ وَ سَمْعَهُ وَ بَصَرَهُ وَ جَوَارِحَهُ روزه داری که زبان و

گوش و چشم و دیگر اعضاء خود را کنترل ننماید هیچ سودی از روزه خود نمی برد

۲۷ أَلْبُشْرَى فِي وَجْهِ الْمُؤْمِنِ يُوجِبُ لِصَاحِبِهِ الْجَنَّةَ، وَ بُشْرَى فِي وَجْهِ الْمُعَانِدِ يَقِي صَاحِبَهُ عَذَابَ

النَّارِ. تبسم و شادمانی در برابر مؤمن موجب دخول در بهشت خواهد گشت، و نتیجه تبسم در

مقابل دشمنان و مخالفان سبب ایمنی از عذاب خواهد بود.

۲۸ لَا يَلُومَنَّ امْرَأٌ إِلَّا نَفْسَهُ، يَبِيتُ وَ فِي يَدِهِ رِيحٌ غَمْرٍ بَعْدَ از خوردن غذا، دست های خود را

نشوید دستهایش آلوده باشد، ناراحتی برایش بوجود آید کسی جز خودش را سرزنش نکند.

۲۹ اصْبَعْدُ عَلَى السَّطْحِ، فَإِنْ رَأَيْتَ نِصْفَ عَيْنِ الشَّمْسِ قَدْ تَدَلَّى لِلْغُرُوبِ فَأَعْلِمْنِي حَتَّى أَدْعُو.

روز جمعه نزدیک غروب آفتاب به غلام خود می فرمود.. بالای پشت بام برو، هر موقع نصف

خورشید غروب کرد مرا خبر کن تا برای خود و دیگران دعا کنم

۳۰ قَالَتْ عَلَيْهَا السَّلَامُ .. إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا وَلَا يُبَالِي . همانا خداوند متعال تمامی گناهان

بندگان را می آمرزد و از کسی باکی نخواهد داشت

۳۱ قَالَتْ عَلَيْهَا السَّلَامُ .. الْجَارُ ثُمَّ الدَّارُ. اول باید در فکر مشکلات و آسایش همسایه و نزدیکان و

سپس در فکر خویشان بود

۳۲ الرَّجُلُ أَحَقُّ بِصَدْرٍ دَابَّتِهِ، وَ صَدْرٍ فَرَّاشِهِ، وَالصَّلَاةِ فِي مَنْزِلِهِ إِلَّا الْأَمَامَ يَجْتَمِعُ النَّاسُ عَلَيْهِ. هر

شخصی نسبت به مرکب سواری، و فرش منزل خود و برگزاری نماز در آن از دیگری در اولویت

است مگر آن که دیگری امام جماعت باشد و بخواند نماز جماعت را اقامه نماید، نباشد

۳۳ یا اَبَہ ، ذَكَرْتُ الْمَحْشَرَ وَ وَقُوفَ النَّاسِ غُرَّةَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ، وَاسْوَاءَ تَأَهُ يَوْمَئِذٍ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

ای پدر، من به یاد روز قیامت افتادم که مردم چگونه در پیشگاه خدا با حالت برهنه خواهند ایستاد و فریاد رسی ندارد، جز اعمال و علاقه نسبت به اهل بیت علیهم السلام

۳۴ إِذَا حُشِرْتُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، أَشْفَعُ عُصَاةَ أُمَّةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ . هنگامی که در روز قیامت برانگیخته و محشور شوم ، خطاکاران امت پیامبر صلی الله علیه و آله ، را شفاعت می نمایم .

۳۵ فَأَكْثَرُ مِنْ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ ، وَالِدُّعَاءِ ، فَإِنَّهَا سَاعَةٌ يَحْتَاجُ الْمَيِّتُ فِيهَا إِلَى أَنْسِ الْأَحْيَاءِ . ضمن وصیّتی به امام علیّ علیه السلام اظهار نمود.. پس از آن که مرا دفن کردی ، برایم قرآن را بسیار تلاوت نما، و برایم دعا کن ، چون که میّت در چنان موقعیّتی بیش از هر

چیز نیازمند به انس با زندگان می باشد

۳۶ یا اَبَا الْحَسَنِ ، إِنِّي لَا سَتْحَى مِنْ إِلَهِي أَنْ أَكَلَفَ نَفْسَكَ مَا لَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ . خطاب به همسرش امیرالمؤمنین علیّ علیه السلام کرد.. من از خدای خود شرم دارم که از تو چیزی را در خواست نمایم و تو توان تهیه آن را نداشته باشی

۳۷ خَابَتْ أُمَّةٌ قَتَلَتْ ابْنَ بِنْتِ نَبِيِّهَا . رستگار و سعادتمند نخواهند شد آن گروهی که فرزند پیامبر خود را به قتل رسانند. (مدینه المعاجز.. ج ۳، ص ۴۳۰).

۳۸ ... وَ النَّهْيَ عَنْ شُرْبِ الْخَمْرِ تَنْزِيهَا عَنِ الرَّجْسِ ، وَاجْتِنَابَ الْقَذْفِ حِجَابًا عَنِ اللَّعْنَةِ ، وَ تَرْكَ السَّرْقَةِ اِجَابًا لِلْعَفَّةِ . خداوند متعال منع و نهی از شرابخواری را جهت پاکی جامعه از زشتی ها و جنایت ها؛ و دوری از تهمت ها و نسبت های ناروا را مانع از غضب و نفرین قرار داد؛ و دزدی نکردن ، موجب پاکی جامعه و پاکدامنی افراد می گردد

۳۹ حرم [الله] الشَّرْكَ إِخْلَاصًا لَهُ بِالرُّبُوبِيَّةِ ، فَاتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ ، وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ اءَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ، وَ اءَطِيعُوا اللَّهَ فِيمَا اءَمَرَكُمْ بِهِ ، وَ نَهَاكُمْ عَنْهُ ، فَإِنَّهُ ، إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ وَ خداوند سبحان شرك را (در امور مختلف) حرام گرداند تا آن که همگان تن به ربوبیت او در دهند و به سعادت نائل آیند؛ پس آن طوری که شایسته است باید تقوای الهی داشته باشید و کاری کنید تا با اعتقاد به دین اسلام از دنیا بروید. (ریاحین الشریعة ج ۱ بنابر این باید اطاعت و پیروی کنید از

خداوند متعال در آنچه شما را به آن دستور داده یا از آن نهی کرده است ، زیرا که تنها علماء و دانشمندان (اهل معرفت) از خدای سبحان خوف و وحشت خواهند داشت.

۴۰ قَالَتْ عَلَيْهَا السَّلَامُ .. اَمَّا وَاللَّهِ، لَوُتَرَكُوا الْحَقُّ عَلَى اَهْلِهِ وَاتَّبَعُوا عِثْرَةَ نَبِيِّهِ ، لَمَّا اِخْتَلَفَ فِي اللّٰهِ اِثْنَانِ، وَلَوْرِثَهَا سَلَفٌ عَنْ سَلَفٍ، وَخَلَفٌ بَعْدَ خَلْفٍ حَتَّى يَقُومَ قَائِمُنَا، التَّاسِعُ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ به خدا سوگند، اگر حق یعنی خلافت و امامت را به اهلش سپرده بودند؛ و از عترت و اهل بیت پیامبر صلوات الله عليهم پیروی و متابعت کرده بودند حتی دو نفر هم با یکدیگر درباره خدا و دین اختلاف نمی کردند. و مقام خلافت و امامت توسط افراد شایسته یکی پس از دیگری منتقل می گردید و در نهایت تحویل قائم آل محمد صلوات الله عليهم اجمعین می گردید که او نهمین فرزند از حسین علیه السلام می باشد (بحارالانوار ج ۳۶)

چهل حدیث از حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها به نظم

- ۱- و من، آن کلمه ی نیکوی خداوندم. (الفضائل/۸۰)
من فاطمه ام، واژه ی حسنی خداوند / از ماه نشان دارم و با آینه پیوند
من فاطمه ام، سرخ تر از خاطر ی سب / من فاطمه ام، سبزتر از واژه ی لبخند
- ۲- .. و ما وسیله ی ارتباط خدا با مخلوقاتیم. (دلائل الامامه/۳۲)
سرشار نگاه آسمان کن ما را / از خود برهان و بی نشان کن ما را
ای واسطه ی فیض خداوند کریم / بر سفره ی دوست، میهمان کن ما را
- ۳- .. و ماییم برگزیدگان خدا و جایگاه پاکی ها. (ارشاد شیخ مفید/۱/۲۷۰)
ای محرم راز جمع افلاکی ها / چون سرو، رها ز مجمع خاکی ها
یک جرعه زلال آفتابم بچشان / ای روح بلند قله ی پاکی ها
- ۴- ... و ما دلیل های روشن خداییم. (ارشاد شیخ مفید/۱/۲۷۰)
در ظلمت شب، دلیل راهم هستید / چون کوه، همیشه تکیه گاهم هستید
ای حجت های روشن خالق مهر / در تیرگی زمانه ما هم هستید

- ۵- ... و ما وارثان پیامبران الهی هستیم. (ارشاد شیخ مفید/۱/۲۷۰)
- دریا صفتید و روح باران دارید / چون سبزه طراوت بهاران دارید
هستید شما وارث پیغامبران / در سینه همیشه نور قرآن دارید
- ۶- خداوند، حج را برای استواری و تحکیم دین قرار داد. (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)
- تا چشمه‌ی عشق، جاری دین گردد / دل‌های همه، بهاری دین گردد
واجب شده حج به امر یکتای بزرگ / تا مایه‌ی استواری دین گردد
- ۷- خداوند، رسیدگی به خویشان را برای طول عمر و باعث فزونی در خویشان قرار داد.
- چونان که ادب به آبرو افزایش / اخلاص، به قدر هر نکو افزایش
اهل صله‌ی رحم اگر بود کسی / فرمود.. خدا بر اهل او افزایش (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)
- ۸- خداوند، اطاعت از ما- اهل بیت علیهم‌السلام- را برای ایجاد نظم و همبستگی در مردم قرار داد.
- خواهی ز گسستگی رهایی یابی / یا جلوه‌ای از نور خدایی یابی
فرمان ببر از او امر حضرت دوست / تا راه به اوج کبریایی یابی (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)
- ۹- خداوند، صبر را وسیله‌ی استحقاق و شایستگی پاداش قرار داد. (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)
- گر پنجره‌ی نگاه تو غم دارد / صدها گره بزرگ و مبهم دارد
با صبر بر آن، رسی به پاداشی نیک. / کاین راه، هزار پیچ و صد خم دارد
- ۱۰- خداوند، شرک را به منظور اخلاص بندگی، حرام نمود. (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)
- تا دور شود هر عمل از شیوه‌ی بد / اعمال همه، خالص و زیبا گردد
دانای توانای عزیز یکتا / بر دفتر شرک، مهر(باطل شد) زد
- ۱۱- خداوند، وفای به نذر را برای رسیدن به مغفرت و آمرزش خویش قرار داد (بحارالانوار/۲۹)
- ای آن‌که به دل امید رحمت داری / از حق طلب رحم و عنایت داری
در راه وفا به نذر خود سخت بکوش / گر میل رسیدن به سعادت داری
- ۱۲- خداوند، نیکی به پدر و مادر را سبب امان از خشم خود قرار داد. (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)
- خواهی برهی ز خشم ایزد، ای دوست / چون برگ، گناه تو بریزد، ای دوست

- نیکی به پدر- مادر خود کن بسیار / از کار بدت لطف نخیزد، ای دوست
- ۱۳- خداوند، جهاد را مایه‌ی عزّت و شکوه اسلام قرار داد. (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)
چون سرو، همیشه آسمان همّت باش / هم‌قامت آسمان پر شوکت باش
وقتی که جهاد، عزت اسلام است / جهدی کن و هم‌رکاب این عزت باش
- ۱۴- خداوند، امر به معروف را برای حفظ مصالح عمومی جامعه قرار داد.
هر جامعه‌ای که اهل تقوی گردد / سرشار شکوفه و شکوفا گردد
یک قطره نکویی اگر آنجا افتد / با امر به معروف، چو دریا گردد (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)
- ۱۵- از مؤمنین نیست کسی که همسایه‌اش از شر و آزار او در امان نباشد. (دلائل‌الامامه/۱)
حیف است طریق عشق را سد باشی / در روشنی آب، مردّد باشی
در سایه‌ی سبز زندگانی، ای دوست! / همسایه چو با کسی شدی، بد باشی
- ۱۶- از بخل دوری کن، زیرا بخل درختی است در جهنم که شاخه‌هایش در دنیا می‌باشد و
هرکس به آن شاخه‌ها بیاویزد، داخل در جهنم می‌شود. (دلائل‌الامامه/۴)
آن شاخه که بی میوه قندی خم دارد / بخل است، که ریشه در جهنم دارد
هرکس که از آن شاخه بیاویزد سخت / شک نیست- زمین خوردن محکم دارد
- ۱۷- سخاوت، درختی است در بهشت که شاخه‌هایش در دنیا گسترده است و هرکس شاخه‌ای از
آن را بگیرد داخل بهشت می‌شود. (دلائل‌الامامه/۴)
ای دوست! سخاوت، آسمان پیوند است / این شاخه‌ی سبز باغ بی‌مانند است
چید آن که از این شاخه گلی- بی تردید- / در هر دو سرا، عزیز و عزّتمند است
- ۱۸- همانا از بندگان خدا، تنها دانشمندان از خدا می‌هراسند. (بحارالانوار/۲/۴۵)
زنهار! به جمع جهل، ملحق نشوی / گستاخ، در امر حضرت حق نشوی
با روشنی علم، ره صبح بجوی / تا همدم تاریکی مطلق نشوی

- ۱۹- دو لشکر ظلم، با هم برخورد نمی‌کنند جز این که خداوند، آن‌ها را به خودشان وامی‌گذارد.
در لشکر ظلم، مرد حق‌باور نیست / چون جامعه‌ای که (نهی از منکر) نیست
وقتی که به هم دو لشکر ظلم رسند / دستی به عنایت از سوی داور نیست (کشف‌الغمه ۵۸۱/۲)
- ۲۰- بهترین شما کسانی هستند که با تواضع، دیگران را یاری می‌کنند. (دلایل‌الامامه ۷/)
پرهیزکن از غرور، از من بودن / از سنگ‌شدن، شبیه آهن بودن
خواهی که به بام رستگاری برسی / باید که چو خورشید، فروتن بودن
- ۲۱- اگر به آنچه شما را امر نمودیم عمل می‌کنی و از آنچه شما را بر حذر داشته‌ایم دوری می‌کنی از
شیعیان ما هستی و گرنه هرگز. (بحارالانوار/۱۵۶/۶۵)
- با هرچه نکویی‌ست، نکو باید شد / سرشار زلال آبرو باید شد
می‌خواهی اگر شیعه‌ی مولا باشی / فرمانبر امر و نهی او باید شد
- ۲۲- از بخل دور باش، زیرا بخل مرضی است که در شخص کریم وجود ندارد.
(دلایل‌الامامه ۴/)
- بخل از قطرات سبز باران دور است / فریاد کویری از بهاران دور است
بخشنده‌تر از بهار باید بودن / بیماری بخل، از کریمان دور است
- ۲۳- همانا خداوند، نیکوکار بردبار با عفت را دوست می‌دارد. (دلایل‌الامامه ۱/)
در جاده‌ی رنج، ناشکیبی نکنی / با خواب سراب، خودفریبی نکنی
از دامن پاکدامنی خوشه بچین / تا خویش، دچار پی‌نصیبی نکنی
- ۲۴- همانا حیا از ایمان است و نتیجه‌ی ایمان، بهشت می‌باشد. (کافی/۱۰۶/۲)
در دست سپیده، برکاتی دگر است / پیغام سحر را، کلماتی دگر است
ای آن که امید زندگانی داری / در روشنی حیا، حیاتی دگر است
- ۲۵- شیعیان ما از بهترین افراد اهل بهشتند. (بحارالانوار/۱۵۶/۶۵)
در دامن روشنی، کبوتر باشد / در ظلمت روزگار، اختر باشد
در باغ بهشت، شیعه‌ی آل علی / چون سرو سهی از همگان سر باشد

۲۶- همانا خوشبخت واقعي کسی است که علي را چه در زمان حياتش و چه پس از وفاتش دوست بدارد. (بحارالانوار/۲۷/۷۴)

در دفتر روشنائي و برگ سحر / نقل است چنين ز دختر پيغمبر..
آنان که حقيقتا سعادت‌مندانند / دارند به دل مدام، حبّ حيدر

۲۷- جانم فدای تو و جان و روح من سپر بلاهاي جان تو يا اباالحسن! همواره با تو خواهم بود- اگر تو در خير و نيکي به سر بيري با تو خواهم زيست و اگر در سختي‌ها و بلاها گرفتار شدي باز هم با تو خواهم بود. (کوکب الدرې/۱/۱۹۶)

گردم به فدای حضرتت يا مولا / اي روشن از انوار تو تاریکي‌ها
در نیک و بد زمانه همراه توام / هرگز نشوم از تو و عشق تو جدا

۲۸- آن لحظه‌اي که زن در خانه‌ي خود مي‌ماند- و به امور تربيت فرزند مي‌پردازد- به خدا نزديک‌تر است. (بحارالانوار/۴۳/۹۲)

آن‌گاه که زن جامه‌ي تقوي پوشد / در تربيت صحيح طفلش کوشد
در سایه‌ي قرب خالق بي‌همتاست / از خانه‌ي او چشمه‌ي هستي جوشد

۲۹- بعد از غدیر خم، خداوند براي هيچ‌کس عذر و بهانه‌اي باقي نگذاشته است. (دلائل‌الامامه/۳۷)
بعد از غدیر، آينه معنا گرفته است / آري؛ دوباره فصل نوي پا گرفته است
ديگر نمانده جاي دليل و بهانه‌اي / عشق علي‌ست؛ در دل ما جا گرفته است

۳۰- کسی که عبادت‌هاي خالصانه‌ي خود را به سوي خدا فرستد، پروردگار بزرگ، برترين مصلحت او را به سويش فرو خواهد فرستاد. (بحارالانوار/۶۷/۲۴۹)

در خانه‌ي دل ياد خدا جاري ساز / جان و دل خود، به سوي حق ده پرواز
خواهي برسد عاقبت نیک اي دوست / خالص شو و عاشقانه کن راز و نیاز

۳۱- اول همسايه بعد اهل خانه. (وسائل‌الشيعة/۷/۱۱۲)

اي شمع وجود عشق را پروانه / با بخشش و ايثار مشو بيگانه
همسايه به اهل خانه اولي بشمار / تا نور شود تيرگي کاشانه

- ۳۲- لذتی که از خدمت حضرت حق می‌برم، مرا از هر خواهشی بازداشته است.
شادم به لقای روی او هر نفسی / جز او نبود برای من دادرسی
شوقی که برای خدمت حق دارم / بسته است به روی من در هر هوسی (ریاحین الشریعه/۱۰۵/۱)
- ۳۳- بهشت، زیر پای مادران است. (مستدرک/۱۵/۱۸۰)
آینه‌ای از صفات داور باشد / سرچشمه‌ای از حیات کوثر باشد
در خدمت او باش که فرمود.. بهشت / در زیر قدم پاک مادر باشد
- ۳۴- خشنودم به آنچه که خدا و پیامبر او برای من رضایت دادند. (مناقب ابن شهر آشوب/۳/۳۵۱)
از دست مده آنچه خدایت داده است / یا معرفتی که مصطفایت داده است
مردان خدا همیشه راضی هستند / بر آنچه خدا بدان رضایت داده است
- ۳۵- مثل امام، مانند کعبه است. مردم باید در اطراف آن طواف کنند نه آن که دور مردم طواف نماید. (بحارالانوار/۳۶/۳۵۳)
نور است امام، کعبه‌ی امید است / تابان و فروزنده‌تر از خورشید است
اندر دل شیعه مهر او کم نشود / چون گرد مدار لطف او چرخیده‌ست
- ۳۶- آنچه برای زنان نیکوست این است که- بدون ضرورت- مردان نامحرم را نبینند، و نامحرمان نیز آن‌ها را ننگرند. (بحارالانوار/۴۳/۵۴)
گر زن به حجاب خویش مستور شود / از دیده‌ی آلوده و بد دور شود
نیکوست برای زن که الگو گیرد / از فاطمه، تا شاخه‌ای از نور شود
- ۳۷- پاداش خوشرویی در برابر مؤمن، بهشت است. (بحارالانوار/۷۲/۴۰۱)
آن کس که گشاده‌رو و خوش‌رفتار است / دل خوش نه به این جهان بی‌مقدار است
در باغ بهشت می‌دهندش ماوا / سرخوش به لقای حضرت دادار است
- ۳۸- تا زنده‌ام، همواره به ارزش‌های امام علی علیه السلام معترف خواهم بود. (بحارالانوار/۴۳/۳۸)
فرموده چنین گوهر هستی زهرا.. / سوگند به آن که داده هستی ما را
بر ارزش والای علی معترفم / هرگز نکشم دست ز راه مولا

۳۹- خداوند متعال، امامت ما را برای ایمنی از تفرقه قرار داد. (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)

آرام شود تا دل خلق نگران / تا گم نکنیم راه؛ حی سبحان
در جامعه ایجاد امامت فرمود / تا تفرقه آتش نزند هستی مان

۴۰- خداوند، روزه را برای پابرجایی اخلاص واجب نمود. (بحارالانوار/۲۹/۲۲۳)

تا پاک تر از نگاه مهتاب شویم / چون آینه بی ریا تر از آب شویم
روزی ده خلق، روزه واجب فرمود / تا ناب تر از گوهر نایاب شویم

احادیثی درباره حضرت فاطمه زهرا .. سلام الله علیها

قال رسول الله (صلى الله عليه وآله).

۱- إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ.. يَا أَهْلَ الْجَمْعِ عُضُّوا أَبْصَارَكُمْ حَتَّى تَمُرَّ فَاطِمَةُ زَمَانِي كَمَا رَأَيْتُمْ قِيَامَتِي بِرِيَا شُود، منادی صدای می زند.. ای اهل محشر! چشمان خود را ببندید تا فاطمه عبور کند.

کنز العمال ج ۱۳ ص ۹۱ و ۹۳

۲- مَا رَضِيْتُ حَتَّى رَضِيَتْ فَاطِمَةَ مِنْ جِزْءِ خَشْنُودِي فَاطِمَةَ خَشْنُودِي نَخَوَاهُمْ شَدَّ. مناقب الإمام
علی لابن المغازلی ص ۳۴۲.

۳- يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَرْوِّجَكَ فَاطِمَةَ أَي عَلِي! خداوند مرا امر کرده که ترا به همسری فاطمه
درآورم. الصواعق المحرقة باب ۱۱ ص ۱۴۲

۴- كُلُّ بَنِي أَنْثَى عَضَبَتْهُمْ لِأَبِيهِمْ مَا خَلَا وَوُلْدَ فَاطِمَةَ تَمَامَ فِرْزَانِ يَكُ مَادِرٍ، بِي فَامِيلِ پَدْرِي مُنْتَسِبِ
هستند، مگر فرزندان فاطمه (که به من منتسب هستند) کنز العمال ج ۱۳ ص ۱۰۱ الصواعق المحرقة ص ۱۸۷

۵- أَحَبُّ أَهْلِي إِلَى فَاطِمَةَ فَاطِمَةَ، مَحْبُوبَتِي فِرْدِ خَانُودَةِ مِنْ اسْت. الجامع الصغير ج ۱

۶- خَيْرُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَرْبَعٌ.. مَرْيَمُ وَ آسِيَةُ وَ حَدِيْجَةُ وَ فَاطِمَةُ بَرَّتِيْنَ زَنَانِ عَالَمِ چَهَارِ نَفَرْتِد.. مَرِيْمُ،
آسيه، خديجه و فاطمه. الجامع الصغير ج ۱ ح ۴۱۱۲ ص ۴۶۹ الإصابة في تمييز الصحابة ج ۴ ص ۳۷۸

۷- سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَاطِمَةُ فَاطِمَةُ سرور زنان بهشت است. کنز العمال ج ۱۳

۸- إِذَا إِشْتَقْتُ إِلَى ثَمَارِ الْجَنَّةِ قَبَّلْتُ فَاطِمَةَ هرگاه مشتاق میوه های بهشت می شوم فاطمه را می بوسم. [نور الأبصار ص ۵۱.

۹- أَنْزَلَتْ آيَةَ التَّطَهِيرِ فِي خَمْسَةِ فِيٍّ، وَفِي عَلِيٍّ وَحَسَنِ وَحُسَيْنٍ وَفَاطِمَةَ آيَةَ تَطَهِيرٍ در مورد پنج نفر نازل شد.. من و فاطمه و علی و حسن و حسین. إسعاف الراغبین ص ۱۱۶

۱۰- أَوَّلُ مَنْ دَخَلَ الْجَنَّةَ فَاطِمَةُ اول کسی که داخل بهشت می شود فاطمه است. ینابیع

۱۱- إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَطَمَ ابْنَتِي فَاطِمَةَ وَوَلَدَهَا وَ مَنْ أَحَبَّهُمْ مِنَ النَّارِ فَلِذَلِكَ سُمِّيَتْ فَاطِمَةَ خداوند دخترم فاطمه و فرزندانش و هرکس که آنان را دوست داشته باشد را از آتش جهنم جدا ساخته است و برای همین نام او فاطمه (جدا شده) است. کنز العمال ج ۶

۱۲- فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَاطِمَةُ بانوی زنان اهل بهشت است. صحیح البخاری

۱۳- فَاطِمَةُ خُلِقَتْ حُورِيَّةً فِي صُورَةِ إِنْسِيَّةٍ فَاطِمَةُ حوریه ای است در صورت انسان.

۱۴- فَاطِمَةَ بَضَعَتْهُ مَنِيَّ يُوْذِيْنِي مَا آذَاهَا وَ يَنْصُبْنِي مَا أَنْصَبَهَا فَاطِمَةَ پاره تن من است، آنچه او را اذیت کند مرا اذیت کرده و آنچه او را به سختی بیندازد مرا به سختی انداخته است. مستدرک الصحیحین ج ۳ ص ۱۷۳

۱۵- فَاطِمَةَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ يَا عَلِيُّ وَأَنْتَ أَعَزُّ عَلَيَّ مِنْهَا ای علی! فاطمه در نزد من محبوبتر است و تو عزیز تر!. مجمع الزوائد ج ۹ ص ۲۰۲ الجامع الصغیر ج ۲ ص ۶۵۴

۱۶- فَاطِمَةَ بَضَعْتُ مَنِيَّ وَهِيَ قَلْبِي وَهِيَ رُوحِي الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيَّ فَاطِمَةَ پاره ای از وجود من، قلب و جان من در کالبد من است. نور الأبصار ص ۵۲.

۱۷- فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أُمَّتِي سرور زنان امت من فاطمه است. صحیح مسلم،

۱۸- **فَاطِمَةُ لَيْسَتْ كَنِسَاءِ الْآدَمِيِّينَ** همانا فاطمه مانند زنان دیگر نیست. مجمع الزوائد ج ۹

۱۹- **يا فاطمة إن الله يغضب لعصبك** ای فاطمه! همانا خداوند به خاطر خشم تو خشمگین می شود. مستدرک الحاکم باب مناقب فاطمة

۲۰- **يا فاطمة إن الله غير معذبك ولا أحد من ولدك** ای فاطمه! خداوند تو و هیچیک از فرزندان تو را عذاب نمی کند. کنز العمال ج ۱۳ ص ۹۶

ارزش شناخت فاطمه. امام صادق: **فمن عرف فاطمة حق معرفتها فقد ادرك ليلة القدر** هر کس به شناخت حقیقی فاطمه س دست یابد، بی گمان شب قدر را درک کرده

آثار محبت به فاطمه. پیامبر اکرم می فرمایند.. **من احب فاطمة ابنتي فهو في الجنة معي ومن ابغضها فهو في النار** هر کس فاطمه علیها السلام دخترم را دوست بدارد، در بهشت با من است، و هر کس با او دشمنی ورزد، در آتش [دوزخ] است .

اطاعت از فاطمه امام باقر می فرمایند.. **و لقد كانت س مفروضة الطاعة على جميع من خلق الله من الجن والانس والطير والوحش والانبیاء والملائكة** اطاعت از فاطمه بر تمامی آفریدگان خدا از جن و آدمیان و پرندگان و وحوش و پیامبران و فرشتگان واجب است.

دستورهای فاطمه پیامبر اکرم: **يا علی انفذ لما امرتک به فاطمة فقد امرتها باشیاء امر بها جبرئیل** ای علی! آنچه را فاطمه ع بدان امر می کند، انجام ده؛ زیرا من چیزهایی را به او امر کرده ام که جبرئیل به آنها امر کرده است .

خلقت فاطمه علیها السلام. پیامبر اکرم: **ان فاطمة خلقت حورية في صورة انسية ... بی شک** فاطمه س حوریه ای است که به صورت انسان آفریده شده است .

چرا نام فاطمه علیها السلام. پیامبر اکرم: **انی سمیت ابنتی فاطمة لان الله عزوجل فطمها و فطم من احبها من النار**; من نام دخترم را فاطمه گذاشتم؛ زیرا خدای عزوجل فاطمه ع و هر کس که او را دوست دارد، از آتش دوزخ دور نگه داشته است .

آثار نام فاطمه علیها السلام. امام کاظم : .. لایدخل الفقر بیتا فيه اسم محمد او احمد او علی او الحسن او الحسین او جعفر او طالب او عبدالله او فاطمة من النساء; در خانه ای که نام محمد یا احمد یا علی یا حسن یا حسین یا جعفر یا طالب یا عبدالله و یا از میان زنان، فاطمه باشد، فقر [و تنگدستی] وارد نمی شود .

احترام به نام فاطمه علیها السلام. امام صادق : به شخصی که نام دخترش را فاطمه گذاشته بود، فرمود... اذا سميتها فاطمة فلا تسبها و لاتلعنها و لاتضربها; حالا که نام او را فاطمه گذاشته ای، پس دشنامش مده، نفرینش مکن و کتکش مزن .

الگوی نمونه امام زمان ارواحنا فداه در یکی از نامه هایشان می فرمایند.. و فی ابنة رسول ص لی اسوة حسنة ... در دختر پیامبر خدا ص برای من الگوی نیکویی است .

یاور خوب پیامبر اکرم : از حضرت امیرالمؤمنین، علی درباره حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها پرسیدند، حضرت پاسخ دادند.. نعم العون علی طاعة الله; [فاطمه س] خوب یآوری در راه اطاعت و بندگی خداست .

عزیزترین مردم پیامبر اکرم : .. فاطمة اعز البرية علی فاطمه عزیزترین مردم در نزد من است

نور چشم و میوه دل من. پیامبر اکرم : ... ان فاطمة بضعة منی و هی نور عینی و ثمرة فؤادی ... فاطمه علیها السلام پاره تن و نور چشم و میوه دل من است .

خشم و خشنودی فاطمه پیامبر اکرم : ان الله لیغضب لغضب فاطمة و یرضی لرضاهها; بی شک خداوند با خشم فاطمه علیها السلام به خشم می آید و با خشنودی او خشنود می شود.

دشمن فاطمه در دوزخ است پیامبر اکرم : ... یا فاطمة! لو ان کل نبی بعثه الله وکل

ملک قربه شفَعوا فی کل مبغض لک غاصب لک ما اخرجہ الله من النار ابدًا; ای فاطمه! اگر تمام پیامبرانی که خدا برانگیخته و تمام فرشتگانی که مقرب درگاه خود گردانده است، برای هر کینه توزی که حق تو را غصب نموده است، شفاعت کنند، هرگز خدا او را از آتش [دوزخ] خارج نمی سازد

اختر تابناک. امام صادق : ... فاطمة كوكب درى بين نساء اهل الدنيا ... فاطمه س اخترى تابناك
در میان زنان دنیا است .

سرور زنان امام صادق : ... فاطمة سيدة نساء العالمين من الاولين والآخرين فاطمه س سرور زنان
جهانیاں از اولین تا آخرین است .

تسبیحات حضرت زهرا امام باقر : .. ما عبد الله بشى ء من التحميد افضل من تسبيح فاطمة
خداوند در حمد و ستایش به چیزی برتر از تسبیح فاطمه س عبادت نشده است

درود بر فاطمه امام رضا : .. اول من جعل له النعش فاطمة ابنة رسول الله، صلوات الله عليها و
على ابيها و بعلمها و بنيتها; نخستین کسی که پس از مرگش برای او تابوت ساخته شد، فاطمه دختر
رسول خدا ص بود; درود و صلوات خدا بر او و پدر و شوهر و فرزندان با **نفرین الهی برای**
دشمنان فاطمه پیامبر اکرم : .. ملعون ملعون من يظلم بعدى فاطمة ابنتى ويغصبها حقها
ويقتلها ... مورد نفرین است، مورد نفرین است هر کس پس از من به فاطمه دخترم ستم کند و
حش را غصب نماید و او را بکشد .

زیارت فاطمه پیامبر اکرم : ..... من زار فاطمة فكانما زارنى ... هر کس فاطمه علیها السلام را زیارت
کند، مانند این است که مرا زیارت کرده است

نماز مخصوص فاطمه. امام صادق : .. من صلى اربع ركعات فقرا في كل ركعة بخمسين مرة (قل
هو الله احد) كالت صلوة فاطمة ... هر کس چهار رکعت نماز بخواند [هر دو رکعت به یک سلام]
و در هر رکعت [پس از سوره حمد] پنجاه مرتبه سوره قل هو الله احد را بخواند، این نماز، نماز
فاطمه است

من از تو ام پیامبر اکرم: ... يا فاطمة ... انت منى و انا منك ... تو از من هستی و من از تو هستم

پدرت به قربانت پیامبر اکرم : .... فداك ابوك يا فاطمة پدرت به قربان تو باد .. **بوی بهشت**
پیامبر اکرم : .. ففاطمة حوراء انسية وكلما اشتقت الى رائحة الجنة شممت رائحة ابنتى فاطمة

فاطمه حوریه ای است به صورت انسان که من هر گاه مشتاق بوی بهشت می شوم، دخترم فاطمه را می بویم .

فاطمه قلب محمد. حضرت امیرالمؤمنین : .... ان الحسن والحسين سبطا هذه الامة وهما من محمد كمكان العينين من الراس واما انا فكمكان اليد من البدن واما فاطمة فكمكان القلب من الجسد ... حسن و حسين دو سبط این امت هستند، و آن دو برای محمد همانند دو چشم برای سرند، و من [برای محمد همانند دست برای بدن هستم، و فاطمه برای محمد همانند قلب برای بدن است

افتخار علی علیه السلام به فاطمه حضرت امیرالمؤمنین علی : ..... انا زوج البتول سيدة نساء العالمين .. من همسر بتول هستم; همان کسی که سرور زنان جهانیان است

فاطمه زهره است پیامبر اکرم : .. انا الشمس و علی القمر و فاطمة الزهرة و الفرقدان الحسن و الحسين من خورشیدم و علی ماه و فاطمه ، زهره (ناهید) است و حسن و حسین دو ستاره نور افشان فرقدان هستند .

ایمان فاطمه پیامبر اکرم : .. یا سلمان! ان ابنتی فاطمة ملا الله قلبها وجوارحها ايمانا و يقينا الى مشاشها تفرغت لطاعة الله ... ای سلمان! به راستی که خداوند قلب و اعضای فاطمه تا استخوانهایش را از ایمان و یقین آکنده ساخته; به گونه ای که در طاعت خدا جدیت دارد.

زیارت شهیدان. امام صادق : .. ان فاطمة كانت تاتي قبور الشهداء في كل غداة سبت ... فاطمه در هر بامداد شنبه به مزار شهیدان می رفت

بوی خوش فاطمه علیها السلام. پیامبر اکرم : .. رائحة الانبياء رائحة السفرجل ورائحة الحور العين رائحة الآس ورائحة الملائكة رائحة الورد ورائحة ابنتی فاطمة الزهراء رائحة السفرجل والآس والورد ... بوی پیامبران بوی به و بوی حورالعین بوی یاس و بوی فرشتگان بوی گل سرخ است، ولی بوی دخترم فاطمه علیها السلام بوی به و یاس و گل سرخ روی هم است .

علی شایسته ترین انسان برای فاطمه امام صادق : .. لولا ان امیرالمؤمنین ع تزوجها لما کان لها کفو الی یوم القيامة علی وجه الارض آدم فمن دونه براستی اگر امیرالمؤمنین فاطمه را به ازدواج خود در نیاورده بود، تا روز قیامت بر روی زمین از آدم تا پس از آدم برای فاطمه همتایی نبود .

پیوند آسمانی . پیامبر اکرم : .. ما زوجت فاطمة الا لما امرني الله بتزويجها من فاطمه را به ازدواج در نیاوردم، مگر پس از آنکه خداوند مرا به ازدواج او فرمان داد

انجام کارهای سخت خانه حضرت امیرالمؤمنین : درباره حضرت فاطمه.. انها استقت بالقربة حتی اثر فی صدرها وطحنت بالرحی حتی مجلت یدها وكسحت البيت حتی اغبرت ثيابها واولقت النار تحت القدر حتی دكنت ثيابها فاصابها من ذلك ضرر شدید حضرت فاطمه زهرا آن قدر با مشک، آب کشید که اثر آن در سینه اش آشکار شد و چندان با دست خود آسیاب کرد که دستهایش پینه زد و آن قدر خانه را جاروب کرد که لباسهایش خاک آلود گردید و چندان آتش در زیر دیگ روشن کرد که لباسهایش سیاه و دود آلود شد و از این کارها رنج و سختی زیادی به او رسید

فاطمه مطیع دائم علی حضرت امیرالمؤمنین: .. فوالله ... لا اغضبتنی ولا عصت لی امرا ولقد كنت انظر اليها فتتكشف عني الهموم والاحزان سوگند به خدا که فاطمه هیچ گاه مرا خشمگین نکرد و در هیچ کاری از من سرپیچی ننمود . و من به فاطمه نگاه می کردم، غم و اندوه از من زدوده می شد .

نور فاطمه از نور خداست پیامبر نور ابنتی فاطمة من نور الله و ابنتی فاطمة افضل من السماوات والارض ... نور دخترم فاطمه س از نور خداست، و دخترم فاطمه برتر از آسمانها و زمین است .

فاطمه شهیده است . امام کاظم : .. ان فاطمة صديقة شهيدة فاطمه بانوی بسیار راست گویی است که او را به شهادت رسانده اند

اشتیاق بهشت به فاطمه پیامبر اکرم : .. اشتاقت الجنة الی اربع من النساء.. مریم بنت عمران، و آسیة بنت مزاحم زوجة فرعون و خديجة بنت خويلد و فاطمة بنت محمد بهشت مشتاق چهار زن است.. مریم دختر عمران، آسیه دختر مزاحم و زن فرعون، خدیجه دختر خویلد و فاطمه س

دختر محمد

فاطمه و خردسالان. امام صادق : .. ان اطفال شيعتنا من المؤمنين تربيههم فاطمة بي شك فاطمه خردسالان شيعه ما را (در عالم برزخ) پرورش می دهد

شفاعت فاطمه پیامبر اکرم : ... يا فاطمة ابشري فلک عندالله مقام محمود تشفعين فيه لمحبيک وشيعتک ای فاطمه مژده باد! که در پیشگاه خدا مقامی شایسته داری که در آن مقام برای دوستان و شیعیانت شفاعت می کنی .

فضایل امیرالمومنین علی (علیه السلام)

- ۱. علی اخي في الدنيا و الآخرة..** علی برادر من در دنیا و آخرت است. (این حدیث را طبرانی به نقل از عبدالله بن عمر در معجم الکبیر آورده (الجامع الصغیر ج ۲ ص ۱۷۶)
- ۲. علی اصلي و جعفر فرعي..** علی ساقه من است و [برادرش] جعفر، شاخه من. (این حدیث را طبرانی در معجم الکبیر از عبدالله بن جعفر روایت کرده ج ۲، ص ۱۷۶)
- ۳. علی امام البرهه، و قاتل الفجره، منصور من نصره، مخذول من خذله..** علی پیشوای نیکوکاران و قاتل تبهکاران است. هر که او را یاری کند، یاری می شود و هر که او را وانهد، وانهاد می شود. (این را حاکم در مستدرک به نقل از جابر روایت کرده ج ۲، ص ۱۷۷)
- ۴. علی باب حطه.. من دخل منه کان مؤمناً، و من خرج منه کان کافراً..** علی دروازه حطه (فرو ریزنده گناه) است.. هر که از آن وارد شود، مؤمن است و هر که از آن بیرون رود، کافر است. (دارقطنی به نقل از ابن عباس روایت کرده، ج ۲، ص ۱۷۷)
- ۵. علی، غيبه علمی..** علی مخزن دانش من است. (ابن عدی به نقل از ابن عباس در کامل روایت کرده، ج ۲، ص ۱۷۷)
- ۶. علی مع القرآن و القرآن مع علی، لن يفترقا حتى يردا علی الحوض..** علی با قرآن است و قرآن با علی است. این دو هرگز از یکدیگر جدا نمی شوند تا اینکه در حوض [کوثر] به من برسند. (طبرانی در معجم الاوسط و حاکم در مستدرک به نقل از ام سلمه آورده اند. ج ۲، ص ۱۷۷)
- ۷. علی منی و انا من علی، و لا یؤدی عنی الا انا و علی..** علی از من است و من از اویم، و از جانب

من جز خودم یا علی، [کس دیگری] ابلاغ نمی‌کند و نمی‌رساند. (احمد بن حنبل در مسند، ترمذی، نسائی و ترمذی این حدیث را از حبشی بن جناده روایت کرده‌اند. ج ۲، ص ۱۷۷)

۸. علی منی بمنزله راسی من بدنی.. نسبت علی به من همچون سرم به تنم است. (خطیب در تاریخش به نقل از براء و دیلمی در مسند الفردوس به نقل از ابن عباس این حدیث را روایت کرده‌اند. ج ۲، ص ۱۷۷)

۹. علی منی بمنزله هارون من موسی، الا انه لا نبی بعدی.. نسبت علی به من همچون نسبت هارون به موسی است، جز اینکه پس از من پیامبری نیست (ابوبکر مطیری به نقل از ابن سعید آورده ج ۲، ص ۱۷۷)

۱۰. علی بن ابی طالب مولی من کنت مولا.. علی بن ابی طالب مولای هرکسی است که من مولایش هستم. (محمالی در امالی به نقل از ابن عباس آورده ج ۲، ص ۱۷۷)

۱۱. علی یزهر فی الجنه ککواکب الصبح لاهل الدنيا.. علی در بهشت همچون ستارگان صبحگاهی در دنیا می‌درخشد (بیهقی در فضائل الصحابه و دیلمی در مسند الفردوس به نقل از انس آورده‌اند. ج ۲، ص ۱۷۸)

۱۲. علی یعسوب المؤمنین، و المال یعسوب المنافقین.. علی پادشاه مؤمنان است و مال، پادشاه منافقان است (ابن عدی در کامل به نقل از علی آورده ج ۲، ص ۱۷۸)

۱۳. علی یقضی دینی.. علی وام مرا می‌پردازد (بزار به نقل از انس آورده ج ۲، ص ۱۷۸)

۱۴. خیر اخوتی علی و خیر أعمامی حمزه.. بهترین برادرم، علی است و بهترین عمویم، حمزه (دیلمی در مسند الفردوس از عابس بن ربیع روایت کرده ج ۱ ص ۶۲۴)

۱۵. ذکر علی عباده.. یاد علی عبادت است (دیلمی در مسند الفردوس به نقل از عایشه روایت کرده ج ۱ ص ۶۶۵)

۱۶. عنوان صحیفه المؤمن حب علی بن ابی طالب.. سرلوحه کارنامه مؤمن محبت علی ابن ابی طالب است. (خطیب در تاریخ از انس روایت کرده ج ۲، ص ۱۸۲)

۱۷. من احب علیاً فقد احبنی و من ابغض علیاً فقد ابغضنی.. هر که علی را دوست بدارد، قطعاً مرا دوست داشته و هر که با علی دشمنی ورزد، قطعاً با من دشمنی ورزیده است (حاکم در مستدرک به

نقل از سلمان می آورد ج ۲، ص ۵۵۴)

۱۸. لکل شیء، مَجَن، و مجن هذه الامه علی بن ابی طالب.. هر چیز سپری دارد و سپر این امت، علی

بن ابی طالب است. (خطیب در تاریخ و ابن عساکر به نقل از ابن عباس آورده اند ج ۲، ص ۴۱۴)

۱۹. النظر الی علی عبادہ.. نگاه کردن به علی، عبادت است (طبرانی در المعجم الکبیر و حاکم در

مستدرک به نقل از ابن مسعود و عمران بن حصین، ج ۲، ص ۶۸۱ و جالب اینجاست که سیوطی

بلافاصله پس از این حدیث، حدیث دیگری، آورده که.. **النظر الی الکعبه عبادہ..** نگاه کردن به

کعبه عبادت است! ج ۲، ص ۶۸۱)

۲۰. رحم الله علیاً. اللهم أدر الحق معه حیث دار.. خداوند علی را رحمت کند. خدایا، هر جا که

هست، حق را با او بدار! (نسائی به نقل از علی. ج ۲، ص ۹)

۲۱. عادى الله من عادى علیاً.. هر که با علی دشمنی ورزد، خدا دشمنش باد! (ابن منده به نقل از

رافع مولای عایشه روایت کرده ج ۲، ص ۱۴۵)

۲۲. من آذى علیاً، فقد آذانی.. هر که علی را بیازارد، مرا آزرده است (احمد بن حنبل در مسند،

بخاری در تاریخ و حاکم در مستدرک به نقل از عمرو بن شاس آورده اند

۲۳. من سب علیاً فقد سبى، و من سبى فقد سب الله.. هر که به علی دشنام دهد، به من دشنام

داده و هر که به من دشنام دهد، به خدا دشنام داده (احمد بن حنبل در مسند و حاکم در مستدرک

به نقل از ام سلمه. ج ۲، ص ۶۰۸)

۲۴. السبق ثلاثة.. فالسابق الی موسى یوشع بن نون، والسابق عیسی صاحب یس، و السابق الی

محمد علی بن ابی طالب.. پیشتازان سه نفرند.. پیشتاز به سوی موسی، یوشع بن نون است، و

پیشتاز [به سوی عیسی] کسی است که داستانش در سوره یاسین آمده، و پیشتاز به سوی محمد،

علی بن ابی طالب است (طبرانی در المعجم الکبیر و ابن مردویه به نقل از ابن عباس آورده اند ج ۲، ص ۶۶)

۲۵. ان الله تعالی أمرنی بحب اربعه، و اخبرنی انه یحبهم.. علی منهم، و ابوذر، و المقداد، و

سلمان.. خدای متعال دوستی چهار کس را به من فرمان داده و آگاهم ساخته که او نیز ایشان را

دوست می‌دارد.. علی از آنهاست، ابوذر، مقداد و سلمان. (ترمذی و ابن ماجه و حاکم در مستدرک به نقل از بریده روایت کرده‌اند. ج ۱، ص ۲۵۸)

۲۶. ان فاطمه أَحَصَنَتْ فرجها فخرمها الله و ذریتها علی النار.. فاطمه خود را پاکدامن نگاه داشت و خدا او و فرزندان او را بر آتش حرام کرده است.

۲۷. الا احدثکم باشقی الناس؟ رجلین.. آخیمر نمود، **الذی عَقَرَ الناقه، والذی یضربک یا علی، علی** هذه حتی یبل منها هذه.. آیا برایتان از شقی‌ترین مردم سخن بگویم؟ دو مرد.. سرخک (آن مرد حقیر سرخ روی) نمود، همان که شتر را پی کرد و آن که بر تو ای علی ضربه‌ای بزند و این [ریش] را با این [خون سر] رنگین کند. (طبرانی در معجم الکبیر و حاکم در مستدرک به نقل از عمار یاسر روایت کرده‌اند. ج ۱ ص ۴۳۷)

علی علیه السلام و فاطمه .. سلام الله علیها

۲۸. [قاله لعلی] فاطمه احب الی منک، و انت اعز الی منها.. به علی فرمود.. فاطمه در نزد من محبوب‌تر از توست و تو در نزد من عزیزتر و ارجمندتر از او هستی (طبرانی در معجم الاوسط از ابوهریره روایت می‌کند. ج ۲، ص ۲۰۹)

۲۹. احب اهلی الی فاطمه.. در نزد من محبوب‌ترین فرد خاندانم فاطمه است (ترمذی و حاکم در مستدرک به نقل از اسامه آورده‌اند ج ۱، ص ۳۷)

۳۰. ان الله تعالی امرنی ان ازوج فاطمه من علی.. خداوند متعال به من فرمان داد که فاطمه را به همسری علی در بیاورم. (طبرانی در معجم الکبیر به نقل از ابن مسعود می‌آورد. ج ۱، ص ۲۵۸)

۳۱. فاطمه بضعه منی، فمن اغضبها اغضبتی.. فاطمه پاره تن من است. پس هر که او را بیازارد، مرا آزرده است. (بخاری در صحیح از مسور نقل کرده است. ج ۲، ص ۲۰۸)

۳۲. فاطمه بضعه منی، یقبضنی ما یقبضها، و یبسطنی ما یبسطها. و ان الانساب تنقطع یوم القیامه غیر نسبی و سببی و صهری.. فاطمه پاره تن من است. آنچه او را اندوهگین کند، مرا

اندوهگین می‌کند، و آنچه او را شاد کند، مرا شاد می‌کند و همانا در روز قیامت پیوندهای خانوادگی گسسته می‌شود، مگر پیوند نسبی و سببی من. (احمد بن حنبل در مسند و حاکم در مستدرک آورده‌اند. ج ۲، ص ۲۰۸)

۳۳. کان کثیراً ما یقبل عرف فاطمه.. [پیامبر] فراوان بر سر فاطمه بوسه می‌زد. (ابن عساکر از عایشه نقل کرده است. ج ۲، ص ۳۵۶)

۳۴. اذا کان یوم القیامه، نادى منادٍ من وراء الحجب.. یا اهل الجمع، غضوا ابصارکم عن فاطمه بنت محمد حتى تمر.. چون روز رستاخیز فرا رسد، منادی از پشت پرده‌ها بانگ برمی‌آورد که.. ای اهل محشر، چشمانتان را از فاطمه دختر محمد برگزید تا او بگذرد. (مستدرک ج ۱، ص ۱۲۷)

۳۵. اول من یلحقنی من اهلی، انت یا فاطمه.. ای فاطمه، تو نخستین کسی هستی که از خانواده‌ام به من می‌پیوندد. (ابن عساکر از واثله نقل کرده است. ج ۱، ص ۴۳۴)

۳۶. ان الله تعالی جعل ذریه کل نبیٍ فی صلبه، و جعل ذریته فی صلب علی بن ابی طالب.. خداوند متعال فرزندان هر پیامبری را در پشت خود او قرار داده، و فرزندان مرا در پشت علی ابن ابی طالب قرار داده است. (طبرانی در معجم الکبیر از جابر و خطیب در تاریخ از ابن عباس روایت کرده‌اند. ج ۱، ص ۲۶۲)

۳۷. کل بنی آدم ینمون الی عصبه، الا ولد فاطمه. فانا ولیهم و انا عصبتهم.. همه فرزندان آدم به پدرانشان وابسته‌اند، مگر فرزندان فاطمه که من ولی آنها و ریشه و پیوندشان هستم. (طبرانی در معجم الکبیر از فاطمه زهرا روایت کرده است. ج ۲، ص ۲۷۸)

۳۸. کل بنی انثی فان عصبتهم لابیهم، ما خلا ولد فاطمه فانی انا عصبتهم و انا ابوهم.. همه دخترزادگان وابستگی‌شان به پدرشان است، مگر فرزندان فاطمه که من خویش و پیوندشان هستم و من پدرشان هستم. (طبرانی در معجم الکبیر از عمر نقل کرده است. ج ۲، ص ۲۷۸)

صلوات و درود

۳۹. صلوا علی، صلی الله علیکم.. بر من درود بفرستید تا خدا بر شما درود بفرستد (ابن عدی در کامل از ابن عمرو و ابن هریره روایت کرده است. ج ۲، ص ۹۹)

۴۰. صلوا علی، فان صلاتکم علی زکاه لکم.. بر من درود بفرستید، زیرا صلوات شما بر من زکات شماست. (ابن ابی شیبہ و ابن مردویہ از ابو ہریرہ روایت کرده‌اند. ج ۲، ص ۹۹)

۴۱. من صلی علی حین یصبح عشراً و حین یمسی عشراً، ادرکتہ شفاعتی یوم القیامہ.. هرکه صبحگاه و شامگاه ده بار بر من صلوات بفرستد، روز رستاخیز شفاعتم را در می‌یابد. (طبرانی در المعجم الکبیر از ابودرداء روایت می‌کند. ج ۲، ص ۶۱۸)

۴۲. اذا جلست فی صلاتک فلا تترکن الصلاه علی، فانها زکاه الصلاه چون در نماز [برای تشهد] نشستی، صلوات بر من را ترک مکن، زیرا آن زکات نمازست (دارقطنی در سنن از بریده ج ۱، ص ۸۷)

۴۳. حیثما کنتم فصلوا علی، فان صلاتکم تبغنی.. هر جا که هستید، بر من درود بفرستید، زیرا درود شما به من می‌رسد. (طبرانی در معجم الکبیر ج ۱، ص ۵۸۲)

۴۴. صلوا علی و سلموا، فان صلاتکم تبغنی حیثما کنتم.. بر من صلوات و سلام بفرستید؛ زیرا هر جا که باشید، صلواتان به من می‌رسد

۴۵. زینوا مجالسکم بالصلاه علی، فان صلاتکم علی نور لکم یوم القیامہ.. مجالس خود را با صلوات بر من بیاریید؛ زیرا صلوات شما بر من، روز قیامت برایتان نوری خواهد بود.

۴۶. الصلاه علی نور علی الصراط.. صلوات بر من نوری بر صراط [در روز رستاخیز] است.

۴۷. کل امر ذی بالٍ لایبداً فیہ بحمدالله و الصلاه علی، فهو اقطع، ابتر، ممحوق من کل برکة..

هرکار مهمی که بدون سپاس و ستایش خدا و صلوات بر من آغاز شود، بریده، بی‌دنبال و بی‌بهره از هر برکتی خواهد بود. (رهاوی از ابوهریرہ روایت می‌کند. ج ۲، ص ۲۷۷)

۴۸. ما من عبد یصلی علی الا صلت علیه الملائکه مادام یصلی علی.. هیچ بنده‌ای نیست که بر من صلوات می‌فرستد، مگر اینکه تا وقتی که صلوات می‌فرستد، فرشتگان هم بر او درود می‌فرستند. (احمد بن حنبل در مسند، ابن ماجه و ضیاء از عامر بن ربیعہ روایت می‌کنند.)

۴۹. من صلی علی صلاه، کتب الله له قیراطاً و القیراط مثل احد.. هرکه بر من صلوات بفرستد، خداوند برای او قیراطی می نویسد و قیراط همچون کوه احد است! (عبدالرزاق در جامع از علی ج ۲ ص ۶۱۸)

۵۰. من صلی علی واحده صلی الله علیه عشر صلوات، و حط عنه عشر خطیئات، و رفع له عشر درجات.. هرکس بر من یک صلوات بفرستد، خداوند ده درود بر او می فرستد و ده خطایش را پاک می کند و ده درجه او را بالا می برد. (احمد بن حنبل در مسند و بخاری در ادب و نسائی و حاکم در مستدرک از انس روایت می کنند ج ۲ ص ۶۱۸)

چهل حدیث از امام حسن مجتبی علیه السلام

- ۱- قيل له عليه السلام.. فما الحلم؟ قال عليه السلام.. كظم الغيظ و ملك النفس. (تحف العقول، ص ۲۲۷) از حضرت امام حسن علیه السلام پرسیده شد که بردباری یعنی چه؟ فرمودند.. بردباری عبارت از فرو بردن خشم و اختیار خودداشتن است.
- ۲- فما الشرف؟ قال عليه السلام.. اصطناع العشرة؟ وحمل الجريرة. (تحف العقول، ص ۲۲۷) از حضرت پرسیده شده بزرگواری چیست؟ فرمودند احسان به قبیله و تحمل خسارت و جرم آنها.
- ۳- فما المروءة؟ قال عليه السلام.. حفظ الدين، و اعزاز النفس، و لين الكنف، و تعهد الصنيعة، و اداء الحقوق، والتحبب الى الناس. (تحف العقول، ص ۲۲۷) پرسیده شد که جوانمردی یعنی چه؟ فرمودند.. جوانمردی عبارت است از حراست دین، و عزت نفس، و بانرمش برخورد نمودن و بررسی عملکرد خویش، و پرداخت حقوق و دوستی نمودن با مردم.
- ۴- فما الكرم؟ قال عليه السلام.. الابتداء بالعطية قبل المسئلة و اطعام الطعام في المحل. از امام حسن علیه السلام معنای کرامت و بزرگ منشی را پرسیدند؟ فرمودند.. بخشش پیش از خواهش و اطعام در هنگام قحطی.
- ۵- قيل له عليه السلام ما الزهد؟ قال عليه السلام.. الرغبة في التقوى والزهادة في الدنيا. قيل.. و ما الحلم؟ قال كظم الغيظ و ملك النفس. قيل ما السداد؟ قال دفع المنكر بالمعروف. (هر معصوم چهل حدیث ص ۱۰۶) از حضرت پرسیده شد زهد چیست؟ فرمودند.. میل به پرهیزگاری و بی میلی

نسبت به دنیا. بازپرسیده شد که حلم چیست؟ فرمودند.. خشم را فرو بردن و مالک خود شدن. باز پرسیده شد که سداد چیست؟ فرمودند.. بدی را به وسیله خوبی برطرف نمودن

۶- **قد كفاكم مؤونة الدنيا و فرغكم لعبادته و حثكم على الشكر و افترض عليكم الذكر و اوصاكم بالتقوى.** (تحف العقول، ص ۲۳۴) به تحقیق خداوند روزی شما را بر عهده گرفته است، و شما را برای بندگی فراغت بخشیده و به شکرگزاری تشویق نموده است و نماز را بر شما واجب فرموده و به پرهیزکاری توصیه فرموده است.

۷- **والتقوى باب كل توبة و راس كل حكمة و شرف كل عمل.** **بالتقوى فاز من المتقين.** (تحف العقول ص ۲۳۴) پرهیزکاری در بازگشت (به سوی خدا و سررشته هر حکمت، و شرافت هر کار است، و هر کس از پرهیزکاران به کامیابی رسید به وسیله تقوا بوده.

۸- **ما تشاور قوم الا هدوا الى رشدهم.** (تحف العقول، ص ۲۳۶) هیچ قومی مشورت نکرد مگر اینکه به ترقی و تکامل راه یافت.

۹- **انه قال في تفسير قوله وقفوهم انهم مسئولون انه لا يجاوز قدما عبد حتى يسئل عن اربع.. عن شبابه فيما ابلاه و عمره فيما افناه، و عن ماله من اين جمعه، و فيما انفقه، و عن حبنا اهل البيت.** (بحار، ج ۴۴، ص ۱۲-۱۳) امام در تفسیر آیه به تحقیق روز قیامت هیچ بنده ای قدم از قدم بر نمی دارد مگر اینکه نسبت به چهار چیز پرسش قرار می گیرد..

۱- از جوانی اش که در چه راهی مصرف نموده.

۲- و از عمرش که در چه کاری آنرا بکار گرفته.

۳- و از ثروتش که چگونه جمع و در چه راهی مصرف نموده.

۴- و از دوستی ما اهل بیت و خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم.

۱۰- **لو لم يبق لبني امية الا عجزوز درداء، لبغت دين الله عوجا و هكذا قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم** (بحار ج ۴۴، ص ۴۳) جدم فرمودند.. اگر از بنی امیه در روی زمین احدی نماند جز پیرزن فرتوت و ناتوانی، همان دین خدا را به مسیر نادرستی خواهد کشاند.

۱۱- **اعمل لدنياك كانك تعيش ابداء، واعمل لآخرتك كانك تموت غدا.** (الحياة، ج ۴، ص ۶۲)
چنان برای دنیایت تلاش کن که گویا همیشه زنده ای، و چنان برای آخرت تلاش کن که گوئی
فردامرگت فرا می رسد.

۱۲- **اذا قام الى الصلاة لبس اجود ثيابه فقيل له.. يابن رسول الله! لم تلبس اجود ثيابك؟! فقال
عليه السلام.. ان الله جميل يحب الجمال فاتجمل لربي و هو يقول (خذوا زينتكم عند كل
مسجد» فاحب ان البس اجود ثيابي.** (الحياة، ج ۵، ص ۶۶) راوی می گوید.. امام حسن علیه
السلام زمانی که نماز را برپا می داشتند زیباترین لباس را می پوشیدند، به حضرت عرض شد، ای
پسر رسول خدا چرا به هنگام نماز اینگونه لباس می پوشی؟ حضرت فرمودند.. به تحقیق خدا زیبا
است و زیبائی را دوست می دارد. پس خود را برای پروردگرم می آرایم، چنانچه می فرماید.. به هنگام
نماز و حضور در مساجد لباس زیبای خود را بپوشید پس دوست دارم که بهترین لباسم را بپوشم.
۱۳- **ان اكيس الكيس التقى، و احمق الحمق الفجور.** (الحياة ج ۱، ص ۲۰۳) زیرکترین زیرکها فرد
با تقوا است احمق ترین احمقها شخص فاجر و فاسق است.

۱۴- **كونوا اوعية العلم و مصابيح الهدى فان ضوءالنهار بعضه اضواء من بعضها.** (کافی، ج ۱، ص
۳۰۱) جایگاههای دانش و چراغهای درخشان هدایت باشید زیرا روشنی روز بعضی از بعضی دیگرش
بیشتر است.

۱۵- **تاتي علماء شيعتنا القوامون بضعفاء محبيننا و اهل ولايتنا يوم القيامة، والانوار تستطع من
تيجانهم.** (محجة البيضاء، ج ۱، ص ۳۳) از میان شیعیان ما علمائی بیامی خیزند که ایستادگی افراد
ضعیف از دوستان ما و آنها که ولایت ما را پذیرا شده اند به واسطه آنها است و از تاجی که بر سر
دارند نور می درخشد.

۱۶- **و كان الحسن عليه السلام.. اذا افرغ من وضوئه تغير لونه فقيل له في ذالك، فقال عليه
السلام.. حق على من اراد ان يدخل على ذى العرش ان يتغير لونه.** امام حسن علیه السلام زمانی
که وضویش پایان می پذیرفت رنگ مبارکش تغییر می نمود. در این باره از حضرت پرسیده شده چرا

رنگ شما تغییر می نماید؟ فرمودند.. کسی که می خواهد وارد بارگاه خداوند متعال گردد سزاوار است رنگش تغییر نماید.

۱۷- قال نعم.. استعداد لسفرک و حصل زادک قبل حلول اجلک. حضرت موعظه به مردی

فرمودند.. آماده سفر آخرت شو و زاد و توشه آنرا پیش از رسیدن مرگ فراهم نما.

۱۸- ایها الناس انه من نصح لله و اخذ دلیلاهدی للتی هی اقوم و وفقه الله للرشاد و سده

للحسنى هان ای مردم، به تحقیق کسی که برای خدا پند دهد و سخن خدا را راهنمای خود قرار دهد به راهی پایدار رهنمون شود و خداوند او را به رشد موفق سازد.

۱۹- بین الحق و الباطل اربع اصابع، ما رایت بعینیک فهو الحق وقد تسمع باذنیک باطلا کثیرا.

بین حق و باطل به اندازه چهار انگشت فاصله است، آنچه با چشم ببینی حق است و چه بسا که باطل زیادی را با گوش بشنوی.

۲۰- اعلمو ان الله لم یخلقکم عبثا ولیس بتارککم سدی، کتب آجالکم و قسم بینکم معائشکم

لیعرف کل ذی لب منزلته و ان ما قدر له و ما صرف عنه فلن یصیبه. (تحف العقول ص ۲۳۴) ای بندگان خدا بدانید که خداوند شما را بیهوده نیافریده است، و بحال خود رها ننموده، مدت عمرتان را نوشته، و روزی شما را بینتان قسمت کرده تا هر خردمندی قدر و ارزش خود را بداند و بفهمد جز آنچه مقدر شده هرگز به او نمی رسد.

۲۱- لبعض ولده.. یا بنی لا تواخ احدا تعرف مواردہ و مصادره فاذا استنبطت الخبرة و رضیت

العشرة فاخه علی اقالة العثرة و المواساة فی العسرة. (تحف العقول، ص ۲۳۶)

ای پسر من با احدی برادری مکن تا آنکه بدانی کجاها می رود و از کجاها می آید، و چون از حالش خوب آگاه شدی و رفتارش را پسندیدی با او برادری کن. به شرط اینکه رفتارت بر اساس چشم پوشی از لغزش و همراهی در سختی باشد.

۲۲- ان ابصر الابصار ما نفذ فی الخیرمذهبه و اسمع الاسماع ما وعی التذکیر و انتفع به اسلم

القلوب ما طهر من الشبهات. همانا بیناترین چشم ها آن است که در طریق خیر نفوذ کند، و شنواترین گوش ها آنست که پذیرنده تر باشد و سالم ترین دلها آن است که از شبهه پاک باشد.

۲۳- لا یغش العاقل من استنصحه. (تحف العقول، مترجم، ص ۲۳۹) امام حسن علیه السلام فرمودند.. خردمند کسی است که وقتی از او پندخواستند خیانت نکند.

۲۴- اذا لقی احدکم اخاه فلیقبل موضع النور من جبهته. (تحف العقول، مترجم، ص ۲۳۹) هرگاه یکی از شما برادر خود را ملاقات کند، باید که جایگاه نور از پیشانی او را ببوسد.

۲۵- هلاک الناس فی ثلاث.. الکبر، الحرص، الحسد. الکبر به هلاک الدین و به لعن ابلیس.

الحرص عدو النفس و به اخرج آدم من الجنة. الحسد رائد السوء و به قتل قابیل هابیل. نابودی مردم در سه چیز است.. بزرگ نمائی افزون خواهی بسیار حسد و رشک بردن.

بزرگ نمائی که به وسیله آن دین نابود می گردد و به واسطه آن شیطان ملعون رانده درگاه خدا شد و حرص که به خاطر آن آدم از بهشت خارج شد، و رشک که سررشته همه بدی است و به واسطه آن قابیل هابیل را کشت.

۲۶- اوصیکم بتقوی الله و ادامة التفکر، فان التفکر ابو کل خیر و امه. شما را به پرهیزگاری و ترس از خدا و ادامه تفکر سفارش میکنم زیرا تفکر و اندیشه سرچشمه همه خوبیها است.

۲۷- غسل الیدین قبل الطعام ینفی الفقر وبعده ینفی الهم. شستن دستها پیش از غذا فقر را می زداید و بعد از آن اندوه را بر طرف می سازد.

۲۸- صاحب الناس بمثل ما تحب ان یصاحبوک. چنان با مردم رفتار نما که دوست داری با تو رفتار کنند.

۲۹- لا ادب لمن لاعقل له ولا مروءة لمن لاهمة له و لا حياء لمن لادین له. کسی که عقل ندارد ادب ندارد، و کسی که همت ندارد جوانمردی ندارد و کسی که حیا ندارد دین ندارد.

۳۰- علم الناس علمک و تعلم علم غیرک. دانشت را به مردم بیاموز، و خود نیزدانش دیگران را فراگیر.

۳۱- لا غنی اکبر من العقل ولا فقر مثل الجهل و لا وحشة اشد من العجب ولا عیش الذمن حسن

الخلق. هیچ بی نیازی برتر از عقل نیست و هیچ نیازمندی هم مثل نادانی نیست و هیچ وحشتی

بدتر از خودپسندی نیست، و هیچ عیسی لذت بخشتر از اخلاق نیکو نیست.

۳۲- قیدوا العلم بالکتاب. علم را با نوشتن مهار کنید.

۳۳- من بدء بالكلام قبل السلام فلا تجیبوه هرکس قبل از سلام سخن گفت جوابش ندهید

۳۴- تعلموا العلم فان لم تستطيعوا حفظه فاكتبوه وضعوه فی بیوتکم. دانش را فراگیرید و اگر توان حفظش را ندارید بنویسید و درخانه هایتان نگهداری نمائید.

۳۵- الشروع بالمعروف و الاعطاء قبل السؤال من اکبر السؤدد. آغاز نمودن به بذل و بخشش پیش از درخواست و تقاضا، از بزرگترین شرافت و بزرگی است.

۳۶- عبد الله، عبد الله له كل شیء. کسی که خدا را بندگی نماید، خداوند هم همه چیز را فرمانبردار او گرداند.

۳۷- انا الضامن لمن لم يهجس فی قلبه الا الرضا ان يدعو الله فيستجاب له. کسی که در دلش جز خوشنودی خداطور نکند، چون دعاکندمن ضامنم که دعایش مستجاب گردد.

۳۸- قيل له فما النجدة؟ قال عليه السلام.. الذب عن الجار و الصبر فی المواطن و الاقدام عند الكربة نیرومندی چیست؟ دفاع از پناهنده، و پایداری در نبرد، و ایستادگی هنگام سختی.

۳۹- قيل له فما الفقر؟ قال عليه السلام.. شره النفس الى كل شیء. (تحف العقول، ص ۲۲۸) از حضرت پرسیده شد فقر چیست؟ فرمودند.. آزمندی به هر چیزی.

۴۰- قيل له.. فما الغنى؟ قال عليه السلام.. رضا النفس بما قسم لها و ان قل از فقر پرسیده شد، فرمود.. خوشنود بودن انسان به مقداری که خدا روزی او نموده هر چند کم باشد.

امام حسین علیه السلام فرمود.. رسول خدا صلی الله علیه و آله به امیرمؤمنان علیه السلام سفارش فرمود..

۱. **حفظ حدیث یا علی! مَنْ حَفِظَ مِنْ أُمَّتِي حَدِيثًا يَطْلُبُ بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ وَالِدَارَ الْآخِرَةَ حَسْرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أَوْلِيكَ رَفِيقًا يَا عَلِيُّ!**
از امت من هر کس ۴۰ حدیث حفظ کند و از این عمل منظورش فقط رضایت خدا و رستگاری در

جهان آخرت باشد، خداوند متعال در روز قیامت او را با پیامبران، صدیقان، شهدا و انسان‌های صالح محشور خواهد کرد و اینان چه رفیقان خوبی هستند.

۲- صبر بر مشکلات مَنْ أَحْجَمَ عَنِ الرَّأْيِ وَ عَيَّيْتُ بِهِ الْحِيلَ كَانَ الرَّفْقُ مِفْتَاحَهُ.. کسی که فکرش در حل مشکلات به جایی نمی‌رسد و تمام راه حل‌ها به رویش بسته شده، باید مدارا کند.

۳- احترام مؤمن لَا تَقُولَنَّ فِي أَخِيكَ الْمُؤْمِنِ إِذَا تَوَارَى عَنْكَ إِلَّا مَا تُحِبُّ أَنْ يَقُولَ فِيكَ إِذَا تَوَارَيْتَ عَنْهُ.. در پشت سر برادر ایمانی خود حرف‌هایی بزن که دوست داری در غیاب تو آن سخنان زده شود.

۴- ارزش زیارت مَنْ زَارَنِي بَعْدَ مَوْتِي زُرْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَوْ لَمْ يَكُنْ إِلَّا فِي النَّارِ لِأَخْرَجْتُهُ.. هرکس مرا بعد از شهادتم زیارت کند، او را در قیامت زیارت خواهم کرد و اگر در آتش باشد، او را نجات می‌دهم.

۵- قبول هدیه مَنْ قَبِلَ عَطَاءَكَ فَقَدْ أَعَانَكَ عَلَى الْكُرْمِ.. هرکس عطایت را بپذیرد و دعوت تو را قبول نماید، در نیکی و احسان به تو یاری کرده است. [قدرش را بدان و از او ممنون باش.

۶- روش ترک گناه روزی مردی به حضور امام حسین علیه السلام گفت.. من مردی گنهکارم و نمی‌توانم از معصیت خودداری کنم مرا موعظه‌ای کن و شیوه‌ای یاد بده تا بتوانم در مقابل گناهان و وسوسه‌های شیطانی مقاومت کنم. **أَفْعَلُ خَمْسَةَ أَشْيَاءٍ وَأَذْنِبُ مَا شِئْتُ فَأَوْلُ ذَلِكَ.. لَا تَأْكُلُ رِزْقَ اللَّهِ وَأَذْنِبُ مَا شِئْتُ وَالثَّانِي.. أَخْرَجُ مِنْ وِلَايَةِ اللَّهِ وَأَذْنِبُ مَا شِئْتُ وَالثَّلَاثُ.. أَطْلُبُ مَوْضِعًا لَا يَرَاكَ اللَّهُ وَأَذْنِبُ مَا شِئْتُ وَالرَّابِعُ.. إِذَا جَاءَ مَلِكُ الْمَوْتِ لِيَقْبِضَ رُوحَكَ فَادْفَعْهُ عَنْ نَفْسِكَ وَأَذْنِبُ مَا شِئْتُ وَالْخَامِسُ.. إِذَا ادْخَلَكَ مَالِكٌ فِي النَّارِ فَلَا تَدْخُلْ فِي النَّارِ وَأَذْنِبُ مَا شِئْتُ** ۵دستور را عمل کن بعد از آن هر چقدر دلت می‌خواهد به سوی گناه برو؛

۱- روزی خدا را نخور و هر قدر می‌خواهی گناه کن؛

۲- از تحت حکومت خداوند بیرون برو و هر چه دلت می‌خواهد نافرمانی کن؛

۳- جایی پیدا کن که خدا تو را نبیند و هر چقدر دوست داری گناه کن؛

۴- عزرائیل را موقع جان دادن از خودت دور کن و گناه نما؛

۵- اگر خواستند تو را به آتش جهنم ببرند نرو! آنگاه هر قدری می خواهی معصیت نما!

۷- **فرق مؤمن و منافق** ایاک و ما تَعْتَذِرُ مِنْهُ فَإِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يَسِيءُ وَلَا يَعْتَذِرُ وَالْمُنَافِقُ كُلَّ يَوْمٍ

یسیء و يَعْتَذِرُ.. بپرهیز از انجام کارهایی که نیاز به عذرخواهی دارد؛ زیرا مؤمن کار بد انجام نمی دهد و به عذرخواهی هم نیاز پیدا نمی کند. اما منافق همواره بدی می کند و عذر می خواهد.

۸- **آثار تجمل گرایی** امام روزی کاخ مجلل و خانه باشکوهی را در مدینه مشاهده کرد و این جمله را

فرمود.. **رَفَعَ الظَّيْنُ وَوَضَعَ الدِّينَ**.. صاحب این خانه گل ها را روی هم انباشته و بالا برده و درجه ایمانش را پایین آورده است.

۹- **خشنودی خاکیان و خشم افلاکیان** هنگامی که یکی از سرمایه داران مدینه خانه بسیار اشرافی

درست کرده بود، از آن حضرت دعوت کرد تا آنجا را دیده و برایش دعا کند. امام وارد آنجا شد و فرمود.. **اخْرَبْتَ دَارَكَ وَ عَمَرْتَ دَارَ غَيْرِكَ، غَرَّكَ مَنْ فِي الْأَرْضِ وَ مَقَّتَكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ**.. خانه آخرت خود را خراب کرده و دنیای دیگران را آباد ساخته ای. خاکیان تو را ستوده و افلاکیان دشمنت خواهند بود.

۱۰- **آثار گناه** مَنْ حَاوَلَ امْرَأً بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ كَانَ أَفْوَتَ لِمَا يَرْجُو وَ اسْرَعَ لِمَا يَحْذَرُ.. هرکس با

معصیت به خدا، کاری را انجام دهد، از رسیدن به آرزویش باز مانده و به آنچه که از آن می ترسد گرفتار می شود.

۱۱- **بدترین ستم** آن حضرت در روز عاشورا به فرزندش امام زین العابدین علیه السلام سفارش

کرد.. **بُنِيَ اِيَّاكَ وَ ظَلَمَ مَنْ لَا يَجِدُ عَلَيْكَ نَاصِرًا اِلَّا اللّٰهُ جَلَّ وَ عَزَّ**.. پسر من! مبادا به کسی ستم کنی که به غیر از خدای جلال و عزیز یآوری ندارد.

۱۲- **دنیابرستان دین فروش** النَّاسُ عَبِيدُ الدُّنْيَا وَ الدِّينُ لَعْقٌ عَلَى السِّنْتِهِمْ يَحْوِطُونَهُ مَا دَرَّتْ

مَعَايِشُهُمْ فَإِذَا مُحْصُوا بِالْبَلَاءِ قَلَّ الدِّيَانُونَ.. اکثر مردم بندگان دنیا هستند و دین لقلقه زبان

آنهاست، تا آنجایی که به زندگی روزمره شان لطمه نخورده به سوی دین می آیند، هرگاه بلا و آزمایش آمد دینداران حقیقی اندک خواهد بود.

۱۳- نیازمندترین بنده از امام حسین علیه السلام پرسیده شد. ای پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله! حالت چه طور است؟ امام فرمود.. **اَصْبَحْتُ وَلِي رَبِّ فَوْقِي وَالنَّارُ اِمَامِي وَ الْمَوْتُ يَطْلُبُنِي وَالْحِسَابُ مُحَدِّقٌ بِي وَ اَنَا مُرْتَهَنٌ بِعَمَلِي لَا اِحْدُ مَا احِبُّ وَلَا اِدْفَعُ مَا اَكْرَهُ وَالْاُمُورُ بِيَدِ غَيْرِي فَاِنْ شَاءَ عَذَّبَنِي وَ اِنْ شَاءَ عَفَا عَنِّي فَايَ فَقِيرٍ اَفْقَرُ يَمِينِي..** شب را صبح کردم، در حالی که بالای سرم خداوند عالم و مقابلم آتش جهنم را دارم. مرگ در پی من است، حساب من در گرو عمل خود بوده، آنچه را که دوست دارم نمی یابم و آنچه را که نمی خواهم نمی توانم از خودم دور کنم. کارها در دست دیگری است؛ اگر او بخواهد عذابم می کند و اگر بخواهد می بخشد. چه کسی از من نیازمندتر است؟! **۱۴- حلم و وفا** **اِنَّ الْحِلْمَ زِينَةٌ وَالْوَفَاءَ مُرُوءَةٌ..** حلم زینت انسان و وفا نشانه جوانمردی است. **۱۵- تکبر و عجله** **الْاَسْتِكْبَارُ صَلِفٌ وَالْعَجَلَةُ سَفَهُ وَالسَّفَهُ ضَعْفٌ..** خودنمایی گزافه گوپی، عجله کم عقلی و سفاهت ناتوانی است.

۱۶- همنشینی با اشرار **الْغُلُوُّ وَرِظَةٌ وَ مُجَالَسَةُ اَهْلِ الدَّنَاءَةِ شَرٌّ..** تندرستی همانند فرو رفتن در باتلاق است و همنشینی با فرومایگان، شر و گرفتاری به همراه دارد.

۱۷- کسب معرفت **دِرَاسَةُ الْعِلْمِ لِقَاحُ الْمَعْرِفَةِ** کسب علم موجب رسیدن به معرفت و شناخت است.

۱۸- ارزش تجربه **طُولُ التَّجَارِبِ زِيَادَةٌ فِي الْعَقْلِ..** تجربه های طولانی و مکرر، نیروی عقل را افزایش می دهد.

۱۹- شرافت و قناعت **الشَّرْفُ التَّقْوَى وَالْقُنُوعُ رَاحَةُ الْاَبْدَانِ..** شرافت در پارسایی است و قناعت راحتی بدن را در پی دارد.

۲۰- شناخت دوست و دشمن **مَنْ احَبَّكَ نَهَاكَ وَ مَنْ ابْغَضَكَ اغْرَاكَ..** دوست حقیقی تو را

نصیحت کرده و از لغزش باز می دارد؛ اما آن که دوستت ندارد، تو را فریب داده و در انجام گناهان

مغرورت می کند.

۲۱- ارتباط با خویشاوندان مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْسَأَ فِي أَجَلِهِ وَ يَزَادَ فِي رِزْقِهِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ.. هرکس از زیاد شدن عمرش و فراوانی رزق و روزی اش شادمان می شود، پس با خویشاوندان خود ارتباط داشته و صله رحم کند.

۲۲- اهمیت نهی از منکر لَا يَجِلُّ لِعَيْنِ مُؤْمِنَةٍ تَرَى اللَّهَ يَعْصِي فَتَطْرِفَ حَتَّى تُغَيِّرَهُ.. شایسته نیست که انسان با ایمان نافرمانی خدا را مشاهده کند و با بی تفاوتی از آن چشم بپوشد، بلکه او وظیفه دارد در جلوگیری از منکر اقدامی بکند.

۲۳- پایداری در راه حق يَا بُنَيَّ! اصْبِرْ عَلَى الْحَقِّ وَ أَنْ كَانَ مُرًّا.. فرزندم! در مسیر حق استوار و ثابت باش گرچه تلخ و سخت باشد.

۲۴- عشق اهل بیت علیهم السلام الزُّمُوا مَوَدَّتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَإِنَّهُ مَنْ لَقِيَ اللَّهَ وَ هُوَ يَوْمُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ دَخَلَ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَتِنَا وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يَنْتَفِعُ عَبْدٌ بِعِلْمِهِ إِلَّا بِمَعْرِفَةِ حَقَّنَا.. دوستی ما اهل بیت علیهم السلام را بر خود لازم بدانید؛ چرا که هرکس خداوند را با محبت ما اهل بیت علیهم السلام ملاقات کند، توسط شفاعت ما به بهشت خواهد رفت. قسم به ۴ خدایی که جانم در دست قدرت اوست، هیچ بنده‌ای از دانش خود بدون شناخت حق ما اهل بیت علیهم السلام بهره نخواهد برد.

۲۵- دست تقدیر وَأَنْ تَكُنِ الدُّنْيَا تُعَدُّ نَفِيسَةً فَدَارُ ثَوَابِ اللَّهِ اَعْلَى وَ اَنْبَلُ . وَأَنْ تَكُنِ الْاَبْدَانُ لِلْمَوْتِ اَنْشِئَتْ فَقَتْلُ امْرِئٍ بِاللَّهِ بِالسَّيْفِ اَفْضَلُ . وَأَنْ تَكُنِ الْاَرْزَاقُ قِسْمًا مُقَدَّرًا فَقِلَّةٌ حِرْصِ الْمَرْءِ فِي الْكَسْبِ اَجْمَلُ . وَأَنْ تَكُنِ الْاَمْوَالِ لِلتَّرْكِ جَمْعُهَا فَمَا بَالُ مَثْرُوكٍ بِهِ الْمَرْءُ يَبْخُلُ اِذَا دُنِيَ وَ مَظَاهِرُهَا اَجْمَلُ . وَأَنْ تَكُنِ الْاَمْوَالِ لِلتَّرْكِ جَمْعُهَا فَمَا بَالُ مَثْرُوكٍ بِهِ الْمَرْءُ يَبْخُلُ اِذَا دُنِيَ وَ مَظَاهِرُهَا اَجْمَلُ .

مظاهر آن زیبا و دوست داشتنی به نظر می آید، پس خانه آخرت و بهشت خداوند خیلی بالاتر و زیباتر از آن است. اگر این بدن‌ها برای مردن و مرگ آفریده شده، به خدا قسم، کشته شدن انسان در راه خدا عالی‌ترین و برترین نوع مرگ است. اگر خداوند متعال روزی‌ها را مقدر کرده و سهم هر کسی معین است؛ پس انسان در کسب درآمد هر چقدر کمتر حرص بورزد و به اندازه نیاز بکوشد،

زیباتر است. اگر قرار است انسان روزی، از ثروت و دارایی‌هایی که جمع کرده جدا شود، پس چرا در مورد ثروت ناپایدار بخل ورزیده و آن را در راه خیر مصرف نمی‌کند.

۲۶- ندای آزادی ياشيعةُ آلِ ابي سُفيان! انْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ دِينٌ وَ كُنْتُمْ لِاتِّخَافُونَ الْمَعَادَ فَكُونُوا

اُخْرَاراً فِي دُنْيَاكُمْ هَذِهِ وَارْجِعُوا اِلَى اِحْسَابِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ عَرَباً كَمَا تَزْعُمُونَ.. ای پیروان خاندان ابوسفیان! اگر دین ندارید و از روز قیامت نمی‌ترسید، لااقل در دنیا آزاد مرد باشید و به رسم پدران خود بنگرید؛ اگر به حقیقت خود را از قوم متعصب عرب می‌پندارید.

۲۷- مکارم اخلاق اِيهَا النَّاسُ! نَافِسُوا فِي الْمَكَارِمِ وَ سَارِعُوا فِي الْمَغَانِمِ ای مردم! درکسب صفات

زیبای اخلاقی بکوشید و برای بدست آوردن سرمایه‌های معنوی شتاب کنید.

۲۸- تلاش و کوشش اَكْسِبُوا الْحَمْدَ بِالنُّجْحِ وَلَا تَكْتَسِبُوا بِالْمَطْلِ ذَمًّا.. با تلاش و کوشش و

موفقیت، تشویق و ستایش دیگران را به دست آورید و با تنبلی و بی‌تحریکی، خود را در معرض سرزنش قرار ندهید.

۲۹- برترین عفو‌کننده اعْفَى النَّاسِ مَنْ عَفَى عَنْ قُدْرَةٍ.. با گذشت‌ترین مردم آن است که در

موضع قدرت عفو کند.

۳۰- بهترین صله رحم اَوْصَلُ النَّاسِ مَنْ وَصَلَ مَنْ قَطَعَهُ.. بهترین نوع صله رحم آن است، از کسی

که قطع رحم کرده و با تو رفت و آمد نمی‌کند، دیدار و صله رحم کنی!

۳۱- بخشنده‌ترین فرد اِنَّ اَجْوَدَ النَّاسِ مَنْ اَعْطَى مَنْ لَا يَرْجُوهُ.. بخشنده‌ترین مردم کسی است که

به آن که امید ندارد و درخواست یاری نکرده، کمک کند و ببخشد.

۳۲- تشکر و قدرانی شُكْرَكَ لِئِعْمَةٍ سَالِفَةٍ يَفْتَضِي نِعْمَةً اَنْفَةً.. شکر و سپاس از نعمت‌های

گذشته، نعمت‌های آینده را در پی دارد.

۳۳- برکات خدمت به مردم مَنْ ارَادَ اللّٰهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بِالصَّنِيعَةِ اِلَى اَخِيهِ كَافَاهُ بِهَا فِي وَفْتِ

حَاجَتِهِ وَ صَرَفَ عَنْهُ مِنْ بَلَاءِ الدُّنْيَا مَا هُوَ اَكْثَرُ مِنْهُ وَ مَنْ نَفَسَ كَرْبَةً مُؤْمِنٍ فَرَجَّ اللّٰهُ عَنْهُ كَرْبَ

الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ وَ مَنْ احْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْهِ وَ اللّٰهُ يَحِبُّ الْمُحْسِنِينَ.. هرکس برای رضای خدا به

برادر دینی اش خدمت کند، خداوند در هنگام نیازش او را عوض خواهد داد و از گرفتاری‌های دنیا

بیشتر از خدمت وی از او رفع خواهد کرد و هرکس غمی را از دل مؤمنی بزدايد، خداوند غصه‌های دنیا و آخرتش را بر طرف می‌کند و هرکس نیکی کند، خداوند به او نیکی می‌کند و خداوند نیکوکاران را دوست می‌دارد.

۳۴- نشانه منافق ما كُنَّا نَعْرِفُ الْمُنَافِقِينَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَّا بِبُغْضِهِمْ عَلِيًّا وَوُلْدَهُ.. معیار شناخت اهل نفاق در عصر رسول خدا صلی الله علیه و آله، دشمنی آنان با علی علیه السلام و اولاد آن حضرت بود.

۳۵- اهمیت حق مردم امام هنگام حرکت به سوی کربلا فرمود.. نَادِ اِنْ لَا يَفْتَلُ مَعِيَ رَجُلٌ عَلَيْهِ دَيْنٌ وَنَادِ بِهَا فِي الْمَوَالِي فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ.. مَنْ مَاتَ وَ عَلَيْهِ دَيْنٌ اخَذَ مِنْ حَسَنَاتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.. اعلام کنید هرکس بدهی دارد در این مبارزه همراه من نباشد، من از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که فرمود.. هرکس بمیرد و در گردن او حقوق مردم باشد، در روز قیامت از اعمال نیک او گرفته می‌شود. [و به اعمال طلبکار اضافه می‌کنند .

۳۶- آداب سخن گفتن لَا تَتَكَلَّمَنَّ فِيمَا لَا يَغْنِيكَ فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكَ الْوِزْرَ وَ لَا تَتَكَلَّمَنَّ فِيمَا يَغْنِيكَ حَتَّى تَرَى لِلْكَلامِ مَوْضِعًا قُرْبًا مُتَكَلِّمٍ قَدْ تَكَلَّمَ بِالْحَقِّ فَعَيْبٌ.. در مورد سخنان بی فایده صحبت نکن که می‌ترسم برایت گناه نوشته شود و در مورد سخنان مفید نیز اگر زمینه نباشد باز هم لب فرو بند؛ بسیار گویندگانی که به حق و بجا سخن گفته و مورد ایراد قرار گرفته اند .

۳۷- کمال عقل لَا يَكْمُلُ الْعَقْلُ إِلَّا بِاتِّبَاعِ الْحَقِّ عَقْلًا، جز از راه پیروی حق کامل نمی‌شود .

۳۸- توکل بر خداوند مَنْ اتَّكَلَ عَلَى حُسْنِ اخْتِيَارِ اللَّهِ تَعَالَى لَهُ لَمْ يَتَمَنَّ أَنَّهُ فِي غَيْرِ الْحَالِ الَّتِي اخْتَارَهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ؛ «کسی که به خدا توکل کند و انتخاب نیکوی خدا را ترجیح دهد، هرگز آرزوی حالات دیگر غیر خدایی را آرزو نمی‌کند .

۳۹- افراد مورد اعتماد لَا يَأْمَنُ إِلَّا مَنْ قَدْ خَافَ اللَّهَ تَعَالَى.. اعتماد نکن، مگر به افرادی که از بازخواست خدای تعالی واهمه دارند.

۴۰- زشتی غیبت لِرَجُلٍ اغْتَابَ عِنْدَهُ رَجُلًا يَا هَذَا كَفَّ عَنِ الْغَيْبَةِ فَإِنَّهَا اِدَامُ كِلَابِ النَّارِ.. آن حضرت به مردی که از دیگری غیبت می‌کرد هشدار داده و فرمود.. ای مرد! از غیبت کردن پرهیز که غیبت غذای سگ‌های جهنم است.

چهل حدیث از امام سجاده علیه السلام

۱ - **قال الأمام ... ثلاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ كَانَتْ فِي كَنْفِ اللَّهِ، وَأَظْلَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ظِلِّ عَرْشِهِ، وَآمَنَهُ مِنْ فَرْعِ الْيَوْمِ الْأَكْبَرِ.. مَنْ أَعْطَى النَّاسَ مِنْ نَفْسِهِ مَا هُوَ سَائِلُهُمْ لِنَفْسِهِ، وَرَجُلٌ لَمْ يَقْدِمْ يَدًا وَرَجُلًا حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ قَدِمَهَا أَوْ فِي مَعْصِيَتِهِ، وَرَجُلٌ لَمْ يَعِْبْ أَخَاهُ بِعَيْبٍ حَتَّى يَتْرَكَ ذَلِكَ الْعَيْبَ مِنْ نَفْسِهِ.**

سه حالت و خصلت در هر یک از مؤمنین باشد در پناه خداوند خواهد بود و روز قیامت در سایه رحمت عرش الهی می باشد و از سختی ها و شداید محشر در امان است. تحف العقول.. ص ۲۰۴، بحارالانوار.. ج ۷۵، ص ۱۴۱، ح ۳.

اول آن که به مردم چیزی را دهد که از آنان برای خویش می خواهد (آنچه برای خود می پسندد را به آنان عطا کند).

دوم قدم از قدم بر ندارد تا آنکه بداند آن حرکتش در راه اطاعت خداست یا معصیت و نافرمانی او سوم از برادر مومن خود (به عیبی که در خود نیز دارد) عیب جویی نکند تا آنکه آن عیب را از خودش دور سازد.

۲ - **ثلاثٌ مُنْجِيَاتٌ لِلْمُؤْمِنِ.. كَفُّ لِسَانِهِ عَنِ النَّاسِ وَاعْتِيَابِهِمْ، وَإِشْغَالُهُ نَفْسَهُ بِمَا يَنْفَعُهُ لِآخِرَتِهِ وَدُنْيَاهُ، وَطَوْلُ الْبُكَاءِ عَلَى خَطِيئَتِهِ.** سه چیز موجب نجات انسان مومن خواهد بود.. نگهداری

زبان از حرف زدن درباره مردم غیبت آنان، مشغول شدنش به خویشتن با کارهایی که برای آخرت و دنیایش مفید باشد. و بسیار گریستن بر اشتباهاتش. تحف العقول ص ۲۰۴، بحارالانوار ج ۷۵ ص ۱۴۰، ح ۳.

۳ - **أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَمُلَ إِسْلَامُهُ، وَ مَحَصَتْ دُنُوبُهُ، وَ لَقِيَ رَبَّهُ وَ هُوَ عَنْهُ رَاضٍ.. وَقَالَ اللَّهُ بِمَا يَجْعَلُ عَلَى نَفْسِهِ لِلنَّاسِ، وَ صِدْقُ لِسَانِهِ مَعَ النَّاسِ، وَ الْأَسْتِحْيَاءُ مِنْ كُلِّ قَبِيحٍ عِنْدَ اللَّهِ وَ عِنْدَ النَّاسِ، وَ حَسَنُ خُلُقِهِ مَعَ أَهْلِهِ** چهار خصلت است که در هر کس باشد، ایمانش کامل، گناهانش بخشوده خواهد بود، و در حالتی خداوند را ملاقات می کند که از او راضی و خوشنود است..

۱ - تقوای الهی با کارهایی که برای مردم به به دوش می کشد. ۲ - راست گوئی و صداقت با مردم .
۳ - حیا و پاکدامنی نسبت به تمام زشتی های در پیشگاه خدا و مردم. ۴ - خوش اخلاقی و خوش
برخوردی با خانواده ی خود. مشكاة الانوار.. ص ۱۷۲، بحارالانوار.. ج ۶۶، ص ۳۸۵، ح ۴۸.

۴ - **يَا ابْنَ آدَمَ، إِنَّكَ لَا تَزَالُ بِخَيْرٍ مَا دَامَ لَكَ وَاعِظُ مِنْ نَفْسِكَ، وَ مَا كَانَتْ الْمُحَاسَبَةُ مِنْ هَمِّكَ، وَ
مَا كَانَ الْخَوْفُ لَكَ شِعَارًا** ای فرزند آدم، همیشه در عافیت و خیر خواهی بود مادامی که از درون
خود پند دهنده ای داشته باشی و محاسبه (نفس) از کارهای مهمت باشد و ترس از (عاقبت امور)
سرلوحه ات گردد. مشكاة الانوار.. ص ۲۴۶، بحارالانوار.. ج ۶۷

۵ - **وَ أَمَا حَقُّ بَطْنِكَ فَأَنْ لَا تَجْعَلَهُ وَعَا لِقَلِيلٍ مِنَ الْحَرَامِ وَلَا لِكَثِيرٍ، وَ أَنْ تَقْتَصِدَ لَهُ فِي الْحَلَالِ حَتَّى
كُفِيَ** که شکم بر تو دارد این است که آن را ظرف چیزهای حرام - چه کم و چه زیاد - قرار ندهی و (نیز) در
چیزهای حلال میانه روی کنی. تحف العقول.. ص ۱۸۶، بحارالانوار.. ج ۷۱، ص ۱۲، ح ۲.

۶ - **مَنْ اسْتَتَقَ إِلَى الْجَنَّةِ سَارَعَ إِلَى الْحَسَنَاتِ وَ سَلَ عَنِ الشَّهَوَاتِ، وَ مَنْ أَشْفَقَ مِنَ النَّارِ بَادَرَ
بِالتَّوْبَةِ إِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِهِ وَ رَاجَعَ عَنِ الْمَحَارِمِ** کسی که مشتاق بهشت باشد در انجام کارهای نیک،
سرعت می نماید و شهوات را زیر پا می گذارد و هرکس از آتش جهنم هراسناک باشد به درگاه خداوند
از گناهانش توبه می کند و از گناهان و چیزهای حرام روی برمی گرداند. تحف العقول.. ص ۲۰۳،
بحارالانوار.. ج ۷۵، ص ۱۳۹، ح ۳.

۷ - **طَلَبُ الْحَوَائِجِ إِلَى النَّاسِ مَذَلَّةٌ لِلْحَيَاةِ وَ مَذْهَبَةٌ لِلْحَيَاءِ، وَ اسْتِخْفَافٌ بِالْوَقَارِ وَ هُوَ الْفَقْرُ
الْحَاضِرُ، وَ قِلَّةٌ طَلَبِ الْحَوَائِجِ مِنَ النَّاسِ هُوَ الْغِنَى الْحَاضِرُ** دست نیاز به سوی مردم دراز کردن،
سبب ذلت و خواری در زندگی و در معاشرت خواهد بود. و نیز موجب از بین رفتن حیا و کاهش وقار
خواهد گشت. و همین خود فقر بالفعل است (که گریبانگیر شخص شده) و (اما) کم بودن
نیازمندیها از مردم خود غنا و توانمندی بالفعل است (که شخص به آن آراسته است) تحف
العقول ص ۲۱۰ بحارالانوار ج ۷۵ ح ۳.

۸ - **الْخَيْرُ كُلُّهُ صِيَانَةُ الْإِنْسَانِ نَفْسَهُ** تمام سعادت و خوشبختی، حفظ (و کنترل اعضا و جوارح خود از هرگونه بدی) از سوی خویش است. تحف العقول ص ۲۰۱، بحارالانوار

۹ - **سَادَةُ النَّاسِ فِي الدُّنْيَا الْأَسْخِيَاءُ، وَ سَادَةُ النَّاسِ فِي الْآخِرَةِ الْأَتْقِيَاءُ** در این دنیا سرور مردم، سخاوتمندان هستند؛ و در قیامت سید و سرور مردم، پرهیزکاران خواهند بود.

۱۰ - **مَنْ زَوَّجَ لِلَّهِ، وَ وَصَلَ الرَّحِمَ تَوَجَّهَ اللَّهُ بِتَاجِ الْمَلِكِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ** هرکس برای (رضا و خوشنودی) خداوند ازدواج نماید و با خویشان خود صله رحم نماید، خداوند او را در قیامت مفتخر و سربلند می گرداند. مشکاة الانوار.. ص ۱۶۶، س ۳.

۱۱ - **إِنَّ أَفْضَلَ الْجِهَادِ عِفَّةَ الْبَطْنِ وَ الْفَرْجِ** با فضیلت ترین و مهمترین مجاهدتها، عفت شکم و عورت است (از چیزهای حرام و شبهه ناک). مشکاة الانوار س ۲۰.

۱۲ - **مَنْ زَارَ أَخَاهُ فِي اللَّهِ طَلَبًا لِإِنْجَازِ مَوْعُودِ اللَّهِ، شَيَّعَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ، وَ هَتَفَ بِهِ هَاتِفٌ مِنْ خَلْفِ الْأَطْبَتِ وَ طَابَتْ لَكَ الْجَنَّةُ، فَإِذَا صَافَحَهُ غَمْرَتُهُ الرَّحْمَةُ** هرکس به دیدار دوست و برادر خود برود و برای رضای خداوند او را زیارت نماید به امید آن که به وعده های الهی برسد، هفتاد هزار فرشته او را همراه و مشایعت خواهند کرد، و نیز هاتفی از پشت سر ندایش در دهد که بهشت گوارایت باد که از آلودگی ها پاک شدی. پس چون با دوست و برادر خود دست دهد و مصافحه کند رحمت فرایش خواهد گرفت.

۱۳ - **إِنْ شَتَمَكَ رَجُلٌ عَنْ يَمِينِكَ، ثُمَّ تَحَوَّلَ إِلَى يَسَارِكَ فَاعْتَذَرَ إِلَيْكَ فَاقْبَلْ مِنْهُ** چنانچه شخصی از سوی تو را بدگویی کند، و سپس برگردد و از سوی دیگر پوزش طلبد، عذرخواهی و پوزش او را پذیرا باش. مشکاة الانوار.. ص ۲۲۹، س ۱۰، بحارالانوار

۱۴ - **عَجِبْتُ لِمَنْ يَخْتَمِي مِنَ الطَّعَامِ لِمَضَرَّتِهِ، كَيْفَ لَا يَخْتَمِي مِنَ الدَّنْبِ لِمَعْرَّتِهِ** تعجب دارم از کسی که به خاطر ضررهای غذا نسبت به (تشخیص خوب و بد) خوراکش اهتمام می ورزد، چگونه نسبت به گناهان به خاطر زشتی و زیانش اهمیّت نمی دهد. أعيان الشّیعة.. ج ۱، ص ۶۴۵، بحارالانوار.. ج ۷۸، ص ۱۵۸، ح ۱۹.

۱۵ - مَنْ أَطْعَمَ مُؤْمِنًا مِنْ جُوعٍ أَطْعَمَهُ اللَّهُ مِنْ ثَمَارِ الْجَنَّةِ، وَ مَنْ سَقَى مُؤْمِنًا مِنْ ظَمَأَسْقَاهُ اللَّهُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ، وَ مَنْ كَسَا مُؤْمِنًا كَسَاهُ اللَّهُ مِنَ الثِّيَابِ الْخُضْرِ هَرَكْسِ مُؤْمِنِ گرسنه‌ای را طعام دهد خداوند او را از میوه‌های بهشت اطعام می‌نماید، و هر که تشنه‌ای را آب دهد خداوند از چشمه گوارای بهشتی سیرابش می‌گرداند، و هرکس مومن برهنه‌ای را لباس بپوشاند خداوند او را از لباس سبز بهشتی خواهد پوشاند. مستدرک

۱۶ - إِنَّ دِينَ اللَّهِ لَا يُصَابُ بِالْعُقُولِ النَّاقِصَةِ، وَ الْأَرَأِ الْبَاطِلَةِ، وَ الْمَقْيَيسِ الْفَاسِدَةِ، وَ لَا يُصَابُ إِلَّا بِالتَّسْلِيمِ، فَمَنْ سَلَّمَ لَنَا سَلَّمَ، وَ مَنْ اهْتَدَى بِنَا هُدَى، وَ مَنْ دَانَ بِالْقِيَاسِ وَ الرَّأْيِ هَلَكَ بِهِ وَسِيلَهُ عَقْلٍ نَاقِصٍ وَ نَظَرِيهِ هَاي بَاطِلٍ، وَ قِيَاسَهَاي فَاسِدٍ وَ بِي اسَاسِ نَمِي تَوَانِ بِي دِينَ خَدَا دَسْتِ يَافَتِ؛ تَنَهَا وَسِيلَهُ رَسِيدِنِ بِي دِينَ وَاقِعِي، تَسْلِيمِ مَحْضِ مِي بَاشَدِ؛ پَسِ هَرَكْسِ تَسْلِيمِ مَا اَهْلِ بِيْتِ بَاشَدِ (از هر انحرافی) در امان است و هر که به وسیله ما هدایت یابد خوشبخت خواهد بود. و شخصی که با قیاس و نظریات شخصی خود بخواهد دین را دریابد، هلاک می‌گردد. مستدرک الوسائل ج ۱۷، ص ۲۶۲،

۱۷ - الدُّنْيَا سِنَةٌ، وَ الْآخِرَةُ يَقْظَةُ، وَ نَحْنُ بَيْنَهُمَا أَصْغَاثُ أَحْلَامٍ دُنْيَا هَمْچُونِ نِيْمِهْ خَوَابِ

(چرت) است و آخرت بیداری می‌باشد و ما در این میان این دو در خواب پریشانیم. تنبیه الخواطر، معروف به مجموعة ورام.. ص ۳۴۳، س ۲۰.

۱۸ - مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ أَنْ يَكُونَ مَتَجِرُهُ فِي بِلَادِهِ، وَ يَكُونَ خُلَطَاؤُهُ صَالِحِينَ، وَ تَكُونَ لَهُ أَوْلَادٌ يَسْتَعِينُ بِهِمْ. از سعادت مرد آن است که در شهر خود کسب و تجارت نماید و معاشرینش افرادی صالح و نیکوکار باشند، و نیز دارای فرزندان باشد که با آنان یاری گردد و کمک حال او باشند. وسائل الشیعة. ۱۷، ۱، و مشکاة الانوار.. ۲۶۲.

۱۹ - آيَاتُ الْقُرْآنِ خَزَائِنُ الْعِلْمِ، كَمَا فَتِيحَتْ خَزَانَةُ، فَيَنْبَغِي لَكَ أَنْ تَنْظُرَ مَا فِيهَا آيَةَ هَايِ قُرْآنِ، هَرِ كَدَامِ آنِ، خَزِينَهُ عِلْمِ (خداوند) است، هر گاه خزینه‌ای باز می‌شود شایسته است که خوب در آن بنگری. مستدرک الوسائل.. ج ۴، ص ۲۳۸، ح ۳.

۲۰ - مَنْ خَتَمَ الْقُرْآنَ بِمَكَّةَ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَرَى رَسُولَ اللَّهِ صَ وَ يَرَى مَنْزِلَهُ فِي الْجَنَّةِ هَر كِه قَرآن رَا
در مکه مکرمه ختم کند نمی میرد مگر آن که حضرت رسول الله و نیز جایگاه خود را در بهشت رؤیت
می نماید. من لا يحضره الفقيه.. ج ۲، ح ۹۵.

۲۱ - يَا مَعْشَرَ مَنْ لَمْ يَحْجَّ اسْتَبَشِرُوا بِالْحَاجِّ إِذَا قَدِمُوا فَصَافِحُوهُمْ وَ عَظِّمُوهُمْ، فَإِنَّ ذَلِكَ يَحِبُّ
عَلَيْكُمْ تُشَارِكُوهُمْ فِي الْأَجْرِ شَمَاهَائِي كِه به مکه نرفته اید و در مراسم حج شرکت نکرده اید، بشارت
باد شماها را به آن حاجیانی که بر می گردند، با آن ها - دیدار و - مصافحه کنید تا در پاداش و ثواب
حج آن ها شریک باشید. همان مدرک..

۲۲ - الرِّضَا بِمَكْرُوهِ الْقَضَاءِ، مِنْ أَعْلَى دَرَجَاتِ الْيَقِينِ رَاضِي بُوْدن به سخت ترین مقدرات الهی از
عالی ترین مراتب ایمان و یقین خواهد بود. مستدرک الوسائل ج ۲ ح ۱۶

۲۳ - مَا مِنْ جُرْعَةٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ جُرْعَتَيْنِ.. جُرْعَةُ غَيْظٍ رَدَّهَا مُؤْمِنٌ بِحِلْمٍ، أَوْ جُرْعَةُ مُصِيبَةٍ
رَدَّهَا مُؤْمِنٌ بِصَبْرٍ نَزْدَ خَدَاوَنْد متعال حالتی محبوب تر از یکی از این دو حالت نیست.. حالت غضب
و غیظی که مؤمن با بردباری و حلم از آن بگذرد و دیگری حالت بلا و مصیبتی که مؤمن آن را با
شکیبائی و صبر بگذراند مستدرک

۲۴ - مَنْ رَعَى النَّاسَ بِمَا فِيهِمْ رَمَوْهُ بِمَا لَيْسَ فِيهِ هَر كِس مَرْدَم رَا عیب جوئی کند و عیوب آنان را
بازگو نماید و سرزنش کند، دیگران او را متهم به آنچه در او نیست می کنند. بحار الانوار.. ج ۷۵، ص
۲۶۱، ح ۶۴.

۲۵ - مُجَالَسَةُ الصَّالِحِينَ دَاعِيَةٌ إِلَى الصَّلَاحِ، وَ أَدَبُ الْعُلَمَاءِ زِيَادَةٌ فِي الْعَقْلِ هَم نَشِیْنِی بَا صَالِحَان
انسان را به سوی صلاح و خیر می کشاند، و معاشرت و هم صحبت شدن با علما، سبب افزایش
عقل است. بحار الانوار ج ۱ ص ۱۴۱ ضمن ح ۳۰، ج ۷۵، ص ۳۰۴.

۲۶ - إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ كُلَّ قَلْبٍ حَزِينٍ، وَ يُحِبُّ كُلَّ عَبْدٍ شَكُورٍ هَمَانَا خَدَاوَنْد دوست دارد هر قلب حزین
و غمگینی را (که در فکر نجات و سعادت خود باشد) و هر بنده شکرگزاری را دوست دارد. کافی.. ج
۲، ص ۹۹، بحار الانوار.. ج ۷۱، ص ۳۸، ح ۲۵.

۲۷ - **إِنَّ لِسَانَ ابْنِ آدَمَ يَشْرَفُ عَلَى جَمِيعِ جَوَارِحِهِ كُلِّ صَبَاحٍ فَيَقُولُ.. كَيْفَ أَصْبَحْتُمْ؟ فَيَقُولُونَ..**
بِخَيْرٍ إِنْ تَرَكْتَنَا، إِنَّمَا نَثَابُ وَنُعَاقِبُ بِكَ زَبَانَ آدَمِي بِرِ تَمَامِ أَعْضَا وَجَوَارِحِ تَسْلُطُ دَارِدُ هِر رُوزِ
صَبْحِ گَاهَانِ زَبَانِ انْسانِ بَرِ آنْها مِی گُویْد.. چْگونْه شَبِ را بْه رُوزِ رِسانْدیْد؟ جِوابِ دَهنْد.. اْگَر تُو ما را
رِها کُنِی خُوبِ و آسُودْه هِستِیم، چُون کْه ما بْه وِسیْلْه تُو مُورِدِ ثُوابِ و عِقَابِ قِرارِ مِی گِیرِیم. اِصُولِ
کافی ج ۲ ص ۱۱۵ و سائل الشَّیْعة ج ۱۲ ص ۱۸۹ ح ۱

۲۸ - **ما تَعَبَ أَوْلِیاءُ اللَّهِ فِي الدُّنْیَا لِلدُّنْیَا، بَلْ تَعَبُوا فِي الدُّنْیَا لِلْآخِرَةِ** دُوستانِ و اُولِیاءِ خُدا دَرِ
فِعالِیَّتْ هِای دُنِوی خُودِ را بَرای دُنِیا بْه زَحْمَتِ نَمِ اِنْدازَنْدِ و خُودِ را خُستْه نَمِ کُنَنْدِ بَلْکْه بَرایِ
آخِرْتِ زَحْمَتِ مِی کِشَنْدِ. بَحارالانوار.. ج ۷۳، ص ۹۲، ضَمْنِ ح ۶۹.

۲۹ - **لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَ لَوْ بِسَفْكِ الْمُهْجِ وَ خَوْضِ اللَّجَجِ** چنانچه مردم
مَنافِعِ و فِضایلِ تَحْصیلِ عِلْمِ را مِی دَانِستَنْدِ هِر آینْه آن را تَحْصیلِ مِی کَرْدَنْدِ گِرْچْه با رِیخْتْه شَدَنْ
خُونْها و یا فِرُورِفتَنْ زِیرِ آبْها دَرِ گِرْدابْ هِای خَطِرْناکِ باشْد. کافی

۳۰ - **لَوْ اجْتَمَعَ أَهْلُ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ أَنْ يَصِفُوا اللَّهَ بِعَظَمَتِهِ لَمْ يَقْدِرُوا** چنانچه تمامی

اهل آسمان و زمین گرد هم آیند و بخواهند خداوند متعال را در جهت عظمت و جلال توصیف و
تعریف کنند، قادر نخواهند بود. اصول کافی.. ج ۱،

۳۱ - **ما مِنْ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ بَعْدَ مَعْرِفَتِهِ مِنْ عِفَّةٍ بَطْنٍ وَ فَرْجٍ، وَ ما شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَنْ**
يُسْأَلَ بَعْدَ از مَعْرِفَتِ بْه خُداوَنْدِ چِیزِی مَحْبُوبْتَرِ از عِفْتِ شُکْمِ و عُورْتِ نِیست، و نِیزِ مَحْبُوبْتَرِینِ
کارْها نَزْدِ خُدا دَرِخُواسْتِ نِیازْمَنْدِیْها بْه دَرِگَاشِ مِی باشْد بَحار ج ۷۸

۳۲ - **يَابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَ مَبْعُوثٌ وَ مَوْقُوفٌ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَسْئُولٌ، فَأَعِدْ لَهُ جَواباً** ای
فِرْزَنْدِ آدَمِ (ای انْسان، تُو) خُواهِی مُردِ و سِپَسِ مَحْشُورِ مِی شُوی و دَرِ پِیشْگَاهِ خُداوَنْدِ جِهْتِ سِوالِ و
جِوابِ اِحْضارِ خُواهِی شَدْ، پَسِ جِوابِی (قانع کُنَنْدْه و صَحیحِ دَرِ مَقابِلِ سِوالْها) بَرایِشِ مِهیّا و آمادْه
کُن تَحْفِ العُقُولِ ص ۲۰۲ بَحارالانوار ج ۷۰

۳۳ - نَظَرُ الْمُؤْمِنِ فِي وَجْهِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ لِلْمَوَدَّةِ وَالْمَحَبَّةِ لَهُ عِبَادَةٌ نَظَرُ كَرْدَنِ مُؤْمِنٍ بِنِهَايَةِ صَوْرَتِ
برادر مؤمنش از روی علاقه و محبت عبادت است. تحف العقول.. ص ۲۰۴،

۳۴ - إِيَّاكَ وَ مُصَاحِبَةَ الْفَاسِقِ، فَإِنَّهُ بَائِعُكَ بِأَكْلِهِ أَوْ أَقْلٍ مِنْ ذَلِكَ وَ إِيَّاكَ وَ مُصَاحِبَةَ الْقَاطِعِ
لِرَحْمِهِ فَإِنِّي وَجَدْتُهُ مَلْعُونًا فِي كِتَابِ اللَّهِ بِرِ حَذْرٍ بَاشِ مِنْ دَوَسْتِي وَ هَمْرَاهِي بِفَاسِقٍ چُونِ كِهْ اَوْ بَهْ
يك لقمه نان و چه بسا کمتر از آن هم، تو را می فروشد؛ و مواظب باش از دوستی و صحبت کردن با
کسی که قاطع رحم (کسی که ارتباط خویشاوندی را بریده) می باشد چون که او را در کتاب خدا
ملعون یافتیم. تحف العقول

۳۵ - أَشَدُّ سَاعَاتِ ابْنِ آدَمَ ثَلَاثُ سَاعَاتٍ.. السَّاعَةُ الَّتِي يُعَايِنُ فِيهَا مَلَكَ الْمَوْتِ، وَ السَّاعَةُ الَّتِي
يَقُومُ فِيهَا مِنْ قَبْرِهِ، وَ السَّاعَةُ الَّتِي يَقِفُ فِيهَا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى، فَإِنَّمَا الْجَنَّةُ وَ إِمَّا إِلَى
النَّارِ. بحار الانوار.. ج ۶، ص ۱۵۹، ح ۱۹، به نقل از خصال شیخ صدوق. مشکل ترین و سخت ترین
لحظات و ساعات دورانها برای انسان، سه مرحله است..

۱ - موقعی که عزرائیل بر بالین انسان وارد می شود و می خواهد جان او را برگرد

۲ - آن هنگامی که از درون قبر زنده می شود و در صحرای محشر به پامی خیزد.

۳ - آن زمانی که در پیشگاه خداوند متعال جهت حساب و کتاب و بررسی اعمال قرار می گیرد و
نمی داند راهی بهشت و نعمت های جاوید می شود و یا راهی دوزخ . عذاب خواهد شد.

۳۶ - إِذَا قَامَ قَائِمُنَا أَذْهَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَنْ شِيعَتِنَا الْعَاهَةَ، وَ جَعَلَ قُلُوبَهُمْ كُرْبُرِ الْحَدِيدِ، وَ جَعَلَ
قُوَّةَ الرَّجُلِ مِنْهُمْ قُوَّةَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا هَنَكَامِي كِهْ قَائِمِ مَا (حضرت حجت، روحی له الفداء و عج) قیام و
خروج نماید خداوند بلا و آفت را از شیعیان و پیروان ما بر می دارد و دل های ایشان را همانند قطعه
آهن محکم می نماید، و نیرو و قوت هر یک از ایشان به مقدار نیروی چهل نفر دیگران خواهد شد.
خصال ج ۲ ص ۵۴۲

۳۷ - **عَجَبًا كُلُّ الْعَجَبِ لِمَنْ عَمِلَ لِدَارِ الْفَنَاءِ وَ تَرَكَ دَارَ الْبَقَاءِ** بسیار عجیب است از کسانی که برای این دنیای زودگذر و فانی کار می کنند و خون دل می خورند ولی آخرت را که باقی و ابدی است فراموش کرده اند بحارالانوار ج ۷۳

۳۸ - **رَأَيْتُ الْخَيْرَ كُلَّهُ قَدْ اجْتَمَعَ فِي قَطْعِ الطَّمَعِ عَمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ** تمام خیرات و خوبی های دنیا و آخرت را در چشم پوشی و قطع طمع از زندگی و اموال دیگران می بینم (یعنی قناعت داشتن). اصول کافی ج ۲، ص ۳۲۰، بحارالانوار.. ج ۷۳

۳۹ - **مَنْ لَمْ يَكُنْ عَقْلُهُ أَكْمَلَ مَا فِيهِ، كَانَ هَلَاكُهُ مِنْ أَيْسَرِ مَا فِيهِ** کسی که بینش و عقلش کاملترین چیزش نباشد هلاکتش آسانترین چیزش است. بحارالانوار ج ۱ ح ۲۶

۴۰ - **إِنَّ الْمَعْرِفَةَ، وَ كَمَالَ دِينِ الْمُسْلِمِ تَزَكُّهُ الْكَلَامُ فِيمَا لَا يُغْنِيهِ، وَ قِلَّةُ رِيَاءِهِ، وَ حِلْمُهُ، وَ صَبْرُهُ، وَ حُسْنُ خُلُقِهِ** همانا معرفت و کمال دین مسلمان در گرو رها کردن سخنان و حرف هایی است که به حالش سودی ندارد. همچنین از ریا و خودنمایی دوری جستن و در برابر مشکلات زندگی بردبار و شکیبا بودن و نیز دارای اخلاق پسندیده و نیک سیرت بودن است. تحف العقول.. ص ۲۰۲

چهل حدیث نورانی از امام محمد باقر علیه السلام

۱- چه بسا شخص حریص بر امری از امور دنیا ، که بدان دست یافته و باعث نافرجامی و بدبختی او گردیده است ، و چه بسا کسی که برای امری از امور آخرت کراهت داشته و بدان رسیده ، ولی به وسیله آن سعادت مند گردیده است . (بحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج ۷۵ ، ص (۱۶۶)

۲- تو را به پنج چیز سفارش می کنم .. اگر مورد ستم واقع شدی ستم مکن ، اگر به تو خیانت کردند خیانت مکن ، اگر تکذیب کردند خشمگین مشو ، اگر مدحت کنند شاد مشو ، و اگر نکوهشت کنند ، بیتابی مکن . بحارالانوار ج ۷۵ ، ص (۱۶۷)

۳- سخن نیک را از هر کسی ، هر چند به آن عمل نکنند، فراگیرید. بحارالانوار ج ۷۵،

- ۴- چیزی با چیزی نیامیخته است که بهتر از حلم با علم باشد. بحارالانوار ج ۷۵،
- ۵- نهایت کمال ، فهم در دین و صبر بر مصیبت ، و اندازه گیری در خرج زندگانی است . (بحارالانوار ج ۷۵، ص (۱۷۲)
- ۶- سه چیز از خصلتهای نیک دنیا و آخرت است .. از کسی که به تو ستم کرده است گذشت کنی ، به کسی که از تو بریده است بییوندی ، و هنگامی که با تو به نادانی رفتار شود ، بردباری کنی . بحارالانوار ج ۷۵، ص (۱۷۳)
- ۷- خداوند دوست ندارد که مردم در خواهش از یکدیگر اصرار ورزند ، ولی اصرار در خواهش از خودش را دوست دارد . بحارالانوار ج ۷۵، ص (۱۷۳)
- ۸- دانشمندی که از علمش سود برند از هفتاد هزار عابد بهتر است بحارالانوار ج ۷۵
- ۹- هیچ بنده ای عالم نیست ، مگر اینکه نسبت به بالا دست خود ، حسادت نورزد ، و زیردست خود را خوار نشمارد . بحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج ۷۵،)
- ۱۰- هر که خوش نیت باشد ، روزی اش افزایش می یابد (بحارالانوار ج ۷۵)
- ۱۱- هر کس با خانواده اش خوشرفتار باشد ، بر عمرش افزوده می گردد. بحار
- ۱۲- از سستی و بی قراری بپرهیز ، که این دو ، کلید هر بدی می باشند ، کسی که سستی کند ، حقی را ادا نکند ، و کسی که بی قرار شود ، بر حق صبر نکند
- ۱۳- پیوند با خویشان ، عملها را پاکیزه می نماید، اموال را افزایش می دهد ، بلا را دور می کند، و مرگ را به تاخیر می اندازد . (بحارالانوار ج ۷۱، ص ۱۱۱)
- ۱۴- بهترین چیزی را که دوست دارید درباره شما بگویند ، درباره مردم بگویید . (بحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج ۶۵، ص (۱۵۲)

۱۵- خداوند بنده مؤمنش را با بلا مورد لطف قرار می دهد ، چنانکه سفر کرده ای برای خانواده خود هدیه می فرستد ، و او را از دنیا پرهیز می دهد ، چنانکه طبیب مریض را پرهیز می دهد . بحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج ۷۵ ، ص (۱۸۰)

۱۶- بر شما باد به پرهیزکاری و کوشش و راستگویی ، و پرداخت امانت به کسی که شما را بر آن امین دانسته است ، چه آن شخص ، نیک باشد یا بد. (بحارالانوار ج ۷۵،)

۱۷- غیبت آن است که درباره برادرت چیزی را بگویی که خداوند بر او پوشیده و مستور داشته است و بهتان آنست که عیبی را که در برادرت نیست، به او ببندی (بحارالانوار داراحیاءالترا العربی ج ۷۵ ص ۱۷۸)

۱۸- خداوند ، دشنام گوی بی آبرو را دشمن دارد . بحارالانوار ج ۷۵ ، ص (۱۷۶)

۱۹- تواضع ، راضی بودن به نشستن در جایی است که کمتر از شاننش باشد ، و اینکه به هر کس رسیدی سلام کنی، و جدال را هر چند حق با تو باشد، ترک کنی (بحارالانوار داراحیاءالترا العربی ج ۷۵)

۲۰- برترین عبادت ، پاکی شکم و پاکدامنی است . بحارالانوار ج ۷۵ ، ص (۱۷۶)

۲۱- خداوند در روز قیامت در حساب بندگانش ، به اندازه عقلی که در دنیا به آنها داده است ، دقت و باریک بینی می کند . بحارالانوار ج ۷ ، ص (۲۶۷)

۲۲- آن که از شما به دیگری علم بیاموزد ، پاداش او (نزد خدای تعالی) به مقدار پاداش دانشجوست ، و از او هم بیشتر می باشد . (کافی ، ج ۱ ، ص ۳۵)

۲۳- هر که علم و دانش را برای آنکه به علما فخر فروشی کند ، و یا با نابخردان بستیزد ، و یا برای جلوه توجه مردم یادبگیرد ، باید آتش را جای نشستن خود گیرد بحارالانوار داراحیاءالترا العربی ص ۳۸

۲۴- خداوند عزوجل کسی را که در میان جمع ، بدون ناسزاگویی و حرف زشت مزاح کند، دوست دارد . (کافی ، ج ۲ ، ص ۶۶۳)

- ۲۵- سه خصلت است که دارند اش نمی میرد تا عاقبت شوم آن را ببیند .. ستمکاری از خویشان بریدن ، و قسم دروغ که نبرد با خداست . (کافی ، ج ۷۵ ،)
- ۲۶- به خدا سوگند هیچ بنده ای در دعا ، پافشاری و اصرار به درگاه خدای عزوجل نکند ، جز اینکه حاجتش را بر آورد . (کافی ، ج ۲ ، ص ۴۷۵)
- ۲۷- خداوند عزوجل از میان بندگان مؤمنش آن بنده ای را دوست دارد که بسیار دعا کند ، پس بر شما باد دعا در هنگام سحر تا طلوع آفتاب ، زیرا درهای آسمان در آن هنگام باز می گردد و روزیها در آن تقسیم می شود و حاجتهای بزرگ بر آورده می گردد. (کافی ، ج ۲ ، ص ۴۷۸)
- ۲۸- دعای انسان پشت سر برادر دینی اش ، نزدیکترین و سریعترین دعا به اجابت است . (کافی ج ۲)
- ۲۹- هر چشمی روز قیامت گریان است ، جز سه چشم .. چشمی که در راه خدا در شب بیدار بوده، چشمی که از ترس خدا گریان ، و چشمی که از محرمات الهی و گناهان بسته شود . (کافی ج ۲ ص ۸۰)
- ۳۰- شخص حریص به دنیا مانند کرم ابریشم است که هر چه بیشتر ابریشم به دور خود می تند ، راه بیرون شدنش را دورتر و مشکل تر می کند ، تا اینکه از غم و اندوه بمیرد . (کافی ، ج ۲ ، ص ۳۱۶)
- ۳۱- چه بسیار خوب ست نیکی ها پس از بدی ها و چه بسیار بد ست بدی ها پس از نیکی ها. کافی ۲
- ۳۲- چون مؤمن با مؤمنی دست دهد ، پاک و بی گناه از یکدیگر جدا می شوند . (بحارالانوار ج ۷۳،)
- ۳۳- از دشمنی پرهیزید، زیرا فکر را مشغول کرده و مایه نفاق می گردد. بحارالانوار داراحیاءالترالعربی
- ۳۴- هیچ قطره ای نزد خداوند ، محبوبتر از قطره اشکی که در تاریکی شب از ترس خدا و برای او ریخته شود ، نیست . (کافی ، ج ۲ ، ص ۴۸۲)
- ۳۵- هر که بر خدا توکل کند ، مغلوب نمی شود ، و هر که از گناه به خدا پناه برد ، شکست نمی خورد. (بحارالانوار ، دار احیاء الترا العربی ، ج ۶۸ ، ص ۱۵۱)

۳۶- افزایش نعمت از جانب خداوند قطع نمی شود، مگر اینکه شکر از جانب بندگان قطع گردد .
(بحارالانوار ج ۶۸، ص ۵۴)

۳۷- خداوند دنیا را به دوست و دشمن خود می دهد ، اما دینش را فقط به دوست خود می بخشد .
(بحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج ۲ ، ص ۲۱۵)

۳۸- مؤمن برادر مؤمن است ، به او دشنام نمی دهد ، از او دریغ نمی کند ، و به او گمان بد نمی برد .
(بحارالانوار ج ۷۵، ص ۱۷۶)

۳۹- هیچ کس از گناهان سالم نمی ماند مگر اینکه زبانش را نگه دارد. بحارالانوار ج ۷۵

۴۰- سه چیز پشت انسان را می شکنند .. مردی که عمل خویش را زیاد شمارد ، گناهانش را فراموش کند ، و به رای خویش ، خوشنود باشد . (بحارالانوار ، دار احیاء التراث العربی ، ج ۶۹، ص ۳۱۴)

۴۰. حدیث امام صادق علیه السلام

وَ لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ يَظْلِمُ النَّاسَ؛ و کسی که به مردم ستم کند، شیعه ما نیست.

۱. محاسبه روزانه نفس حَقُّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ يَعْرِفُنَا أَنْ يَعْرِضَ عَمَلَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ عَلَى نَفْسِهِ فَيَكُونَ مُحَاسِبَ نَفْسِهِ، فَإِنْ رَأَى حَسَنَةً اسْتَزَادَ مِنْهَا، وَ إِنْ رَأَى سَيِّئَةً اسْتَعْفَرَ مِنْهَا لِئَلَّا يَخْزَى يَوْمَ الْقِيَمَةِ. بر هر مسلمانی که ما را بشناسد سزاوار است که در هر شبانه روز عملش را بر خود عرضه دارد و خود حسابگر خویش باشد، اگر حسنه دید بر آن بیفزاید، و اگر گناه دید از آن آمرزش خواهد تا این که روز قیامت رسوا نشود.

۲. استقامت لَوْ أَنَّ شِيعَتَنَا اسْتَقَامُوا لَصَافَحَتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ وَ لَظَلَّهْمُ الْعِمَامُ وَ لَأَشْرَقُوا نَهَارًا وَ لَأَكْلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَ لَمَا سَأَلُوا اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُمْ اگر شیعیان ما استقامت می ورزیدند، هر آینه فرشتگان با آنها دست می دادند و ابر بر آنها سایه می انداخت و در روز می درخشیدند و از فراسر و زیر پای خود روزی می خوردند و چیزی از خدا نمی خواستند، مگر این که به آنها می داد.

۳. مفسد نیرنگ و حسادت مَنْ عَشَّ أَخَاهُ وَ حَقَّرَهُ وَ نَاوَاهُ جَعَلَ اللَّهُ النَّارَ مَأْوَاهُ وَ مَنْ حَسَدَ مُؤْمِنًا

إِنَّمَا الْإِيمَانُ فِي قَلْبِهِ كَمَا يَنْمُتُ الْمِلْحُ. هر که با برادرش نیرنگ ورزد و او را کوچک شمارد و با او درافتد، خداوند آتش را جایگاهش گرداند، و هر که بر مؤمنی حسد برد، ایمان در دلش آب شود، چنان که نمک در آب حلّ شود.

۴. پارسایی، کوشش و کمک به مؤمنان لَا تَدْهَبَنَّ بِكُمْ الْمَذَاهِبُ فَوَاللَّهِ لَا تَنَالُ وَلَا يَتَنَا إِلَّا بِالْوَرَعِ وَ الْأَجْتِهَادِ فِي الدُّنْيَا وَ مُوَاَسَاةِ الْأَخْوَانِ فِي اللَّهِ، وَ لَيْسَ مِنْ شَيْعَتِنَا مَنْ يَظْلِمُ النَّاسَ مَسْلِكَهَا وَ مَذْهَبَهَا شَمَا رَا نَبْرَدَ، به خدا سوگند به ولایت ما نتوان رسید جز با پارسایی و کوشش در دنیا، و یاری دادن برادران برای خدا و کسی که به مردم ستم کند، شیعه ما نیست.

۵. نتیجه اعتماد به خدا مَنْ يَثِقُ بِاللَّهِ يَكْفِهِ مَا أَهَمَّهُ مِنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ وَ آخِرَتِهِ وَ يَحْفَظُ لَهُ مَا غَابَ عَنْهُ، وَ قَدْ عَجَزَ مَنْ لَمْ يُعِدَّ لِكُلِّ بَلَاءٍ صَبْرًا وَ لِكُلِّ نِعْمَةٍ شُكْرًا وَ لِكُلِّ عُسْرٍ يُسْرًا هر که به خدا اعتماد ورزد، خدا مهم دنیا و آخرتش را کفایت کند و هر چه از او غایب است برایش حفظ کند. درمانده و ناتوان است هر که برای هر بلا صبری، و برای هر نعمت شکری، و برای هر دشواری آسانی‌ای ندارد.

۶. دستوره‌های اخلاق عملی صِلْ مَنْ قَطَعَكَ، وَ أَعْطِ مَنْ حَرَمَكَ، وَ أَحْسِنْ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْكَ وَ سَلِّمْ عَلَى مَنْ سَبَّكَ وَ أَنْصِفْ مَنْ خَاصَمَكَ، وَ اعْفُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ كَمَا أَنَّكَ تُحِبُّ أَنْ يُعْفَى عَنْكَ، فَاعْتَبِرْ بِعَفْوِ اللَّهِ عَنْكَ أَلَا تَرَى أَنَّ شَمْسَهُ أَشْرَقَتْ عَلَى الْأَبْرَارِ وَ الْفَجَّارِ وَ أَنَّ مَطَرَهُ يَنْزِلُ عَلَى الصَّالِحِينَ وَ الْخَاطِئِينَ. با کسی که از تو بریده پیوند، و به آن که از تو دریغ کرده بخشش کن، و با کسی که به تو بدی کرده نیکی کن و به کسی که به تو دشنام داده سلام کن و با کسی که به تو دشمنی ورزیده انصاف ورز و کسی که تو را ستم ورزیده عفو کن، همچنان که دوست داری که از تو گذشت شود. به عفو خدا از خودت عبرت گیر، آیا نبینی که آفتابش بر نیکان و بدان هر دو می‌تابد و بارانش بر شایستگان و ناشایستگان می‌بارد؟!

۷. آهسته سخن گوی وَ اخْفِضِ الصَّوْتِ، إِنَّ رَبَّكَ الَّذِي يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَ مَا تُعْلِنُونَ، قَدْ عَلِمَ مَا تُرِيدُونَ قَبْلَ أَنْ تَسْأَلُوهُ. صدایت را فرود آر، زیرا خدایی که نهان و آشکارا می‌داند سؤال ناکرده می‌داند که شما چه می‌خواهید.

۸. بهشت و جهنم، خیر و شر واقعی اَلْخَيْرُ كُلُّهُ اَمَامُكَ، وَ اِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ اَمَامُكَ، وَ لَنْ تَرَى اَلْخَيْرَ وَ الشَّرَّ اِلَّا بَعْدَ الْاٰخِرَةِ، لِاَنَّ اللّٰهَ جَلَّ وَ عَزَّ جَعَلَ اَلْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ وَ الشَّرَّ كُلَّهُ فِي النَّارِ، لِاِنَّهُمَا الْبَاقِيَانِ تمام خیر در برابر تو و تمام شرّ نیز در برابر توست. و خیر و شرّ را نبینی، مگر بعد از آخرت، زیرا که خداوند عزّوجلّ تمام خیر را در بهشت و تمام شرّ را در دوزخ قرار داده، زیرا که این دو اند که باقی‌اند.

۹. جلوه و چهره اسلام اَلْاِسْلَامُ عَزِيَانٌ فَلِبَاسُهُ الْحَيَاءُ وَ زِينَتُهُ الْوَقَارُ وَ مَرْوَةٌ تُهِيَ الْعَمَلَ الصَّالِحَ وَ عِمَادُهُ الْوَرَعُ وَ لِكُلِّ شَيْءٍ اَسَاسٌ وَ اَسَاسُ الْاِسْلَامِ حُبُّنَا اَهْلَ الْبَيْتِ اِسْلَامٌ، برهنه است، لباسش حیا و زیورش وقار و جوانمردی‌اش عمل صالح و ستونش پارسایی است. و برای هر چیزی پایه‌ای است و پایه اسلام، دوستی ما اهل بیت است.

۱۰. عمل برای آخرت اِعْمَلِ الْيَوْمَ فِي الدُّنْيَا بِمَا تَرْجُوْا بِهِ الْفَوْزَ فِي الْاٰخِرَةِ. امروز در دنیا کاری کن که به وسیله آن امید کامیابی در آخرت را داری.

۱۱. پاداش یاری دوستان اهل بیت علیه السلام لَا يَبْقَى اَحَدٌ مِّمَّنْ اَعَانَ مُؤْمِنًا مِنْ اَوْلِيَانَا بِكَلِمَةٍ اِلَّا اَدْخَلَهُ اللّٰهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ. در روز قیامت کسی نماند که یک کلمه به مؤمنی از دوستان ما کمک کرده باشد، جز این که خداوند او را بی حساب به بهشت داخل گرداند.

۱۲. پرهیز از ریا و جدال و دشمنی اِيَّاكَ وَ الْمَرْءَ فَاِنَّهُ يُحْبِطُ عَمَلَكَ وَ اِيَّاكَ وَ الْجِدَالَ فَاِنَّهُ يُؤْفِكُكَ وَ اِيَّاكَ وَ كَثْرَةَ الْخُصُومَاتِ فَاِنَّهَا تُبْعِدُكَ مِنَ اللّٰهِ. از ریاکاری پرهیز که عملت را از بین برد و از جدال پرهیز که هلاکت گرداند و از خصومت‌ها و دشمنی‌ها پرهیز که تو را از خدا دور کند.

۱۳. پاکیزگی روح، ابزار تشخیص مؤمن اِذَا اَرَادَ اللّٰهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا طَيَّبَ رُوْحَهُ فَلَا يَسْمَعُ مَعْرُوفًا اِلَّا عَرَفَهُ وَ لَا مُنْكَرًا اِلَّا اَنْكَرَهُ، ثُمَّ قَدَفَ اللّٰهُ فِي قَلْبِهِ كَلِمَةً يَجْمَعُ بِهَا اَمْرَهُ. چون خدا خیر بنده‌ای را خواهد روحش را پاک گرداند، به طوری که هیچ معروفي به گوشش نرسد، مگر آن که آن را بفهمد و هیچ منکری را نشنود، جز آن که زشتش داند و سپس کلمه‌ای به دلش الهام کند که کارش را بدان فراهم آرد.

۱۴. درخواست عافیت از خدا فَسَأَلُوا رَبَّكَمُ الْعَافِيَةَ وَ عَلَيْكُمْ بِالذَّعَةِ وَ الْوَقَارِ وَ السَّكِينَةِ وَ الْحَيَاءِ.
از پروردگارتان عافیت بخواهید و نرمش و وقار و آرامش و حیا را حفظ کنید.

۱۵. نفسِ دعا، عمل است أَكْثَرُوا مِنَ الدُّعَاءِ، فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مِنْ عِبَادِهِ الَّذِينَ يَدْعُونَهُ، وَ قَدْ وَعَدَ عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ الْأَسْتِجَابَةَ وَ اللَّهَ مُصَيِّرٌ دُعَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَهُمْ عَمَلًا يَزِيدُهُمْ بِهِ فِي الْجَنَّةِ.
زیاد دعا کنید، زیرا خداوند بندگان دعا کن خود را دوست دارد و به بندگان مؤمنش وعده اجابت داده است، و خداوند در روز قیامت دعای مؤمنان را از کردارشان محسوب دارد و ثوابش را با بهشت می‌افزاید.

۱۶. دوستی بینوایان مسلمان وَ عَلَيْكُمْ بِحُبِّ الْمَسَاكِينِ الْمُسْلِمِينَ، فَإِنَّ مَنْ حَقَّرَهُمْ وَ تَكَبَّرَ عَلَيْهِمْ فَقَدْ زَلَّ عَنِ دِينِ اللَّهِ وَ اللَّهُ لَهُ حَاقِرٌ مَاقِتٌ وَ قَدْ قَالَ أَبُو نَا رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله وسلم) أَمَرَنِي رَبِّي بِحُبِّ الْمَسَاكِينِ الْمُسْلِمِينَ مِنْهُمْ. بر شما باد به دوستی مستمندان مسلمان، زیرا هر کس آنان را کوچک بدارد و بر آنها تکبر ورزد، به راستی که از دین خدا لغزیده و خدا کوچک کننده و زبون کننده اوست. و پدر ما رسول خدا صلی الله علیه وآله و سلم فرموده.. پروردگارم به من دستور داده است که مستمندان مسلمان را دوست بدارم.

۱۷. ریشه کفر ایّاکم أَنْ يَحْسَدَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَإِنَّ الْكُفْرَ أَصْلُهُ الْحَسَدُ. از حسدورزی به یکدیگر بپرهیزید، زیرا ریشه کفر، حسد است.

۱۸. اعمال محبت آور ثَلَاثٌ تُوْرِثُ الْمَحَبَّةَ.. أَلَدَّيْنِ وَ التَّوَّاضُعِ وَ الْبَدَلِ. سه چیز است که محبت آورد.. قرض دادن و تواضع (فروتنی) و بخشش.

۱۹. اعمال دشمنی آور ثَلَاثَةٌ مَكْسَبَةٌ لِلْبَغْضَاءِ.. أَلْنِفَاقُ وَ الظُّلْمُ وَ الْعُجْبُ. سه چیز است که دشمنی می‌آورد.. دورویی، ستم و خودبینی.

۲۰. نشانه‌های بردبار، شجاع و برادر ثَلَاثَةٌ لَا تُعْرَفُ إِلَّا فِي ثَلَاثَةِ مَوَاطِنَ.. لَا يُعْرَفُ الْحَلِيمُ إِلَّا عِنْدَ الْعُظْبِ وَ لَا الشُّجَاعُ إِلَّا عِنْدَ الْحَرْبِ، وَ لَا أَحُّ إِلَّا عِنْدَ الْحَاجَةِ. سه کس‌اند که شناخته نشوند جز

در سه جا.. بردبار شناخته نشود جز به هنگام خشم، و شجاع شناخته نشود جز به وقت جنگ، و برادر و دوست شناخته نشود جز به وقت نیاز.

۲۱. نشانه‌های نفاق ثلاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَهُوَ مُنَافِقٌ وَإِنْ صَامَ وَصَلَى.. مَنْ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا اتَّمَنَ خَانَ. سه چیز است در هر که باشد منافق است، اگر چه روزه بدارد و نماز بخواند.. آن که چون سخن گوید دروغ گوید، و چون وعده کند خلاف ورزد و چون امینش دانند خیانت نماید.

۲۲. به سه کس اعتماد نکن! لا تُشَاوِرْ أَحْمَقَ، وَ لَا تَسْتَعِنْ بِكَذَّابٍ وَ لَا تَثِقْ بِمَوَدَّةِ مُلُوكٍ. با احمق مشورت نکن، و از دروغگو یاری مجو، و به دوستی زمامداران اعتماد مکن.

۲۳. نشانه‌های سروری و بزرگی ثلاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ سَيِّدًا.. كَظْمُ الْغَيْظِ وَ الْعَفْوُ عَنِ الْمُسِيءِ وَ الصَّلَةُ بِالنَّفْسِ وَ الْمَالِ. سه چیز است که در هر که باشد آقا و سرور است.. خشم فرو خوردن، گذشت از بدکردار، کمک و صله رحم با جان و مال.

۲۴. نشانه‌های بلاغت ثلاثَةٌ فِيهِنَّ الْبَلَاغَةُ.. أَلْتَقَرُّبُ مِنْ مَعْنَى الْبُعْيَةِ، وَ التَّبَعْدُ مِنْ حَشْوِ الْكَلَامِ، وَ الدَّلَالَةُ بِالْقَلِيلِ عَلَى الْكَثِيرِ. سه چیز است که در آن بلاغت و شیوایی است.. معنی مقصود را رساندن، و از سخن بیهوده دوری جستن، و بالفظ کم، معنی بسیار را رساندن.

۲۵. نجات در سه چیز است النَّجَاةُ فِي ثَلَاثٍ.. تُمْسِكُ عَلَيْكَ لِسَانَكَ، وَ يَسْعَكَ بَيْتَكَ وَ تَنْدَمُ عَلَى خَطِيئَتِكَ. نجات در ۳ چیز است؛ زبانت را نگهداری و در خانهات بمانی! و بر خطایات پشیمان شوی.

۲۶. انس و صفا در سه چیز است الْأُنْسُ فِي ثَلَاثٍ.. فِي الزَّوْجَةِ الْمُوَافَقَةِ وَ الْوَلَدِ الْبَارِّ وَ الصَّدِيقِ الْمُصَافِي. انس در سه چیز است.. زن موافق و فرزند نیکوکار و دوست خالص و با صفا.

۲۷. نشانه‌های کرم و بزرگواری ثلاثَةٌ تَدُلُّ عَلَى كَرَمِ الْمَرْءِ.. حُسْنُ الْخُلُقِ، وَ كَظْمُ الْغَيْظِ وَ عَضُّ الطَّرْفِ. ۳ چیز که دلیل بزرگواری شخص است.. خوشخویی، فروبردن خشم، و فروهشتن چشم.

۲۸. سه چیز، تباهی می آورند ثَلَاثَةٌ تُكَدِّرُ الْعَيْشَ.. السُّلْطَانُ الْجَائِرُ، وَ الْجَارُ السَّوُّءُ وَ الْمَرْأَةُ الْبَدِيَّةُ.
سه کس زندگی را تیره کنند.. زمامدار ستمگر، و همسایه بد، و زن بی شرم و بدزبان.

۲۹. حق و ناحق مَنْ طَلَبَ ثَلَاثَةً بِغَيْرِ حَقِّ حُرْمٍ ثَلَاثَةٌ بِحَقٍّ.. مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِغَيْرِ حَقِّ حُرْمِ الْآخِرَةِ بِحَقٍّ، وَ مَنْ طَلَبَ الرِّيَاسَةَ بِغَيْرِ حَقِّ حُرْمِ الطَّاعَةِ لَهُ بِحَقٍّ وَ مَنْ طَلَبَ الْمَالَ بِغَيْرِ حَقِّ حُرْمِ بَقَاءِهِ لَهُ بِحَقٍّ. هر که سه چیز را به ناحق خواهد از سه چیز به حق محروم شود.. ۱. هر که دنیا را به ناحق خواهد از آخرت به حق محروم شود.. ۲. هر که به ناحق ریاست طلبد از طاعت به حق محروم شود.. ۳. هر که به ناحق مالی را طلبد از ماندگاری به حق آن محروم شود.

۳۰. پرهیز از سه چیز إِنْ يَسْلَمِ النَّاسُ مِنْ ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ كَانَتْ سَلَامَةً شَامِلَةً.. لِسَانِ السَّوِّءِ وَ يَدِ السَّوِّءِ وَ فِعْلِ السَّوِّءِ. اگر مردم از سه چیز در سلامت باشند، سلامت کامل خواهند داشت.. زبان بد و دست بد و کار بد.

۳۱. کمال احسان به سه چیز لَا يَتِمُّ الْمَعْرُوفُ إِلَّا بِثَلَاثِ خِصَالٍ.. تَعْجِيلُهُ وَ تَقْلِيلُ كَثِيرِهِ وَ تَرْكُ الْأُمْتِنَانِ بِهِ. احسان و نیکی کامل نباشد، مگر با سه خصلت.. شتاب در آن، کم شمردن بسیار آن، و منت نهادن بر آن.

۳۲. ایمان سودمند مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ لَمْ يَنْفَعَهُ الْإِيمَانُ.. حِلْمٌ يَرُدُّ بِهِ جَهْلَ الْجَاهِلِ، وَ وَرَعٌ يَخْجِزُهُ عَنْ طَلَبِ الْمُحَارِمِ وَ خُلُقٌ يُدَارِي بِهِ النَّاسَ. هر که سه خصلت در او نباشد، ایمان به او سودی نرساند.. ۱. حلمی که با آن، نادانی نادان را برطرف کند. ۲. پارسایی ای که از طلب حرام بازش دارد. ۳. و اخلاقی که به وسیله آن با مردم مدارا کند.

۳۳. درباره دانش أُطْلَبُوا الْعِلْمَ وَ تَرَيُّنَا مَعَهُ بِالْحِلْمِ وَ الْوَقَارِ وَ تَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعَلَّمُونَهُ الْعِلْمَ وَ تَوَاضَعُوا لِمَنْ طَلَبْتُمْ مِنْهُ الْعِلْمَ، وَ لَا تَكُونُوا عُلَمَاءَ جَبَّارِينَ فَيُدْهَبَ بِاطْلَاقِكُمْ بِحَقِّكُمْ دَانِشَ بِيَامُوزِيدِ وَ بَا آن خود را به بردباری و سنگینی بیاریید و با دانش آموزان خود فروتن باشید، و در برابر استاد خویش تواضع کنید، و از عالمان متکبر و مستبد نباشید، که رفتار ناحققتان حق شما را از بین ببرد.

۳۴. اعتماد بر حسب شناخت إِذَا كَانَ الزَّمَانُ زَمَانَ جَوْرٍ وَ أَهْلُهُ أَهْلًا غَدْرًا فَالطَّمَأْنِينَةُ إِلَى كُلِّ أَحَدٍ

عَجْزٌ. هر گاه زمان، زمانِ جور و ستم باشد و اهل زمانه اهلِ غدر و نیرنگ، اعتماد و دل بستگی به هر کسی عجز و درماندگی است.

۳۵. نتیجه تمایل به دنیا و اعراض از آن أَلرَّغْبَةُ فِي الدُّنْيَا تُورِثُ الْغَمَّ وَ الْحُزْنَ وَ الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا رَاحَةُ الْقَلْبِ وَ الْبَدَنِ. رغبت و تمایل به دنیا مایه غم و اندوه، و زهد و بی میلی به دنیا سبب راحتی قلب و بدن است.

۳۶. صفات امر به معروف و ناهی از منکر إِنَّمَا يَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ.. عَالِمٌ بِمَا يَأْمُرُ، عَالِمٌ بِمَا يَنْهَى، عَادِلٌ فِيمَا يَأْمُرُ، عَادِلٌ فِيمَا يَنْهَى، رَفِيقٌ بِمَا يَأْمُرُ، رَفِيقٌ بِمَا يَنْهَى. کسی امر به معروف و نهی از منکر می کند که در او سه ویژگی باشد.. ۱. به آنچه امر کند دانا باشد و بدانچه نیز نهی کند دانا باشد. ۲. در آنچه امر کند عادل باشد و در آنچه نیز نهی کند عادل باشد. ۳. به آنچه امر کند با نرمش امر کند و بدانچه نیز نهی کند با نرمش نهی کند.

۳۷. طلب از زمامدار ستمگر مَنْ تَعَرَّضَ لِسُلْطَانٍ جَائِرٍ فَأَصَابَتْهُ مِنْهُ بَلِيَّةٌ لَمْ يُوجَزْ عَلَيْهَا وَ لَمْ يُرْزَقِ الصَّبْرَ عَلَيْهَا. هر که از زمامدار ستمگر، طالب فضل و احسانی شود، از او بلایی بیند که بر آن پاداش نیابد و صبر بر آن، روزی او نشود.

۳۸. بهترین هدیه أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَى مَنْ أَهْدَى إِلَى عِيُوبِي. محبوبترین برادرانم نزد من، کسی است که عیبهایم را به من اهدا کند.

۳۹. دعوت به خود با وجود اعلم مَنْ دَعَا النَّاسَ إِلَى نَفْسِهِ وَ فِيهِمْ مَنْ هُوَ أَعْلَمُ مِنْهُ فَهُوَ مُبْتَدِعٌ ضَالٌّ. هر که با وجود داناتر از خود، مردم را به اطاعت از خود دعوت کند بدعت گزار و گمراه ست

۴۰. صله رحم و آثار آن إِنَّ صِلَةَ الرَّحِمِ وَ الْبِرَّ لِيَهْوُونَ الْحِسَابَ وَ يَعْصِمَانِ مِنَ الدُّنُوبِ فَصَلُّوا إِخْوَانَكُمْ وَ بَرُّوا إِخْوَانَكُمْ وَ لَوْ بِحُسْنِ السَّلَامِ وَ رَدُّ الْجَوَابِ. به راستی که صله رحم و نیکوکاری، حساب را آسان کند و از گناهان جلوگیری نماید، پس با برادران خود صله رحم و نیکی کنید، گرچه به نیکو سلام دادن و جواب سلام باشد.

احادیثی از امام موسی کاظم علیه السلام

احادیثی پیرامون دعا، توکل، انتظار فرج، فهم دین، محاسبه نفس، سکوت، خوش اخلاقی و...

۱. **مَنْ لَمْ يَجِدْ لِلْإِسَاءَةِ مَصْضًا لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ لِلْإِحْسَانِ مَوْجِعٌ** کسی که مزه رنج و سختی را نچشیده ، نیکی و احسان در نزد او جایگاهی ندارد بحارالانوار، جلد ۷۸، ص ۳۳۳

۲. **مَنْ دَعَا قَبْلَ الثَّنَاءِ عَلَى اللَّهِ وَالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَمَنْ رَمَى بِسَهْمٍ بِلا وَتَر** هر که پیش از ستایش بر خدا و صلوات بر پیغمبر صلی الله علیه و آله دعا کند چون کسی است که بی زه کمان کشد. تحف العقول ، ص ۴۲۵

۳. **أَوْشَكَ دَعْوَةً وَأَسْرَعُ إِجَابَةً دُعَاءُ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ** دعایی که بیشتر امید اجابت آن می رود و زودتر به اجابت می رسد، دعا برای برادر دینی است در پشت سر او. اصول کافی، ج ۱، ص ۵۲

۴. **مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُنَ أَقْوَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ** هر که می خواهد که قویترین مردم باشد بر خدا توکل نماید. بحار الانوار، ج ۷ ، ص ۱۴۳

۵. **أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ إِنْتِظَارُ الْفَرَجِ** بهترین عبادت بعد از شناختن خداوند ، انتظار فرج و گشایش است. تحف العقول، ص ۴۰۳

۶. **مَلْعُونٌ مَنْ اغْتَابَ أَخَاهُ** ملعون است کسی که از برادرش غیبت کند. بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۲۳۲

۷. **رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ قَوْمٍ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى الْحَقِّ، يَجْتَمِعُ مَعَهُ قَوْمٌ كَزُبْرِ الْحَدِيدِ** مردی از قوم، مردم را به حق فرا می خواند و گروهی چون پاره های آهن [استوار]، پیرامون او گرد می آیند. بحارالانوار، ج ۵۷،

۸. **تَفَقَّهُوا فِي دِينِ اللَّهِ فَإِنَّ الْفَقْهَ مِفْتَاحُ الْبَصِيرَةِ، وَتَمَامُ الْعِبَادَةِ وَالسَّبَبُ إِلَى الْمَنَازِلِ الرَّفِيعَةِ وَ الرُّتَبِ الْجَلِيلَةِ فِي الدِّينِ وَ الدُّنْيَا، وَ فَضْلُ الْفَقِيهِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الشَّمْسِ عَلَى الْكَوَاكِبِ وَ مَنْ لَمْ يَتَفَقَّهْ فِي دِينِهِ لَمْ يَرْضَ اللَّهُ لَهُ عَمَلًا** در دین خدا، دنبال فهم عمیق باشید؛ زیرا فهم عمیق در دین، کلید بصیرت و کمال عبادت و سبب تحصیل مقام های والا و مراتب شکوهمند در امور دین

ودنیاست. و برتری فقیه بر عابد، مانند آفتاب است بر کواکب، و کسی که در دینش فهم عمیق
نجوید، خداوند هیچ عملی را از او نپسندد. تحف العقول ص ۴۱۰

۹. **مَنْ اسْتَوَى يَوْمَهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ** هر کسی که دو روزش مساوی باشد (و روز بعد بهتر از روز قبل
نباشد) مغبون است. بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۲۶، ح ۵

۱۰. **لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فَإِنْ عَمِلَ حَسَنًا اسْتَرَادَ اللَّهَ وَ إِنْ عَمِلَ سَيِّئًا اسْتَغْفَرَ
اللَّهُ مِنْهُ وَ تَابَ إِلَيْهِ** از مانیت کسی که هر روز حساب خود رانکند، پس اگر کار نیکی کرده است از
خدا زیادی آن را بخواهد، و اگر بدی کرده، از خدا آمرزش طلب نموده و به سوی او توبه
نماید. اصول کافی ج ۴ ص ۱۹۱

۱۱. **قَلَّ الْمَنْطِقُ حُكْمَ عَظِيمٍ، فَعَلَيْكُمْ بِالصُّمْتِ** بر شما باد به خموشی که کم گویی، حکمت بزرگی
است. بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۳۲۱

۱۲. **مَنْ أَحْرَزَنَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ عَقَّهُمَا** هر که پدر و مادر را اندوهگین کند آنان را ناسپاسی کرده
است تحف العقول ص ۴۲۵

۱۳. **مَا مِنْ شَيْءٍ تَرَاهُ عَيْنَاكَ إِلَّا وَ فِيهِ مَوْعِظَةٌ** چیزی نیست که چشمانت آن را بنگرد، مگر آن که
در آن پند و اندرزی است. بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۳۱۹

۱۴. **وَاللَّهِ مَا أُعْطِيَ مُؤْمِنٌ قَطُّ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، إِلَّا بِحُسْنِ ظَنِّهِ بِاللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَ رَجَائِهِ لَهُ وَ حُسْنِ
خُلُقِهِ وَ الْكَفِّ عَنِ اغْتِيَابِ الْمُؤْمِنِينَ** به خدا قسم خیر دنیا و آخرت را به مؤمنی ندهند مگر به
سبب حسن ظن و امیدواری او به خدا و خوش اخلاقی اش و

خودداری از غیبت مؤمنان. بحار ج ۶، ص ۲۸، ح ۲۹

۱۵. **إِنَّ الْحَرَامَ لَا يُنْمَى وَإِنْ نُمِيَ لَا يُبَارَكُ فِيهِ** مال حرام افزون نمی گردد و اگر هم افزون گردد برکت
نمی یابد. الکافی، ج ۵، ص ۱۲۵

۱۶. **مَنْ اقْتَصَدَ وَقَنَعَ بَقِيَّتِ عَلَيْهِ النُّعْمَةُ وَمَنْ بَدَّرَ وَأَسْرَفَ زَالَتْ عَنْهُ النُّعْمَةُ** هر که میانه روی کند و قناعت ورزد، نعمت بر او بپاید و هر که بی جا مصرف نماید و زیاده روی کند، نعمتش زوال یابد. تحف العقول، ص ۴۰۳

۱۷. **لِكُلِّ شَيْءٍ دَلِيلٌ وَ دَلِيلُ الْعَاقِلِ التَّفَكُّرُ، وَ دَلِيلُ التَّفَكِّرِ الصُّمْتُ** برای هر چیزی دلیلی باید، و دلیل خردمند تفکر است، و دلیل تفکر خاموشی. تحف العقول، ص ۴۰۶

۱۸. **طُوبَى لِلْمُصْلِحِينَ بَيْنَ النَّاسِ، أُولَئِكَ هُمُ الْمُقَرَّبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ** خوشا به حال اصلاح کنندگان بین مردم، که آنان همان مقربان روز قیامت اند. تحف العقول، ص ۳۹۳

۱۹. **إِنَّ الْعَاقِلَ لَا يَكْذِبُ وَ إِنْ كَانَ فِيهِ هَوَاهُ** خردمند دروغ نمی گوید، اگرچه میل او در آن باشد. تحف العقول، ص ۳۹۱

۲۰. **اللَّهُ جَلٌّ وَعَزٌّ يُبْغِضُ الْعَبْدَ النَّوَامَ الْفَارِغَ** خداوند عزوجل، بنده خواب آلوده بیکار را دشمن دارد کافی.. ج ۵ ص ۸۴، ح ۲

۲۱. **مُجَالِسَةُ أَهْلِ الدِّينِ شَرَفُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ** همنشینی با اهل دین، شرف دنیا و آخرت است تحف العقول، ص ۴۲۰

۲۲. **مُشَاوَرَةُ الْعَاقِلِ النَّاصِحِ يُمْنٌ وَ بَرَكَةٌ وَ رُشْدٌ وَ تَوْفِيقٌ مِنَ اللَّهِ** مشورت با عاقل خیرخواه، جستگی، برکت، رشد و توفیقی از سوی خداست. تحف العقول، ص ۳۹۸

۲۳. **دَعْوَةُ الصَّائِمِ تَسْتَجَابُ عِنْدَ إِفْطَارِهِ** دعای شخص روزه دار هنگام افطار مستجاب می شود. بحار الانوار ج ۹۲ ص ۲۵۵ ح ۳۳

۲۴. **الْغَضَبُ مِفْتَاحُ الشَّرِّ** خشم کلید هر بدی است. تحف العقول، ص ۴۱۶

۲۵. **لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ، وَ زَكَاةُ الْجَسَدِ صِيَامُ النَّوَافِلِ** برای هر چیزی زکاتی است، و زکات تن روزه های مستحبی است. تحف العقول، ص ۴۲۵

۲۶. التَّدْبِيرُ نِصْفُ الْعَيْشِ تدبیر نیمی از زندگی است. تحف العقول، ص ۴۲۵

۲۷. مَنْ وَلَّهَهُ الْفَقْرُ أَبْطَرَهُ الْغِنَى آن که نداری حیرانش کند، توانگری سرمستش می سازد بحارالانوار ج ۷۴ ص ۱۹۸

۲۸. مَنْ رَأَى أَخَاهُ عَلَى أَمْرٍ يُكْرَهُهُ فَلَمْ يَرِدْهُ عَنْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ، فَقَدْ خَانَهُ هر که برادرش را در کاری ناپسند ببیند و بتواند او را از آن باز دارد و چنین نکند، به او خیانت کرده است. الامالی صدوق، ص ۳۴۳

۲۹. أَفْضَلُ مَا يَتَقَرَّبُ بِهِ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ بِهِ، الصَّلَاةُ بِهَيْئَةٍ خَيْرٌ مِنْهُ بَعْدَ أَنْ يَتَقَرَّبَ بِهِ إِلَى اللَّهِ بِسَائِرِ الْأَعْمَالِ شناخت خدا به وسیله آن به درگاه الهی تقرب پیدا می کند، نماز است تحف العقول

۳۰. إِنَّ أَعْظَمَ النَّاسِ قَدْرًا الَّذِي لَا يَرَى الدُّنْيَا لِنَفْسِهِ خَطَرًا، أَمَا إِنَّ أَبْدَانَكُمْ لَيْسَ لَهَا ثَمَنٌ

إِلَّا الْجَنَّةُ، فَلَا تَبِيعُوهَا بِغَيْرِهَا به راستی که با ارزش ترین مردم کسی است که دنیا را برای خود مقامی نداند، بدانید بهای تن شما مردم، جز بهشت نیست، آن را جز بدان مفروشید

۳۱. أَفْضَلُ مَا يَتَقَرَّبُ بِهِ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ بِهِ الصَّلَاةُ وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَتَرْكُ الْحَسَدِ وَالْعُجْبِ وَالْفَخْرِ بِهَيْئَةٍ خَيْرٌ مِنْهُ بَعْدَ أَنْ يَتَقَرَّبَ بِهِ إِلَى اللَّهِ بِسَائِرِ الْأَعْمَالِ نیکی به پدر و مادر و ترک حسد و خودبینی و به خود بالیدن. تحف العقول

۳۲. إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْجَنَّةَ عَلَى كُلِّ فَاحِشٍ بَدَى قَلِيلٍ الْحَيَاءِ لَا يُبَالِي مَا قَالَ وَلَا مَا قِيلَ فِيهِ خَدَّوْنَ بَهْشْتِ رَا بَر هَر هَر زَه گوی کم حیا که باکی ندارد چه می گوید و یا به او چه گویند حرام گردانیده است. تحف العقول، ص ۴۱۶

۳۳. إِيَّاكَ وَالْكِبْرَ، فَإِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ كِبْرٍ أَزْكَرَ بِرَهَيْزٍ، كَمَا هَر کسی در دلش به اندازه دانه ای کبر باشد، داخل بهشت نمی شود تحف العقول

۳۴. إِيَّاكَ وَ مُخَالِطَهُ النَّاسِ وَ الْإِنْسِ بِهِمْ إِلَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُمْ عَاقِلًا وَ مَأْمُونًا فَآنَسَ بِهِ وَ أَهْرَبَ مِنْ سَائِرِهِمْ كَهَرَبِكَ مِنَ السَّبَاعِ الضَّارِيهِ بِرَهِيْزٍ مِنْ مَعَاشِرَتِ بَا مَرْدَمِ وَ اِنْسِ بَا اَنَانِ، مَگر این که خردمند و امانت داری در میان آنها بیایی که (در این صورت) با او انس گیر و از دیگران بگریز، به مانند گریز تو از درنده های شکاری تحف العقول

۳۵. كُلَّمَا أَحَدَّثَ النَّاسَ مِنَ الذُّنُوبِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَعْمَلُونَ، أَحَدَّثَ اللَّهُ لَهُمْ مِنَ الْبَلَاءِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَعِدُّونَ هِرْگَاهِ مَرْدَمِ گَنَاهَانِ تَازِهِ اِيْ كِه نَمِي كَرْدَنْد اِنجَام دَهَنْد، خَدَاوَنْد بَلَاهَايِي تَازِهِ بِه اَن هَا دَهْد كِه بِه حِسَابِ نَمِي اَوْرَدَنْد. تحف العقول ، ص ۴۳۴

۳۶. مَنْ اسْتَوَى يَوْمَهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ، وَ مَنْ كَانَ آخِرَ يَوْمِيهِ شَرُّهُمَا فَهُوَ مَلْعُونٌ، وَ مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الزِّيَادَةَ فِي نَفْسِهِ فَهُوَ فِي نُقْصَانٍ، وَ مَنْ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْحَيَاةِ كَسِي كِه دُو رُوْزِش مَسَاوِي بَاشْد، مَغْبُونِ اسْت، وَ كَسِي كِه دَوْمِيْنِ رُوْزِش، بَدْتَرِ اَز رُوْزِ اَوْلَشِ بَاشْد مَلْعُونِ اسْت، وَ كَسِي كِه دَر خُوْدِشِ اِفْزَايِشِ نَبِيْنْد دَر نَقْصَانِ اسْت، وَ كَسِي كِه دَر نَقْصَانِ اسْت مَرْگِ بَرَايِ اُو بَهْتَرِ اَز زَنْدِگِيِ اسْت. بحالانوار، ج ۷۸، ص ۳۲۷

۳۷. لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ، فَإِنْ عَمِلَ حَسَنًا اسْتَزَادَ اللَّهُ، وَ إِنْ عَمِلَ سَيِّئًا اسْتَعْفِرَ اللَّهُ مِنْهُ وَ تَابَ إِلَيْهِ اَز مَا نَيْسْتِ كَسِي كِه هَر رُوْزِ حِسَابِ خُوْدِ رَا نَكَنْد، پَس اِگَر كَارِ نَيْكِيِ كَرْدِه اسْت اَز خَدَا زِيَادِيِ اَن رَا بَخُوَاهْد، وَ اِگَر دَر اَن كَارِ بَدِيِ كَرْدِه، اَز خَدَا اَمْرِزِشِ طَلْبِ نَمُوْدِه وَ بِه سُوِيِ اُو تُوْبِه نَمَايْد. اصول الكافي، ج ۴، ص ۱۹۱

۳۸. إِصْبِرْ عَلَى طَاعَةِ اللَّهِ وَ إِصْبِرْ عَنِ مَعَاصِيِ اللَّهِ، فَإِنَّمَا الدُّنْيَا سَاعَةٌ، فَمَا مَضَى مِنْهَا فَلَيْسَ تَجِدَ لَهُ سُورًا وَ لَا حُزْنَ، وَ مَا لَمْ يَأْتِ مِنْهَا فَلَيْسَ تَعْرِفُهُ، فَاصْبِرْ عَلَى تِلْكَ السَّاعَةِ الَّتِي أَنْتَ فِيهَا فَكَأَنَّكَ قَدْ اغْتَبَطْتَ بِرِطَاعَةِ خَدَا صَبْرِ كُنْ، اَز مَعَاصِيِ خَدَا صَبْرِ كُنْ، دُنْيَا هَمَانِ سَاعَتِيِ اسْت، اَن چِه رَفْتِه نِه شَادِيِ دَارْد وَ نِه غَمْ، اَن چِه نِيَامْدِه نَدَانِيِ كِه چِيْسْت؟ بِه هَمَانِ سَاعَتِيِ كِه دَر اَنِيِ صَبْرِ كُنْ هَم چِنَانِ بَاشْد كِه تُو رِشْكَ بَرْدِه شْدِه اِي. تحف العقول

۳۹. مَثَلُ الدُّنْيَا مَثَلُ مَاءِ الْبَحْرِ، كُلَّمَا شَرِبَ مِنْهُ الْعَطْشَانُ أَزْدَادَ عَطْشًا حَتَّى يَقْتَلَهُ دُنْيَا چُون آب دریاست، هر چه تشنه کامش بیشتر نوشد، بیشتر تشنه شود تا او را بکشد. تحف العقول

۴۰. وَجَدْتُ عِلْمَ النَّاسِ فِي أَرْبَعٍ.. أَوْلَاهَا أَنْ تَعْرِفَ رَبَّكَ وَالثَّانِيَةُ أَنْ تَعْرِفَ مَا صَنَعَ بِكَ وَالثَّلَاثَةُ أَنْ تَعْرِفَ مَا أَرَادَ مِنْكَ وَالرَّابِعَةُ أَنْ تَعْرِفَ مَا يَخْرُجُكَ مِنْ دِينِكَ علومی را که مردم به آن نیاز دارند در چهار چیز یافتیم اول اینکه خدای خودت را بشناسی. بشناسی که خدا با تو چه کار کرده است. بشناسی که خدا چه چیزی از تو می خواهد. و بشناسی که چه چیزی تو را از دینت خارج می کند. بحار الانوار، ج ۷۸ ، ص ۳۲۸

چهل حدیث از امام رضا علیه السلام

۱- سه ویژگی برجسته مؤمن لا یكون المؤمن مؤمناً حتى تكون فيه ثلاث خصال..
۱. سُنَّةٌ مِنْ رَبِّهِ. ۲. وَ سُنَّةٌ مِنْ نَبِيِّهِ. ۳. وَ سُنَّةٌ مِنْ وَلِيِّهِ. فَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ رَبِّهِ فَكَيْتَمَانُ سِرِّهِ. وَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ نَبِيِّهِ فَمُدَارَاةُ النَّاسِ. وَأَمَّا السُّنَّةُ مِنْ وَلِيِّهِ فَالصَّبْرُ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَائِ. مؤمن، مؤمن واقعی نیست، مگر آن که سه خصلت در او باشد.. سنتی از پروردگارش و سنتی از پیامبرش و سنتی از امامش. اما سنت پروردگارش، پوشاندن راز خود است، اما سنت پیغمبرش، مدارا و نرم رفتاری با مردم است، اما سنت امامش، صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی است.

۲- پاداش نیکی پنهانی و سزای افشا کننده بدی الْمُسْتَتِرُ بِالْحَسَنَةِ يَعْدِلُ سَبْعِينَ حَسَنَةً، وَالْمُذِيعُ بِالسَّيِّئَةِ مَخْذُولٌ، وَالْمُسْتَتِرُ بِالسَّيِّئَةِ مَعْفُورٌ لَهُ پنهان کننده کار نیک [پاداشش] برابر هفتاد حسنه است، و آشکارکننده کار بد سرافکننده است، و پنهان کننده کار بد آمرزیده است.

۳- نِظَافَةٌ مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ التَّنْظُفُ از اخلاق پیامبران، نظافت و پاکیزگی است.

۴- امین و امین نما لَمْ يَخْنِكَ الْأَمِينُ وَ لَكِنْ ائْتَمَنْتَ الْخَائِنَ امین به تو خیانت نکرده [و نمی کند] و لیکن [تو] خائن را امین تصور نموده ای.

۵- مقام برادر بزرگتر الْأَخُ الْأَكْبَرُ بِمَنْزِلَةِ الْأَبِ برادر بزرگتر به منزله پدر است.

۶- دوست و دشمن هر کس **صَدِيقُ كُلِّ امْرِءٍ عَقْلُهُ وَ عَدُوُّهُ جَهْلُهُ** دوست هر کس عقل او، و دشمنش جهل اوست.

۷- نام بردن با احترام **إِذَا ذَكَرْتَ الرَّجُلَ وَهُوَ حَاضِرٌ فَكُنْهُ، وَ إِذَا كَانَ غَائِبًا فَسَمِّهِ** چون شخص حاضری را نام بری [برای احترام] کنیه او را بگو و اگر غائب باشد نامش را بگو.

۸- بدی قیل و قال **إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْقِيلَ وَ الْقَالَ وَ إِضَاعَةَ الْمَالِ وَ كَثْرَةَ السُّؤَالِ** به درستی که خداوند، داد و فریاد و تلف کردن مال و پُرخواهشی را دشمن میدارد.

۹- ویژگیهای دهگانه عاقل **لَا يَتَمُّ عَقْلُ امْرِءٍ مُسْلِمٍ حَتَّى تَكُونَ فِيهِ عَشْرُ خِصَالٍ.. أَلْخَيْرُ مِنْهُ مَأْمُونٌ. وَ الشَّرُّ مِنْهُ مَأْمُونٌ. يَسْتَكْبِرُ قَلِيلَ الْخَيْرِ مِنْ غَيْرِهِ، وَ يَسْتَقِلُّ كَثِيرَ الْخَيْرِ مِنْ نَفْسِهِ. لَا يَسْأَلُ مَنْ طَلَبَ الْحَوَائِجِ إِلَيْهِ، وَ لَا يَمَلُّ مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ طَوْلَ دَهْرِهِ. أَلْفَقْرُ فِي اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الْغِنَى. وَ الدُّلُّ فِي اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الْعِزِّ فِي عَدُوِّهِ. وَ الْخُمُولُ أَشْهَى إِلَيْهِ مِنَ الشُّهْرَةِ. ثُمَّ قَالَ (عليه السلام).. أَلْعَاشِرَةُ وَ مَا الْعَاشِرَةُ؟ قِيلَ لَهُ.. مَا هِيَ؟ قَالَ (عليه السلام).. لَا يَرَى أَحَدًا إِلَّا قَالَ.. هُوَ خَيْرٌ مِنِّي وَ أَنْقَى عَقْلَ شَخْصٍ مُسْلِمَانِ تَمَامِ نَيْسِتْ، مَكْرَ اَيْنِ كِه دِه خِصَلَتِ رَا دَارَا بَاشَد..**

۱. از او امید خیر باشد. ۲. از بدی او در امان باشند. ۳. خیر اندک دیگری را بسیار شمارد.

۴. خیر بسیار خود را اندک شمارد. ۵. هر چه حاجت از او خواهند دلتنگ نشود.

۶. در عمر خود از دانش طلبی خسته نشود. ۷. فقر در راه خدایش از توانگری محبوبتر باشد

۸. خواری در راه خدایش از عزت با دشمنش محبوبتر باشد. ۹. گمنامی را از پرنامی خواهانتر باشد.

۱۰. سپس فرمود.. دهمی چیست و چیست دهمی؟ به او گفته شد.. چیست؟ فرمود.. احدی را ننگرد جز این که بگوید او از من بهتر و پرهیزکارتر است.

۱۰- نشانه سِفله **سُئِلَ الرَّضَا (عليه السلام) عَنِ السَّفَلَةِ فَقَالَ (عليه السلام).. مَنْ كَانَ لَهُ شَيْءٌ يُلْهِمُهُ عَنِ اللَّهِ** از امام رضا (عليه السلام) سؤال شد.. سِفله کیست؟ فرمود.. آن که چیزی دارد که از [یاد] خدا بازش دارد.

۱۱- ایمان، تقوا و یقین إِنَّ الْإِيمَانَ أَفْضَلُ مِنَ الْإِسْلَامِ بِدَرَجَةٍ، وَ التَّقْوَى أَفْضَلُ مِنَ الْإِيمَانِ بِدَرَجَةٍ وَ لَمْ يُعْطَ بَنُو آدَمَ أَفْضَلَ مِنَ الْيَقِينِ ایمان یک درجه بالاتر از اسلام است، و تقوا یک درجه بالاتر از ایمان است و به فرزند آدم چیزی بالاتر از یقین داده نشده است.

۱۲- میهمانی ازدواج مِنَ السُّنَّةِ إِطْعَامُ الطَّعَامِ عِنْدَ التَّرْوِيجِ اطعام و میهمانی کردن برای ازدواج از سنت است.

۱۳- صله رحم با کمترین چیز صِلْ رَحِمَكَ وَ لَوْ بِشَرْبَةِ مِنْ مَاءٍ، وَ أَفْضَلُ مَا تُوَصَّلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهُ پیوند خویشاوندی را برقرار کنید گرچه با جرعه آبی باشد، و بهترین پیوند خویشاوندی، خودداری از آزار خویشاوندان است.

۱۴- سلاح پیامبران عَنِ الرَّضَا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ لِأَصْحَابِهِ.. عَلَيْكُمْ بِسِلَاحِ الْأَنْبِيَاءِ، فَقِيلَ.. وَ مَا سِلَاحُ الْأَنْبِيَاءِ؟ قَالَ.. أَلَدُّعَاءُ حضرت رضا (علیه السلام) همیشه به اصحاب خود مفرمود.. بر شما باد به اسلحه پیامبران، گفته شد.. اسلحه پیامبران چیست؟ فرمود.. دعا.

۱۵- نشانه های فهم إِنَّ مِنْ عِلَامَاتِ الْفِقْهِ.. أَلْحِلْمُ وَ الْعِلْمُ، وَ الصَّمْتُ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْحِكْمَةِ إِنَّ الصَّمْتَ يَكْسِبُ الْمَحَبَّةَ، إِنَّهُ دَلِيلٌ عَلَى كُلِّ خَيْرٍ از نشانه های دین فهمی، حلم و علم است، و خاموشی دری از درهای حکمت است. خاموشی و سکوت، دوست‌آور و راهنمای هر کار خیری است.

۱۶- گوشه گیری و سکوت يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ تَكُونُ الْعَافِيَةُ فِيهِ عَشْرَةَ أَجْزَاءٍ.. تِسْعَةٌ مِنْهَا فِي إِعْتِزَالِ النَّاسِ وَ وَاحِدٌ فِي الصَّمْتِ زمانی بر مردم خواهد آمد که در آن عافیت ده جزء است که نه جزء آن در کناره گیری از مردم و یک جزء آن در خاموشی است.

۱۷- حقیقت توکل سَأَلَ الرَّضَا (عَلَيْهِ السَّلَامُ).. عَنْ حَدِّ التَّوَكُّلِ؟ فَقَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ).. أَنْ لَا تَخَافَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ از امام رضا (علیه السلام) از حقیقت توکل سؤال شد. فرمود.. این که جز خدا از کسی نترسی.

۱۸- بدترین مردم إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْ مَنَعَ رِفْدَهُ وَ أَكَلَ وَحْدَهُ وَ جَلَدَ عَبْدَهُ به راستی که بدترین مردم کسی است که یارباش را [از مردم] باز دارد و تنها بخورد و زیردستش را بزند.

۱۹- زمامداران را وفايي نيست لَيْسَ لِبَخِيلٍ رَاحَةٌ، وَ لَا لِحَسُودٍ لَذَّةٌ، وَ لَا لِمَلُوكٍ وَفَاءٌ

وَ لَا لِكُذُوبٍ مُرَوَّةٌ بخيل را آسايشي نيست و حسود را خوشي و لذتي نيست و زمامدار را وفايي نيست و دروغگو را مروّت و مردانگي نيست.

۲۰- دست بوسى نه! لَا يُقْبَلُ الرَّجُلُ يَدَ الرَّجُلِ، فَإِنَّ قُبْلَةَ يَدِهِ كَالصَّلَاةِ لَهُ كسى دست كسى را نمبوسد، زيرا بوسيدن دست او مانند نماز خواندن براى اوست.

۲۱- حُسن ظنّ به خدا أَحْسِنِ الظَّنَّ بِاللَّهِ، فَإِنَّ مَنْ حَسَنَ ظَنَّهُ بِاللَّهِ كَانَ عِنْدَ ظَنِّهِ وَ مَنْ رَضِيَ بِالْقَلِيلِ مِنَ الرِّزْقِ قَبْلَ مِنْهُ الْيَسِيرُ مِنَ الْعَمَلِ. وَ مَنْ رَضِيَ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْحَلَالِ خَفَّتْ مَوْؤَنَتُهُ وَ نَعِمَ أَهْلُهُ وَ بَصَرَهُ اللَّهُ دَارَ الدُّنْيَا وَ دَوَاءَهَا وَ أَخْرَجَهُ مِنْهَا سَالِمًا إِلَى دَارِ السَّلَامِ به خداوند خوشبين باش، زيرا هر كه به خدا خوشبين باشد، خدا با گمانِ خوشِ او همراه است، و هر كه به رزق و روزى اندك خشنود باشد، خداوند به كردار اندك او خشنود باشد، و هر كه به اندك از روزى حلال خشنود باشد، بارش سبك و خانواده اش در نعمت باشد و خداوند او را به درد دنيا و دوايش بينا سازد و او را از دنيا به سلامت به دارالسلام بهشت رساند.

۲۲- ارکان ايمان الْأَيْمَانُ أَرْبَعَةٌ أَرْكَانٌ.. أَلْتَوَكَّلُ عَلَى اللَّهِ، وَ الرِّضَا بِقَضَاءِ اللَّهِ وَ التَّسْلِيمُ لِأَمْرِ اللَّهِ، وَ التَّفْوِيضُ إِلَى اللَّهِ ايمان چهار ركن دارد ۱. توكل بر خدا ۲. رضا به قضاي خدا ۳. تسليم به امر خدا . ۴. واگذاشتن كار به خدا

۲۳- بهترين بندگان خدا سُئِلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ خِيَارِ الْعِبَادِ؟ فَقَالَ (عليه السلام) .. الَّذِينَ إِذَا أَحْسَنُوا إِسْتَبَشَرُوا، وَ إِذَا أَسَأَوْا إِسْتَعْفَرُوا وَ إِذَا أُعْطُوا شَكَرُوا، وَ إِذَا أُبْتَلُوا صَبَرُوا، وَ إِذَا غَضِبُوا عَفُوا از امام رضا (عليه السلام) درباره بهترين بندگان سؤال شد. فرمود.. آنان كه هر گاه نيكي كنند خوشحال شوند، و هر گاه بدى كنند آمرزش خواهند، و هر گاه عطا شوند شكر گزارند و هر گاه بلا بينند صبر كنند، و هر گاه خشم كنند درگذرند.

۲۴- تحقیر فقیر مَنْ لَقِيَ فَقِيرًا مُسْلِمًا فَسَلَّمَ عَلَيْهِ خِلَافَ سَلَامِهِ عَلَى الْاَغْنِيَاءِ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ کسی که فقیر مسلمانی را ملاقات نماید و بر خلاف سلام کردنش بر اغنیا بر او سلام کند، در روز قیامت در حالی خدا را ملاقات نماید که بر او خشمگین باشد.

۲۵ - عیش دنیا سئل الإمام الرضا(عليه السلام) .. عَنْ عَيْشِ الدُّنْيَا؟ فَقَالَ.. سِعَةُ الْمَنْزِلِ وَكَثْرَةُ الْمُحِبِّينَ از حضرت امام رضا(علیه السلام) درباره خوشی دنیا سؤال شد. فرمود.. وسعت منزل و زیادی دوستان.

۲۶- آثار زیانبار حاکمان ظالم إِذَا كَذَبَ الْوَلَاةُ حُبِسَ الْمَطْرُ، وَإِذَا جَارَ السُّلْطَانُ هَانَتْ الدَّوْلَةُ، وَإِذَا حُبِسَتْ الزَّكَاةُ مَاتَتِ الْمَوَاشِي زَمَانِي كَمَا حُكِمَ دَرُوعٌ بِكُوَيْنِدٍ بَارَانَ نَبَارِدٍ، وَچون زمامدار ستم ورزد، دولت، خوار گردد. و اگر زکات اموال داده نشود چهارپایان از بین روند.

۲۷- رفع اندوه از مؤمن مَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤْمِنٍ فَرَّجَ اللَّهُ عَنْ قَلْبِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ هر کس اندوه و مشکلی را از مؤمنی برطرف نماید، خداوند در روز قیامت اندوه را از قلبش برطرف سازد.

۲۸- بهترین اعمال بعد از واجبات لَيْسَ شَيْءٌ مِنَ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بَعْدَ الْفَرَائِضِ أَفْضَلَ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ بعد از انجام واجبات، کاری بهتر از ایجاد خوشحالی برای مؤمن، نزد خداوند بزرگ نیست.

۲۹- سه چیز وابسته به سه چیز ثَلَاثَةٌ مُوَكَّلٌ بِهَا ثَلَاثَةٌ.. تَحَامُلُ الْاَيَّامِ عَلَى ذَوِي الْاَدْوَاتِ

الْكَامِلَةَ وَاسْتِيْلَاءُ الْحِرْمَانِ عَلَى الْمُتَقَدِّمِ فِي صَنْعَتِهِ، وَ مُعَادَاةُ الْعَوَامِ عَلَى أَهْلِ الْمَعْرِفَةِ سه چیز وابسته به سه چیز است..

۱. سختی روزگار بر کسی که ابزار کافی دارد، ۲. محرومیت زیاد برای کسی که در صنعت عقب مانده باشد، ۳. و دشمنی مردم عوام با اهل معرفت.

۳۰- میانه روی و احسان عَلَيْكُمْ بِالْقَصْدِ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ، وَالْبِرِّ مِنَ الْقَلِيلِ وَالْكَثِيرِ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَعْظُمُ شِقَّةَ التَّمَرَةِ حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَجَبَلٍ أَحَدٍ بر شما باد به میانه روی در فقر و ثروت،

و نیکی کردن چه کم و چه زیاد، زیرا خداوند متعال در روز قیامت یک نصفه خرما را چنان بزرگ نماید که مانند کوه احد باشد.

۳۱- دیدار و اظهار دوستی با هم تَزَاوَرُوا تَحَابُّوا وَ تَصَافَحُوا وَ لَا تَحَاشَمُوا به دیدن یکدیگر روید تا یکدیگر را دوست داشته باشید و دست یکدیگر را بفشارید و به هم خشم نگیرید.

۳۲- راز پوشی در کارها عَلَيْنَكُمْ فِي أُمُورِكُمْ بِالْكِثْمَانِ فِي أُمُورِ الدِّينِ وَ الدُّنْيَا فَإِنَّهُ رُويَ أَنَّ الْأَذَاعَةَ كُفْرٌ . وَ رُويَ الْمُدْبِعُ وَ الْقَاتِلُ شَرِيكَانِ وَ رُويَ مَا تَكْتُمُهُ مِنْ عَدُوِّكَ فَلَا يَقِفُ عَلَيْهِ وَلِيَّكَ.. بر شما باد به رازپوشی در کارهاتان در امور دین و دنیا. روایت شده که افشاگری کفر است و روایت شده کسی که افشای آسرار می کند با قاتل شریک است» و روایت شده که هر چه از دشمن پنهان مداری، دوست توهم بر آن آگاهی نیابد .

۳۳- پیمان شکنی و حيله گری لَا يَعْدُمُ الْمَرْءُ الْمَرْءَ دَائِرَةَ السَّوِّءِ مَعَ نَكْتِ الصَّفَقَةِ، وَ لَا يَعْدُمُ تَعْجِيلُ الْعُقُوبَةِ مَعَ إِدْرَاءِ الْبُغْيِ آدمی نمی تواند از گردابه‌های گرفتاری با پیمان شکنی رهایی یابد، و از چنگال عقوبت رهایی ندارد کسی که با حيله به ستمگری می پردازد.

۳۴- برخورد مناسب با چهار گروه ضَحَبِ السُّلْطَانَ بِالْحَدَرِ، وَ الصَّدِيقَ بِالتَّوَاضِعِ، وَ الْعَدُوَّ بِالتَّحَرُّزِ وَ الْعَامَّةَ بِالْبُشْرِ با سلطان و زمامدار با ترس و احتیاط همراهی کن، و با دوست با تواضع و با دشمن با احتیاط، و با مردم با روی خوش

۳۵- رضایت به رزق اندک مَنْ رَضِيَ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى بِالْقَلِيلِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِيَ اللَّهُ مِنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ هر کس به رزق و روزی کم از خدا راضی باشد، خداوند از عمل کم او راضی باشد

۳۶- عقل و ادب أَلْعَقْلُ حِبَاءٌ مِنَ اللَّهِ، وَ الْأَدَبُ كُفَّةٌ فَمَنْ تَكَلَّفَ الْأَدَبَ قَدَرَ عَلَيْهِ، وَ مَنْ تَكَلَّفَ الْعَقْلَ لَمْ يَزِدْ بِذَلِكَ إِلَّا جَهْلًا عقل، عطیه و بخششی است از جانب خدا، و ادب داشتن، تحمل یک مشقت است، و هر کس با زحمت ادب را نگهدارد، قادر بر آن میشود، اما هر که به زحمت بخواهد عقل را به دست آورد جز بر جهل او افزوده نمی شود.

۳۷- پاداش تلاشگر إِنَّ الَّذِي يَطْلُبُ مِنْ فَضْلِ يَكْفُ بِهِ عِيَالَهُ أَعْظَمُ أَجْرًا مِنَ الْمَجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ به راستی کسی که در پی افزایش رزق و روزی است تا با آن خانواده خود را اداره کند، پاداشش از مجاهد در راه خدا بیشتر است

۳۸- به پنج کس امید نداشته باش خَمْسٌ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ فَلَا تَرْجُوهُ لِشَيْءٍ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.. مَنْ لَمْ تَعْرِفِ الْوَثَاقَةَ فِي أُرُومَتِهِ، وَالْكَرَمَ فِي طَبَاعِهِ، وَالرَّصَانَةَ فِي خَلْقِهِ، وَالنُّبْلَ فِي نَفْسِهِ، وَالْمَخَافَةَ لِرَبِّهِ پنج چیز است که در هر کس نباشد امید چیزی از دنیا و آخرت به او نداشته باش.. ۱. کسی که در نهادش اعتماد نبینی ۲. و در سرشتش گرم نیابی ۳. و در آفرینشش استواری نبینی ۴. و کسی که در نفسش نجابت نیابی ۵. و کسی که از خدایش ترسناک نباشد

۳۹- پیروزی عفو و گذشت مَا التَّقَتْ فِتْنَانِ قَطُّ إِلَّا نُصِرَ أَعْظَمُهُمَا عَفْوٌ هرگز دو گروه با هم روبه رو نمی شوند، مگر این که نصرت و پیروزی با گروهی است که عفو و بخشش بیشتری داشته باشد.

۴۰- عمل صالح و دوستی آل محمد لَا تَدْعُوا الْعَمَلَ الصَّالِحَ وَالْأَجْتِهَادَ فِي الْعِبَادَةِ إِتْكَالًا عَلَى حُبِّ آلِ مُحَمَّدٍ (عليهم السلام) وَ لَا تَدْعُوا حُبَّ آلِ مُحَمَّدٍ (عليهم السلام) لِأَمْرِهِمْ إِتْكَالًا عَلَى الْعِبَادَةِ فَإِنَّهُ لَا يُقْبَلُ أَحَدُهُمَا دُونَ الْآخَرِ مبادا اعمال نیک را به اتکای دوستی آل محمد (عليهم السلام) رها کنید، و مبادا دوستی آل محمد (عليهم السلام) را به اتکای اعمال صالح از دست بدهید، زیرا هیچ کدام از این دو، به تنهایی پذیرفته نمی شود.

چهل حدیث نورانی از امام جواد علیه السلام

- ۱- الْمُؤْمِنُ يَحْتَاجُ إِلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ.. تَوْفِيقٍ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَ وَاعِظٍ مِنْ نَفْسِهِ، وَ قَبُولٍ مِمَّنْ يَنْصَحُهُ. (بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۳۵۸) مؤمن در هر حال نیازمند به سه خصلت است.. توفیق از طرف خداوند متعال، واعظی از درون خود، قبول و پذیرش نصیحت کسی که او را نصیحت نماید.
- ۲- مُلَاقَاةُ الْأَخْوَانِ نَشْرَةٌ، وَ تَلْقِيحُ لِلْعَقْلِ وَ إِنْ كَانَ نَزْرًا قَلِيلًا. (بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۳۵۳) فرمود.. ملاقات و دیدار با دوستان و برادران [خوب]، سبب صفای دل و نورانیت آن می گردد و موجب شکوفایی عقل و درایت خواهد گشت؛ گرچه در مدت زمانی کوتاه انجام پذیرد.

۳- **إِيَّاكَ وَ مُصَاحِبَةَ الشَّرِيرِ، فَإِنَّهُ كَالسَّيْفِ الْمَسْلُوبِ، يَحْسُنُ مَنظَرَهُ وَ يَقْبَحُ أَثَرُهُ.** (بحارالانوار، ج ۷۱، ص ۱۹۸) مواظب باش از مصاحبت و دوستی با افراد شرور؛ چون که او همانند شمشیری زهرآلود، براق است که ظاهرش زیبا و اثراتش زشت و خطرناک خواهد بود.

۴- **كَيْفَ يُضَيِّعُ مِنَ اللَّهِ كَافِلُهُ، وَ كَيْفَ يَنْجُو مِنَ اللَّهِ طَالِبُهُ، وَ مَنْ انْقَطَعَ إِلَى غَيْرِ اللَّهِ وَ كَلَّهُ اللَّهُ إِلَيْهِ.** (بحارالانوار، ج ۶۸، ص ۱۵۵) فرمود.. چگونه گمراه و درمانده خواهد شد کسی که خداوند سرپرست و متکفل اوست. چطور نجات می یابد کسی که خداوند طالبش است. هر که از خدا قطع امید کند و به غیر او پناهنده شود، خداوند او را به همان شخص واگذار می کند.

۵- **مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الْمَوَارِدَ أَعْيَتْهُ الْمَصَادِرُ.** (بحارالانوار، ج ۶۸، ص ۳۴۰) هرکس موقعیت شناس نباشد، جریانات، او را می رباید و هلاک خواهد شد.

۶- **مَنْ عَتَبَ مِنْ غَيْرِ اِزْتِيَابٍ اَعْتَبَ مِنْ غَيْرِ اسْتِغْتَابٍ.** (بحارالانوار، ج ۷۱، ص ۱۸۱) سرزنش کردن دیگران بدون علت و دلیل، سبب ناراحتی و خشم خواهد گشت، درحالی که رضایت آنان نیز کسب نخواهد کرد.

۷- **أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الْأَخْلَاصُ.** (بحارالانوار، ج ۶۸، ص ۲۴۵) فرمود.. با فضیلت ترین و ارزشمندترین عبادت ها آن است که خالص و بدون ریا باشد.

۸- **يَخْفَى عَلَى النَّاسِ وِلَادَتُهُ، وَ يَغِيبُ عَنْهُمْ شَخْصُهُ، وَ تَحْرُمُ عَلَيْهِمْ تَسْمِيَّتُهُ، وَ هُوَ سَمَّى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ كَنِيَّتِهِ.** (بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۳۲) زمان ولادت امام عصر علیه السلام بر مردم زمانش مخفی است، و شخصش از شناخت افراد غایب و پنهان است؛ و حرام است که آن حضرت را نام ببرند؛ و او هم نام و هم کنیه رسول خدا صلی الله علیه و آله است.

۹- **عِزُّ الْمُؤْمِنِ غِنَاهُ عَنِ النَّاسِ.** (بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۱۰۹) عزت مؤمن در بی نیازی و طمع نداشتن به مال و زندگی دیگران است.

۱۰- **مَنْ أَصْغَى إِلَى نَاطِقٍ فَقَدْ عَبَدَهُ، فَإِنْ كَانَ النَّاطِقُ عَنِ اللَّهِ فَقَدْ عَبَدَ اللَّهَ، وَ إِنْ كَانَ النَّاطِقُ يَنْطِقُ عَنْ لِسَانِ إِبْلِيسَ فَقَدْ عَبَدَ إِبْلِيسَ.** (کافی، ج ۶، ص ۴۳۴) هر کس به شخصی سخنان علاقمند و متمایل باشد، بنده اوست، پس چنانچه سخنور برای خدا و از احکام و معارف خدا سخن بگوید، بنده خداست، و اگر از زبان شیطان و هوا و هوس و مادیات سخن بگوید، بنده شیطان خواهد بود.

۱۱- لایضُرُکَ سَخَطَ مَنْ رِضَاهُ الْجَوْرُ. (بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۳۸۰) تو را زیان نمی‌رساند، خشم آن کسی که رضا و خشنودیش جور و ستم است.

۱۲- مَنْ خَطَبَ إِلَيْكُمْ فَرَضِيْتُمْ دِيْنَهُ وَ أَمَانَتَهُ فَرَوْجُوْهُ، إِلَّا تَفْعَلُوْهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَ فِسَادٌ كَبِيْرٌ. (کافی، ج ۵، ص ۳۴۷)

هر که به خواستگاری دختر شما آید و به تقوا و تدین و امانتداری او مطمئن می‌باشید با او موافقت کنید، وگرنه سبب فتنه و فساد بزرگی بر روی زمین خواهید شد.

۱۳- لَوْ سَكَّتَ الْجَاهِلُ مَا اخْتَلَفَ النَّاسُ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۱) چنانچه افراد جاهل ساکت باشند، مردم دچار اختلافات نمی‌شوند.

۱۴- مَنْ اسْتَحْسَنَ قَبِيْحًا كَانَ شَرِيْكَاً فِيْهِ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۲) هر که کار زشتی را تحسین و تأیید کند، در [عقاب] آن شریک است.

۱۵- مَنْ انْقَادَ إِلَى الطُّمَأْنِيْنَةِ قَبْلَ الْخَيْرَةِ فَقَدْ عَرَضَ نَفْسَهُ لِلْهَلَكَةِ وَالْعَاقِبَةُ الْمَغْضِبَةُ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۶۴) هرکس بدون اطمینان نسبت به جوانب [هر کاری، فرمانی، حرکتی و...] مطیع و پذیرای آن شود، خود را در معرض هلاکت قرار داده؛ و نتیجه‌ای جز خشم و عصبانیت نخواهد گرفت.

۱۶- مَنْ اسْتَعْنَى بِاللَّهِ إِفْتَقَرَ النَّاسُ إِلَيْهِ، وَمَنْ اتَّقَى اللَّهَ أَحَبَّهُ النَّاسُ وَإِنْ كَرِهُوا. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۷۹) هر که خود را به وسیله خدا بی‌نیاز بداند مردم محتاج او خواهند شد و هر که تقوای الهی را پیشه خود کند خواه ناخواه، مورد محبت مردم قرار می‌گیرد، گرچه مردم خودشان اهل تقوا نباشند.

۱۷- عَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَيَا عَلَيْهِ السَّلَامُ أَلْفَ كَلِمَةٍ، كُلُّ كَلِمَةٍ يَفْتَحُ أَلْفَ كَلِمَةٍ. (بحارالانوار، ج ۴۰، ص ۱۳۴) فرمود.. حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله، یک هزار کلمه به امام علی علیه‌السلام تعلیم نمود که از هر کلمه‌ای هزار باب علم و مسئله فرعی باز می‌شود.

۱۸- نِعْمَةٌ لَا تُشْكِرُ كَسِيْبَةً لَا تُغْفَرُ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۶۴) خدمت و نعمتی که مورد شکر و سپاس قرار نگیرد، همچون خطائی است که غیر قابل بخشش باشد.

۱۹- مَوْتُ الْإِنْسَانِ بِالذُّنُوبِ أَكْثَرُ مِنْ مَوْتِهِ بِالْأَجْلِ، وَ حَيَاتُهُ بِالْبِرِّ أَكْثَرُ مِنْ حَيَاتِهِ بِالْعُمْرِ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۳) فرارسیدن مرگ انسان‌ها، به‌جهت معصیت و گناه، بیشتر است تا مرگ طبیعی، همچنین حیات و زندگی به‌وسیله نیکی و احسان به دیگران بیشتر و بهتر است از عمر بی‌نتیجه.

۲۰- لَنْ يَسْتَكْمِلَ الْعَبْدُ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى يُؤْتِرَ دِينَهُ عَلَى شَهْوَتِهِ، وَلَنْ يُهْلِكَ حَتَّى يُؤْتِرَ شَهْوَتَهُ

عَلَى دِينِهِ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۱) بنده‌ای حقیقت ایمان را نمی‌یابد، مگر آنکه دین و احکام الهی را در همه جهات بر تمایلات و هواهای نفسانی خود مقدم دارد؛ و کسی هلاک و بدبخت نمی‌گردد، مگر آنکه هواها و خواسته‌های نفسانی خود را بر احکام الهی مقدم نماید.

۲۱- عَلَيْكُمْ بِطَلَبِ الْعِلْمِ، فَإِنَّ طَلَبَهُ فَرِيضَةٌ وَالْبَحْثُ عَنْهُ نَافِلَةٌ، وَهُوَ صِلَةٌ بَيْنَ الْأَخْوَانِ، وَدَلِيلٌ

عَلَى الْمُرُوءَةِ، وَتُحَفَّةٌ فِي الْمَجَالِسِ، وَصَاحِبٌ فِي السَّفَرِ، وَأَنْسٌ فِي الْعُرْبَةِ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۰) بر شما باد به تحصیل علم و معرفت، چون فراگیری آن واجب و بحث پیرامون آن مستحب و پُرفائده است. علم وسیله کمک به دوستان و برادران است، دلیل و نشانه مروّت و جوانمردی است، هدیه و سرگرمی در مجالس است، همدم و رفیق انسان در مسافرت است؛ و انیس و مونس انسان در تنهایی است.

۲۲- خَفْضُ الْجَنَاحِ زِينَةُ الْعِلْمِ، وَحُسْنُ الْأَدَبِ زِينَةُ الْعَقْلِ، وَبَسْطُ الْوَجْهِ زِينَةُ الْحِلْمِ.

(بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۹۱) تواضع و فروتنی زینت بخش علم و دانش است، ادب داشتن و اخلاق نیک زینت بخش عقل می‌باشد، خوش رویی با افراد زینت بخش حلم و بردباری است.

۲۳- تَوَسَّدِ الصَّبْرَ، وَاعْتَنِقِ الْفَقْرَ، وَارْقُضِ الشَّهَوَاتِ، وَخَالِفِ الْهَوَى، وَاعْلَمْ أَنَّكَ لَنْ تَخْلُوَ مِنْ

عَيْنِ اللَّهِ، فَاَنْظُرْ كَيْفَ تَكُونُ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۳۵۸) در زندگی، صبر را تکیه‌گاه خود، فقر و تنگ‌دستی را هم‌نشین خود قرار بده و با هواهای نفسانی مخالفت کن؛ و بدان که هیچ‌گاه از دیدگاه خداوند پنهان و مخفی نخواهی ماند، پس مواظب باش که در چه حالتی خواهی بود.

۲۴- مَنْ أَتَمَّ رُكُوعَهُ لَمْ تُدْخِلْهُ وَحْشَةُ الْقَبْرِ. (کافی، ج ۳، ص ۳۲۱) هرکس رکوع نمازش را به‌طور

کامل و صحیح انجام دهد، وحشت قبر بر او وارد نخواهد شد.

۲۵- الْخُشُوعُ زِينَةُ الصَّلَاةِ، وَتَرْكُ مَا لَيْعُنِي زِينَةُ الْوَرَعِ. (بحارالانوار، ج ۷۴، ص ۱۳۱) خشوع و

خضوع زینت بخش نماز خواهد بود، ترک و رها کردن آنچه [برای دین و دنیا و آخرت] سودمند نباشد زینت بخش ورع و تقوای انسان می‌باشد.

۲۶- الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَ النَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ خَلْقَانِ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، فَمَنْ نَصَرَهُمَا اعَزَّهُ اللَّهُ،

وَمَنْ خَدَلَهُمَا خَدَلَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ. (وسائل‌الشیعه، ج ۱۶، ص ۱۲۴) امر به معروف و نهی از منکر دو مخلوق الهی است، هر که آن‌ها را یاری و اجرا کند مورد نصرت و رحمت خدا قرار می‌گیرد و هر که

آن‌ها را ترک و رها گرداند، مورد خذلان و عقاب قرار می‌گیرد.

۲۷- **إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَخْتَارُ مِنْ مَالِ الْمُؤْمِنِ وَمِنْ وُلْدِهِ أَنْفُسَهُ لِيَأْجُرَهُ عَلَى ذَلِكَ.** (کافی، ج ۳،

ص ۲۱۸) همانا خداوند متعال بهترین و عزیزترین ثروت و فرزند مؤمن را می‌گیرد، چون دنیا و متعلقات آن بی‌ارزش است تا [در قیامت] پاداش عظیمی عطایش نماید.

۲۸- **قَالَ لَهُ رَجُلٌ.. اَوْصِنِي بِوَصِيَّةٍ جَامِعَةٍ مُخْتَصِرَةٍ؟ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.. صُنْ نَفْسَكَ عَنْ عَارِ**

الْعَاجِلَةِ وَنَارِ الْآجِلَةِ. (عوالم العلوم و المعارف، ج ۲۳، ص ۳۰۵) شخصی به حضرت عرض کرد.. مرا

موعظه و نصیحتی کامل و مختصر عطا فرما؟ امام علیه‌السلام فرمود.. اعضا و جوارح ظاهری و باطنی خود را از ذلت و ننگ سریع و زودرس، همچنین از آتش و عذاب آخرت، در امان و محفوظ بدار.

۲۹- **فَسَادُ الْأَخْلَاقِ بِمُعَاشَرَةِ السُّفَهَاءِ، وَصَلَاحُ الْأَخْلَاقِ بِمُنَافَسَةِ الْعُقَلَاءِ.** (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۲)

معاشرت و هم‌نشینی با بی‌خردان و افراد لاپروایی سبب فساد و تباهی اخلاق خواهد شد؛ و معاشرت و رفاقت با خردمندان هوشیار، موجب رشد و کمال اخلاق می‌باشد.

۳۰- **مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي بَطُوسٍ عَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ.** (وسائل‌الشیعه، ج ۱۴،

ص ۵۵۰) هر که قبر پدرم را در طوس زیارت کند خداوند گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌آمرزد.

۳۱- **ثَلَاثُ خِصَالٍ تَجْتَلِبُ بِهِنَّ الْمَحَبَّةُ.. الْأَنْصَافُ فِي الْمُعَاشَرَةِ، وَالْمُوَاسَاةُ فِي الشَّدَّةِ، وَالْأَنْطِوَاعُ**

وَالرُّجُوعُ إِلَى قَلْبِ سَلِيمٍ. (بحارالانوار، ج ۷۵) ۳ خصلت جلب محبت می‌کند. انصاف در معاشرت با

مردم، هم‌دردی در مشکلات، همراه و همدم شدن با معنویات.

۳۲- **التَّوْبَةُ عَلَى أَرْبَعِ دَعَائِمٍ.. نَدَمٌ بِالْقَلْبِ، وَاسْتِغْفَارٌ بِاللِّسَانِ، وَعَمَلٌ بِالْجَوَارِحِ، وَعَزْمٌ أَنْ لَا يَعُودَ**

شرایط پذیرش توبه چهار چیز است.. پشیمانی قلبی، استغفار با زبان، جبران کردن گناه نسبت به

همان گناه و تصمیم جدی بر اینکه دیگر مرتکب آن گناه نشود. (کشف‌الغمه، ج ۲، ص ۳۴۹)

۳۳- **ثَلَاثٌ مِنْ عَمَلِ الْأَبْرَارِ.. إِقَامَةُ الْفَرَائِضِ، وَاجْتِنَابُ الْمَحَارِمِ، وَاخْتِرَاسُ مِنَ الْعَقْلَةِ فِي الدِّينِ.**

(بحارالانوار، ج ۵، ص ۸۱) سه چیز از کارهای نیکان است.. انجام واجبات الهی، ترک و دوری از

گناهان، مواظبت و رعایت مسائل و احکام دین.

۳۴- **الْعِلْمُ عِلْمَانِ مَطْبُوعٌ وَ مَسْمُوعٌ وَ لَا يَنْفَعُ مَسْمُوعٌ إِذَا لَمْ يَكُ مَطْبُوعٌ.** (بحارالانوار، ج ۷۵،)

علم دوگونه است.. علمی که شنیده شود و علمی که [علاوه بر شنیده شدن] تبعیت شود. علم

شنیده شده تا زمانی که بدان عمل نشود، فایده‌ای ندارد.

۳۵- **إِنَّ بَيْنَ جَبَلَيْ طُوسٍ قَبْضَةً قُبِضَتْ مِنَ الْجَنَّةِ، مَنْ دَخَلَهَا كَانَ آمِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّارِ.**

(وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۵۶) همانا بین دو سمت شهر طوس قطعه‌ای می‌باشد که از بهشت گرفته شده است، هر که داخل آن شود و با معرفت زیارت کند، روز قیامت از آتش در امان خواهد بود.

۳۶- **مَنْ زَارَ قَبْرَ عَمَّتِي بِقُمْ، فَلَهُ الْجَنَّةُ.** (وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۷۶) هرکس قبر عمه‌ام حضرت

معصومه سلام‌الله‌علی‌ها را [با علاقه و معرفت] در قم زیارت کند، اهل بهشت خواهد بود.

۳۷- **مَنْ زَارَ قَبْرَ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ فَجَلَسَ عِنْدَ قَبْرِهِ وَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى الْقَبْرِ وَقَرَأَ.. إِنَّا**

أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» سَبْعَ مَرَّاتٍ، أَمِنَ مِنَ الْفَرَعِ الْأَكْبَرِ. (وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۲۲۷) هرکس بر

بالین قبر مؤمنی حضور یابد و رو به قبله بنشیند و دست خود را روی قبر بگذارد و هفت مرتبه

سوره مبارکه **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ** را بخواند از شداید و سختی‌های صحرای محشر در امان قرار می‌گیرد.

۳۸- **ثَلَاثٌ يَبْلُغْنَ بِالْعَبْدِ رِضْوَانَ اللَّهِ.. كَثْرَةُ الْأَسْتِغْفَارِ، وَخَفْضُ الْجَانِبِ، وَكَثْرَةُ الصَّدَقَةِ.**

(بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۱) سه چیز، سبب رسیدن به رضوان خدای متعال است..

۱. نسبت به گناهان و خطاها، زیاد استغفار و اظهار ندامت کردن؛

۲. اهل تواضع کردن و فروتن بودن؛ ۳. صدقه و کارهای خیر بسیار انجام دادن.

۳۹- **الْعَامِلُ بِالظُّلْمِ، وَالْمُعِينُ لَهُ، وَالرَّاضِي بِهِ شُرَكَاءُ.** (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۸۱)

انجام‌دهنده ظلم، کمک‌دهنده ظلم و کسی که راضی به ظلم باشد، هر سه شریک خواهند بود.

۴۰- **التَّوَّاضُعُ زِينَةُ الْحَسَبِ، وَالْفَصَاحَةُ زِينَةُ الْكَلَامِ، وَالْعَدْلُ زِينَةُ الْإِيمَانِ، وَالسَّكِينَةُ زِينَةُ**

الْعِبَادَةِ، وَالْحِفْظُ زِينَةُ الرَّوَايَةِ. (بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۹۱)

تواضع و فروتنی زینت‌بخش حسب و شرف، فصاحت زینت‌بخش کلام، عدالت زینت‌بخش ایمان و

اعتقادات، وقار و ادب زینت‌بخش اعمال و عبادات؛ و دقت در ضبط و حفظ آن، زینت‌بخش نقل

روایت و سخن است.

چهل حدیث از امام هادی علیه السلام

قال الامام علی الهادی صلوات الله و سلامه علیه ..

۱. مَنْ اتَّقَى اللَّهَ يَتَّقَى ، وَمَنْ اطَاعَ اللَّهَ يَطَاعُ ، وَمَنْ اطَاعَ الْخَالِقَ لَمْ يُبَالِ سَخَطَ الْمَخْلُوقِينَ ، وَمَنْ اطَاعَ الْخَالِقَ فَقَمِنُ اَنْ يَحِلَّ بِهِ سَخَطُ الْمَخْلُوقِينَ. کسی که تقوی الهی را رعایت نماید و مطیع احکام و مقررات الهی باشد، دیگران مطیع او می شوند و هر شخصی که اطاعت از خالق نماید، باکی از دشمنی و عداوت انسان ها نخواهد داشت ؛ و چنانچه خدای متعال را با معصیت و نافرمانی خود به غضب درآورد، پس سزاوار است که مورد خشم و دشمنی انسان ها قرار گیرد.
بحارالانوار.. ج ۶۸، ح ۴۱

۲. مَنْ اَنِسَ بِاللَّهِ اسْتَوْحَشَ مِنَ النَّاسِ ، وَعَلَامَةُ الْاُنْسِ بِاللَّهِ الْوَحْشَةُ مِنَ النَّاسِ. کسی که با خداوند متعال مونس باشد و او را انیس خود بداند، از رفاقت با مردم احساس دوری می کند و علامت و نشانه انیس بودن با خداوند بیم دوست بودن با مردم است (که موجب غفلت از خداشود). عُدَّة الداعی مرحوم راوندی ..

۳. السَّهْرَاءُ لُدُّ الْمَنَامِ ، وَالْجُوعُ يَزِيدُ فِي طَيِّبِ الطَّعَامِ شب زنده داری ، خواب بعد از آن را لذیذ می گرداند؛ و گرسنگی بر خوشمزگی طعام می افزاید یعنی هر چه انسان کمتر بخوابد بیشتر از خواب لذت می برد و هر چه کم خوراک باشد مزه غذا گواراتر خواهد بود . بحارالانوار.. ج ۸۴ ص ۱۷۲

۴. لَا تَطْلُبِ الصِّفَا مِمَّنْ كَدِرَتْ عَلَيْهِ ، وَلَا النُّصْحَ مِمَّنْ صَرَفَتْ سُوءَ ظَنِّكَ اِلَيْهِ ، فَاِنَّمَا قَلْبُ غَيْرِكَ كَقَلْبِكَ لَهُ. از کسی که نسبت به او کدورت و کینه داری، صمیمیت و محبت مجوی. همچنین از کسی که نسبت به او بدگمان هستی ، نصیحت و موعظه طلب نکن، چونکه دیدگاه و افکار دیگران نسبت به تو اند قلب خودت نسبت به آنهاست

۵. الْحَسَدُ مَا حِقُّ الْحَسَنَاتِ ، وَالزُّهْوَ جَالِبُ الْمَقْتِ ، وَالْعُجْبُ صَارِفٌ عَنْ طَلَبِ الْعِلْمِ دَاعٍ اِلَى الْعَمَطِ وَالْجَهْلِ ، وَالْبُخْلُ اءْذَمُّ الْاَخْلَاقِ ، وَالطَّمَعُ سَجِيَّةٌ سَيِّئَةٌ. بحارالانوار.. ج ۶۹، ص ۱۹۹، ح ۲۷.
حسد موجب نابودی ارزش و ثواب حسنات می گردد. تکبر و خودخواهی جذب کننده دشمنی و

عداوت افراد می باشد. عجب و خودبینی مانع تحصیل علم خواهد بود و در نتیجه شخص را در پستی و نادانی نگه می دارد. بخیل بودن بدترین اخلاق است؛ و نیز ظمّ داشتن خصلتی ناپسند و زشت می باشد

۶. **الْهَزْلُ فَكَاهَةُ السُّفَهَاءِ، وَ صِنَاعَةُ الْجُهَالِ. الدَّرَّةُ الْبَاهِرَةُ ..** مسخره کردن و شوخی های بی مورد از بی خردی است و کار انسان های نادان می باشد.

۷. **الدُّنْيَا سُوقٌ رِبْحٌ فِيهَا قَوْمٌ وَ خَسِرَ آخِرُونَ.** دنیا همانند بازاری است که عده ای در آن برای آخرت سود می برند و عده ای دیگر ضرر و خسارت متحمل می شوند

۸. **النَّاسُ فِي الدُّنْيَا بِالْأَمْوَالِ وَ فِي الْآخِرَةِ بِالْأَعْمَالِ.** مردم در دنیا به وسیله ثروت و تجملات شهرت می یابند ولی در آخرت به وسیله اعمال محاسبه و پاداش داده خواهند شد

۹. **مُخَالَطَةُ الْأَشْرَارِ تَدُلُّ عَلَى شِرَارٍ مَن يُخَالِطُهُمْ.** همنشین شدن و معاشرت با افراد شرور نشانه پستی و شرارت تو خواهد بود. مستدرک الوسائل .. ج ۱۲، ح ۱۴۱۶۲.

۱۰. **أَهْلُ قُمْ وَ أَهْلُ آبَةِ مَغْفُورٍ لَهُمْ ، لِزِيَارَتِهِمْ لِجَدِّي عَلِيِّ ابْنِ مُوسَى الرَّضَا عَ بِطُوسٍ ،** اءلا و مَنْ زَارَهُ فَأَصَابَهُ فِي طَرِيقِهِ قَطْرَةٌ مِنَ السَّمَاءِ حَرَّمَ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ. اهالی قم و اهالی آبه یکی از روستاهای حوالی ساوه آمرزیده هستند به جهت آن که جدّم امام رضا علیه السلام را در شهر طوس زیارت می کنند. و سپس حضرت افزود.. هر که جدّم امام رضا علیه السلام را زیارت کند و در مسیر راه صدمه و سختی تحمل کند خداوند آتش را بر بدن او حرام می گرداند. عیون اخبار الرضا ج ۲، ص ۲۶۰، ح ۲۲.

۱۱. **عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ السَّكَيْتِ، قَالَ.. سَاءَلْتُ الْهَادِي ع .. مَا بَالُ الْقُرْآنِ لَا يَزْدَادُ عَلَى النَّشْرِ وَالذَّرْسِ إِلَّا لَأَغْضَابَةِ؟ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَجْعَلْهُ لِزَمَانٍ دُونَ زَمَانٍ، وَلَا لِنَاسٍ دُونَ نَاسٍ، فَهُوَ فِي كُلِّ زَمَانٍ جَدِيدٌ وَ عِنْدَ كُلِّ قَوْمٍ غَضٌّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.** یکی از اصحاب حضرت به نام ابن سکیت گوید.. از امام هادی علیه السلام سؤال کردم .. چرا قرآن با مرور زمان و زیاد خواندن و تکرار، کهنه و مندرس نمی شود؛ بلکه همیشه حالتی تازه و جدید در آن وجود دارد؟ امام علیه السلام فرمود.. چون که خداوند متعال قرآن را برای زمان خاصی و یا طایفه ای مخصوص قرار نداده است؛ بلکه برای تمام دوران ها و تمامی

اقشار مردم فرستاده است ، به همین جهت همیشه حالت جدید و تازه ای دارد و برای جوامع بشری تا روز قیامت قابل عمل و اجراء می باشد امالی طوسی

۱۲. **الْعَضْبُ عَلَى مَنْ لَا تَمَلِكُ عَجْرُ، وَعَلَى مَنْ تَمَلِكُ لُؤْمٌ.** غضب و تندی در مقابل آن کسی که توان مقابله با او را نداری، علامت عجز و ناتوانی است ، ولی در مقابل کسی که توان مقابله و رو در روی او را داری علامت پستی و رذالت است

۱۳. **يَأْتِي عُلَمَاءُ شِيعَتِنَا الْقَوَامُونَ بِضَعْفَاءٍ مُحِبِّينَا وَ أَهْلِ وِلايَتِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَالْأَنْوَارُ تَسْطَعُ مِنْ تِيجَانِهِمْ.** علماء و دانشمندی که به فریاد دوستان و پیروان ما برسند و از آن ها رفع مشکل نمایند، روز قیامت در حالی محشور می شوند که تاج درخشانی بر سر دارند و نور از آن ها می درخشد. بحارالانوار.. ج ۲، ص ۶، ضمن ح ۱۳.

۱۴. **لِبَعْضِ قَهَارِمَتِهِ.. اسْتَكْثَرُوا لَنَا مِنَ الْبَاذِنَجَانِ، فَإِنَّهُ حَارٌّ فِي وَفْتِ الْحَرَارَةِ، بَارِدٌ فِي وَفْتِ الْبُرُودَةِ، مُعْتَدِلٌ فِي الْأَوْقَاتِ كُلِّهَا، جَيِّدٌ عَلَى كُلِّ حَالٍ.** به بعضی از غلامان خود فرمود.. بیشتر برای ما بادمجان پخت نمائید که در فصل گرما، گرم و در فصل سرما، سرد است و در تمام دوران سال معتدل می باشد و در هر حال مفید است. وسائل الشیعة

۱۵. **التَّسْرِيحُ بِمِشْطِ الْعَاجِ يُنْبِتُ الشَّعْرَ فِي الرَّأْسِ، وَيَطْرُدُ الدُّودَ مِنَ الدِّمَاغِ، وَ يُطْفِئُ الْمِرَارَ، وَ يَتَّقِي اللَّئِنَةَ وَ الْعُمُورَ.** شانه کردن موها به وسیله شانه عاج ، سبب روئیدن و افزایش مو می باشد، همچنین سبب نابودی کرم های درون سر و مُخ خواهد شد و موجب سلامتی فک و لثه ها می گردد. بحارالانوار.. ج ۷۳، ص ۱۱۵، ح ۱۶.

۱۶. **أَذْكَرُ مَضْرَعَكَ بَيْنَ يَدَيْ أَهْلِكَ لَا طَبِيبٌ يَمْنَعُكَ، وَ لَا حَبِيبٌ يَنْفَعُكَ.** بیاد آور و فراموش نکن آن حالت و موقعی را که در میان جمع اعضاء خانواده و آشنایان قرار می گیری و لحظات آخر عمرت سپری می شود و هیچ پزشکی و دوستی و ثروتی نمی تواند تو را از آن حالت نجات دهد. بحارالانوار.. ج ۷۵، ص ۳۶۹، ح ۴.

۱۷. **إِنَّ الْحَرَامَ لَا يَنْمَى ، وَإِنْ نَمَى لَا يُبَارَكُ فِيهِ ، وَمَا أَنْفَقَهُ لَمْ يُؤْجَرْ عَلَيْهِ ، وَ مَا خَلَفَهُ كَانَ زَادَهُ إِلَى النَّارِ .** همانا اموال حرام ، رشد و نمو ندارد و اگر هم احیاناً رشد کند و زیاد شود برکتی نخواهد داشت و با خوشی مصرف نمی گردد. و آنچه را از اموال حرام انفاق و کمک کرده باشد اجر و پاداشی برایش نیست و هر مقداری که برای بعد از خود به هر عنوان باقی گذارد معاقب می گردد. کافی ج ۵، ص ۱۲۵،

۱۸. **الْحِكْمَةُ لَا تَنْجِعُ فِي الطَّبَاعِ الْفَاسِدَةِ .** حکمت اثری در دل ها و قلب های فاسد نمی گذارد. نزهة الناظر و تنبيه خاطر.. ص ۱۴۱، ح ۲۳،

۱۹. **مَنْ رَضِيَ عَنْ نَفْسِهِ كَثُرَ السَّخِطُونَ عَلَيْهِ .** هر که از خود راضی باشد بدگویان او زیاد خواهند شد. بحارالانوار.. ج ۶۹، ص ۳۱۶، ح ۲۴.

۲۰. **الْمُصِيبَةُ لِلصَّابِرِ وَاحِدَةٌ وَ لِلجَّازِعِ اثْنَتَانِ .** مصیبتی که بر کسی وارد شود و صبر و تحمل نماید، تنها یک ناراحتی است؛ ولی چنانچه فریاد بزند و جزع کند دو ناراحتی خواهد داشت. بحارالانوار.. ج ۷۵، ص ۳۶۹.

۲۱. **إِنَّ لِلَّهِ بِقَاعًا يُحِبُّ أَنْ يُدْعَى فِيهَا فَيَسْتَجِيبُ لِمَنْ دَعَاهُ ، وَ الْحَيْرُ مِنْهَا .** برای خداوند بقعه ها و مکان هایی است که دوست دارد در آن ها خدا خوانده شود تا آن که دعاها را مستجاب گرداند که یکی از بقعه ها حائر و حرم امام حسین علیه السلام خواهد بود.

۲۲. **إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمُثِيبُ وَ الْمُعَاقِبُ وَ الْمُجَازِي بِالْأَعْمَالِ عَاجِلًا وَ آجِلًا** همانا تنها کسی که ثواب می دهد و عقاب می کند و کارها را در همان لحظه یا در آینده پاداش می دهد، خداوند خواهد بود. بحارالانوار.. ج ۵۹، ص ۲، ضمن ح ۶.

۲۳. **مَنْ هَانَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ فَلَا تَأْمَنُ شَرَّهُ .** هرکس به خویشتن اهانت کند و کنترل نفس نداشته باشد خود را از شر او در امان ندان . بحارالانوار.. ج ۷۵، ص ۳۶۵.

۲۴. **التَّوَاضُّعُ إِذَا تَعَطَّى النَّاسَ مَا تُحِبُّ أَنْ تُعْطَاهُ .** تواضع و فروتنی چنان است که با مردم چنان کنی که دوست داری با تو آن کنند. محجة البيضاء.. ج ۵، ص ۲۲۵.

۲۵. **إِنَّ الْجِسْمَ مُحَدَّثٌ وَاللَّهُ مُحَدِّثُهُ وَ مَجَسَّمُهُ.** به نقل از توحید شیخ صدوق همانا اجسام ، جدید و پدیده هستند و خداوند متعال به وجود آورنده و تجسم بخش آن ها است.

۲۶. **لَمْ يَزَلِ اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَيْءٍ مَعَهُ، ثُمَّ خَلَقَ الْأَشْيَاءَ بَدِيعًا، وَاخْتَارَ لِنَفْسِهِ أَحْسَنَ الْأَسْمَاءِ.** خداوند از ازل، تنها بود و چیزی با او نبود، تمام موجودات را با قدرت خود آفریده، و بهترین نام ها را برای خود برگزید. بحارالانوار.. ج ۵۷، ص ۸۳، ح ۶۴،

۲۷. **إِذَا قَامَ الْقَائِمُ يَقْضِي بَيْنَ النَّاسِ بِعِلْمِهِ كَقَضَاءِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ لَا يَسْأَلُ الْبَيِّنَةَ.** زمانی که حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه) قیام نماید در بین مردم به علم خویش قضاوت می نماید؛ همانند حضرت داود علیه السلام که از دلیل و شاهد سؤال نمی فرماید.

۲۸. **مَنْ أَطَاعَ الْخَالِقَ لَمْ يُبَالِ بِسَخَطِ الْمَخْلُوقِينَ وَ مَنْ أَسَخَطَ الْخَالِقَ فَقَمِينٌ أَعْنُ يَحِلُّ بِهِ الْمَخْلُوقِينَ.** هرکس مطیع و پیرو خدا باشد از قهر و کارشکنی دیگران باکی نخواهد داشت بحارالانوار ج ۵۰، ص ۱۷۷، ح ۵۶،

۲۹. **أَلْعِلْمُ وَرِاثَةٌ كَرِيمَةٌ وَالْأَدَبُ حُلٌّ حَسَنٌ، وَالْفِكْرَةُ مِرَاتٌ صَافِيَةٌ.** علم و دانش بهترین یادبود برای انتقال به دیگران است ، ادب زیباترین نیکی ها است و فکر و اندیشه آئینه صاف و تزیین کننده اعمال و برنامه ها است. بحارالانوار.. ج ۷۱، ص ۳۲۴،

۳۰. **الْعُجْبُ صَارِفٌ عَنِ طَلَبِ الْعِلْمِ، دَاعٍ إِلَى الْغَمَطِ وَ الْجَهْلِ.** خودبینی و غرور، انسان را از تحصیل علوم باز می دارد و به سمت حقارت و نادانی می کشاند. بحارالانوار ج ۷۵

۳۱. **لَا تُخَيِّبْ رَاجِيكَ فَيَمُقْتِكَ اللَّهُ وَ يُعَادِيكَ.** کسی که به تو امید بسته است ناامیدش مگردان ، وگرنه مورد غضب خدا قرار خواهی گرفت. بحارالانوار ج ۷۵، ص ۱۷۳ ح ۲.

۳۲. **مَا اسْتَرَاحَ ذُو الْحِرْصِ** شخص طماع و حریص نسبت به اموال و تجملات دنیا هیچگاه آسایش و استراحت نخواهد داشت. نزهة الناظر و تنبيه خاطر. ح ۲۱

۳۳. **الْعِتَابُ مِفْتَاحُ التَّقَالِي ، وَالْعِتَابُ خَيْرٌ مِنَ الْحِقْدِ.** (مواظب باش که) عتاب و پرخاش گری ، مقدمه و کلید غضب است ، ولی در هر حال پرخاش گری نسبت به کینه و دشمنی درونی بهتر است (چون کینه ، ضررهای خطرناک تری را در بردارد).

۳۴. **الْغِي قِلَّةُ تَمَنِّيكَ، وَالرِّضَا بِمَا يَكْفِيكَ، وَ الْفَقْرُ شَرُّهُ النَّفْسِ وَ شِدَّةُ الْقُنُوطِ، وَالدَّقَّةُ إِتْبَاعُ الْيَسِيرِ وَالنَّظْرُ فِي الْحَقِيرِ.** غنا برای افراد وقتی است که کم آرزو و توقع باشند و به آنچه موجود و حاضر است راضی و قانع گردند ، و فقیر و تهی دست شما کسی است که به آرزوهای نفسانی اهمیّت می دهد بحارج ۷۵ ح ۱۲

۳۵. **الْأَمَامُ بَعْدَى الْحَسَنِ، وَ بَعْدَهُ ابْنُهُ الْقَائِمُ الَّذِي يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا مُلِئَتْ جَوْرًا وَ ظُلْمًا.** به نقل از اِکمال الدین صدوق . امام و خلیفه بعد از من (فرزندم) حسن ؛ و بعد از او فرزندش مهدی موعود علیهما السلام می باشد که زمین را پر از عدل و داد می نماید، همان طوری که پر از ظلم و ستم گشته باشد. بحارالانوار. ج ۵۰، ح ۴،

۳۶. **إِذَا كَانَ زَمَانُ الْعَدْلِ فِيهِ أَغْلَبُ مِنَ الْجَوْرِ فَحَرَامٌ أَنْ يُظَنَّ بِأَحَدٍ سُوءًا حَتَّى يُعْلَمَ ذَلِكَ مِنْهُ.** در آن زمانی که عدالت اجتماعی ، حاکم و غالب بر تباهی باشد، نباید به شخصی بدگمان بود مگر آن که یقین و معلوم باشد. بحارالانوار.. ج ۷۳، ص ۱۹۷، ح ۱۷

۳۷. **إِنَّ لِشِيعَتِنَا بِوِلَايَتِنَا لِعِصْمَةً، لَوْ سَلَكَوا بِهَا فِي لُجَّةِ الْبَحَارِ الْغَامِرَةِ.** به نقل از ائمه عالی شیخ طوسی. همانا ولایت ما اهل بیت برای شیعیان و دوستانمان پناهگاه امنی می باشد که چنانچه در همه امور به آن تمسک جویند، بر تمام مشکلات (مادی و معنوی) فایق آیند. بحارالانوار.. ج ۵۰، ص ۲۱۵، ح ۱، س ۱۸،

۳۸. **يَا دَاوُدُ لَوْ قُلْتَ.. إِنَّ تَارِكَ**

التَّقِيَّةَ كِتَارِكِ الصَّلَاةِ لَكُنْتَ صَادِقًا. به یکی از اصحابش به نام داود صرّی فرمود. اگر قائل شوی که ترک تقیّه همانند ترک نماز است ، صادق خواهی بود. وسائل الشیعة .. ج ۱۶، ص ۲۱۱، ح ۲۱۳۸۲

۳۹. **قَالَ.. سَاءَ لْتُهُ عَنِ الْجِلْمِ؟ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.. هُوَ اءَنْ تَمْلِكَ نَفْسَكَ وَ تَكْظِمَ غَيْظَكَ، وَ لَا يَكُونُ ذَلِكَ إِلَّا مَعَ الْقُدْرَةِ..** یکی از اصحاب از آن حضرت پیرامون معنای جِلْم و بردباری سؤال

نمود؟ حضرت در پاسخ فرمود.. این که در هر حال مالک نفس خود باشی و خشم خود را فرو بری و آن را خاموش نمائی و این تحمل و بردباری در حالی باشد که توان مقابله با شخصی را داشته باشی. مستدرک الوسائل ج ۲ ح ۱۷

۴۰. **إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ الدُّنْيَا دَارَ بَلْوَىٰ وَالْآخِرَةَ دَارَ عُقْبَىٰ ، وَ جَعَلَ بَلْوَى الدُّنْيَا لِثَوَابِ الْآخِرَةِ سَبَبًا وَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ مِنْ بَلْوَى الدُّنْيَا عَوَضًا.** همانا خدا، دنیا را جایگاه بلاها و امتحانات و مشکلات قرار داد؛ و آخرت را جایگاه نتیجه گیری زحمات ، پس بلاها و زحمات و سختی های دنیا را وسیله رسیدن به مقامات آخرت قرار داد و اجر و پاداش زحمات دنیا را در آخرت عطا می فرماید تحف ..
ص ۳۵۸

چهل حدیث زیبا از امام حسن عسکری (علیه السلام)

قال الإمام أبو محمد الحسن العسکری (علیه السلام) .
۱. **إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بَيْنَ حُجَّتِهِ مِنْ سَائِرِ خَلْقِهِ بِكُلِّ شَيْءٍ، وَ يُعْطِيهِ اللُّغَاتِ، وَ مَعْرِفَةَ الْأَنْسَابِ وَ الْأَجَالِ وَ الْحَوَادِثِ، وَ لَوْلَا ذَلِكَ لَمْ يَكُنْ بَيْنَ الْحُجَّةِ وَ الْمَخْجُوحِ فَرْقٌ.** همانا خداوند متعال، حجت و خلیفه خود را برای بندگانش الگو و دلیلی روشن قرار داد، همچنین خداوند حجت خود را ممتاز گرداند و به تمام لغت ها و اصطلاحات قبائل و اقوام آشنا ساخت و آنساب همه را می شناسد و از نهایت عمر انسان ها و موجودات و نیز جریات و حادثه ها آگاهی کامل دارد و چنانچه این امتیاز وجود نمی داشت، بین حجت خدا و بین دیگران فرقی نبود.

۲- **عَلَامَةُ الْإِيمَانِ خَمْسٌ.. التَّخْتُّمُ بِالْيَمِينِ، وَ صَلَاةُ الْإِحْدَى وَ خَمْسِينَ، وَ الْجَهْرُ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَ تَغْفِيرُ الْجَبِينِ، وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ .** علامت و نشانه ایمان پنج چیز است.. انگشتر به دست راست داشتن، خواندن پنجاه و یک رکعت نماز (واجب و مستحب)، خواندن (بسم الله الرحمن الرحيم) را (در نماز ظهر و عصر) با صدای بلند، پیشانی را در حال سجده روی خاک نهادن، زیارت اربعین امام حسین (علیه السلام) انجام دادن.

۳- لَيْسَتْ الْعِبَادَةُ كَثْرَةَ الصَّيَامِ وَالصَّلَاةِ، وَإِنَّمَا الْعِبَادَةُ كَثْرَةُ التَّفَكُّرِ فِي أَمْرِ اللَّهِ. عبادت در زیاد انجام دادن نماز و روزه نیست، بلکه عبادت با تفکر و اندیشه در قدرت بی منتهای خداوند در امور مختلف می باشد.

۴- حَصَلَتَانِ لَيْسَ فَوْقَهُمَا شَيْءٌ.. الْإِيمَانُ بِاللَّهِ، وَنَفْعُ الْأَخْوَانِ. دو خصلت و حالتی که والاتر از آن دو چیز نمی باشد عبارتند از.. ایمان و اعتقاد به خداوند، نفع رساندن به دوستان و آشنایان.

۵- قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا، مُؤْمِنُهُمْ وَ مُخَالِفُهُمْ، أَمَّا الْمُؤْمِنُونَ فَيَبْسِطُ لَهُمْ وَجْهَهُ، وَ أَمَّا الْمُخَالِفُونَ فَيَكْلِمُهُمْ بِالْمُدَارَاهِ لِاجْتِدَابِهِمْ إِلَى الْإِيمَانِ. با دوست و دشمن خوش گفتار و خوش برخورد باشید، اما با دوستان مؤمن به عنوان يك وظيفه که باید همیشه نسبت به یکدیگر با چهره ای شاداب برخورد نمایند، اما نسبت به مخالفین به جهت مدارا و جذب به اسلام و احکام آن.

۶- اللَّحَاقُ بِمَنْ تَرَجُّو حَيْرٌ مِّنَ الْمَقَامِ مَعَ مَنْ لَا تَأْمَنُ شَرَّهُ. تداوم دوستی و معاشرت با کسی که احتمال دارد سودی برایت داشته باشد، بهتر است از کسی که محتمل است شرّ. جانی، مالی، دینی و... برایت داشته باشد.

۷- إِيَّاكَ وَ الْأَذَاعَةَ وَ طَلَبَ الرَّئَاسَةِ، فَإِنَّهُمَا يَدْعُوَانِ إِلَى الْهَلَكَةِ. مواظب باش از این که بخواهی شایعه و سخن پراکنی نمائی و یا این که بخواهی دنبال مقام و ریاست باشی و تشنه آن گردی، چون هر دوی آن ها انسان را هلاک خواهد نمود.

۸- إِنَّ مُدَارَاهَ أَعْدَاءِ اللَّهِ مِنْ أَفْضَلِ صَدَقَةِ الْمَرْءِ عَلَى نَفْسِهِ وَ إِخْوَانِهِ . مدارا و سازش با دشمنان خدا و دشمنان اهل بیت (علیهم السلام) در حال تقیّه. بهتر است از هر نوع صدقه ای که انسان برای خود بپردازد.

۹- حُسْنُ الصُّورَةِ جَمَالٌ ظَاهِرٌ، وَ حُسْنُ الْعَقْلِ جَمَالٌ بَاطِنٌ. نیکویی شکل و قیافه، يك نوع زیبایی و جمال در ظاهر انسان پدیدار است و نیکو بودن عقل و درایت، يك نوع زیبایی و جمال درونی انسان می باشد.

۱۰- مَنْ وَعَظَ أَخَاهُ سِرًّا فَقَدْ زَانَهُ، وَمَنْ وَعَظَهُ عَلَانِيَةً فَقَدْ شَانَهُ. هرکس دوست و برادر خود را محرمانه موعظه کند، او را زینت بخشیده؛ و چنانچه علنی باشد سبب ننگ و تضعیف او گشته.

۱۱- مَنْ لَمْ يَتَّقِ وُجُوهَ النَّاسِ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ. کسی که در مقابل مردم بی باک باشد و رعایت مسائل اخلاقی و حقوق مردم را نکند، تقوای الهی را نیز رعایت نمی کند.

۱۲- مَا أَقْبَحَ بِالْمُؤْمِنِ أَنْ تَكُونَ لَهُ رَغْبَةٌ تَذُلُّهُ. قبیح ترین و زشت ترین حالت و خصلت برای مؤمن آن حالتی است که دارای آرزویی باشد که سبب ذلت و خواری او گردد.

۱۳- خَيْرُ إِخْوَانِكَ مَنْ نَسَبَ ذَنْبَكَ إِلَيْهِ. بهترین دوست و برادر، آن فردی است که خطاهای تو را به عهده گیرد و خود را مقصر بداند.

۱۴- مَا تَرَكَ الْحَقَّ عَزِيزًا إِلَّا ذَلًّا، وَلَا أَخَذَ بِهِ ذَلِيلٌ إِلَّا عَزًّا. حق و حقیقت را هیچ صاحب مقام و عزیزی ترك و رها نکرد مگر آن که ذلیل و خوار گردید، همچنین هیچ شخصی حق را به اجراء در نیاورد مگر آن که عزیز و سریلند شده است.

۱۵- مِنَ الْفَوَاقِرِ الَّتِي تَقْصِمُ الظَّهْرَ جَارٌ إِنْ رَأَى حَسَنَةً أَطْفَأَهَا وَإِنْ رَأَى سَيِّئَةً أَفْشَاهَا. یکی از مصائب و ناراحتی های کمرشکن، همسایه ای است که اگر به او احسان و خدمتی شود آن را پنهان و مخفی دارد و اگر ناراحتی و اذیتی متوجه اش گردد آن را علنی و آشکار سازد.

۱۶- لِشِيعَتِهِ.. أَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْوَرَعِ فِي دِينِكُمْ وَالْأَجْتِهَادِ لِلَّهِ، وَصِدْقِ الْحَدِيثِ، وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكُمْ مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ، وَطَوْلِ السُّجُودِ، وَحُسْنِ الْجَوَارِ. به شیعیان و دوستان خود فرمود.. تقوای الهی را پیشه کنید و در امور دین ورع داشته باشید، در تقرّب به خداوند کوشا باشید و در صحبت ها صداقت نشان دهید، هرکس امانتی را نزد شما نهاد آن را سالم تحویلش دهید، سجده های خود را در مقابل خداوند طولانی کنید و به همسایگان خوش رفتاری و نیکی نمائید.

۱۷- مَنْ تَوَاضَعَ فِي الدُّنْيَا لِإِخْوَانِهِ فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصِّدِّيقِينَ، وَمِنْ شِيعَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (عليه السلام) حَقًّا. هرکس در دنیا در مقابل دوستان و هم نوعان خود متواضع و فروتنی نماید، در پیشگاه خدا در زمره صِدِّيقِينَ و از شیعیان امام علی (عليه السلام) خواهد بود

۱۸- **إِنَّهُ يُكْتَبُ لِحَمِي الرُّبْعِ عَلَى وَرَقِهِ، وَيُعَلَّقُهَا عَلَى المَحْمُومِ..** (یا نازکونی بَرْدًا)، فَإِنَّهُ يَبْرَأُ بِإِذْنِ اللَّهِ. کسی که ناراحتی تب و لرز دارد، این آیه شریفه قرآن در سوره انبیاء، ۶۹ را روی کاغذی بنویسد و برگردن او آویزان نماید تا با اذن خداوند متعال بهبود یابد.

۱۹- **اَكْثَرُوا ذِكْرَ اللَّهِ وَ ذِكْرَ المَوْتِ، وَ تِلَاوَةَ الْقُرْآنِ، وَ الصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ (صلى الله عليه وآله وسلم)، فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ عَشْرُ حَسَنَاتٍ.** ذکر و یاد خداوند متعال، مرگ و حالات آن، تلاوت و تدبیر قرآن; و نیز صلوات و درود فرستاد بر حضرت رسول. و اهل بیتش (علیهم السلام) را زیاد و به طور مکرر انجام دهید، همانا پاداش صلوات بر آن ها، ده حسنه و ثواب می باشد.

۲۰- **إِنَّكُمْ فِي آجَالٍ مَنْقُوصَةٍ وَأَيَّامٍ مَعْدُودَةٍ، وَ المَوْتُ يَأْتِي بَغْتَةً، مَنْ يَزْرَعُ شَرًّا يَحْصِدُ نِدَامَةً.** همانا شما انسان ها در يك مدّت و مهلت کوتاهی به سر می برید که مدّت زمان آن حساب شده و معین می باشد و مرگ، ناگهان و بدون اطلاع قبلی وارد می شود و شخص را می رباید، پس متوجه باشید که هرکس هر مقدار در عبادت و بندگی و انجام کارهای نیک تلاش کند. فردای قیامت. غبطه می خورد که چرا بیشتر انجام نداده و کسی که کار خلاف و گناه انجام دهد پشیمان و سرافکننده خواهد بود

۲۱- **إِنَّ الوُصُولَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ سَفَرٌ لَا يُدْرِكُ إِلَّا بِامْتِطَاءِ اللَّيْلِ.** همانا رسیدن به خداوند متعال و مقامات عالیّه يك نوع سفری است که حاصل نمی شود مگر با شب زنده داری. و تلاش در عبادت و جلب رضایت او در امور مختلف ..

۲۲- **المَقَادِيرُ الغَالِبَةُ لَا تُدْفَعُ بِالمُغَالَبَةِ، وَ الأَزْزَاقُ المَكْتُوبَةُ لَا تُنَالُ بِالشَّرِّهِ، وَ لَا تُدْفَعُ بِالأَمْسَاكِ عَنْهَا.** مقدراتی که در انتظار ظهور می باشد با زرنگی و تلاش از بین نمی رود و آنچه مقدر باشد خواهد رسید، همچنین رزق و روزی هرکس، ثبت و تعیین شده و با زیاده روی در مصرف به جایی نخواهد رسید; و نیز با نگهداری هم نمی توان آن را دفع کرد.

۲۳- **قَلْبُ الأَحْمَقِ فِي فَمِهِ، وَ فَمُ الحَكِيمِ فِي قَلْبِهِ.** اندیشه احمق در دهان اوست، ولیکن دهان و سخن عاقل در درون او می باشد. (افراد احمق اول حرف می زنند و سپس در جهت سود و زیان آن فکر می کنند، بر خلاف عاقل که بدون فکر سخن نمی گوید).

۲۴- **الْمُؤْمِنُ بَرَكَهُ عَلَى الْمُؤْمِنِ وَ حُجَّهٌ عَلَى الْكَافِرِ.** وجود شخص مؤمن برای دیگر مؤمنین برکت و سبب رحمت می باشد و نسبت به کفار و مخالفین حجت و دلیل است.

۲۵- **لَا يَشْغَلُكَ رِزْقُ مَضْمُونٍ عَنْ عَمَلٍ مَفْرُوضٍ.** مواظب باش که طلب روزی که از طرف خداوند متعال تضمین شده. تو را از کار و اعمال واجب باز ندارد (یعنی؛ مواظب باش که به جهت تلاش و کار بیش از حد نسبت به واجبات سست و سهل انگار نباشی).

۲۶- **جُزْأُهُ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ فِي صِغَرِهِ تَدْعُو إِلَى الْعُقُوقِ فِي كِبَرِهِ.** رو پیدا کردن و جرئ شدن فرزند هنگام طفولیت در مقابل پدر، سبب می شود که در بزرگی مورد نفرین و غضب پدر قرار گیرد.

۲۷- **أَجْمَعُ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ، تَرَى مَا تُحِبُّ.** نماز ظهر و عصر را دنباله هم. در اول وقت. انجام بده، که در نتیجه آن فقر و تنگ دستی از بین می رود و به مقصود خود خواهی رسید.

۲۸- **أَوْرَعُ النَّاسِ مَنْ وَقَفَ عِنْدَ الشُّبْهَةِ، أَعْبَدُ النَّاسِ مَنْ أَقَامَ الْفَرَائِضَ، أَزْهَدُ النَّاسِ مَنْ تَرَكَ الْحَرَامَ، أَشَدُّ النَّاسِ اجْتِهَاداً مَنْ تَرَكَ الدُّنُوبَ.** پارساترین مردم آن کسی است که از موارد گوناگون شبهه و مشکوک اجتناب و دوری نماید؛ عابدترین مردم آن شخصی است که قبل از هر چیز، واجبات الهی را انجام دهد؛ زاهدترین انسان ها آن فردی است که موارد حرام و خلاف را مرتکب نشود؛ قوی ترین اشخاص آن شخصی است که هر گناه و خطائی را در هر حالتی که باشد ترك نماید.

۲۹- **لَا يَعْرِفُ النُّعْمَةَ إِلَّا الشَّاكِرُ، وَلَا يَشْكُرُ النُّعْمَةَ إِلَّا الْعَارِفُ** کسی قدر نعمتی را نداند مگر آن که شکرگزار باشد و کسی نمی تواند شکر نعمتی را انجام دهد مگر آن که اهل معرفت باشد.

۳۰- **مِنَ الدُّنُوبِ الَّتِي لَا يُغْفَرُ قَوْلُ الرَّجُلِ.. لَيْتَنِي لَا أُؤَاخِذُ إِلَّا بِهَذَا.** بعضی از گناهایی که آمرزیده نمی شود.. خلافی است که شخصی انجام دهد و بگوید.. ای کاش فقط به همین خلاف عِقَاب می شدم، یعنی؛ گناه در نظرش ناچیز و ضعیف باشد.

۳۱- **بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ يَكُونُ ذَا وَجْهَيْنِ وَ ذَالِسَاتَيْنِ، يَطْرَى أَخَاهُ شَاهِداً وَ يَأْكُلُهُ غَائِباً، إِنْ أُعْطِيَ حَسَدَهُ، وَ إِنْ ابْتُلِيَ خَدَلَهُ** بد آدمی است آنکه دارای دو چهره زبان می باشد؛ دوست و برادرش را در حضور، تعریف و تمجید می کند ولی در غیاب و پشت سر، بدگوئی و مذمت می نماید که همانند

خوردن گوشت های بدن او محسوب می شود، چنین شخص دو چهره اگر دوستش در آسایش و رفاه باشد حسادت مورزد و اگر در ناراحتی و سختی باشد زخم زبان می زند.

۳۲- **مِنَ التَّوَاضِعِ السَّلَامُ عَلَى كُلِّ مَنْ تَمَرُّ بِهِ، وَ الْجُلُوسُ دُونَ شَرَفِ الْمَجْلِسِ.** یکی از نشانه های تواضع آن است که به هرکس برخورد نمائی سلام کنی و در هنگام ورود به مجلس هر کجا، جا بود بنشین. نه آن که به زور و زحمت برای دیگران جایی را برای خود باز کنی.

۳۳- **مَنْ رَضِيَ بِدُونِ الشَّرَفِ مِنَ الْمَجْلِسِ لَمْ يَزَلِ اللَّهُ وَ مَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ حَتَّى يَقُومَ، مِنَ التَّوَاضِعِ السَّلَامُ عَلَى كُلِّ مَنْ تَمَرُّ بِهِ.** کسی که متکبر نباشد و موقع ورود به مجلس هر کجا جایی بود بنشیند تا زمانی که حرکت نکرده باشد خدا و ملائکه هایش بر او درود و رحمت می فرستند؛ از علائم و نشانه های تواضع و فروتنی آن است که به هر شخصی برخورد نمودی سلام کنی.

۳۴- **لَا تُمَارِ فَيَذْهَبُ بِهَاؤُكَ، وَ لَا تُمَارِحْ فَيُجْتَرَأُ عَلَيْكَ.** با کسی جدال و نزاع نکن که بهاء و ارزش خود را از دست می دهی، با کسی شوخی و مزاح. ناشایسته و بی مورد. نکن وگرنه افراد بر تو جریء و چیره خواهند شد.

۳۵- **مَنْ آثَرَ طَاعَةَ أَبِي دِينَ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عَلَى طَاعَةِ أَبِي نَسْبِهِ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ.. لَأَوْ ثِرْنَكَ كَمَا آثَرْتَنِي، وَ لَأَشْرَفَنَّكَ بِحَضْرَةِ أَبِي دِينَ كَمَا شَرَّفْتَ نَفْسَكَ بِإِيثَارِ حُبِّهِمَا عَلَى حُبِّ أَبِي نَسْبِكَ.** کسی که مقدم دارد طاعت و پیروی پیغمبر و امام علی صلوات الله علیهما را بر پیروی از پدر و مادر جسمانی خود، خدا به او خطاب می نماید. همانطوری که دستورات مرا بر هر چیزی مقدم داشتی، تو را در خیرات و برکات مقدم می دارم و تو را همنشین پدر و مادر دینی یعنی حضرت رسول و امام می گردانم، همانطوری که علاقه و محبت عملی و اعتقادی خود را نسبت به آن ها بر هر چیزی مقدم داشتی.

۳۶- **لَيْسَ مِنَ الْأَدَبِ إِظْهَارُ الْفَرْحِ عِنْدَ الْمَحْزُونِ.** از ادب. و اخلاق انسانی و اسلامی. نیست که در حضور شخص مصیبت دیده و غمگین، اظهار شادی و سرور کند.

۳۷- **كَانَ الْوَرَعُ سَجِيَّتَهُ، وَالْكَرَمُ طَبِيعَتَهُ، وَالْحِلْمُ خُلَّتَهُ، كَثُرَ صَدِيقُهُ وَالثَّنَاءُ عَلَيْهِ.** هرکس ورع و احتیاط در روش زندگی، بزرگواری و سخاوت عادت برنامه اش و صبر و بردباری برنامه اش باشد؛ دوستانش زیاد و تعریف کنندگانش بسیار خواهند بود.

۳۸- **أَعْرِفُ النَّاسَ بِحُقُوقِ إِخْوَانِهِ، وَأَشَدُّهُمْ قَضَاءً لَهَا، أَعْظَمُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ شَأْنًا.** هرکس حقوق هم نوعان خود را بشناسد و رعایت کند و مشکلات و نیازمندی های آن ها را برطرف نماید، در پیشگاه خداوند دارای عظمت و موقعیتی خاصی خواهد بود

۳۹- **اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا زَيْنًا وَ لَا تَكُونُوا شَيْنًا، جُرُوا إِلَيْنَا كُلَّ مَوَدَّةٍ، وَادْفَعُوا عَنَّا كُلَّ قَبِيحٍ، فَإِنَّهُ مَا قِيلَ فِينَا مِنْ حُسْنٍ فَنَحْنُ أَهْلُهُ، وَ مَا قِيلَ فِينَا مِنْ سُوءٍ فَمَا نَحْنُ كَذَلِكَ.** تقوای الهی را. در همه امور. رعایت کنید، و زینت بخش ما باشید و مایه ننگ ما قرار نگیرید، سعی کنید افراد را به محبت و علاقه ما جذب کنید و زشتی ها را از ما دور نمائید؛ درباره ما آنچه از خوبی ها بگویند صحیح است و ما از هر گونه عیب و نقصی مبرا خواهیم بود.

۴۰- **يَأْتِي عُلَمَاءُ شِيعَتِنَا الْقَوَامُونَ لِيُضَعَّفَ أُهْلًا وَ أَهْلًا وَ لِأَيَّتِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَ الْأَنْوَارُ تَسْطَعُ مِنْ تَيْجَانِهِمْ عَلَى رَأْسِ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ تَاجٌ بِهَاءٍ، قَدْ أُتْبِتَتْ تِلْكَ الْأَنْوَارُ فِي عَرَصَاتِ الْقِيَامَةِ وَ دُورِهَا مَسِيرَةَ ثَلَاثِمِائَةِ أَلْفِ سَنَةٍ.** آن دسته از علماء و دانشمندان شیعیان ما که در هدایت و رفع مشکلات دوستان و علاقه مندان ما، تلاش کرده اند، روز قیامت در حالتی وارد صحرای محشر می شوند که تاج کرامت بر سر نهاده و نور وی، همه جا را روشنائی می بخشد و تمام اهل محشر از آن نور بهره مند خواهند شد.

حدیث امام زمان ارواحنا فداه

۱. **تَوَجَّهْ إِمَامَ مَهْدِي (ارواحنا فداه) به شیعیان خویش إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ، وَ لَا نَاسِينَ لِذِكْرِكُمْ، وَ لَوْ لَا ذَلِكَ لَنَزَلَ بِكُمْ اللَّوَاهُ، وَ اضْطَلَمَكُمُ الْأَعْدَاءُ. فَاتَّقُوا اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ وَ ظَاهِرُونَا.** ما در رعایت حال شما کوتاهی نمیکنیم و یاد شما را از خاطر نبرده ایم، که اگر جز این بود گرفتاری ها به شما روی میآورد و دشمنان، شما را ریشه کن میکردند. از خدا بترسید و ما را پشتیبانی کنید.

۲. عمل صالح و تقرب به اهل بیت (علیهم السلام) فَلْيَعْمَلْ كُلُّ امْرِئٍ مِنْكُمْ بِمَا يُقْرَبُ بِهِ مِنْ مَحَبَّتِنَا، وَلِيَتَجَنَّبَ مَا يُدْنِيهِ مِنْ كَرَاهِيَّتِنَا وَ سَخَطِنَا، فَإِنَّ امْرَأً يَبْغَتْهُ فُجَاءَةً حِينَ لَا تَنْفَعُهُ تَوْبَةٌ، وَ لَا يُنْجِيهِ مِنْ عِقَابِنَا نَدْمٌ عَلَى حَوْبَةٍ. هر یک از شما باید به آنچه که او را به دوستی ما نزدیک میسازد، عمل کند و از آنچه که خوشایند ما نبوده و خشم ما در آن است، دوری گزیند، زیرا خداوند به طور ناگهانی انسان را میگیرد، در وقتی که توبه برایش سودی ندارد و پشیمانی او را از کیفر ما به خاطر گناهش نجات نمیدهد.

۳. تسلیم در مقابل دستوره‌های اهل بیت (علیهم السلام) فَاتَّقُوا اللَّهَ، وَ سَلِّمُوا لَنَا، وَ رُدُّوا الْأَمْرَ إِلَيْنَا، فَعَلَيْنَا الْأُصْدَارُ، كَمَا كَانَ مِنَّا الْأَيْرَادُ، وَ لَا تَحَاوَلُوا كَشْفَ مَا غُطِّيَ عَنْكُمْ، وَ اجْعَلُوا قَصْدَكُمْ إِلَيْنَا بِالْمَوَدَّةِ عَلَى السُّنَّةِ الْوَاضِحَةِ. از خدا بترسید و تسلیم ما شوید و کارها را به ما واگذارید، بر ماست که شما را از سرچشمه، سیراب برگردانیم، چنان که بردن شما به سرچشمه از ما بود، در پی کشف آنچه از شما پوشیده شده نروید. مقصد خود را با دوستی ما بر اساس راهی که روشن است به طرف ما قرار دهید.

۴. تحقق حتمی حقّ ابي الله عزّوجلّ للحقّ الاّ اتماما و للباطل الاّ زهوفا، و هو شاهد على بما اذكره. خداوند مقدر فرموده است که حقّ به مرحله نهایی و کمال خود برسد و باطل از بین رود، و او بر آنچه بیان نمودم گواه است.

۵. خلقت هدفدار و هدایت پایدار اِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَخْلُقِ الْخَلْقَ عَبَثًا وَ لَا اَهْمَلَهُمْ سُدَى بَلْ خَلَقَهُمْ بِقُدْرَتِهِ وَ جَعَلَ لَهُمْ اَسْمَاعًا وَ اَبْصَارًا وَ قُلُوبًا وَ اَلْبَابًا ثُمَّ بَعَثَ اِلَيْهِمُ النَّبِيِّينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مُبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ، يَأْمُرُوهُمْ بِطَاعَتِهِ وَ يَنْهَوْنَهُمْ عَنْ مَعْصِيَتِهِ وَ يَعْرِفُوْنَهُمْ مَا جَهِلُوْهُ مِنْ اَمْرِ خَالِقِهِمْ وَ دِينِهِمْ وَ اَنْزَلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا، وَ بَعَثَ اِلَيْهِمْ مَلَائِكَةً يَأْتِيْنَ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ مَنْ بَعَثَهُمْ اِلَيْهِمْ بِالْفَضْلِ الَّذِي جَعَلَهُ لَهُمْ عَلَيْهِمْ. خداوند متعال، خلق را بیهوده نیافریده و آنان را مهمل نگذاشته است، بلکه آنان را به قدرتش آفریده و برای آنها گوش و چشم و دل و عقل قرار داده، آن گاه پیامبران را که مژده دهنده و ترساننده هستند به سویشان برانگیخت تا به طاعتش دستور دهند و از نافرمانیاش جلوگیری فرمایند و آنچه را از امر خداوند و دینشان نمیدانند به آنها بفهمانند و بر آنان کتاب فرستاد و به سویشان فرشتگان برانگیخت تا آنها میان خدا و پیامبران به واسطه تفضلی که برایشان روا داشته واسطه باشند.

۶. **ظهور حق** إِذَا أَدَّنَ اللَّهُ لَنَا فِي الْقَوْلِ ظَهَرَ الْحَقُّ وَاضْمَحَلَّ الْبَاطِلُ، وَانْحَسَرَ عَنْكُمْ. هرگاه خداوند به ما اجازه دهد که سخن گوئیم، حق ظاهر خواهد شد و باطل از میان خواهد رفت و خفقان از [سر] شما برطرف خواهد شد.

۷. **تفتیش ناروا** مَنْ بَحَثَ فَقَدْ طَلَبَ، وَ مَنْ طَلَبَ فَقَدْ دَلَّ، وَ مَنْ دَلَّ فَقَدْ أَشَاطَ وَ مَنْ أَشَاطَ فَقَدْ أَشْرَكَ. حضرت مهدی ارواحنا فداه در خصوص کسانی که در جستجوی او بوده اند تا به حاکم جور تحویلش دهند فرموده است.. آن که بکاود، بجوید و آن که بجوید دلالت دهد و آن که دلالت دهد به هدف رسد و هر که [در مورد من] چنین کند، شرک ورزیده است.

۸. **ظهور حق به اذن حق** فَلَا ظُهُورَ إِلَّا بَعْدَ إِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى ذِكْرُهُ وَ ذَلِكَ بَعْدَ طُولِ الْأَمَدِ وَ قَسْوَةِ الْقُلُوبِ وَ امْتِلَاءِ الْأَرْضِ جَوْرًا. ظهورین نیست، مگر به اجازه خداوند متعال و آن هم پس از زمان طولانی و قساوت دلها و فراگیر شدن زمین از جور و ستم.

۹. **مدعیان دروغگو** سَيَأْتِي إِلَى شِيعَتِي مَنْ يَدَّعِي الْمُشَاهَدَةَ. أَلَا فَمَنْ ادَّعَى الْمُشَاهَدَةَ قَبْلَ خُرُوجِ السُّفْيَانِي وَ الصَّيْحَةِ فَهُوَ كَذَّابٌ مُفْتَرٌ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. آگاه باشید به زودی کسانی ادعای مشاهده (نیابت خاصه) مرا خواهند کرد. آگاه باشید هر کس قبل از (خروج سفیانی) و شنیدن صدای آسمانی، ادعای مشاهده مرا کند دروغگو و افترا زننده است؛ حرکت و نیروی جز به خدای بزرگ نیست.

۱۰. **دنیا در سرایشی زوال** إِنَّ الدُّنْيَا قَدْ دَنَا فَنَاوُهَا وَ زَوَّالُهَا وَ أَذْنَتْ بِالْوِدَاعِ وَ إِنِّي أَدْعُوكُمْ إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ (صلى الله عليه وآله وسلم) وَ الْعَمَلِ بِكِتَابِهِ وَ إِمَاتَةِ الْبَاطِلِ وَ إِحْيَاءِ السُّنَّةِ دُنْيَا فَنَا وَ زَوَّالِشْ نَزْدِيكَ گَرْدِيدِهِ وَ دَرِ حَالِ وِدَاعِ اسْتِ، وَ مَنْ شَمَا رَا بَه سَوَى خِدا وَ پِيَامِبَرِشْ كِه دَرُودِ خِدا بَرَاوِ وَ آلِشْ بَادِ وَ عَمَلِ بَه قَرَانِشْ وَ مِيرَانْدَنِ بَاطِلِ وَ زَنْدِه كَرْدَنِ سُنَّتِ، دَعْوَتِ مِيكَنْمِ.

۱۱. **ذخیره بزرگ** أَنَا بَقِيَّةٌ مِنْ آدَمَ وَ ذَخِيرَةٌ مِنْ نُوحٍ وَ مُصْطَفَى مِنْ إِبْرَاهِيمَ وَ صَفْوَةٌ مِنْ مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ) مَنْ بَاقِيمَانْدِهْ اَزْ آدَمِ وَ ذَخِيرَهْ نُوحِ وَ بَرگَزِيدِهْ اِبْرَاهِيمِ وَ خِلاصَهْ مُحَمَّدِ (دَرُودِ خِدا بَرِ هَمگِي آنان باد) هَسْتَمِ.

۱۲. حجت خدا زَعَمَتِ الظَّلْمَةُ أَنَّ حُجَّةَ اللَّهِ دَاحِضَةٌ وَ لَوْ أُذِنَ لَنَا فِي الْكَلَامِ لَزَالَ الشَّكُّ. ستمگران پنداشتند که حجت خدا از بین رفته است، در حالی که اگر به ما اجازه سخن گفتن داده میشد، هر آینه تمام شک ها را از بین میبردیم.

۱۳. عطسه، نشانه سلامت أَلَا أَبَشَّرَكَ فِي الْعِطَاسِ فَقُلْتُ بَلَى قَالَ.. هُوَ أَمَانٌ مِنَ الْمَوْتِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ. نسیم، خدمتکار حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) گوید.. آن حضرت به من فرمود.. آیا تو را در مورد عطسه کردن بشارت دهم؟ گفتم.. آری. فرمود.. عطسه، علامت امان از مرگ تا سه روز است.

۱۴. نماز، طردکننده شیطان مَا أَرْغَمَ أَنْفُ الشَّيْطَانِ بِشَيْءٍ مِثْلِ الصَّلَاةِ، فَصَلَّهَا وَأَرْغَمَ أَنْفَ الشَّيْطَانِ. هیچ چیز مثل نماز، بینی شیطان را به خاک نمیمالد، پس نماز بخوان و بینی شیطان را به خاک بمال.
۱۵. اذن مالک لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَتَصَرَّفَ فِي مَالٍ غَيْرِهِ بِغَيْرِ إِذْنِهِ. تصرف در مال هیچ کس بدون اجازه او جایز نیست.

۱۶. استعاذه به خدا أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْعَمَى بَعْدَ الْجَلَاءِ وَمِنَ الضَّلَالَةِ بَعْدَ الْهُدَى وَمِنَ مُوبِقَاتِ الْأَعْمَالِ وَ مُرْدِيَاتِ الْفِتَنِ. پناه به خدا میبرم از نابینایی بعد از بینایی و از گمراهی بعد از راهیابی و از اعمال ناشایسته و فرو افتادن در فتنه ها.

۱۷. اسوه های حقیقت إِنَّ الْحَقَّ مَعَنَا وَ فِينَا، لَا يَقُولُ ذَلِكَ سِوَانَا إِلَّا كَذَّابٌ مُفْتَرٌ. حق با ما و در میان ماست، کسی جز ما چنین نگوید، مگر آن که دروغگو و افترا زننده باشد.

۱۸. ظهور فرج به اذن خدا وَ أَمَّا ظُهُورُ الْفَرَجِ فَإِنَّهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، كَذَّبَ الْوَقَاتُونَ. وَ أَمَّا قَوْلُ مُنْزَعَمٍ أَنَّ الْحُسَيْنَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) لَمْ يُقْتَلْ، فَكُفْرٌ وَ تَكْذِيبٌ وَ ضَلَالٌ. اما ظهور فرج، موكول به اراده خداوند است و هر کس برای ظهور ما وقت تعیین کند دروغگوست. و اما گفته کسانی که پنداشته اند امام حسین (علیه السلام) کشته نشده، کفر و دروغ و گمراهی است.

۱۹. شناخت خدا إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى هُوَ الَّذِي خَلَقَ الْأَجْسَامَ وَ قَسَمَ الْأَرْزَاقَ لِأَنَّهُ لَيْسَ بِجِسْمٍ وَ لَا حَالٌ فِي جِسْمٍ) لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. همانا خداوند متعال، کسی است که اجسام را آفریده و ارزاق را تقسیم فرموده، او جسم نیست و در جسمی هم حلول نکرده، چیزی مثل او نیست و شنوا و داناست.

۲۰. ائمه (عليهم السلام) دست پرورده های پروردگار إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا وَ لَا فَاقَةَ بِنَا إِلَىٰ غَيْرِهِ وَ الْحَقَّ مَعَنَا فَلَنْ يُوحِشَنَا مَنْ قَعَدَ عَنَّا وَ نَحْنُ صَنَائِعُ رَبِّنَا وَ الْخَلْقُ بَعْدُ صَنَائِعُنَا. خداوند با ماست، و به جز ذات پروردگار به چیزی نیاز نداریم، و حق با ماست. اگر کسانی با ما نباشند، هرگز در ما وحشتی ایجاد نمیشود، ما دست پرورده های پروردگارمان، و مردمان، دستپرورده های ما هستیم.

۲۱. دانش حقیقی أَلْعِلْمُ عَلِمْنَا وَ لَا شَيْءَ عَلَيْكُمْ مِنْ كُفْرٍ مَنْ كَفَرَ. دانش، دانش ماست، از کفر کافر، گزندى بر شما نیست.

۲۲. اتفاق و وفای به عهد لَوْ أَنَّ أَشْيَاعَنَا وَفَقَهُمُ اللَّهُ لَطَاعَتِهِ عَلَىٰ اجْتِمَاعِ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ عَلَيْهِمْ لَمَا تَأَخَّرَ عَنْهُمْ الْيَمْنُ بِلِقَائِنَا وَ لَتَعَجَّلَتْ لَهُمُ السَّعَادَةُ بِمُشَاهَدَتِنَا. اگر شیعیان ما که خداوند آنها را به طاعت و بندگی خویش موفق بدارد در وفای به عهد و پیمان الهی اتحاد و اتفاق میداشتند و عهد و پیمان را محترم میشمردند، سعادت دیدار ما به تأخیر نمیافتاد و زودتر به سعادت دیدار ما نائل میشدند

۲۳. پیروان نادان قَدْ آذَانَا جُهْلَاءُ الشَّيْعَةِ وَ حُمَقَاؤُهُمْ، وَ مَنْ دَيْنُهُ جَنَاحُ الْبَعُوضَةِ أَرْجَحُ مِنْهُ. حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) به محمد بن علی بن هلال کرخی فرموده اند.. نادانان و کمخردان شیعه و کسانی که بال پشه از دینداری آنان محکتر است، ما را آزرده اند.

۲۴. بیزاری از غالیان أَنَا بَرِيءٌ إِلَيْهِ وَ إِلَيْهِمْ مِنَ الْقَوْلِ إِنَّا نَعْلَمُ الْغَيْبَ وَ نُشَارِكُهُ فِي مَلِكِهِ أَوْ يُحِلُّنَا مَحَلًّا سِوَى الْمَحَلِّ الَّذِي رَضِيَهُ اللَّهُ لَنَا. من از افرادی که میگویند.. ما اهل بیت [مستقلاً از پیش خود و بدون دریافت از جانب خداوند] غیب میدانیم و در سلطنت و آفرینش موجودات با خدا شریکیم، ما را از مقامی که خداوند برای ما پسندیده بالاتر میبرند، نزد خدا و رسولش، بیزاری میجویم.

۲۵. سجده شکر سَجْدَةُ الشُّكْرِ مِنْ أَلْزَمِ السُّنَنِ وَ أَوْجَبِهَا. سجده شکر از لازمترین و واجبترین

مستحبات است.

۲۶. فضیلت تعقیبات نماز إِنَّ فَضْلَ الدُّعَاءِ وَ التَّسْبِيحِ بَعْدَ الْفَرَائِضِ عَلَى الدُّعَاءِ بِعَقِيْبِ النَّوَافِلِ كَفَضْلِ الْفَرَائِضِ عَلَى النَّوَافِلِ. فضیلت دعا و تسبیح بعد از نمازهای واجب در مقایسه با دعا و تسبیح پس از نمازهای مستحبی، مانند فضیلت واجبات بر مستحبات است.

۲۷. سجده، مخصوص خداست فَأَمَّا السُّجُودُ عَلَى الْقَبْرِ فَلَا يَجُوزُ سجده بر قبر جایز نیست.

۲۸. راه اندازی کار مردم أَرْخِصْ نَفْسَكَ وَاجْعَلْ مَجْلِسَكَ فِي الدَّهْلِيْزِ وَ أَقْضِ حَوَائِجَ النَّاسِ. خودت را [برای خدمت] در اختیار مردم بگذار، و محل نشستن خویش را در ورودی خانه قرار بده، و حوائج مردم را برآور.

۲۹. امنیّت بخش زمین اِنِّىْ اَمَانٌ لِاهْلِ الْاَرْضِ كَمَا اَنَّ النُّجُومَ اَمَانٌ لِاهْلِ السَّمَاءِ. وجود من برای اهل زمین، سبب امان و آسایش است، همچنان که ستارگان سبب امان آسماناند

۳۰. رجوع به راویان حدیث و اَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا اِلَى رُوَاةٍ حَدِيثِنَا فَاِنَّهُمْ حُجَّتِ عَلَيْكُمْ وَ اَنَا حُجَّةُ اللّٰهِ عَلَيْهِمْ. در پیشامدهای مهمّ اجتماعی به راویان حدیث ما مراجعه کنید، زیرا که آنان حجّت من بر شما هستند و من هم حجّت خدا بر آنان هستم.

۳۱. مطاع، نه مطیع کسی اِنَّهُ لَمْ يَكُنْ اَحَدٌ مِنْ اَبَائِىْ اِلَّا وَقَدْ وَقَعَتْ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ لِطَاغِيَةِ زَمَانِهِ وَ اِنِّىْ اَخْرُجُ حِيْنَ اَخْرُجُ وَ لَا بَيْعَةَ لِاحَدٍ مِنَ الطَّوَاغِيْتِ فِي عُنُقِىْ. هریک از پدرانم بیعت یکی از طاغوت های زمان به گردنشان بود، ولی من در حالی قیام خواهم کرد که بیعت هیچ طاغوتی به گردنم نباشد.

۳۲. آفتاب پشت ابر و اَمَّا وَجْهُ الْاَنْتِفَاعِ بِيْ فِي غَيْبَتِيْ فَكَالْاَنْتِفَاعِ بِالشَّمْسِ اِذَا غَيَّبَهَا عَنِ الْاَبْصَارِ السَّحَابُ. کیفیت بهره وری از من در دوران غیبت، مانند کیفیت بهره وری از آفتاب است هنگامی که ابر آن را از چشم ها پنهان سازد.

۳۳. سبقت اراده خدا بر همه چیز وَ لَكِنَّ اَقْدَارَ اللّٰهِ عَزَّوَجَلَّ لَا تُغَالَبُ، وَ اِرَادَتُهُ لَا تُرَدُّ، وَ تَوْفِيْقُهُ لَا يُسَبِّقُهُ. راستی که مقدرات خداوند متعال، مغلوب نشود و اراده الهی مردود نگردد و چیزی بر توفیق او پیشی نگیرد.

۳۴. علّت اصلی غیبت امام (علیه السلام) وَ اَمَّا عَلَّةُ مَا وَقَعَ مِنَ الْغَيْبَةِ، فَاِنَّ اللّٰهَ عَزَّوَجَلَّ قَالَ.. يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَسْأَلُوْا عَنْ اَشْيَاءٍ اِنْ تَبَدَّلَكُمْ تَسُوْكُمْ. اما علّت و فلسفه آنچه از دوران غیبت اتفاق افتاده [که درک آن برای شما سنگین است] آن است که خداوند در قرآن فرموده.. (ای مؤمنان از چیزهایی نپرسید که اگر آشکارتان شود، بدتان آید.

۳۵. آگاهی های امام (علیه السلام) إِنَّا يُحِيطُ عَلْمُنَا بِأَنْبَاءِكُمْ، وَ لَا يَعْرُبُ عَنَّا شَيْءٌ مِنْ أَخْبَارِكُمْ. علم و دانش ما به خبرهای شما احاطه دارد و چیزی از اخبار شما بر ما پوشیده نمیماند. **۳۶. دعای فراوان** أَكْثَرُ الدُّعَاءِ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ فَإِنَّ ذَلِكَ فَرَجُكُمْ. برای تعجیل فرج زیاد دعا کنید، زیرا همین دعا کردن، فرج و گشایش شماست

۳۷. سؤال نامطلوب فَأَعْلِقُوا أَبْوَابَ السُّؤَالِ عَمَّا لَا يَغْنِيكُمْ. درهای سؤال را از آنچه که مطلوب شما نیست ببندید.

۳۸. آخرین اوصیا أَنَا خَاتَمُ الْأَوْصِيَاءِ وَ بِي يَدْفَعُ اللَّهُ الْبَلَاءَ عَنْ أَهْلِ وَ شِيعَتِي. من آخرین نفر از اوصیا هستم، خداوند به وسیله من بلا را از خانواده و شیعیانم برطرف میگرداند. **۳۹. حجت خدا در زمین** إِنَّ الْأَرْضَ لَا تَخْلُوا مِنْ حُجَّةٍ إِمَّا ظَاهِرًا وَ إِمَّا مَعْمُورًا. زمین خالی از حجت خدا نیست، یا آشکار است و یا پنهان. **۴۰. علمدار هدایت در هر زمان کَلَّمَا غَابَ عِلْمٌ بَدَا** عِلْمٌ، وَ إِذَا أَفَلَ نَجْمٌ طَلَعَ نَجْمٌ. هرگاه علم و نشانه ای پنهان شود، علم دیگری آشکارگردد، و هر زمان که ستاره ای افول کند، ستاره ای دیگر طلوع نماید.

چهل حدیث پیرامون حضرت مهدی ارواحنا فداه

قال رسول الله (صلى الله عليه وآله)..

- ۱ - المهدی منا اهل البيت، یصلحه الله فی لیلۃ مهدی از ما اهل بیت است خداوند امر او را در یک شب اصلاح خواهد فرمود.
- ۲ - المهدی من عترتی، من ولد فاطمة مهدی از سلاله من است، از فرزندان فاطمه
- ۳ - نحن سبعة ولد عبد المطلب سادة اهل الجنة.. انا، و حمزة و علی و جعفر و الحسن و الحسين و المهدی ما هفت نفر از فرزندان عبدالمطلب سروران اهل بهشت هستیم.. من و حمزه و علی و جعفر و حسن و حسین و مهدی
- ۴ - لو لم یبق من الدنيا الا یوم لطول الله ذلك الیوم حتی یلی المهدی اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نماند خدا آن روز را آن قدر طولانی می کند که مهدی در پی آید.

۵ - **امنا المهدی ام من غیرنا یا رسول الله؟ قال.. بل منا بنا یختم الله کما بنا فتح و بنا یستنقذون من الشرک و بنا یؤلف الله بین قلوبهم بعد عداوة الشرک بلکه از ماست خداوند همچنانکه به ما آغاز فرمود به ما هم ختم خواهد کرد به وسیله ماست که مردم از شرک نجات می یابند به وسیله ماست که خداوند بین دلهای مردم الفت و پیوند ایجاد می کند بعد از آنکه دشمنی حاصله از شرک بینشان جدایی افتاده باشد.**

۶ - **لتملان الارض ظلما و عدوانا ثم لیخرجن رجل من اهل بیتی حتی یملاها قسطا و عدلا کما ملئت عدوانا و ظلما زمین پر از ستم و دشمنی می شود و بدرستی مردی از اهل بیت من قیام تا زمین را از عدل و داد پر کند چنانکه پر از ستم شده باشد.**

۷ - **یخرج رجل من اهل بیتی، یواطی اسمہ اسمی و خلقه خلقی، یملاها قسطا و عدلا کما ملئت ظلما و جورا مردی از اهل بیتم قیام خواهد کرد اسمش مانند اسم من و اخلاقش اخلاق من است او زمین را پر از عدل کند چنانکه پر از ظلم شده باشد**

۸ - **و یح هذه الامة من ملوک جبابرة، یقتلون و یخیفون المطیعین الا من اظهر طاعتهم؛ فالؤمن التقی لیصانعهم بلسانه و یفر منهم بقلبه و جنانه فاذا اراد الله تعالی ان یعید الاسلام عزیزا قصم کل جبار عنید و هو القادر علی ما یشاء ان یصلح امة بعد فسادها. یا حذیفة! لو لم یبق من الدنیا الا یوم لطول الله ذلک الیوم حتی یملک من اهل بیتی رجل تجری الملاحم علی یدیه و یظهر الاسلام لا یشکک و عده و هو سریع الحساب وای بر این امت از پادشاهان ستمگر مردم را می کشند و اطاعت کنندگان پروردگار را می ترسانند مگر کسی را که فرمانبری و اطاعت از آنان را اظهار کند پس انسان با ایمان و پرهیزگار باید با زبانش با آنان بسازد اما در قلب و با جوارحش از آنان بگریزد پس اگر خدای بزرگ بخواهد اسلام را عزیز گرداند هر ستمگر عناد پیشه ای را در هم خواهد شکست و او بر آنچه بخواهد تواناست و می تواند امت را بعد از تباهی اصلاح فرماید و حالشان را نیکو گرداند ای حذیفة.. اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نمانده باشد آن روز را آنچنان طولانی خواهد کرد که مردی از اهل بیت من به حکومت رسد به دست او پیشامدهایی عجیب به وقوع می پیوندد و خداوند به دست او اسلام را پیروز می کند و در وعده هایش خلاف نمی کند و او محاسبه گری سریع است.**

۹ - **لو لم یبق من الدنیا الا لیلة، لیملک فیها رجل من اهل بیتی اگر از عمر دنیا جز یک شب باقی**

نمانده باشد خدا در همان شب از اهل بیت مرا به حکومت خواهد رسانید.

۱۰ - المهدی رجل من ولدی، لونه لون عربي، و جسمه اسرئیلی علی حده الا یمن خال کانه کوکب دری، یملا الارض عدلا کما ملئت جورا و ظلما یرضی فی خلافته اهل الارض و اهل السماء و الطیر فی الجو مهدی (علیه السلام) مردی از فرزندان من است رنگ رخساره اش رنگ عربها و اندامش اندام بنی اسرائیلی هاست. برگونه راستش خالی هست که مانند ستاره ای درخشان است زمین را از عدالت پر می سازد چنانکه از ستم و حق کشی پر شده باشد در زمان خلافت و رهبری او زمینیان و آسمانیان و پرندگان فضا راضی و خشنود خواهند بود.

۱۱ - قال لفاطمة سلام الله علیها.. یا بنیة.. المهدی من ولدک همانا پیامبر صلی الله علیه و آله به حضرت فاطمه .. سلام الله علیها فرمودند.. ای دخترک من! مهدی، از فرزندان توست.

۱۲ - ابشری یا فاطمة! المهدی منک ای فاطمه.. بشارت باد، که مهدی از نسلت است

۱۳ - قال لفاطمة سلام الله علیها.. والذی بعثنی بالحق، منهما یعنی الحسن و الحسین مهدیّ هذه الامة. اذا صارت الدنيا هرجا و مرجا و تظاهرت الفتن و تقطعت السبل و اغار بعضهم علی بعض فلا کبیر یرحم صغیرا و لا صغیر یوقر کبیرا یبعث الله عند ذلک منهما من یفتح حصون الضلالة و قلوبا غفلا; یقوم بالدين فی آخر الزمان، کما قمت به فی اول الزمان، و یملا الدنيا عدلا کما ملئت جورا همانا پیامبر صلی الله علیه و آله به حضرت فاطمه .. سلام الله علیها فرمودند.. سوگند به آنکه مرا به حقیقت مبعوث گردانید که مهدی این امت از نسل این دو نفر است اشاره به حسنین (علیهم السلام) زمانی که دنیا آشفته گردد و فتنه ها ظاهر شوند و راه ها کوتاه گردند و برخی مردم بر برخی دیگر هجوم آورند نه بزرگسالان به خردسالان رحم کنند و نه خردسالان به بزرگسالان احترام نهند در آن زمان خدا از نسل این دو کسی را بر می انگیزد که حصارهای گمراهی را می گشاید و دل های غفلت زده را بیدار می کند و در آخر الزمان دین را به پا می دارد چنانکه من در ابتدا آن را به پا داشتم و دنیا را از عدالت پر می سازد چنانکه از ستم پر شده باشد.

۱۴ - المهدی رجل من عترتی یقاتل علی سنتی کما قاتلت انا علی الوحي مهدی، مردی از خاندان من است. او بر طبق سنت من با مخالفین می جنگد، چنانکه من بر طبق وحی الهی می جنگم

۱۵ - یجی ء فتنه غبراء مظلمة تتبع الفتن بعضها بعضا حتى يخرج رجل من اهل بيتي يقال له المهدي فان ادركته فاتبعه وكن من المهتدين فتنه ای سخت، تیره و تاریک فرا می رسد فتنه ها پشت سر هم بر مردم وارد شوند تا اینکه مردی از اهل بیتم قیام کند که مهدی خوانده می شود. اگر او را دریافتی پیروش باش، تا از هدایت یافتگان باشی.

۱۶ - ستکون فتنه لا یهدا منها جانب الا جاش منها جانب حتی ینادی مناد من السماء.. ان امیرکم فلان فتنه ای خواهد بود هنوز طرفی از این فتنه آرام نگرفته که طرف دیگری بر می شورد قسمتی از آن آرامش نیابد مگر آنکه قسمتی دیگر از آن بر می آشوبد تا آنکه از آسمان ندا دهند همانا امیر و فرمانروای شما فلانی است.

۱۷ - ینخرج المهدي و علی راسه ملک ینادی.. ان هذا مهدي فاتبعوه مهدي قیام می کند در حالی که بالای سر او فرشته ای ندا می دهد این مهدی است از او پیروی کنید.

۱۸- فی المحرم ینادی مناد من السماء.. الا ان صفوة الله من [خلقه فلان]، فاسمعوا له اطيعوه فی سنة الصوت المعمة در محرم، نداکننده ای از آسمان ندا می دهد.. آگاه باشید که برگزیده خدا از میان خلائق فلانی است، پس فرمانش را گوش و اطاعت کنید در سالی که جنگ ها و فتنه ها فراوان است و سال صدای آسمانی است.

۱۹ - یكون عند انقطاع من الزمان و ظهور من الفتن رجل يقال له المهدي یكون عطاؤه

حشا هنگامی که آخرالزمان شود و نامیدی رخ نماید و فتنه ها ظاهر شود، مردی خواهد بود که مهدی نامیده می شود و بخشش و عطایایش ریزان و سرشار است.

۲۰ - یكون عند انقطاع من الزمان لیبعث الله من عترتی رجلا افرق الثنایا، اجلی الجبهة، یملا الارض عدلا یفیض المال فیضا هنگامیکه آخر الزمان شود ناامیدی و قحطی رخ نماید به تحقیق خدا مردی از خاندان مرا بر خواهد انگیخت دندان های پیشین فاصله دار و جبینش گشاده است. زمین را از عدالت پر سازد و مال فراوان می بخشد

۲۱ - یكون في آخر الزمان خليفة يقسم المال و لا يعده در آخر الزمان خلیفه ای خواهد بود که مال را بدون اینکه بشمارد تقسیم می کند

۲۲ - و جبرئیل علی مقدمته و میکائیل علی ساقته، یفرح به اهل السماء و الارض و الطیر و الوحش و الحیتان فی البحر جبرئیل در راس پیشاهنگان لشکر و میکائیل در راس دنباله داران لشکر او قرار دارند آسمانیان و زمینیان و پرندگان و حیوانات وحشی و ماهیان دریا همگی به ظهور او شاد می شوند.

۲۳ - بشراکم بالمهدی، رجل من قریش من امتی علی اختلاف من الناس و زلازل، فیملا الارض قسطا و عدلا کما ملئت جورا و ظلما و یرضی عن ساکن السماء و ساکن الارض و یقسم المال صحاحا بالسویة بین الناس و یملا قلوب امه محمد غنی و یسعهم عدله حتی انه یامر منادیا فینادی من له حاجة؟ فما یتیه احد الا رجل واحد، یتیه یساله فیقول.. ائت السادن، یعطیک. فیتیه فیقول.. انا رسول المهدی الیک لتعطینی مالا فیقول احث فیحیثی فلا یسطیع ان یحمله فیلقی حتی یتبع ما یتبع ان یحمله فیخرج به و یندم فیقول انا کنت اجشع امه محمد نفسا کلهم دعی الی هذا المال فترکه غیری فیرده علیه فیقول انا لا نقبل شیئا اعطیناه فیلبث فی ذلک ستا او سبعا او تسع سنین و لا خیر فی الحیاة بعده . شما را به مهدی بشارت باد مردی از قریش، از بین امت من، در زمانی که مردم با هم به مخالفت و ستیز بر می خیزند و زلزله ها روی می دهد;

او زمین را از عدالت و برابری پر می سازد چنانکه از ظلم و جور پر شده. آسمانیان ساکنان زمین از او خشنود می شوند او مال را به درستی بین مردم تقسیم می کند و دل های امت محمد را از بی نیازی می آکند و عدالت او همگان را شامل می شود تا آنجا که فرمان دهد ندا دهنده ای ندا در دهد کیست که نیازی داشته باشد؟ پس هیچکس جز یک مرد به نزد او نمی آید مرد نزد او می آید و درخواست می کند می فرماید به نزد نگهبان پرده دار برو به تو [نیازت را] می دهد به نزد او می رود و می گوید من فرستاده مهدی هستم نزدت آمده ام که مالی به من عطا کنی پس گوید بریز آنقدر از مال دهد که نمی تواند آن را حمل کند پس مال را بیرون می برد در حالیکه پشیمان است و می گوید من طمعکارترین و حریص ترین فرد از امت محمد صلی الله علیه و آله بودم همه آنان به این مال فرا خوانده شدند اما

جز من کسی آن را قبول نکرد پس باز می گردد و پول ها را به نگهبان پس می دهد او می گوید ما چیزی را که به کسی بخشیدیم باز پس نمی گیریم پس آن حضرت در چنان حکومتی شش یا هفت یا نه سال درنگ می کند و بعد از او خیری در زندگانی نیست.

۲۴ - المهدی منا، اجلی الجبهة، اقنی الانف مهدی از نسل ماست گشاده پیشانی است و وسط بینی او قدری بر آمده است.

۲۵ - ستکون بعدی فتن؛ منها فتنه الاحلاس یکون فیها حرب و هرب ثم بعدها فتنه اشد منها ثم تكون فتنه. كلما قيل انقطعت تمادت حتی لا یبقی بیت الا دخلته و لا مسلم الا ملته حتی یخرج رجل من عترتی پس از من فتنه هایی رخ خواهد داد. یکی از آن فتنه ها فتنه تنگدستی و بیچارگی و خانه نشینی خواهد بود در آن فتنه، جنگ و گریزها به وقوع می پیوندند و بعد از آن فتنه ای سخت تر و پس از آن فتنه ای دیگر خواهد بود هرچه گفته می شود دیگر فتنه به پایان رسید گسترش بیشتری یابد تا جائی که هیچ خانه ای نمی ماند مگر آنکه فتنه ای آن را در می گیرد و هیچ مسلمانی نیست مگر آن که فتنه ها او را دلزده ساخته باشد تا اینکه از خاندانم قیام کند.

۲۶ - یلتفت المهدی و قد نزل عیسی بن مریم کانما یقطر من شعره الماء فیقول المهدی.. تقدم، صل بالناس. فیقول عیسی.. انما اقیمت الصلاة لک فیصلی خلف رجل من ولدی مهدی ارواحناده متوجه می شود که عیسی بن مریم نازل شده است و چنان است که گویا از موهایش آب می چکد مهدی ارواحناده به او می فرماید.. بفرما، پیش برو و با این مردم نماز بگذار. عیسی گوید.. این نماز برای اقتدای به تو بپا داشته شده پس پشت سر مهدی ارواحناده که مردی از فرزندان من است نماز می خواند.

۲۷ - یبایع الرجل بین الرکن و المقام عدة اهل بدر فیاتیه عصائب اهل العراق و ابدال اهل الشام فیغزوه جیش من اهل الشام حتی انتهوا بالبیداء خسف بهم عده ای به تعداد لشکریان بدر با آنمرد مهدی ارواحناده بین رکن و مقام کعبه بیعت کنند پس از بزرگان اهل عراق و صالحین اهل شام به یاری او آیند پس لشگری از اهل شام با او و یارانش می جنگند تا به منطقه ای به نام بیداء رسند زمین (لشکر شام) را در خود فرو می برد.

۲۸ - **منا الذی یصلی عیسی بن مریم خلفه** از نسل ماست آنکسی که عیسی بن مریم پشت سر او نماز می خواند.

۲۹ - **من کذب بالدجال فقد کفر و من کذب بالمهدی فقد کفر** کسی که دجال را تکذیب کند کافر شده و کسی که (مهدی ارواحناده را تکذیب کند کافر شده است).

۳۰ - **یخرج ناس من المشرق فیوطنون للمهدی سلطانه** مردمی از مشرق زمین قیام می نمایند و برای سلطنت و حکومت حضرت مهدی ارواحناده زمینه سازی می کنند. **قال امیرالمومنین علی**

۳۱ - **اذ نادى مناد من السماء.. ان الحق فى آل محمد فعند ذلك يظهر المهدى على افواه الناس، ويشربون حبه و لا يكون لهم ذكر غيره** زمانی که ندا دهنده ای از آسمان ندا می دهد که حق در خاندان محمد صلی الله است در آن هنگام نام مهدی بر زبانهای مردم آشکار می گردد و محبت او را به دل می گیرند و از غیر او یاد نمی کنند.

۳۲ - **قلت.. يا رسول الله امنا آل محمد المهدى، ام من غيرنا؟ فقال.. لا بل منا يختم الله به الدين** **كما فتح بنا ينجذون من الفتنة كما انقذوا من الشرك و بنا يؤلف الله بين قلوبهم و بنا يصبحون بعد عداوة الفتنة اخوانا فى دينهم** گفتم.. ای رسول خدا آیا مهدی از بین ما آل محمد است یا از بین غیر ما؟ فرمود.. نه، بلکه از بین ماست خداوند دین را همچنان که گشود به وجود او ختم خواهد کرد مردم بوسیله ما از فتنه نجات یابند چنانکه از شرک نجات یافتند و بوسیله ماست که خدا بین دل های مردم الفت ایجاد می کند و بوسیله ماست که مردم بعد از دشمنی برخاسته از فتنه بایکدیگر برادر شدند

۳۳ - **المهدى رجل منا، من ولد فاطمة** مهدی ارواحناده مردی از نسل ما از فرزندان فاطمه (علیها السلام) است.

۳۴ - **تختلف ثلاث رايات.. راية بالمغرب و راية بالجزيرة و راية بالشام تدوم الفتنة بينهم سنة ثم ذكر خروج السفیانی و ما یفعله من الظلم والجور ثم ذكر خروج المهدی و مبايعة الناس له بين الركن و المقام، و قال.. يسير بالجيوش حتى يسير بوادی القرى فى هدوء و رفق و يلحقه هناك ابن عمه الحسنی فى اثنى عشر الف فارس، فيقول له.. يا ابن عم انا احق بهذا الجيش منك انا ابن**

الحسن و انا المهدي. فيقول له المهدي بل ان المهدي فيقول له الحسنى.. هل لك من آية فابايعك؟ فيومى المهدي الى الطير فيسقط على يديه و يغرس قضيبا في بقعة من الارض فيخضر و يورق. فيقول له الحسنى.. يا ابن عمى هي لك سه پرچم به مخالفت با يكديگر برافراشته شود پرچمى در مغرب و پرچمى در عربستان و پرچمى در شام فتنه و جنگ بين آنها يك سال طول مى كشد سپس از قيام سفىانى و ظلم و ستمى كه بر مردم روا مى دارد ياد كرد و پس از آن از ظهور و قيام حضرت مهدي ارواحنا فداه و بيعت كردن مردم با او در بين ركن و مقام ياد نمود. لشكريان خويش را حركت مى دهد تا در كمال آرامش به وادى القري مى رسند در آنجا پسر عمويش سيد حسنى همراه با دوازده هزار سوار به او مى رسد و مى گويد اى پسر عمو من به فرماندهى اين لشكر سزاوارتر از تو هستم زيرا من فرزند امام حسن هستم و مهدي من هستم حضرت مهدي به او مى فرمايد بلكه من مهدي هستم. حسنى مى گويد آيا تو را نشانه و معجزه اى هست تا با تو بيعت كنم؟ پس حضرت به پرنده اى اشاره مى نمايد و پرنده در دستهايش قرار مى گيرد و نى خشكى را مى گيرد و در زمين مى كارد، بلافاصله سبز مى شود آن زمان سيد حسنى به او عرض مى كند اين پسر عموى من اين مقام سزاوار توست.

۳۵ - لا يخرج المهدي حتى يقتل ثلث، و يموت ثلث، و يبقى ثلث مهدي قيام نخواهد كرد تا زمانيكه يكسوم مردم كشته يكسوم ديگر بميرند تنها يك سوم آنها باقى بمانند.

۳۶ - ذلك يخرج في آخر الزمان و اذا قيل للرجل الله الله قيل; فيجمع الله له قوما قزع كقزع السحاب يؤلف بين قلوبهم لا يستوحشون على احد و لا يفرحون لاحد دخل فيهم على عدة اصحاب بدر لم يسبقهم الاولون و لا يدركهم الاخرون و على عدد اصحاب طالوت الذين جاوزوا النهر معه هيهات، چقدر دورست! سپس با دستش ۹ عدد شمرد و بعد فرمود.. او در آخر الزمان ظهور خواهد كرد و در زماني كه درباره اش گفته شود خدا را، خدا را، كه او كشته شده است پس خداوند براى او، از جاى جاى زمين گروهى را كه همچون قطعه هاى ابر پراكنده اند گرد هم مى آورد و بين دلهایشان الفت ايجاد مى كند به گونه اى كه از هيچكس نمى هراسند و به هيچ كس شادمان نمى شوند به تعداد اصحاب بدر در اين گروه وارد مى شوند كسانى كه پيشينيان بر آنان سبقت

نگرفته و پسینیان توفیق درک و وصول به آنان را نمی یابند و آنان به تعداد اصحاب طالوت اند که با او از نهر گذشتند. (عدد ۹ منظور از نسل امام حسین ۹ نفر هستند)

۳۷ - **ویحا للطالقان فان لله بها کنوز لیست من ذهب و لا فضة و لكن بها رجال عرفوا الله حق معرفته و هم انصار المهدي في آخر الزمان** آه از طالقان رحمت باد بر طالقان. در آن شهر گنجینه هایی ست از طلا و نقره. در آن مردانی هستند که خدا را به حقیقت معرفت شناخته اند و آنان در آخر الزمان یاوران مهدیار و احفاده خواهند بود.

۳۸ - امام باقر (علیه السلام) **انا نرجو ما یرجو الناس، و انا نرجو لو لم یبق من الدنيا الا یوم لطول الله ذلک الیوم حتی یکون ما ترجوه هذه الامة; و قبل ذلک فتن شر فتنه یمسی الرجل مؤمنا و یصبح کافرا; و یصبح مؤمنا و یمسی کافرا فمن ادرك ذلک منکم فلیتق الله و لیکن من احلاس بیته** همانا به همان چیزی که مردم امید دارند امید بسته ایم. و امیدواریم که اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نمانده خدا همان روز را آنچنان طولانی کند که آنچه را این امت به آن امید بسته اند، تحقق پذیرد و قبل از بدترین فتنه ها پدید آید، چنانکه شخصی از برخی مردم در شب مومن است و صبح که می شود کافر شده یا در صبح مومن است و شب که می رسد کافر گردیده پس اگر کسی از شما به چنین فتنه ای گرفتار شد باید تقوای الهی پیشه کند و یا خانه نشینی اختیار کند.

۳۹ - قال عمار یاسر.. **اذا قلت النفس الزکیه، و اخوه تقتل بمکه ضیعة، نادى مناد من السماء.. ان امیرکم فلان، و ذلک المهدي، الذی یملا الارض حقا و عدلا زمانی که نفس زکیه کشته شود و برادرش در مکه به نبردی شدید پردازد ندا دهنده ای از آسمان ندا دهد که امیر و فرمانروای شما فلانی است و او همان مهدی است کسی که زمین را از حقیقت و عدالت آکنده سازد**

۴۰ - **اخرج ابن ابی شیبة عن مجاهد، حدیثی فلان - رجل من اصحاب النبی صلی الله علیه و آله.. ان المهدي لا یخرج حتی تقتل النفس الزکیه فاذا قتلت النفس الزکیه غضب علیهم من فی السماء و من فی الارض; فاتی الناس، فزفوه کما تزف العروس الی زوجه لیلة عرسها و هو یملا الارض قسطا و عدلا و تخرج الاض نباتها و تمطر السماء مطرها و تنعم امتی فی ولایتہ نعمة لم تنعمها قط** فلانی مردی از اصحاب پیامبر (صلی الله علیه و آله) برایم روایت کرد که.. همانا مهدی

ارواح‌فداه قیام نخواهد کرد تا آن زمان که نفس زکیه کشته شود وقتی نفس زکیه کشته شد هرکس در آسمان و هرکس در زمین است برکشندگان او خشمگین می‌شوند پس مردم می‌آیند و شادمانه گرداگردش می‌چرند. چنانکه در شب عروسی شادمانه گرد عروس می‌چرخند. و مهدی ارواح‌فداه زمین را از عدل و داد پر می‌کند و امت من در زمان ولایت و حکومت او از چنان نعمتی برخوردار می‌شوند که هرگز در گذشته از آن بهره مند نبوده اند

یادآوری سید حسنی که از نسل امام حسن (علیه السلام) است حضرت مهدی ارواح‌فداه را به عنوان پسر عمو خطاب می‌کند، می‌توان استفاده کرد که قائم آل محمد از نسل امام حسین علیه السلام می‌باشد،

چهل حدیث کاربردی در دوره آخرالزمان از

قطب عالم امکان، حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) فرمودند

۱- **الَّذِي يَجِبُ عَلَيْكُمْ وَ لَكُمْ أَنْ تَقُولُوا.. إِنَّا قُدُوهُ وَ أَيْمَهُ وَ خُلَفَاءُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، وَ أَمَنَؤُهُ عَلَى خَلْقِهِ، وَ حُجَّجُهُ فِي بِلَادِهِ، نَعْرِفُ الْحَلَالَ وَ الْحَرَامَ، وَ نَعْرِفُ تَأْوِيلَ الْكِتَابِ وَ فَضْلَ الْخِطَابِ.** امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بر شما واجب است و به سود شما خواهد بود که معتقد باشید بر این که ما اهل بیت رسالت، محور و اساس امور، پیشوایان هدایت و خلیفه خداوند متعال در زمین هستیم. همچنین ما امین خداوند بر بندگانش و حجّت او در جامعه می‌باشیم، حلال و حرام را می‌شناسیم، تأویل و تفسیر آیات قرآن را عارف و آشنا هستیم.

۲- **أَنَا خَاتَمُ الْأَوْصِيَاءِ، بِي يَدْفَعُ الْبَلَاءُ عَنْ أَهْلِي وَ شِيعَتِي.** من آخرین وصی پیغمبر خدا هستم به وسیله من بلاها و فتنه‌ها از آشنایان و شیعیانم دفع و برطرف خواهد شد.

۳- **أَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رُؤَاهِ حَدِيثِنَا (أَحَادِيثِنَا)، فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَ أَنَا حُجَّهُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ.** جهت حلّ مشکلات در حوادث امور سیاسی، عبادی، اقتصادی، نظامی، فرهنگی، اجتماعی و... به روایان حدیث و فقهاء مراجعه کنید که آن‌ها در زمان غیبت خلیفه و حجّت من بر شما هستند و من حجّت خدا بر آن‌ها می‌باشم.

۴- الْحَقُّ مَعَنَا، فَلَنْ يُوحِشَنَا مَنْ قَعَدَعَنَّا، وَ نَحْنُ صَنَائِعُ رَبِّنَا، وَ الْخَلْقُ بَعْدُ صَنَائِعِنَا. حقانیت و واقعیت با ما اهل بیت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم می باشد و کناره گیری عده ای، از ما هرگز سبب وحشت ما نخواهد شد، چرا که ما دست پروره های نیکوی پروردگار می باشیم؛ و دیگر مخلوقین خداوند، دست پرورده های ما خواهند بود.

۵- إِنَّ الْجَنَّةَ لَا حَمْلَ فِيهَا لِلنِّسَاءِ وَ لَا وِلَادَةَ، فَإِذَا اشْتَهَى مُؤْمِنٌ وُلْدًا خَلَقَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِغَيْرِ حَمْلٍ وَ لَا وِلَادَةٍ عَلَى الصُّورَةِ الَّتِي يُرِيدُ كَمَا خَلَقَ آدَمَ (عليه السلام) عِبْرَةً. همانا بهشت جایگاهی است که در آن آبستن شدن و زایمان برای زنان نخواهد بود، پس هرگاه مؤمنی آرزوی فرزند نماید، خداوند متعال بدون جریان حمل و زایمان، فرزند دلخواهش را به او می دهد همان طوری که حضرت آدم (علیه السلام) را آفرید.

۶- لَا يُنَازِعُنَا مَوْضِعُهُ إِلَّا ظَالِمٌ آثِمٌ، وَ لَا يَدَّعِيهِ إِلَّا جَاهِدٌ كَافِرٌ. کسی با ما، در رابطه با مقام ولایت و امامت منازعه نمی کند مگر آن که ستمگر و معصیت کار باشد، همچنین کسی مدعی ولایت و خلافت نمی شود مگر کسی که منکر و کافر باشد.

۷- إِنَّ الْحَقَّ مَعَنَا وَ فِينَا، لَا يَقُولُ ذَلِكَ سِوَانَا إِلَّا كَذَّابٌ مُفْتَرٌ، وَ لَا يَدَّعِيهِ غَيْرُنَا إِلَّا ضَالٌّ غَوِيٌّ. حقیقت - در همه موارد و امور - با ما و در بین ما اهل بیت عصمت و طهارت خواهد بود و چنین سخنی را هر فردی غیر از ما بگوید دروغ گو و مفتری می باشد؛ و کسی غیر از ما آن را ادعا نمی کند مگر آن که گمراه باشد.

۸- أَيْ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لِلْحَقِّ إِلَّا إِتْمَامًا وَ لِلْبَاطِلِ إِلَّا زُهُوقًا. همانا خدا، إباء و امتناع دارد نسبت به حق مگر آن که به إتمام و کمال برسد و باطل، نابود و مضمحل گردد.

۹- إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ مِنْ آبَائِي إِلَّا وَقَدْ وَقَعَتْ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ لِبَاعُوتِ زَمَانِهِ، وَ إِنِّي أَخْرُجُ حِينَ أَخْرُجُ وَ لَا بَيْعَةَ لِأَحَدٍ مِنَ الطَّوَاغِيتِ فِي عُنُقِي. همانا پدران من (ائمه و اوصیاء علیهم السلام)، بیعت حاکم و طاغوت زمانشان، بر ذمه آن ها بود؛ ولی من در هنگامی ظهور و خروج نمایم که هیچ طاغوتی بر من منت و بیعتی نخواهد داشت.

۱۰- أَنَا الَّذِي أَخْرُجُ بِهَذَا السِّيفِ فَأَمْلَأُ الْأَرْضَ عَدْلًا وَ قِسْطًا كَمَا مِلْتُمْ ظُلْمًا وَ جَوْرًا. من آن کسی

هستم که در آخر زمان با این شمشیر - ذوالفقار - ظهور و خروج می کنم و زمین را پر از عدل و داد می نمایم همان گونه که پر از ظلم و جور شده است.

۱۱- **إِتَّقُوا اللَّهَ وَ سَلِّمُوا لَنَا، وَ رُدُّوا الْأَمْرَ إِلَيْنَا، فَعَلَيْنَا الْأَصْدَارُ كَمَا كَانَ مِنَّا الْأَيْرَاءُ، وَ لَا تَحَاوُلُوا كَشْفَ مَا عُطِيَ عَنْكُمْ.** از خدا بترسید و تسلیم ما باشید، و امور خود را به ما واگذار، چون وظیفه ماست که شما را بی نیاز و سیراب نمائیم همانطوری که ورود شما بر چشمه معرفت بوسیله ما باشد و به دنبال کشف آنچه از شما پنهان شده نباشید.

۱۲- **أَمَّا أَمْوَالُكُمْ فَلَا نَقْبَلُهَا إِلَّا لِتَطَهَّرُوا، فَمَنْ شَاءَ فَلْيَصِلْ، وَ مَنْ شَاءَ فَلْيَقْطَعْ.** اموال خمس و زکوت شما را جهت تطهیر و تزکیه زندگی و ثروتتان می پذیریم، پس هر که مایل بود بپردازد، و هر که مایل نبود نپردازد.

۱۳- **إِنَّا نُحِيطُ عِلْمًا بِأَنْبَائِكُمْ، وَ لَا يَغْرُبُ عَنَّا شَيْءٌ مِنْ أَخْبَارِكُمْ.** ما بر تمامی احوال و اخبار شما آگاه و آشنائیم و چیزی از شما نزد ما پنهان نیست.

۱۴- **مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ حَاجَةٌ فَلْيَغْتَسِلْ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بَعْدَ نِصْفِ اللَّيْلِ وَ يَأْتِ مُصَلًّا.** هر که خواسته ای و حاجتی از پیشگاه خداوند متعال دارد بعد از نیمه شب جمعه غسل کند و جهت مناجات و راز و نیاز با خداوند، در جایگاه نمازش قرار گیرد.

۱۵- **يَا بَنَ الْمَهْزِيَارِ! لَوْلَا اسْتِغْفَارُ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ، لَهْلَكَ مَنْ عَلَيْهَا، إِلَّا خَوَاصَّ الشَّيْعَةِ الَّتِي تَشَبَهَتْ أَقْوَالُهُمْ أَفْعَالَهُمْ.** اگر طلب مغفرت و آمرزش بعضی شماها برای همدیگر نبود، هرکس روی زمین بود هلاک می گردید، مگر آن شیعیان خاصی که گفتارشان با کردارشان یکی است.

۱۶- **وَ أَمَّا قَوْلُ مَنْ قَالَ.. إِنَّ الْحُسَيْنَ (عَلَيْهِ السَّلَام) لَمْ يَمُتْ فَكُفْرٌ وَ تَكْذِيبٌ وَ ضَلَالٌ.** و اما کسانی که معتقد باشند حسین (علیه السلام) زنده است و وفات نکرده، کفر و تکذیب و گمراهی است.

۱۷- **مِنْ فَضْلِهِ، أَنَّ الرَّجُلَ يَنْتَسِي التَّسْبِيحَ وَ يُدِيرُ السَّبْحَةَ، فَيَكْتَبُ لَهُ التَّسْبِيحُ.** از فضائل تربت حضرت سیدالشهداء (علیه السلام) آن است که چنانچه تسبیح تربت حضرت در دست گرفته شود ثواب تسبیح و ذکر را دارد، گرچه دعائی هم خوانده نشود.

۱۸- فَيَمْنُ أَفْطَرَ يَوْمًا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ مُتَعَمِّدًا بِجَمَاعٍ مُحَرَّمٍ أَوْ طَعَامٍ مُحَرَّمٍ عَلَيْهِ.. إِنَّ عَلَيْهِ ثَلَاثُ كَفَّارَاتٍ. کسی که روزه ماه رمضان را عمداً با چیز یا کار حرامی افطار - و باطل - نماید، (غیر از قضای روزه نیز) هر سه نوع کفاره (۶۰ روزه، اطعام ۶۰ مسکین، آزادی یک بنده) بر او واجب می شود.

۱۹- أَلَا أُبَشِّرُكَ فِي الْعِطَاسِ؟ قُلْتُ.. بَلَى، فَقَالَ.. هُوَ أَمَانٌ مِنَ الْمَوْتِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ. نسیم خادم گوید.. در حضور حضرت عطسه کردم، فرمود.. می خواهی تو را بر فوائد عطسه بشارت دهم؟ عرض کردم.. بلی. فرمود.. عطسه، انسان را تا سه روز از مرگ نجات می بخشد.

۲۰- مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ سَمَّانِي فِي مَحْفَلٍ مِنَ النَّاسِ. وَقَالَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) مَنْ سَمَّانِي فِي مَجْمَعٍ مِنَ النَّاسِ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ. ملعون و مغضوب است کسی که نام اصلی مرا در جائی بیان کند. و نیز فرمود.. هر که نام اصلی مرا در جمع مردم بر زبان آورد، بر او لعنت و غضب خداوند می باشد.

۲۱- يَعْمَلُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْكُمْ مَا يَفْرُبُ بِهِ مِنْ مَحَبَّتِنَا، وَ لِيَتَجَنَّبَ مَا يُدْنِيهِ مِنْ گَرَاهِيَّتِنَا وَ سَخَطِنَا، فَإِنَّ امْرَأً يَبْغَتْهُ فُجَاءَةً حِينَ لَا تَنْفَعُهُ تَوْبَةٌ، وَ لَا يُنْجِيهِ مِنْ عِقَابِنَا نَدَمٌ عَلَى حُوبِهِ. هر يك از شما باید عملی را انجام دهد که سبب نزدیکی به ما و جذب محبت ما گردد؛ و باید دوری کند از کرداری که ما نسبت به آن، ناخوشایند و خشمناک می باشیم، پس چه بسا شخصی در لحظه ای توبه کند که دیگر به حال او سودی ندارد و نیز او را از عقاب و عذاب الهی نجات نمی بخشد.

۲۲- إِنَّ الْأَرْضَ تَضِجُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ بَوْلِ الْأَغْلَفِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا. زمین تا چهل روز از ادرار کسی که ختنه نشده است ناله می کند.

۲۳- سَجْدَةُ الشُّكْرِ مِنَ الزَّمِ السُّنَنِ وَ أَوْجِبَهَا. سجده شکر پس از هر نماز از بهترین و ضروری ترین سنتها است.

۲۴- إِي لَأَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ، كَمَا أَنَّ النُّجُومَ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ. بدرستی که من سبب آسایش و امنیت برای موجودات زمینی هستم، همان طوری که ستاره ها برای اهل آسمان آمان هستند.

۲۵- قُلُوبُنَا أَوْعِيَهُ لِمَشِيَةِ اللَّهِ، فَإِذَا شَاءَ شِئْنَا. قلوب ما ظرف هائی است برای مشیت و اراده الهی، پس هرگاه او بخواهد ما نیز می خواهیم.

۲۶- **إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا، فَلَا فَاقَةَ بِنَا إِلَىٰ غَيْرِهِ، وَالْحَقُّ مَعَنَا فَلَنْ يُوحِشَنَا مَنْ قَعَدَ عَنَّا.** خدا با ما است و نیازی به دیگران نداریم؛ و حق با ما است و هر که از ما روی گرداند باکی نداریم.

۲۷- **مَا أَرْغَمَ أَنْفَ الشَّيْطَانِ بِشَيْءٍ مِثْلَ الصَّلَاةِ.** هیچ چیزی و عملی همانند نماز، بینی شیطان را به خاک ذلت نمی‌مالد و او را ذلیل نمی‌کند.

۲۸- **لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَتَصَرَّفَ فِي مَالِ غَيْرِهِ بِغَيْرِ إِذْنِهِ.** برای هیچکس جائز نیست که در اموال و چیزهای دیگران تصرف نماید مگر با اذن و اجازه صاحب و مالک آن.

۲۹- **فَضْلُ الدُّعَاءِ وَ التَّسْبِيحِ بَعْدَ الْفَرَايِضِ عَلَى الدُّعَاءِ بِعَقِيْبِ النَّوَافِلِ كَفَضْلِ الْفَرَايِضِ عَلَى النَّوَافِلِ.** فضیلت تعقیب دعا و تسبیح بعد از نمازهای واجب نسبت به بعد از نمازهای مستحبی همانند فضیلت نماز واجب بر نماز مستحبی می‌باشد.

۳۰- **أَفْضَلُ أَوْقَاتِهَا صَدْرُ النَّهَارِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ.** (برای انجام نماز جعفر طیار) بهترین و با فضیلت ترین اوقات پیش از ظهر روز جمعه خواهد بود.

۳۱- **مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ أَخَّرَ الْعِدَاةَ إِلَى أَنْ تَنْقُضِيَ النُّجُومَ.** ملعون و نفرین شده است آن کسی که نماز صبح را عمداً تأخیر بیندازد تا موقعی که ستارگان ناپدید شوند.

۳۲- **إِنَّ اللَّهَ قَنَعَنَا بِعَوَائِدِ إِحْسَانِهِ وَ فَوَائِدِ إِمْتِنَانِهِ.** همانا خداوند متعال، ما اهل بیت را به وسیله احسان و نعمت هایش قانع و خودکفا گردانده است.

۳۳- **إِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ بَيْنَ أَحَدِ قَرَابَتِهِ، وَ مَنْ أَنْكَرَنِي فَلَيْسَ مِنِّي، وَ سَبِيلُهُ سَبِيلُ ابْنِ نُوحٍ.** بین خداوند و هیچ یک از بندگان، خویشاوندی وجود ندارد - و برای هرکس به اندازه اعمال و نیات او پاداش داده می‌شود - هرکس مرا انکار نماید از (شیعیان و دوستان) ما نیست و سرنوشت او همچون فرزند حضرت نوح (علیه السلام) خواهد بود

۳۴- **أَمَا تَعْلَمُونَ أَنَّ الْأَرْضَ لَا تَخْلُو مِنْ حُجَّةٍ إِلَّا ظَاهِرًا وَإِمَّا مَغْمُورًا.** آگاه و متوجه باشید که در هیچ حالتی، زمین خالی از حجّت خداوند نخواهد بود، یا به طور ظاهر و آشکار؛ و یا به طور مخفی و پنهان.

۳۵- **إِذَا أَدَانَ اللَّهُ لَنَا فِي الْقَوْلِ ظَهَرَ الْحَقُّ، وَاضْمَحَلَّ الْبَاطِلُ، وَانْحَسَرَ عَنكُمْ.** چنانچه خداوند متعال اجازه سخن و بیان حقایق را به ما بدهد، حقانیت آشکار می گردد و باطل نابود می شود و خفقان و مشکلات برطرف خواهد شد.

۳۶- **وَأَمَّا وَجْهُ الْأَنْتِفَاعِ بِي فِي غَيْبَتِي فَكَالْأَنْتِفَاعِ بِالشَّمْسِ إِذَا غَيَّبَهَا عَنِ الْأَبْصَارِ السَّحَابُ.** چگونگی بهره گیری و استفاده از من در دوران غیبت همانند انتفاع از خورشید است در آن موقعی که به وسیله ابرها از چشم افراد ناپدید شود.

۳۷- **وَأَجْعَلُوا قَصْدَكُمْ إِلَيْنَا بِالْمَوَدَّةِ عَلَى السُّنَّةِ الْوَاضِحَةِ، فَقَدْ نَصَحْتُ لَكُمْ، وَاللَّهُ شَاهِدٌ عَلَيَّ وَعَلَيْكُمْ.** هدف خویش را نسبت به محبت و دوستی ما اهل بیت عصمت و طهارت بر مبنای عمل به سنت و اجراء احکام الهی قرار دهید، پس همانا که موعظ ها و سفارشات لازم را نموده ام؛ و خداوند متعال نسبت به همه ما و شما گواه می باشد..

۳۸- **أَمَّا ظُهُورُ الْفَرَجِ فَإِنَّهُ إِلَى اللَّهِ، وَكَذَبَ الْوَقَاتُونَ.** زمان ظهور مربوط به اراده خداوند متعال می باشد و هرکس زمان آن را معین و معرفی کند دروغ گفته است.

۳۹- **أَكْثِرُوا الدُّعَاءَ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ، فَإِنَّ ذَلِكَ فَرَجُكُمْ.** برای تعجیل ظهور من در هر موقعیت مناسبی بسیار دعا کنید که در آن فرج و حلّ مشکلات شما خواهد بود.

۴۰- **دَفَعَ إِلَيَّ دَفْتَرًا فِيهِ دُعَاءُ الْفَرَجِ وَصَلَاةٌ عَلَيْهِ، فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ .. فَبِهَذَا فَادْعُ.** یکی از مؤمنین به نام ابومحمّد، حسن بن وجناء گوید.. زیر ناودان طلا در حرم خانه خدا بودم که حضرت ولیّ عصر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را دیدم، دفتری را به من عنایت نمود که در آن دعای فرج و صلوات بر آن حضرت بود. سپس فرمود.. به وسیله این نوشته ها بخوان و برای ظهور و فرج من دعا کن و بر من درود و تحیت بفرست.

امام مهدی ارواحنا فداه فرمودنده اند :

أَوْلَمَ يَعْلَمُوا أَنْتِظَامَ أَيْمَتِهِمْ بَعْدَ نَبِيِّهِمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ إِلَى أَنْ أَفْضَى الْأَمْرَ بِأَمْرِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ إِلَى الْمَاضِي . يَعْنِي الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ . صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَقَامَ مَقَامَ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَ إِلَى طَرِيقِ مُسْتَقِيمٍ؛ مگر نمی دانند که امامان آنان بعد از پیامبرشان یکی پس از دیگری به طور منظم آمدند تا به فرمان خدا نوبت به امام پیشین یعنی امام حسن عسکری (علیه السلام) رسید که به جای پدرانش نشست تا به سوی حق و راه مستقیم رهنمون گردد. [کمال الدین و تمام النعمه ص ۵۱۰ ح/۴۲]

۱. سَجَدَهُ الشُّكْرِ مِنْ أَلْزِمِ السُّنَنِ وَ أَوْجِبَهَا؛ سجده شکر پس از هر نماز از بهترین و ضروری ترین سنتها است.

۲. فَإِنَّا يُحِيطُ عِلْمُنَا بِأَنْبَائِكُمْ، وَلَا يَعْزُبُ عَنَّا شَيْءٌ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَ مَعْرِفَتِنَا بِالزَّلِيلِ الَّذِي أَصَابَكُمْ؛ به راستی که علم ما بر اوضاع شما احاطه دارد و هیچ چیز از احوال شما بر ما پوشیده نیست و نسبت به لغزشهایی که از شما سر می زند شناخت داریم

۳. يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَمِيلَ وَ سَتَرَ الْقَبِيحَ يَا مَنْ لَمْ يُؤَاخِذْ بِالْجَرِيرَةِ وَ لَمْ يَهْتِكِ السُّتْرَ يَا عَظِيمَ الْمَنْ يَا كَرِيمَ الصَّفْحِ يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ؛ ای آن که [کار] زیبا را آشکار میکند و [کار] زشت را میپوشاند! ای آن که بر بدکاری مؤاخذه نمیکند و پرده نمیدرد! ای آن که منتش بزرگ و چشم پوشی اش کریمانه و گذشتش نیکو است! [بحار الأنوار، ج ۵۱ ص ۳۰۴] ۴. إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا ، فَلَا فَاقَةَ بِنَا إِلَى غَيْرِهِ وَ

الْحَقُّ مَعَنَا فَلَنْ يُوحِشَنَا مَنْ قَعَدَ عَنَّا ؛ خدا با ما است و نیازمند دیگری نیستیم . حق با ما است و باکی نیست که کسی از ما روی بگرداند. [الغیبه ، طوسی ، ص ۲۸۵]

۵. إَجْعَلُوا قَصْدَكُمْ إِلَيْنَا بِالْمَوَدَّةِ عَلَى السُّنَّةِ الْوَاضِحَةِ ؛ گرایش خود را به ما ، با دوست داشتن سنت روشن همراه کنید . [بحار الأنوار ، ج ۵۳ ، ص ۱۷۹]

۶. أَنَا الَّذِي أَمَلَّهَا عَدْلًا كَمَا مُلِّتَ جَوْرًا ؛ منم که زمین را از عدالت لبریز میکنم ، چنان که از ستم آکنده است . [بحار الأنوار ، ج ۵۲ ، ص ۲]

۷. **أَنَا خَاتِمُ الْأَوْصِيَاءِ ، بِي يُدْفَعُ الْبَلَاءُ مِنْ أَهْلِ وَ شِيعَتِي ؛** من وصی آخرینم؛ به وسیله من بلا از خانواده و شیعیانم دفع می‌شود. [الغیبه ، طوسی ، ص ۲۸۵]

۸. **أَنَا بَقِيَّةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَ خَلِيفَتُهُ وَ حُجَّتُهُ عَلَيْكُمْ ؛** من یادگار خدا در زمین و جانشین و حجّت او بر شما هستم. [کمال الدین ، ص ۳۳۱]

۹. **إِنِّي أَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ كَمَا أَنَّ النَّجُومَ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ ؛** من مایه امان اهل زمینم ؛ چنان که ستارگان مایه امان اهل آسمان اند. [بحار الأنوار ، ج ۷۸]

۱۰. **إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَ تَمَّمَ بِهِ نِعْمَتَهُ ؛** خداوند محمد را برانگیخت تا رحمتی برای جهانیان باشد و نعمت خود را تمام کند. [بحار الأنوار ، ج ۵۳ ص ۱۹۴]

۱۱. **كَانَ [الإمامُ العسکری علیه السلام] نُورًا ساطِعًا وَ قَمَرًا زَاهِرًا اخْتَارَ اللَّهُ لَهُ مَا عِنْدَهُ فَمَضَى عَلَى مِناهجِ آبَائِهِ حَذْوِ النَّعْلِ بِالنَّعْلِ ؛** او (امام حسن عسکری علیه السلام) نوری فروزان و ماهی درخشان بود که خدا آنچه را نزد خود بود برای او برگزید. او راه و روش پدران بزرگوار خود را گام به گام دنبال کرد تا رحلت فرمود. [بحار الأنوار ج ۵۳]

امام مهدی (علیه السلام) در زیارت ناحیه مقدسه خطاب به امام حسین (علیه السلام) می گویند..

۱۲. **لَأَنْدُبَنَّكَ صَبَاحًا وَ مَسَاءً وَ لِأَبْكِيَنَّ عَلَيْكَ بَدَلَ الدُّمُوعِ دَمَا** هر صبح و شام بر تو گریه و شیون میکنم و در مصیبت تو به جای اشک، خون میگیرم [بحار الأنوار ج ۱۰۱]

۱۳. **عَنْ حَسَنِ بْنِ مُثَلِّهِ عَنِ الْمَهْدِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّهُ قَالَ.. مَنْ صَلَّى صَلَاةً فَكَانَ صَلَاةً (هُمَا) فِي الْبَيْتِ الْعَتِيقِ؛** حسن بن مثله (جمکرانی) از حضرت مهدی (علیه السلام) نقل کند که امام مهدی

علیه السلام (بعد از دستور ساختن مسجد جمکران) فرمودند کسی که در آن مسجد نماز بخواند، همانند این است که در خانه عتیق (یعنی کعبه) نماز خوانده است. مستدرک الوسائل ج ۳، ص ۴۴۷

۱۴. **أَنَا بَقِيَّةُ مِنْ آدَمَ وَ ذَخِيرَةُ مِنْ نُوحٍ وَ مُصْطَفَى مِنْ إِبْرَاهِيمَ وَ صَفْوَةٌ مِنْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ؛** من باقیمانده از آدم و ذخیره نوح و برگزیده از ابراهیم و خلاصه محمد می باشم. مایه امان اهل زمینم؛

چنان که ستارگان مایه امان اهل آسمان اند. بحار الأنوار ج ۷۸

۱۵. إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ وَ تَمَّمَ بِهِ نِعْمَتَهُ ؛ خداوند محمد را برانگیخت تا رحمتی برای جهانیان باشد و نعمت خود را تمام کند [بحارالأنوار ج ۵۳ ، ص ۱۹۴]

۱۶. كَانَ [الإمام العسکری علیه السلام] نُورًا ساطِعًا وَقَمَرًا زَاهِرًا اخْتَارَ اللَّهُ لَهُ مَا عِنْدَهُ فَمَضَى عَلَى مِناهجِ آبَائِهِ حَذْوِ النَّعْلِ بِالنَّعْلِ ؛ او (امام حسن عسکری علیه السلام) نوری فروزان و ماهی درخشان بود که خدا آنچه را نزد خود بود برای او برگزید. او روش پدران بزرگوار خود را گام به گام دنبال کرد تا رحلت فرمود [بحارالأنوار ج ۵۳ ص ۱۹۱]

۱۷. لَأَنْدُبَنَّكَ صَبَاحًا وَمَسَاءً وَ لِأَبْكِيَنَّ عَلَيْكَ بَدَلَ الدُّمُوعِ دَمًا ؛ هر صبح و شام بر تو گریه و شیون میکنم و در مصیبت تو به جای اشک، خون میگیرم [بحارالأنوار ج ۱۰۱]

۱۸. أَنَا بَقِيَّةُ مِنْ آدَمَ وَ ذَخِيرَةُ مِنْ نُوحٍ وَ مُصْطَفَى مِنْ إِبْرَاهِيمَ وَ صَفْوَةٌ مِنْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ؛ من باقیمانده از آدم و ذخیره نوح و برگزیده از ابراهیم و خلاصه محمد [که درود خدا بر آنان باد] می باشم. [غیبت نعمانی.. ص ۲۸۱، ح ۶۷]

۱۹. مُرْدِيَاتِ الْفِتَنِ فَإِنَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ.. الْم أَحْسَبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ؛ به خدا پناه می برم از کوری بعد از روشنایی و روشن بینی و از گمراهی بعد از هدایت، و از چیزهایی که موجب نابودی اعمال می شود و به او پناه می برم از آزمایشهای هلاک کننده. زیرا خداوند متعال فرماید.. آیا مردم تصور می کنند همین که گفتند ایمان آوردیم رها می شوند و مورد آزمایش قرار نمی گیرند؟

۲۰. عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَثْمَانَ الْعَمْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ، سَمِعْتُهُ يَقُولُ.. وَاللَّهِ إِنَّ صَاحِبَ هَذَا الْأَمْرِ لَيَحْضُرُ الْمَوْسِمَ كُلَّ سَنَةٍ، فَيَرَى النَّاسَ وَ يَعْرِفُهُمْ وَ يَرُونَهُ وَ لَا يَعْرِفُونَهُ؛ محمد بن عثمان عمری [نایب امام مهدی (علیه السلام)] گوید.. از حضرت شنیدم که می فرمودند.. به خدا قسم صاحب الامر هر سال در مراسم حج حضور پیدا می کند و مردم را می بیند و آنان را می شناسد ولی مردم او را می بینند ولی او را نمی شناسند.

۲۱. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا لَا شَرِيكَ لَهُ عَلَى إِحْسَانِهِ إِلَيْنَا وَ فَضْلِهِ عَلَيْنَا، أَبِي اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ لِلْحَقِّ إِلَّا إِتْمَامًا وَ لِلْبَاطِلِ إِلَّا زَهُوقًا؛ حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است و همتایی ندارد. ستایش به خاطر احسانش به ما و نیکی او بر ما، خداوند بزرگ و با عظمت

برای حق جز پایداری و کمال چیزی نمی پسندد و برای باطل نیز جز نابودی چیزی مقدر نکرده است. [بحارالانوار، ج ۵۳ ص ۱۹۳]

۲۲. **وَأَمَّا الْمُتَلَبِّسُونَ بِأَمْوَالِنَا فَمَنْ اسْتَحَلَ شَيْئًا مِنْهَا فَأَكَلَهُ فَإِنَّمَا يَأْكُلُ النَّيْرَانَ؛** اما کسانی که اموال ما را در دست گرفته اند، پس هر کس چیزی از آن را مباح شمارد و بخورد همانا آتش خورده است. [بحارالانوار، ج ۵۳ ص ۱۸۱]

۲۳. **وَمَنْ أَكَلَ مِنْ أَمْوَالِنَا شَيْئًا فَإِنَّمَا يَأْكُلُ فِي بَطْنِهِ نَارًا وَ سَيَصِلِي سَعِيرًا؛** کسی که از اموال ما چیزی بخورد همانند این است که آتش را می خورد و به زودی به جهنم خواهد رسید.

۲۴. **وَأَمَّا مَا سَأَلْتَ عَنْهُ مِنْ أَمْرٍ مَنْ يَسْتَحِلُّ مَا فِي يَدِهِ مِنْ أَمْوَالِنَا أَوْ يَتَصَرَّفُ فِيهِ تَصَرُّفُهُ فِي مَالِهِ مِنْ غَيْرِ أَمْرِنَا فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَهُوَ مَلْعُونٌ وَ نَحْنُ خُصَمَاؤُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛** اما آنچه در مورد کسی پرسیدی که اموال ما در دست اوست و حلال می شمارد یا بدون دستور ما در آن تصرف کند همان گونه که در مال خود تصرف می کند، بدان کسی که چنین کند، ملعون است و ما روز قیامت دشمنان او خواهیم بود (کمال الدین و تمام النعمه) حضرت مهدی (علیه السلام) خطاب به محمد بن جعفر اسدی فرمودند..

۲۵. **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ عَلَى مَنْ اسْتَحَلَ مِنْ أَمْوَالِنَا دِرْهَمًا؛** به نام خداوند بخشنده مهربان، لعنت خدا و فرشتگان و تمام مردم جهان بر کسی باد که درهمی از اموال ما را حلال بداند. [بحارالانوار، ج ۵۳ ص ۱۸۳]

۲۶. **ان يَسْتَحِلُّ مَا فِي يَدِهِ مِنْ أَمْوَالِنَا أَوْ يَتَصَرَّفُ فِيهِ تَصَرُّفُهُ فِي مَالِهِ مِنْ غَيْرِ أَمْرِنَا فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَهُوَ مَلْعُونٌ وَ نَحْنُ خُصَمَاؤُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛** اما آنچه در مورد کسی پرسیدی که اموال ما در دست اوست و حلال می شمارد یا بدون دستور ما در آن تصرف کند همان گونه که در مال خود تصرف می کند، بدان کسی که چنین کند، ملعون است و ما روز قیامت دشمنان او خواهیم بود. [کمال الدین و تمام النعمه، ص ۵۲۰، ح ۴۹]

۲۷. **وَأَمَّا مَا وَصَلْتَنَا بِهِ فَلَا قَبُولَ عِنْدَنَا إِلَّا مَا طَابَ وَ طَهَّرَ وَ ثَمَّنُ الْمُغْنِيَهُ حَرَامٌ؛** اما آنچه را که به ما رساندی مورد قبول نیست مگر آنچه پاک و پاکیزه باشد و دستمزد آوازخوان حرام است. [معجم احادیث المهدی علیه السلام، ج ۴، ص ۲۹۴]

۲۸. **وَأَمَّا أَمْوَالُكُمْ فَلَا تَنْقُبُهَا إِلَّا لِتَظْهَرُوا فَمَنْ شَاءَ فَلْيَصِلْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَقْطَعْ فَمَا آتَانَا اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ؛** اما اموال شما ما آنها را فقط برای این می پذیریم که شما پاکیزه شوید، پس هر کس بخواهد. که پاک شود. برساند و هر کس مایل است قطع کند، پس آنچه خدا به ما عطا فرموده است بهتر و برتر است از آنچه به شما داده است.

۲۹. **فَاعْلُقُوا أَبْوَابَ السُّؤَالِ عَمَّا لَا يَغْنِيكُمْ وَلَا تَتَكَلَّفُوا عِلْمَ مَا قَدْ كَفَيْتُمْ وَ أَكْثِرُوا الدُّعَاءَ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ فَإِنَّ ذَلِكَ فَرَجُكُمْ؛** درهای سؤال از چیزهایی را که برای شما مفید نیست ببندید و خود را در مورد دانستن چیزهای غیرلازم به زحمت نیندازید، و درمورد تعجیل فرج زیاد دعا کنید زیرا که موجب فرج خواهد شد

۳۰. **وَلَوْ أَنَّ أَشْيَاعَنَا وَفَقَّهَهُمُ اللَّهُ لِبَاعَتِهِ، عَلَى اجْتِمَاعِ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ عَلَيْهِمْ، لَمَا تَأَخَّرَ عَنْهُمْ الْيَمْنُ بِلِقَائِنَا، وَ لَتَعَجَّلَتْ لَهُمُ السَّعَادَةُ بِمُشَاهِدَتِنَا، عَلَى حَقِّ الْمَعْرِفَةِ وَ صِدْقِهَا مِنْهُمْ بِنَا، فَمَا يَحْبِسُنَا عَنْهُمْ إِلَّا مَا يَتَّصِلُ بِنَا مِمَّا نُكْرَهُهُ؛** اگر دلهای شیعیان ما. که خداوند آنان را برای اطاعت خودش موفق کند. در وفا کردن به پیمانشان یکی بود هرگز سعادت و ملاقات ما از آنان به تأخیر نمی افتاد، بلکه سعادت دیدار با ما همراه با شناخت و صداقت برای آنان زود به دست می آمد، چیزی جز کارهای ناشایست آنان ما را از ایشان محبوس نمی سازد.

۳۱. **تُبَدَّ لَكُمْ تَسْوُكُمْ. [مائده.. ۱۰۱] إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ أَحَدٌ مِنْ آبَائِي إِلَّا وَقَدْ وَقَعَتْ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ لِبَاعَتِهِ زَمَانِهِ وَ إِنِّي أَخْرُجُ حِينَ أَخْرُجُ وَ لَا بَيْعَةَ لِأَحَدٍ مِنَ الطَّوَاعِيَةِ فِي عُنُقِي؛** اما در مورد علت غیبت، خدا می فرماید.. ای اهل ایمان از چیزهایی که اگر روشن شود بدتان می آید سؤال نکنید. زیرا هیچ یک از پدران من نبودند جز این که تعهدی نسبت به طاعی زمان خود داشتند ولی زمانی که من خروج کنم هیچ تعهدی نسبت به هیچ یک از طاغوتها ندارم (یعنی در برابر هیچ کس وظیفه تقیه ندارم).

۳۲. **فَقَدْ وَقَعَتْ الْعَيْبَةُ الثَّانِيَةُ فَلَا ظُهُورَ إِلَّا بَعْدَ إِذْنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَ ذَلِكَ بَعْدَ طُولِ الْأَمَدِ وَ قَسْوَةِ الْقُلُوبِ، وَ اِمْتِلَاءِ الْأَرْضِ جَوْرًا؛** غیبت دوم به وقوع پیوست، پس ظهوری نخواهد بود مگر بعد از اذن خدا و آن بعد از مدت طولانی و قساوت دلها و پُر شدن زمین از ظلم و ستم خواهد بود. [کمال الدین و تمام النعمه، ص ۵۱۶ ح ۴۴].

۳۳. **وَأَمَّا**

الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رُؤَاهِ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَ أَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ؛ اَمَّا در
رخدادهایی که پیش می آید به راویان احادیث ما مراجعه کنید، که آنان حجت من بر شما هستند و
من حجت خدا بر آنانم. معجم احادیث المهدج ۴،

۳۴. **وَلْيَعْلَمُوا أَنَّ الْحَقَّ مَعَنَا وَ فِينَا، لَا يَقُولُ ذَلِكَ سِوَانَا إِلَّا كَذَّابٌ مُفْتَرٍ وَ لَا يَدَّعِيهِ غَيْرُنَا إِلَّا ضَالٌّ**
غَوِي باید بدانید که حق در میان ما و با ماست، کسی غیر از ما چنین چیزی نمی گوید مگر دروغ
گوی افتراء زننده و کسی جز ما چنین ادعایی نمی کند مگر گمراه، گمراه شده ۳۵. ... **إِنَّ زَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ**
سَأَلَ رَبَّهُ أَنْ يُعَلِّمَهُ أَسْمَاءَ الْخَمْسَةِ، فَأَهْبَطَ عَلَيْهِ جِبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَعَلَّمَهُ إِيَّاهُ فَكَانَ زَكَرِيَّا إِذَا ذَكَرَ
مُحَمَّدًا وَ عَلِيًّا وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ سُرِّي عَنْهُ هَمُّهُ وَ أَنْجَلَى كَرْبُهُ وَ إِذَا ذَكَرَ الْحُسَيْنَ خَنَقَتْهُ الْعَبْرَةُ وَ
وَقَعَتْ عَلَيْهِ الْبَهْرَةُ؛ حضرت زکریا (علیه السلام) از خدا خواست تا نامهای پنج تن را به او بیاموزد، پس
جبرئیل را بر او نازل کرد، و آموخت. پس از آن هنگامی که نام محمد و علی و فاطمه و حسن را یاد
آور می شد غم و اندوهش برطرف می شد ولی هنگامی که امام حسین را به یاد می آورد گریه گلویش را
می فشرد و نفسهایش به شماره می افتاد...

۳۶. **إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ، وَ لِنَاسِيْنٍ لِدِكْرِكُمْ، وَ لَوْلَا ذَلِكَ لَنَزَلَ بِكُمْ اللَّأْوَاءُ وَ اصْطَلَمَكُمُ الْأَعْدَاءُ**
فَاتَّقُوا اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ؛ ما در رعایت حال شما کوتاهی نمی کنیم و شما را فراموش نمی کنیم، اگر جز
این بود گرفتاریها بر شما فرود می آمد و دشمنان، شما را ریشه کن می کردند پس تقوای خدای بزرگ
را پیشه خود سازید. [بحار الانوار، ج ۵۳ ص ۱۷۵]

۳۷. **أَمَّا سَمِعْتُمْ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ.. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولُو**
الْأَمْرِ مِنْكُمْ. هَلْ أَمْرٌ إِلَّا بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ آیا شنیدید که خداوند بزرگ فرمود.. ای
کسانی که ایمان آوردید از خدا و رسول و صاحبان فرمان برخوردار باشید و فرمانبرداری کنید، آیا
مقصود این نیست فرمانی که تا روز قیامت پا برجاست؟

۳۸. ... **كَلَّمَا غَابَ عِلْمٌ بَدَأَ عِلْمٌ، وَ إِذَا أَقْلَ نَجْمٌ طَلَعَ نَجْمٌ فَلَمَّا قَبِضَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ**
قَدْ قَطَعَ السَّبَبَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ خَلْقِهِ كَلَّا مَا كَانَ ذَلِكَ وَ لَا يَكُونُ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ وَ يَظْهَرُ أَمْرُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
وَ هُمْ كَارِهُونَ؛ هنگامی که پرچمی پنهان شد پرچم دیگری پدیدار گردید، و زمانی که ستاره ای غروب
کرد ستاره، دیگری طلوع کرد، زمانی که خداوند امام عسکری (علیه السلام) را قبض روح کرد. گمان کردید

که واسطه و رابطه بین خدا و خلقتش قطع شد ولی هرگز رابطه قطع نشد و تا قیامت قطع نخواهد شد و فرمان خدا غالب و پیروز خواهد شد اگر چه آنان دوست نداشته باشند [کمال‌الدین و تمام‌النعمة] **۳۹. یأتی علی الناس زمان الصّابر منهم علی دینه کالقابض علی الجمر.** روزگاری بر مردم بیاید که هر که خواهد دین خود نگهدارد چنان باشد که آتش بدست گرفته باشد **۴۰. یأتی علی الناس زمان المؤمن فیه أذلّ من شاته.** روزگاری بر مردم بیاید که مؤمن از بزش خوارتر باشد.

۱۲ حدیث تکان دهنده از رسول اکرم در مورد آخرالزمان

۱. إذا تقارب الزّمان أنقی الموت خیار أمتی کما ینتقی أحدکم خیار الرّطب من الطّبق.

وقتی آخر زمان فرا رسد مرگ نیکان امت مرا گلچین می کند چنان که شما خرماهای خوب را از طبق انتخاب می کنید.

۲. إنّ بین یدی السّاعة کذّابین فاحذروهم. پیش از رستاخیز دروغگویان پدیدار میشوند از آنها حذر کنید.

۳. بادروا بالأعمال ستّاء.. إمارة السّفهاء و کثرة الشّروط و بیع الحکم و استخفافا بالدمّ و قطیعة الرّحم و نشاء یتّخذون القرآن مزامیر یقدّمون أحدهم لیغنیهم و إن کان أقلّهم فقها... . فرصت را برای اعمال نیک پیش از آنکه شش چیز رخ دهد غنیمت شمارید، فرمانداری سفیهان و کثرت شرط در کار معامله و فروش منصبها و کوچک شمردن خونریزی و بریدن با خویشاوندان و تازه رسیدگانی که قرآن را با آواز خوانند و یکی را بامامت وادارند که برای آنها تغنی کند اگر چه دانش او کمتر باشد.

۴. ستکون فتن یصبح الرّجل فیه مؤمنا و یمسی کافرا إلاّ من أحياه الله بالعلم. فتنه‌ها خواهد بود که در اثنای آن مرد بصبح مؤمن باشد و بشب کافر شود مگر آنکه خدایش به علم زنده دارد.

۵. سیأتی علی الناس زمان یخیر فیه الرّجل بین العجز و الفجور، فمن أدرك ذلك الزّمان فلیختر العجز علی الفجور. روزگاری بمردم رخ نماید که مرد میان بیعرضگی و نادرستی مخیر شود هر که در آن روزگار باشد باید بیعرضگی را بر نادرستی ترجیح دهد.

۶. سيشدّد هذا الدّين برجال ليس لهم عند الله خلاق سيكون في آخر الزّمان خسف و قذف و مسخ إذا ظهرت المغازف و القينات و استحلت الخمر. این دین بمردانی که پیش خدا بهره‌ای ندارند نیرو خواهد گرفت در آخر زمان خسف و قذف و مسخی خواهد

بود، هنگامی که که رامشگران و آرایشگران پدید شوند و شراب حلال بشمار آید

۷. سیأتی علی امتی زمان یكثر فيه الفقراء و یقلّ الفقهاء و یقبض العلم و یكثر الهرج ثمّ یأتی من بعد ذلك زمان یقرأ القرآن رجال من امتی لا یجاوز تراقیهم ثمّ یأتی من بعد ذلك زمان یجادل المشرك بالله المؤمن في مثل ما یقول. بر امت من زمانی بیاید که فقیران فراوان شوند و فقیهان کم شوند و علم برگرفته شود و آشوب فزونی گیرد آنگاه از پس آن زمانی بیاید که مردانی از امت من قرآن خوانند که از گلویشان بالاتر نرود آنگاه از پس آن زمانی بیاید که مشرک بخدا با مؤمن مجادله کند و سخنانی نظیر او گوید

۸. غشیتکم سكرتان.. سكرة حبّ العیش و حبّ الجهل فعند ذلك لا تأمرون بالمعروف و لا تنهون عن المنکر دو مستی شما را خواهد گرفت مستی عیشدوستی و علاقه بنادانی در آن هنگام امر بمعروف و نهی از منکر نکنند.

۹. لو تعلمون ما أعلم لبکیتم کثیرا و لضحکتکم قليلا.. یظهر التّفاق و ترتفع الأمانة و تقبض الرّحمة و یتّهم الأمین و یؤتمن غیر الأمین یحیط بکم الفتن کأمثال اللّیل المظلم اگر آنچه من می‌دانستم به دانستید بسیار می‌گریستید و کمتر خنده می‌کردید، نفاق آشکار شود و امانت بر خیزد و رحمت چیده شود امین را متهم کنند و خیانت گر را امین شمارند و فتنه‌ها چون شب تاریک شما را فرا گیرد.

۱۰. لیأتین علی النّاس زمان لا یبالی المرء بما أخذ المال أمن حلال أم من حرام. روزگاری بمردم رسد که مرد اهمیت ندهد که مال چگونه به دست آرد، از حلال یا از حرام.

۱۱. لیأتین علی النّاس زمان لا یبقی منهم أحد إلاّ أکل الرّبا فإن لم یأکله أصابه من غباره روزگاری بمردم رسد که یکی نماند مگر آنکه ربا خورد و اگر نخورد غبار آن بوی رسد.

۱۲. لیأتین علی الناس زمان یکذب فيه الصادق و یصدق فيه الکاذب و یخون فيه الأمين و یؤمن الخئون و یشهد المرء و لم یششهد و یحلف و إن لم یشتحلف و یكون أسعد الناس بالدنيا لکح بن لکح لا یؤمن بالله و رسوله. زمانی بر مردم رسد که راست گو را تکذیب کنند و دروغگو را تصدیق کنند و امین را خائن شمرند و خائن را مؤتمن پندارند و مرد بی آنکه شهادت از او خواهند شهادت دهد و بی آنکه قسم از او خواهند قسم خورد و خوشبخت‌ترین مردم فرومایه پسر فرومایه باشد که بخدا و پیغمبرش ایمان ندارد.

چهل حدیث درباره اهمیت و فضیلت نماز و نتایج سبک شمردن

امام جعفر صادق علیه السلام

۱. نماز آخرین توصیه انبیاء **أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الصَّلَاةُ وَ هِيَ آخِرُ وَصَايَا الْأَنْبِيَاءِ** نماز، بهترین کارها نزد خداوند و آخرین وصیت های پیامبران الهی است. میزان الحکمة، ج ۵، ص ۳۹۷
۲. نماز و خدمت **إِنَّ طَاعَةَ اللَّهِ خِدْمَتُهُ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ شَيْءٌ مِنْ خِدْمَتِهِ يَعْدِلُ الصَّلَاةَ** پیروی و اطاعت از پروردگار، خدمت کردن به او در زمین است و هیچ چیز در خدمت به پروردگار معادل نماز نیست. میزان الحکمه، ج ۵، ص ۳۱۸
۳. بهترین اعمال در قیامت **إِنَّ أَفْضَلَ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، الصَّلَاةُ** همانا بهترین عمل نزد خداوند، در روز قیامت، نماز است. مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۷
۴. آخرین سفارش پیامبر (صلی الله علیه و آله) **عَلَيْكَ بِالصَّلَاةِ! فَإِنَّ آخِرَ مَا أَوْصَى بِهِ رَسُولُ اللَّهِ وَ حَثَّ عَلَيْهِ، الصَّلَاةَ** بر تو باد به نماز! زیرا آخرین چیزی که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) به آن سفارش و بر انجام آن تاکید نمود، نماز است. بحار الانور، ج ۸۴، ص ۲۳۶
۵. ارزش نماز **إِذَا قَامَ الْمُصَلِّي إِلَى الصَّلَاةِ، نَزَلَتْ عَلَيْهِ الرَّحْمَةُ مِنَ أَعْنَانِ السَّمَاءِ إِلَى أَعْنَانِ الْأَرْضِ وَ حُقَّتْ بِهِ الْمَلَائِكَةُ وَ نَادَاهُ مَلَكٌ لَوْ يَعْلَمُ هَذَا الْمُصَلِّي مَا فِي الصَّلَاةِ مَا انْقَتَلَ هُنْكَامِي** که انسان به نماز ایستد، رحمت خدا از آسمان بر او نازل می شود و ملائکه اطرافش را احاطه کرده و فرشته ای می

گوید.. اگر این نمازگزار ارزش نماز را می دانست هیچ گاه از نماز منحرف نمی شد. اصول کافی، ج ۳، ص ۲۶۵

۶. علامت عامل دین قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ.. لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا وَأَنَّ لِلدِّينِ ثَلَاثَ عِلْمَاتٍ.. الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ وَالْعَمَلَ بِهِ، (إِلَى أَنْ قَالَ) وَلِلْعَامِلِ ثَلَاثَ عِلْمَاتٍ.. الصَّلَاةَ وَالصِّيَامَ وَالزَّكَاةَ حضرت لقمان به فرزندانش فرمود.. برای هر چیزی علامتی است که به وسیله آن علامت شناخته می شود و به او شهادت داده می شود. به درستی که برای دین سه علامت است.. علم، ایمان و عمل به ایمان؛ تا آنجا که فرمود..

برای عامل به دین سه علامت است.. نماز، روزه و زکات. مستدرک الوسائل، ج ۱، ص ۱۸۳

۷. باقیات صالحات سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) عَنِ الْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ، فَقَالَ.. هِيَ الصَّلَاةُ فَحَافِظُوا عَلَيْهَا ادریس قمی می گوید از امام صادق (علیه السلام) در مورد کارهای نیک ماندگار سؤال کردم، امام فرمود.. آن نماز است، پس محافظت بر نماز کنید. مستدرک ج ۱ ص ۱۷۲

۸. برتری نماز أَمَا أَنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أَفْضَلَ مِنَ الْحَجِّ إِلَّا الصَّلَاةُ بدرستی که هیچ عملی بالاتر از حج نیست، مگر نماز. وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۶

۹. دو رکعت نماز و بخشش گناهان مَنْ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ يَعْلَمُ مَا يَقُولُ فِيهِمَا أَنْصَرَفَ وَ لَيْسَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ - ذَنْبٌ إِلَّا غَفَرَهُ لَهُ هر کس دو رکعت نماز بخواند و بداند چه می گوید، از نماز فارغ می شود، در حالی که میان او و میان خدای عزوجل گناهی نیست، مگر این که خداوند برای او می بخشاید. بحارالانوار، ج ۸۴، ص ۲۴۰

۱۰. مراقبت در وقت نماز إِمْتَحَنُوا شِيعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ.. عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ مُحَافِظَتُهُمْ عَلَيْهَا، وَ عِنْدَ سِرَارِهِمْ كَيْفَ حَفَظْتُهُمْ لَهَا عِنْدَ عَدُوِّنَا وَإِلَى أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مُوَاسَاتِهِمْ لِأَخْوَانِهِمْ فِيهَا شیعیان ما و پیروان ما را به سه مساله امتحان کنید.. ۱- دراهمیت دادن به اوقات نماز، که آیا اول وقت نماز را برپا می دارند یا خیر؟ ۲- حفظ اسرار، یعنی در حفظ اسرار و مسائل محرمانه کوشا هستند یا خیر؟ ۳- و از حیث توانمندی های مالی، یعنی آیا در مال خود برای برادران دینی سهمی قائلند و دست آنها را می گیرند یا خیر؟ خصال صدوق، ج ۱، ص ۱۰۳

۱۱. **کَمَك مَلَائِكُهُ بِه نَمَازِگَزَار هِنگَام مَرگ** إِنَّ مَلَكَ المَوْتِ يَدْفَعُ الشَّيْطَانَ عَنِ المُحَافِظِ عَلَى الصَّلَاةِ وَيَلْقَنَهُ شَهَادَةَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ فِي تِلْكَ الحَالَةِ العَظِيمَةِ هَمَانَا "ملك الموت" شیطان را در دم مرگ از کسی که حافظ نماز است، دور می کند و شهادت بر وحدانیت خدا و رسالت رسول خدا صلی الله علیه و آله را در هنگام هولناک مرگ به او تلقین می کند. (توفیق شهادتین پیدا می کند). وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۱۹

۱۲. **تَأْثِيرُ دَو رِکْعَتِ نَمَازِ مَقْبُولٍ مَن قَبَّلَ اللهُ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ** اگر خداوند از کسی دو رکعت نمازش را قبول کند، او را عذاب نمی کند. وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۲۲

۱۳. **تَمَسُّکٌ بِه نَمَازٌ بِرَافِعٍ مَشْکَلٌ کَانَ عَلَیَّ (عَلِیهِ السَّلَام) إِذَا أَمَّالَهُ أَمْرٌ فَرَزَعَ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآیَةَ "وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ" شیوه علی (علیه السلام) چنان بود که چون مشکل مهمی برای او پیش می آمد، به نماز می ایستاد و این آیه را می خواند... "وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ".** تفسیر درالمنثور، ج ۱، ص ۶۷

۱۴. **نَمَازٌ وَ بَرطَرَفٍ شَدْنِ اِنْدَوِه** مَا يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهِ غَمٌ مِنْ غُمُومِ الدُّنْيَا أَنْ يَتَوَضَّأَ ثُمَّ يَدْخُلَ المَسْجِدَ فَيَرْكَعُ رِکْعَتَيْنِ يَدْعُو اللهُ فِيهِمَا، أَمَا سَمِعْتَ اللهُ تَعَالَى يَقُولُ.. وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ چه مانعی دارد که چون یکی از شما غم و اندوهی از غم های دنیا بر او درآمد، وضو بگیرد و به مسجد رفته و دو رکعت نماز بخواند و برای رفع اندوه خود، خدا را بخواند. مگر نشنیده ای که خدا فرماید. وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ وسائل الشیعه ج ۵،

۱۵. **نِشَانِه قَبُولِ نَمَازٍ مَن أَحَبَّ أَنْ يَعْلَمَ أَقْبَلَتْ صَلَاتُهُ أَمْ لَمْ تَقْبَلْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ مَنَعَتْهُ صَلَاتُهُ عَنِ الفَحْشَاءِ وَ المُنْكَرِ فَبِقَدْرِ مَا مَنَعَتْهُ قُبِلَتْ مِنْهُ** هرکس دوست دارد بداند نمازش قبول شده یا نه، ببیند که آیا نمازش او را از گناه و زشتی باز داشته یا نه؟ پس به هر قدر که نمازش او را از گناه باز داشته به همان اندازه نمازش قبول شده است. بحار الانوار، ج ۸۲

۱۶. **حَاجَتٌ خَوَاسْتِنِ بَعْدَ از نَمَازٍ أَنْ اللهُ فَرَضَ عَلَیْکُمُ الصَّلَوَاتِ فِي أَحَبِّ الأَوْقَاتِ إِلَیْهِ، فَاسْئَلُوااللهَ حَوَائِجَکُمْ عَقِيبَ فَرَائِضِکُمْ** به درستی که خدا نمازهای واجب را در بهترین و محبوب ترین اوقات واجب کرد، پس حاجات خود را بعد از نمازهایتان بخواهید. بحار

۱۷. نماز و عطر رِکعتانِ یُصلّیها المَتَعَطِّر، أَفْضَلُ مِنْ سَبْعینِ رِکعةٍ یُصلّیها غَیرَ مُتَعَطِّرٍ دو

رکعت نماز با عطر بهترست از هفتاد رکعت نماز کسی که عطر نزد. ه مکارم الاخلاق،

۱۸. رکوع و سجود طولانی و عَلَیْکُمْ بِطُولِ الرُّکُوعِ وَ السُّجُودِ فَإِنَّ أَحَدَکُمْ إِذَا طَالَ الرُّکُوعِ

وَ السُّجُودِ یَهْتَفُ إِبْلِیسُ مِنْ خَلْفِهِ، فَقَالَ يَا وَیْلَتَاهُ! أَطَاعُوا وَعَصَيْتُ وَ سَجَدُوا وَ أَبیتُ بر شما باد به طول رکوع و سجده، که هرگاه یکی از شما رکوع و سجودش طول بکشد، شیطان به دنبال او فریاد می زند.. وای بر من! او اطاعت کرد و من معصیت کردم، او سجده کرد و من سر باز زدم. بحار الانوار ج ۷۸،

۱۹. سجده نزدیکترین حالت أَقْرَبُ مَا یَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ وَ هُوَ سَاجِدٌ، قَالَ اللَّهُ.. "وَاسْجُدْ وَ

اقْتَرِبْ" نزدیکترین حالت بنده به خداوند بزرگ وقتی است که در سجده است خداوند فرمود..

سجده کن و تقرب جوی. روضة المتقین، ج ۲، ص ۳۸

۲۰. معنای سلام مَعْنَى السَّلَامِ فِي كُلِّ صَلَوةٍ الْأَمَانِ، أَى مَنْ أَدَّى أَمْرَ اللَّهِ وَ سُنَّةَ نَبِيِّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ

آله - خَاشِعاً مِنْهُ قَلْبَهُ فَلَهُ الْأَمَانُ مِنْ بَلَاءِ الدُّنْيَا وَ بَرَاءةٍ مِنَ عَذَابِ الْآخِرَةِ معنی "سلام" در پایان نماز، امان است، یعنی هر کس که امر خدا و سنت پیامبرش را با خشوع قلب به جای آورد، از بلای دنیا در امان، و از عذاب آخرت برکنار است. مصباح الشریعه، باب سلام

۲۱. خشوع در نماز إِذَا كُنْتَ فِي صَلَاتِكَ فَعَلَيْكَ بِالْخُشُوعِ وَ الْإِقْبَالِ عَلَى صَلَاتِكَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى

یَقُولُ.. "الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ" هرگاه در حال نماز بودی، بر تو باد به خشوع و توجه کامل به نماز، چون خداوند در قرآن می فرماید.. "اهل ایمان کسانی هستند که در نماز خشوع می ورزند. میزان الحکمه، ج ۵، ص ۳۷۹

۲۲. خشوع امیرالمؤمنین (علیه السلام) در نماز وَ كَانَ عَلِيٌّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ

فَقَالَ.. "وَجَّهَتْ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ" تَغَيَّرَ لَوْنُهُ حَتَّى يُعْرِفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ هنگامی که علی (علیه السلام) به نماز می ایستاد، این آیه شریفه را می خواند.. رومی آورم با تمام وجودم به کسی که آسمان ها و زمین را آفرید و رنگ مبارک حضرتش تغییر می کرد، به طوری که تغییر حالت و دگرگونی از صورت مبارکش بخوبی مشاهده می گشت. میزان الحکمه، ج ۵، ص ۳۸۱

۲۳. ملاک قبولی نماز قال الله تبارک و تعالیٰ .. إِنَّمَا أَقْبَلَ الصَّلَاةَ لِمَنْ تَوَاضَعَ لِعَظْمَتِي، وَ يَكْفُ نَفْسَهُ عَنِ الشَّهَوَاتِ مِنْ أَجْلِ وَ يَقْطَعُ نَهَارَهُ بِذِكْرِي وَ لَا يَتَعَاطَمُ عَلَيَّ خَلْقِي وَ يُطْعِمُ الْجَائِعَ وَ يَكْسُو الْعَارِيَ، وَ يَرْحَمُ الْمُصَابَ وَ يُؤْوِي الْغَرِيبَ ... خداوند فرمود.. نماز کسی را می پذیرم که-

درمقابل عظمت من خاضع باشد از خواسته های نفسانی به خاطر من خود را دور کند. روزش را با یاد من به پایان برد. بر بندگانم بزرگی نفروشد. به گرسنه غذا دهد. برهنه را بپوشاند. به مصیبت دیده مهربانی کند- غریب را پناه دهد. میزان الحکمه ج ۵ ص ۳۸۶

۲۴. کوتاهی در نماز مانع قبولی نماز وَاللَّهِ إِنَّكُمْ لَتَعْرِفُونَ مِنْ جِيرَانِكُمْ وَ أَصْحَابِكُمْ مَنْ لَوْ كَانَ يُصَلِّي لِبَعْضِكُمْ مَا قَبَّلَهَا مِنْهُ لِاسْتِخْفَافِهِ بِهَا، أَنْ اللَّهُ لَا يَقْبَلُ إِلَّا الْحَسَنَ، فَكَيْفَ يُقْبَلُ مَا يَسْتَخْفَى بِهِ؟

قسم به خدا، شما از همسایگان و دوستان خود کسانی را می شناسید که اگر برای بعضی از شما نمازی بخوانند، به علت کوتاهی و بی اعتنایی هایی که بر آن روا داشته، از او قبول نخواهید کرد، همانا خداوند چیز نیکو و شایسته را فقط می پذیرد، پس چگونه بپذیرد عبادتی را که به آن بی توجهی شده است؟ میزان الحکمه، ج ۵، ص ۳۸۷

۲۵. خشم بر والدین، مانع قبولی نماز مَنْ نَظَرَ إِلَىٰ أَبَوَيْهِ نَظْرَ مَاقَاتٍ، وَ هُمَا ظَالِمَانِ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ

صَلَاةً هَر كَسْ بِهِ پَدْر وَ مَادْرَش نَگَهِ تَنْد وَ خَشْم آلود كَنْد، اَگَر چَه بَه وَی سْتَم كَرْدَه بَاشَنْد، خَدَاوَنْد نَمَازَش رَا نَمِی پَزِیْرَد. جَامِع السَّعَادَاتِ، ج ۲، ص ۳۵۱

۲۶. محرومان از شفاعت لَا يَنَالُ شَفَاعَتُنَا مَنْ اسْتَخَفَّ بِالصَّلَاةِ هَر كَسْ نَمَاز رَا سَبَك بَشْمَارْد، بَه

شَفَاعَتِ مَا دَسْت نَخَوَاهِد يَافْت. فَرْوَع كَافِي، ج ۳، ص ۲۷۰، حَدِيث ۱۵

۲۷. سبک شمردن نماز و توجه به حاجات إِذَا قَامَ الْعَبْدُ فِي الصَّلَاةِ فَخَفَّفَ صَلَاتَهُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

لِمَلَائِكَتِهِ.. أَمَا تَرَوْنَ إِلَىٰ عَبْدِي كَأَنَّهُ يَرَىٰ أَنْ قَضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِ غَيْرِي، أَمَا يَعْلَمُ أَنَّ قَضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِي وَ قَتِي بَنْدَه بَرَاي نَمَاز بَه پَا خِيزْد وَ نَمَازَش رَا سَبَك اِدَا كَنْد، خَدَاوَنْد بَه فَرَشْتِگَانَش مِی فَرْمَايْد..

آیا به بنده من نمی نگرید که گویا برآوردن حاجت هایش را به دست دیگری غیر از من می بیند! آیا

نمی داند که برآوردن حوائج او به دست من است؟ محجة البيضاء، ج ۱، ص ۳۴۱

۲۸. حضور در مساجد عَلَيْكُمْ بِاتْيَانِ الْمَسَاجِدِ فَإِنَّهَا بُيُوتُ اللَّهِ فِي الْإَرْضِ مَنْ آتَاهُ مُطَهَّرًا طَهَّرَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ وَكُتِبَ مِنْ زُورِهِ بر حضور در مساجد مواظبت کنید! چرا که مساجد، خانه های خداست. کسی که باحالت طهارت وارد مسجد شود، خداوند او را از گناهانش تطهیر می نماید و نام وی را در زمره زائرین خویش می نویسد. وسائل الشیعه، ج ۱،

۲۹. محبوبیت نماز اول وقت أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الصَّلَاةُ لَوَقْتِهَا وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بهترین اعمال نزد خداوند، نماز اول وقت است. پس از آن نیکی بر پدر و مادر، و سپس جهاد در راه خدا است. بحار الانوار، ج ۳، ص ۸۵

۳۰. ثواب نماز صبح در اول وقت فَإِذَا صَلَّى الْعَبْدُ صَلَاةَ الصُّبْحِ مَعَ طُلُوعِ الْفَجْرِ أَثْبَتَتْ لَهُ مَرَّتَيْنِ تَثْبِثُهَا مَلَائِكَةُ اللَّيْلِ وَ مَلَائِكَةُ النَّهَارِ پس هرگاه بنده خدا، نماز صبح را با طلوع فجر به جای آورد دو مرتبه برای او نوشته می شود، هم فرشته صبح و هم فرشته شب می نویسند. ثواب الاعمال، ص ۶۲

۳۱. تأثیر گفتن اذان و اقامه مَنْ صَلَّى بِأَذَانٍ وَ إِقَامَةٍ صَلَّى خَلْفَهُ صَفَّانِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَ مَنْ صَلَّى بِإِقَامَةٍ بَغَيْرِ أَذَانٍ صَلَّى خَلْفَهُ صَفٌّ وَاحِدٌ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ هر کس که نماز را با اذان و اقامه بخواند، دو صف از فرشتگان در پشت سرش نماز می گذارند، و کسی که نماز را با اقامه تنها بخواند یک صف از فرشتگان در پشت سرش نماز می خوانند و اندازه صف به قدر میان مشرق و مغرب است. محجة البيضاء، ج ۱، ص ۳۳۸

۳۲. اذان با صدای بلند گان رسول الله (صلی الله علیه واله) يَقُولُ لِبَلَالٍ إِذَا دَخَلَ الْوَقْتُ يَا بَلَالُ أَعْلِ فَوْقَ الْجِدَارِ وَ أَرْفَعِ صَوْتَكَ بِالْأَذَانِ رسول خدا (صلی الله علیه واله) هنگامی که وقت نماز فرا می رسید به بلال می فرمود.. بالای دیوار (مسجد) برو و اذان را با صدای بلند بگو. وسائل الشیعه ج ۴

۳۳. وضو پیش و بعد از غذا الْوُضُوءُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَ بَعْدَهُ يَذْهَبَانِ الْفَقْرَ وضو پیش و بعد از غذا، فقر را از بین می برد.

۳۴. ثواب اقتدا به عالم الصَّلَاةُ خَلْفُ الْعَالِمِ بِأَلْفِ رَكْعَةٍ نماز در پشت سر یک عالم برابر هزار رکعت است.

۳۵. عوامل رستگاری الْمُنْجِيَّاتِ.. إِطْعَامُ الطَّعَامِ وَ إِفْشَاءُ السَّلَامِ وَ الصَّلَاةُ بِاللَّيْلِ وَ النَّاسُ

نیام عوامل رستگاری چند چیزاست.. اطعام کردن، آشکارا سلام کردن، نمازشب خواندن در حالی که مردم آرمیده اند. محاسن البرقی، ص ۳۸۷

۳۶. رفع بلا به وسیله نماز گزار أَنَّ اللَّهَ يَدْفَعُ بِمَنْ يُصَلِّي مِنْ شِيعَتِنَا عَمَّنْ لَا يُصَلِّي مِنْ شِيعَتِنَا

وَلَوْ أَجْمَعُوا عَلَى تَرْكِ الصَّلَاةِ لَهَلَكُوا همانا خداوند به وسیله شیعیانی که نماز به جا می آورند، از شیعیان بی نماز (بلا) را دفع می کند، ولی اگر همه تارک نماز بودند، هر آینه همه هلاک می شدند

۳۷. ملاقات پروردگار هَذِهِ الصَّلَاةُ الْخَمْسُ الْمَفْرُوضَاتُ مَنْ أَقَامَهُنَّ وَحَافِظَ عَلَى مَوَاقِيْتِهِنَّ لَقِيَ

اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ کسی که نمازهای پنج گانه را به پا داشته و محافظت از اوقات آن نماید، روز

قیامت، پروردگار را ملاقات می کند. ثواب الاعمال، ص ۷۰

۳۸. اثر کار نیک برای میت يَدْخُلُ عَلَى الْمَيِّتِ فِي قَبْرِهِ الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ وَالْحَجُّ وَالصَّدَقَةُ وَالْبِرُّ وَ

الدُّعَاءُ، وَيَكْتُبُ أَجْرَهُ لِلَّذِي يَفْعَلُهُ وَلِلْمَيِّتِ نماز و روزه و صدقه و نیکی برای میت در قبر او داخل

می شود، و اجر و پاداش این امور برای میت و آن کسی که آن را انجام می دهد، نوشته می شود.

۳۹. سؤال از نمازهای پنج گانه إِذَا لَقِيتَ اللَّهَ بِالصَّلَاةِ الْخَمْسِ الْمَفْرُوضَاتِ لَمْ يَسْأَلْكَ عَمَّا

سِوَى ذَلِكَ وقتی خدا را با نمازهای پنج گانه ملاقات کردی، سؤال از شما نمی شود، مگر از نمازهای

واجب.

۴۰. نشانه شیعه بودن شِيعَتُنَا أَهْلُ الْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ وَأَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْأَمَانَةِ وَأَهْلُ الزُّهْدِ وَالْعِبَادَةِ

وَأَصْحَابِ الْإِحْدَى وَخَمْسِينَ رَكْعَةً فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ شیعیان ما اهل تقوی و پاکدامنی و کوشش و

جدیت اند و مردمی باوفا و امین اند و اهل زهد و عبادت اند و کسانی هستند که در شبانه روز پنجاه

و یک رکعت نماز می خوانند. بحار الانوار، ج ۶۸ ص ۱۶۷

چهل حدیث پر بار و با ارزش و کاربردی درباره نماز

۱- نماز، مرز ایمان و کفر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند.. میان کفر و ایمان، فاصله ای جز ترک نماز نیست.

۲- آداب قرائت حضرت صادق علیه السلام حمد و قل هو الله را شمرده خواندند و به اندازه یک نفس صبر کردند و در همان حال قیام، دست ها را تا کنار صورت بالا برده و تکبیر گفتند، سپس به رکوع رفتند.

۳- آداب رکوع حضرت صادق علیه السلام در رکوع کف دستها را بر زانوها قرار دادند به طوری که کف دست ها به طور کامل ، زانوها را در بر گرفت، زانو ها را عقب داده و پشتشان به طوری صاف بود که اگر قطره آبی بر آن می افتاد تکان نمی خورد و گردن را صاف نموده و چشم ها را پایین انداختند آنگاه به آرامی سه بار سبحان ربی العظیم و بحمده گفته و سپس راست ایستادند و در حال قیام سمع الله امن حمده گفته و در همان حالی که ایستاده بودند دستها را تا کنار صورت بالا برده ، تکبیر گفتند و به سجده رفتند.

۴- گشایش روزی با جمع بین دو نماز راوی می گوید.. سرمایه ام از دست رفته بود و کسانی که با من معامله داشتند، دیگر به سراغم نمی آمدند، این مطلب را خدمت حضرت عسکری علیه السلام عرض کردم و چاره خواستم. حضرت فرمودند.. نماز ظهر و عصر را با هم بخوان، به خواسته ات خواهی رسید.

۵- جمع بین دو نماز امیرمؤمنان علیه السلام فرموده اند.. جمع کردن بین دو نماز روزی را زیاد می کند.

۶- آداب دعا کردن اما باقر علیه السلام فرمودند.. دعا کردن بعد از نماز فضیلتش بیش از خواندن نماز مستحبی است.

۷- ارزش نماز به هنگام امام صادق علیه السلام فرمودند.. برتری اول وقت بر آخر وقت

مانند برتری آخرت بر دنیا است.

۸- نماز اول وقت امام صادق علیه السلام فرمودند.. درک فضیلت نماز اول وقت نسبت به بعد از آن ، برای انسان از اموال و فرزندانش با ارزش تر و بهتر است.

۹- نماز اول وقت، همیشه و در همه حال امام باقر علیه السلام فرمودند.. نماز اول وقت همیشه و در همه حال فضیلتش بیشتر است، پس تا می توانی در کار خیر شتاب کن.

۱۰- وای بر نمازگزاران سهل انگار حضرت علی علیه السلام فرمودند.. خداوند هیچ عملی را بیش از نماز دوست نمی دارد ، پس نباید هیچ کاری از امور دنیا شما را از اوقات نماز غافل کرده و به خود مشغول سازد، به یقین خداوند گروهی از مردم را که نسبت به نمازشان بی توجه اند و نسبت به اوقات آن اهمیت قائل نیستند، مورد نکوهش قرار داده و می فرماید.. وای بر نمازگزارانی که در مورد نمازشان سهل انگارند.

۱۱- نماز، بازدارنده از زشتی ها قرآن کریم.. نماز را به پا دار که به یقین نماز، انسان را از زشتی ها و کارهای ناپسند باز می دارد

۱۲- ضایع کردن نماز به وسیله خلفای نالایق قرآن کریم.. بعد از آن گروه مؤمن و نیکوکار، ناخلفی جانشین آنان شدند که نماز را ضایع و تباه ساخته و پیروی شهوات پرداختند و آنها به زودی گمراهی و نابودی را به چشم خود خواهد دید

۱۳- فلسفه نماز حضرت رضا علیه السلام فرموده اند.. نماز در بردارنده ی لزوم مداومت بر یاد خداوند بزرگ در هر شب و روز است تا بندگان ، سرور و تدبیرگر و آفریننده ی خود را فراموش نکرده و به گردن فرازی و سرکشی دچار نشوند. نماز وسیله ی یاد مداوم پروردگار بزرگ و توجه به وقوف پیوسته در وحضر اوست تا انسان را از نافرمانی ها به دور نگه داشته و از هر گونه فساد و تباهی محافظتتش نماید

۱۴- فلسفه نماز حضرت رضا علیه السلام می فرمایند.. نماز اعتراف به گناهان گذشته و تقاضای نادیده گرفتن آنهاست. نماز بر خاک نهادن صورت بر زمین در هر روز به نشانه تعظیم و بزرگ

داشت خداوندی است که در شکوه و جلال بی همتاست. نماز وسیله یادآوری و فراموش نکردن هدف آفرینش و دوری انسان از پوچی و بیهودگی است. نماز بیانگر فروتنی و نیز اشتیاق و درخواست فزونی هرچه بیشتر نعمت های دنیوی و اخروی است.

۱۵- ایمان ، شرط پذیرش نماز حضرت صادق علیه السلام در پاسخ کسی که پرسید بهترین کاری که بندگان را به خداوند نزدیک می سازد چیست فرمودند.. بعد از شناخت خداوند من عملی بهتر از نماز را نمی شناسم.

۱۶- اهتمام(توجه کردن) به نماز، معیار روابط اجتماعی در محضر امام صادق علیه السلام از یکی از شیعیان نام بردم و از او بسیار تعریف و تمجید کردم، حضرت تنها سؤالی که از من فرمودند این بود که اهتمام او به نماز چگونه است؟

۱۷- یک نماز واجب، ارزشمندتر از تمام دنیا حضرت صادق علیه السلام فرمودند.. یک بار حج به جا آوردن، از تمام دنیا و هر چه در دنیاست ارزشمندتر و بجا آوردن یک نماز واجب از هزار حج با ارزش تر است

۱۸- فلسفه نماز امام رضا علیه السلام : نماز اعتراف و اقرار به این حقیقت است که خدا عزیز و بلند مرتبه ، تنها حامی و تربیت کنندگان است و شریک و همتایی برای او نیست. نماز برپا ایستادن و نشانه خاکساری و نیازمندی و درخواست و درگاه خداوندی است که تمام هستی تسلیم خواست اوست و هیچکس در برابر اراده او اراده ای ندارد.

۱۹- آداب تکبیرة الاحرام حضرت صادق علیه السلام فرمودند.. هنگامی که تکبیرة الاحرام می گویی دو دست خود را بالا ببر و کف دست ها را به طور کامل باز کن. و هنگام گفتن تکبیرة الاحرام ، **دستانت را از گوش ها عقب تر مبر.** راوی نقل می کند امام صادق علیه السلام را دیدم در هنگام گفتن تکبیرة الاحرام کف دستان حضرت به طرف قبله بود و دو دست خود را تا کنار صورت بالا آوردند.

۲۰- اذان گفتن بین دو نماز امام باقر علیه السلام فرمودند.. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بین نماز ظهر و عصر جمع نمودند و دو نماز را با یک اذان و دو اقامه بجا آوردند و در مورد نماز مغرب و عشا نیز چنین کردند.

۲۱- اذان و اقامه امام صادق علیه السلام : برای گفتن اذان و اقامه منتظر رسیدن چیزی جز رسیدن وقت نماز نمان و اقامه را بدون آنکه جملات آن را پیوسته بگویی تندتر از اذان بگو و در میان اذان و اقامه نباید بیش از خواندن دو رکعت نافله فاصله شود.

۲۲- اذان و اقامه امام صادق علیه السلامی فرمایند.. هنگامی که پیامبر اعظم صلی الله علیه و آلهوارد مسجد می شدند و بلال اقامه می گفت می نشستند

۲۳- نماز ما موجب آبروی اهل بیت (علیهم السلام) یا... امام صادق علیه السلام پس از آنکه نماز خواندن حماد بن عیسی را دیدند فرمودند.. حماد خوب نماز نمی خوانی، چه زشت است فردی که از پیروان ما شصت یا هفتاد سال از عمرش بگذرد و یک نماز کامل بجا نیاورده باشد.

۲۴- جمع بین دو نماز امام صادق علیه السلام فرمودند.. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نماز ظهر و عصر را بدون علت و سبب خاصی در یک وقت و بدون فاصله بجا آوردند، خلیفه دوم که نسبت به پیامبر از همه اصحاب جری تر بود اعتراض کرد که آیا در احکام نماز تغییری رخ داده است؟ حضرت فرمودند.. نه، ولی خواستم انجام نماز بر امتم آسان گردد و در سختی نیفتند.

۲۵- وقت نماز ظهر و عصر، مغرب و عشا امام باقر علیه السلام فرمودند.. هنگامی که خورشید از وسط آسمان گذشت، وقت نماز ظهر و عصر فرا می رسد و چون خورشید غروب کرد، وقت نماز مغرب و عشا داخل می شود.

۲۶- بهترین وقت نماز امام صادق علیه السلام فرمودند.. هنگامی که وقت نماز فرا می رسد، درهای آسما برای بالا رفتن اعمال گشوده می شود و من دوست ندارم عملی پیش از نماز بالا رود و نام کسی پیش از من در نامه اعمالم نوشته شود.

۲۷- نماز اول وقت، ضامن سعادت ابدی امام صادق علیه السلام فرمودند.. فرشته مرگ، شیطان

را از کسی که بر نمازش مواظبت کند، دور می سازد و به هنگام جان دادن که از دشوارترین حالات است شهادتین را به او تلقین می کند.

۲۸- نماز اول وقت، پیمان خدا با بندگان امام صادق علیه السلام فرمودند.. هر کس شرایط پنج نماز واجب را رعایت کند و بر اوقات آنها رعایت نماید، روز قیامت در بارگاه الهی حاضر می شود در حالی که به پیمانش با خداوند وفا کرده و به واسطه آن وارد بهشت می شود و هر کس اوقات و شرایط نمازهایش را مراعات نکرده باشد در حالی که به ملاقات خداوند می رود که به پیمان خود وفا نکرده است، پس اگر خداوند بخواهد او را عذاب می کند و اگر بخواهد می آمرزد.

۲۹- کوتاهی کردن و سبک شمردن نماز حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمودند.. شفاعت من شامل حال کسی که نمازش را سبک بشمارد نخواهد شد و قسم به خداوند که چنین کسی هرگز در کنار حوض کوثر بر من وارد نمی شود.

۳۰- کوتاهی کردن و سبک شمردن نماز امام صادق علیه السلام در آخرین لحظات زندگی دستور فرمودند تا تمام کسانی که با آن حضرت خویشاوندی داشتند به محضر ایشان حاضر شوند، آنگاه رو به آنان کرده و فرمودند.. به یقین شفاعت ما شامل حال کسی که نمازش را سبک بشمارد نخواهد شد.

۳۱- نماز، بزرگترین مانع در برابر شیطان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله : تا هنگامی که مؤمن بر نمازهای پنج گانه مواظبت می کند، شیطان از او در هراس است و با ترس به او نزدیک می شود، ولی همین که نماز واجب را بی اهمیت شمرد و آن را ضایع نمود، شیطان نسبت به او جرأت یافته و به گناهان بزرگ وادارش می کند.

۳۲- سجده بر تربت حسین علیه السلام امام صادق علیه السلام فرمودند.. سجده بر تربت امام حسین (ع)، حجاب های هفتگانه را پاره می کند.

۳۳- نماز بدون رکوع و سجود بی ارزش است پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله : کسی که رکوع و سجود نمازش را تمام و کمال به جای نیاورد، نمازش ارزش ندارد.

۳۴- نماز مانند ترازوست پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله فرمودند.. نماز مانند ترازوست، هر کس سنگ تمام گذاشت، پاداش کامل دریافت می کند.

۳۵- اولین سؤال، نماز

امام صادق علیه السلام فرمودند.. همانا نخستین چیزی که به آن رسیدگی می کنند، نماز است.

۳۶- وضو با کمال جواز عبور از صراط پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند.. وضو را تمام و کمال بگیر تا روز قیامت چو ابر از پل صراط سرع عبور کنی.

۳۷- وضو گرفتن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله : وضو گرفتن نصف ایمان است.

۳۸- قبولی فقط یک نماز امام صادق علیه السلام فرمودند.. هر که خداوند متعال، یک نماز او را قبول کند، او را عذاب نمی کند.

۳۹- آخرین نماز پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند.. هنگامی که نماز می گذاری، آنچنان باش که گویی آخرین نماز توست.

۴۰- سجده های طولانی امام صادق علیه السلام فرمودند.. بر تو باد به انجام سجده های طولانی که همانا آن روش توبه کنندگان است.

چهل حدیث در مورد حجاب زن و مرد

۱- امام علی علیه السلام فرموده اند .. پوشیده و محفوظ داشتن زن مایه آسایش بیشتر و دوام زیبایی اوست . غرر الحکم (۵۸۲۰)

۲- امام صادق علیه السلام می فرمایند.. حجاب زن برای طراوت و زیبایی اش مفیدتر می باشد. (المستدرک، ج ۵)

۳- امیرالمومنین علیه السلام در وصیت خود به امام حسن مجتبی علیه السلام فرمود.. با پوشش و حجابی که برای همسرانت قرار می دهی، چشم آنان را از هوس و حرام بازمی داری، چرا که حجاب برای آنها ثبات بیشتری به ارمغان می آورد. از خروج بی حساب و بی رویه زنان جلوگیری کن، زیرا مفاسدی دارد؛ و اگر می توانی، کاری کن که همسرانت غیر از تو را نشناسند و با مردان رفت و آمد نداشته باشند

۴- حضرت موسی بن جعفر علیه السلام از پدران گرامیش از حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام نقل فرمود که.. روزی شخص نابینایی اجازه ورود خواست. فاطمه علیها سلام برخاست و چادر به سر کرد. رسول خدا فرمود.. چرا از او رو می گیری، او که تو را نمی بیند؟ « فاطمه عرض کرد.. او مرا نمی بیند، اما من که او را می بینم. و او اگر چه مرا نمی بیند ولی بوی مرا که حس می کند

۵- رسول خدا صلی الله علیه و آله از حضرت جبرئیل علیه السلام سوال نمود که آیا فرشتگان خنده و گریه دارند؟ جبرئیل فرمود.. بله. (یکی از آنجاهایی که فرشتگان می خندند) زمانی است که زن بی حجابی و بدحجابی می میرد، و بستگان او را در قبر می گذارند و روی آن زن را با خشت و خاک می پوشانند تا بدنش دیده نشود. فرشتگان می خندند و می گویند.. تا وقتی که جوان بود و با دیدنش هر کسی را تحریک می کرد و به گناه می انداخت (پدر و برادر و شوهرش و... از خود غیرت نشان ندادند) و او را نپوشاندند، ولی اکنون که مرده و همه از دیدنش نفرت دارند او را می پوشانند.

۶- در یک روز بارانی حضرت علی (علیه السلام) با پیامبر (صلی الله علیه و آله) در بقیع بودند که زنی سوار بر الاغ از آنجا عبور می کرد. ناگهان پای الاغ در چاله ای فرو رفت و زن از بالای آن به زیر افتاد.

رسول خدا به سرعت روی خود را برگرداند. حاضران به رسول خدا گفتند این زن شلوار به تن دارد. حضرت سه بار فرمود.. خداوند زنان شلوار پوش را رحمت کند. سپس فرمودند.. ای مردم! شلوار را به عنوان پوشش برگزینید؛ چرا که از پوشاننده‌ترین لباس‌های شماست. و به وسیله‌ی آن از زنان خود به هنگام خروج آنان از منزل محافظت کنید. (البته باید توجه داشت که پیامبر، شلوار را به عنوان مکمل پوشش مطرح کردند، نه جایگزین پوشش!)

۷- پیامبر فرموده اند.. خدا مردانی را که شبیه زن می‌شوند و زنانی را که خود را شبیه مرد قرار می‌دهند، نفرین کرده است.

۸- رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند.. سه گروه، هرگز داخل بهشت نمی‌شوند ۱۰۰- زنی که خود را در لباس و حرکات و امور دیگر شبیه مرد سازد و...

۹- امام علی: بهترین لباس؛ لباسی است که تو را از خدا به خود مشغول نسازد.

۱۰- در حدیث قدسی آمده است.. به بندگانم بگوئید به لباس دشمنانم در نیایند و خود را شبیه دشمنان من نکنند که در این صورت آنها هم دشمنان من خواهند بود

۱۱- پیامبر صلی الله علیه و آله می‌فرمایند.. خداوند شما را از عریان شدن نهی کرده است پس شرم کنید از فرشتگانی که همراه شما هستند همان گرامیانی که از شما جدا نمی‌شوند مگر هنگام قضای حاجت و خلوت کردن با همسر

۱۲- از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) پرسیدند.. آیا در تنهایی می‌توانیم کشف عورت کنیم؟ حضرت جواب دادند.. خدا بیش از مردم سزاوار است که از او شرم شود. (سنن ابن ماجه)

۱۳- رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمودند.. خداوند شما را از عریان شدن بازداشته است؛ لذا از عریان شدن بپرهیزید (بحار الانوار ج. ۵۶)

۱۴- حضرت علی (علیه السلام) می‌فرمایند.. وقتی کسی عریان شود، شیطان به او نظر می‌اندازد و در او طمع می‌کند؛ پس خود را بپوشانید. (تهذیب)

۱۵- پیامبر سه بار فرمود .. خدایا ! زنان شلووار پوش را بیامرزد . ای مردم ! شلووار بپوشید که شلووار پوشاننده ترین جامه‌های شماسست و زنان خود را در موقعی که بیرون می‌آیند با شلووار حفظ کنید

۱۶- پیامبر فرمود.. صیانت زن او را شادابتر و زیبای‌اش را پایدارتر می‌کند .

۱۷- پیامبر : غذائی بخور که خود می‌پسندی ولی لباسی بپوش که مردم می‌پسندند.

۱۸- برای پیامبر چند قواره پارچه آوردند پیامبر قواره ای را به یکی از یاران خود داد و به او فرمود که این را دو قسمت کن.. قسمتی را برای خود جامه کن و قسمت دیگر آن را به همسرت بده تا برای خود روسری کند. بعد فرمود به همسرت بگو برای این پارچه آستری فراهم کند تا بدن وی از زیر آن نمایان نباشد. (سنن أبی داود، ج ۲)

۱۹- رسول خدا هلاکت زنان امت من در دو چیز است طلا و لباس نازک. (شیخ مفید).

۲۰- حضرت علی علیه السلام فرمودند.. بر شما باد بر پوشیدن لباس ضخیم؛ چرا که هرکس لباسش نازک باشد، دینش نازک است.

۲۱- اسماء دختر ابوبکر و خواهر عایشه به خانه پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله آمد درحالی که جامه‌های نازک و بدن نما پوشیده بود. رسول اکرم صلی الله علیه و آله روی خویشرا از وی برگرداند و فرمود.. ای اسماء همین که زن به حد بلوغ رسید سزاوار نیست چیزی از بدن او دیده شود مگر از مچ دست به پایین و صورتش (الدرالمنثور ج ۵)

۲۲- رسول خدا صلی الله علیه و آله وضعیت دوران ما را از قبل پیش بینی می‌کنند.. در آخر امت من، مرد نماهایی هستند که سوار بر وسایل نقلیه خود، بر در مساجد پیاده می‌شوند. زنان اینان، پوشیده‌هایی برهنه‌اند که موهایشان برآمده است. این‌ها زنان نفرین شده‌اند.

۲۳- رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌فرماید.. برای زن جایز نیست مچ پایش را برای مرد نامحرم آشکار سازد و اگر مرتکب چنین عملی شد اول اینکه.. خداوند سبحان همیشه او را لعنت می‌کند. دوم اینکه.. دچار خشم و غضب خداوند بزرگ می‌شود. سوم اینکه.. فرشتگان الهی هم او را لعنت می‌کنند.

چهارم.. عذاب دردناکی برای او در روز قیامت آماده شده است. هر زنی که به خداوند سبحان و روز قیامت ایمان دارد زینتش را برای غیر شوهرش آشکار نمی کند و همچنین موی سر و مچ پای خود را نمایان نمی سازد و هر زنی که این کارها را برای غیر شوهرش انجام دهد دین خود را فاسد کرده و خداوند را نسبت به خود خشمگین کرده است.

۲۴- رسول خدا: زر و زیور خود را در منظر و دیدگاه غیر شوهر مگذار و در غیاب شوهر خود را خوشبو مکن و مچ پا را نشان مده و دینت را تباه و خدا را به خشم آورده اید.

۲۵- پیامبر صلی الله علیه و آله زنان را از پوشیدن لباس های توجیه برانگیز بر حذر می داشتند.

۲۶- امام صادق علیه السلام به یکی از خواهران محمد بن ابی عمیر فرمود .. وقتی که به دیدار برادرت رفتی لباسهای رنگارنگ و تحریک آمیز برتن نکن.

۲۷- رسول حق صلی الله علیه و آله به حولا فرمود .. روسری خود را که جلب نظر می کند نشان مده اگر چنین کنی دینت را تباه و خدا را به خشم آورده ای.

۲۸- امام رضا علیه السلام .. هر کس لباس بپوشد تا مباحات و جلوه گری کند خدا رحمتش را از او باز می دارد. (همراه با نماز)

۲۹- پیامبر فرمود.. لباسی بپوش که انگشت نمای مردم نشوی و عزت و احترامت هم محفوظ بماند.

۳۰- فضیل بن یسار می گوید از امام صادق علیه السلام پرسیدم که آیا ساعد های زن از قسمتهائی است که باید از غیر محارم بپوشاند؟ فرمود بلی و آنچه زیر روسری قرار می گیرد باید پوشیده شود همچنین از محل دستبند به بالا باید پوشیده شود (کافی ج ۵)

۳۱- نمایان ساختن تمام بدن برای زوج رواست و سر و گردن را می توان در برابر پسر و برادر آشکار کرد، اما در برابر نا محرم باید از چهار پوشش استفاده کرد.. پیراهن (درع)، روسری (خمار)، پوششی وسیع تر از روسری که بر روی سینه می افتد (جلباب) و چادر (ازار). (مجمع البحرین).

۳۲- عایشه می گوید.. دختر عبدالله بن طفیل که برادر مادری من بود در حالی که زینت کرده بود به خانه ام آمد. در همان هنگام پیامبر (صلی الله علیه وآله) نیز وارد شد و هنگامی که او را دید از او روی برگرداند. عایشه گفت یا رسول الله این دختر، بردار زاده من و خردسال است! پس پیامبر فرمود.. هنگامی که زن به دوران عادت ماهانه رسید بر او جایز نیست که جز روی خود موضع دیگری را نمایان کند. (جامع البیان، ج ۹)

۳۳- امام صادق : سزاوار نیست زن مسلمانی، لباسی بپوشد که بدن وی را نمی پوشاند.

۳۴- عبدالله بن عباس، مفسر و شاگرد سرشناس امیرالمؤمنین علی علیه السلام گفته است زن (باید) مو و سینه و دور گردن و زیر گوی خود را بپوشاند. (مجمع البیان، ج ۷)

۳۵- از حدیث امام باقر استفاده می شود که محارم زن مانند برادر، پدر و ... حق ندارند به همه جای زن بنگرند و زن نیز نباید بگذارد پایین تر از جای گردنبد و بالاتر از مچ دست آشکار گردد. چنین نیست که زن نزد محرمها، هر لباسی بپوشد و با هر آرایشی بیرون آید و اندام خود را بنمایاند.

۳۶- یکی از اصحاب پیامبر می گوید روزی نشسته بودم و لباسم کنار رفت و ران پایم پیدا شد. پیامبر که در حال عبور بودند، به من گفتند.. ران خود را بپوشان که جزء عورت است. (مسند احمد) (قابل توجه برخی آقایان)

۳۷- حضرت موسی (علیه السلام) آن قدر بر پوشیدگی خود محافظت می کرد که مردم می پنداشتند وی بیماری جسمانی دارد. رسول خدا (صلی الله علیه وآله) درباره ی او می فرمود.. همانا موسی مردی باحیا و پوشیده بود که به دلیل حیایش، هیچ نقطه از بدن وی دیده نشد و لذا هنگامی که می خواست وارد آب شود تا بدنش وارد آب نمی شد، لباس خود را بیرون نمی آورد؛ در حالی که بنی اسرائیل حیا نمی کردند و در برابر هم برای شستشو برهنه می شدند و به یکدیگر نگاه می کردند.

۳۸- پیامبر اکرم هم هرگاه می خواستند غسل کنند، کسی به وسیله ی پرده ایشان را مستور می ساخت.

۳۹- امام صادق (علیه السلام) پوشیدگی شدید لقمان را از علل حکیم شدن وی می دانند. (قابل توجه کسانی که می گویند پوشش فقط برای زن است)

۴۰- پیامبر صلی الله علیه وآله روزی یکی از کارگران خود را دید که در فضای باز غسل می کند به وی فرمود. نمی بینم از خدایت شرم کرده باشی! مزدت را بگیر ما نیازی به تو نداریم

چهل حدیث روزه

مقدمات میهمانی رمضان

۱. تلاش کنیم تا در روزها و ساعات پایانی ماه شریف شعبان با توبه و استغفار واقعی و دیگر اعمال واجب و مستحب در حد امکان کاستی های یک سال گذشته را جبران کنیم تا با یک آمادگی نسبی وارد این میهمانی الهی شویم.

۲. برای درک بهتر و بهره مندی بیشتر از برکات این ماه تا آنجا که ممکن است خود را مؤدب به آداب این ماه و رعایت حرمت آن کنیم.

۳. در این ضیافت بزرگ الهی مهمترین و ارزشمندترین پذیرایی معارف قرآن و اهل بیت علیهم السلام است که بسته به میزان قرب و معرفت میهمانان

استقبال از ماه مبارک رمضان با دستورالعمل ده گانه امام رضا علیه السلام ..

در روایتی که مرحوم علامه مجلسی در بحارالانوار، جلد ۹۴، صفحه ۷۳ آورده،

۱. زیاد دعا کردن (أَكْثِرْ مِنَ الدُّعَاءِ).

۲. زیاد استغفار کردن (وَ اِلِسْتِغْفَارِ).

۳. زیاد تلاوت قرآن کردن (فَاسْتَقْبِلِ الشَّهْرَ بِالْقُرْآنِ).

۴. توبه از گناهان (وَ تُبْ إِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِكَ).

طبق روایت امام رضا علیه السلام چهار عمل مذکور باعث می شود انسان با اخلاص وارد ماه مبارک رمضان شود.

۵. ادای تمام امانت هایی که به گردن انسان است (لَا تَدَعَنَّ أَمَانَةً فِي عُنُقِكَ إِلَّا أَدَيْتَهَا)

۶. بیرون ریختن تمام کینه هایی که از مومنین در قلب انسان وجود دارد (وَلَا فِي قَلْبِكَ حِقْدًا عَلَى مُؤْمِنٍ إِلَّا نَزَعْتَهُ)

۷. ریشه کن کردن گناهان از دل (وَلَا ذَنْبًا أَنْتَ مُرْتَكِبُهُ إِلَّا قَلَعْتَ عَنْهُ)

۸. تقوای الهی پیشه کردن (وَ اتَّقِ اللَّهَ)

۹. توکل بر خدا در امور پنهان و آشکار (وَ تَوَكَّلْ عَلَيْهِ فِي سِرِّ أَمْرِكَ وَ عَلَانِيَتِهِ)

۱۰. زیاد خواندن این دعا.. اللَّهُمَّ إِنْ لَمْ تَكُنْ عَفَرْتَ لَنَا فِيمَا مَضَى مِنْ شَعْبَانَ فَأَعْفِرْ لَنَا فِيمَا بَقِيَ مِنْهُ.

امام علی علیه السلام از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله..

هر کس ماه رمضان را روزه بدارد و خود را در این ماه از حرام‌ها نگه دارد، وارد بهشت می‌شود هر کس از روی ایمان و به خاطر اجر الهی، [ماه] رمضان را روزه بدارد، وارد بهشت می‌شود همانا سرور اوصیا، در سرور ماه‌ها گذشته می‌شود گفتم.. ای پیامبر خدا! سرور ماه‌ها، کدام است و سرور اوصیا کیست؟ فرمود.. اما سرور ماه‌ها، ماه رمضان است و اما سرور اوصیا، تویی، ای علی! گفتم.. ای پیامبر خدا! آیا چنین خواهد شد؟ فرمود.. آری، به پروردگارم سوگند! همانا نگون‌بخت‌ترین امت من، برادر پی‌کننده‌ناقه‌ثمود، برمی‌خیزد و ضربتی بر فرق سرت می‌زند که محاسنت از خون آن، رنگین می‌شود پس مردم شروع به شیون کردند و حضرت علی ع خطبه اش را به پایان برد و فرود آمد

راهکارهای درک بهتر ماه مبارک رمضان

۱. پرهیز از غذای حرام و شبهه ناک..

خداوند به کسی که در شکم او غذای حرام وجود دارد، نظر لطف نمی‌کند

۲. ارتباط با خداوند از طریق انس با نماز جماعت و قرآن و دعا..

اهمیت ندادن به نماز، یعنی شلوغ بودن خیابان و مراکز تفریحی و سایر مکان‌ها در وقت نماز و خلوت بودن مساجد، ننگ بزرگی برای مسلمین محسوب می‌شود و مورد مذمت و نکوهش قرآن کریم است

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ، الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ (ماعون ۵-۳)

۳. رسیدگی به دیگران..

أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ یعنی هم با خداوند و هم با مردم رابطه داشته باشید
۴. اجتناب از گناه..

در ماه مبارک رمضان، چشم و گوش و زبان خود را کنترل کنید. از نگاه های آلوده پرهیزید از دیدن فیلم ها و برنامه های حرام و بیهوده در ماهواره و اینترنت و تلویزیون دوری گزینید

ماه شعبان و ماه رمضان المبارک

ماه رمضان، ماه نبوت است و ماه شعبان، ماه امامت. ماه رمضان، ليله القدر دارد و ماه شعبان، شب نیمه شعبان دارد که تالی ليله القدر است. ماه رمضان مبارك است برای این که نزول وحی بر او شده و معنویت رسول خدا وحی را نازل کرده. و ماه شعبان معظم است برای این که ماه ادامه همان معنویات ماه رمضان است. این ماه مبارك رمضان جلوه ليله القدر است که تمام حقایق و معانی در او جمع است و ماه شعبان، ماه امامان است که ادامه همان است در ماه مبارك رمضان، مقام رسول اکرم ص به ولایت کلی الهی بالاصاله تمام برکات را در این جهان بسط داده پس ماه رمضان ماهی است که جبرئیل امین بر رسول خدا وارد شده و ماه شعبان، ماه ولایت است و همه این معانی را ادامه می دهد ماه رمضان مبارك است که قرآن بر او وارد شده ماه مبارك رمضان که قرآن را وارد کرده است قرآن مشتمل بر تمام معارف است و تمام مایحتاج بشر است آن چیزی که در قرآن به طور اسرار هست، در ادعیه ائمه ما به طور اسرار هستند

ماه رمضان در کلام امام سجاد علیه السلام

و الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السَّبِيلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ

خدا را ستایش می کنم بر این که یکی از آن سبل را، ماه خودش قرار داد گویا این عطا، حمد ویژه ای می طلبد حمد بر این نعمت که خدای متعال یکی از راه های منتهی به خود را، ماه خودش « که همان ماه رمضان است قرار داده است. غیر از حمد نسبت به راه های دیگری است که ما را به سوی خدا می رساند

شَهْرَ الصِّيَامِ، وَ شَهْرَ الْإِسْلَامِ، وَ شَهْرَ الظُّهُورِ، وَ شَهْرَ التَّمْحِيطِ، وَ شَهْرَ الْقِيَامِ الَّذِي أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنَ، هُدًى لِلنَّاسِ، وَ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَ الْفُرْقَانِ

شهر روزه داری و شهر اسلام؛ شهر پاکی و پیرایش؛ شهر شب زنده داری و شهر قرآن؛ شهری که در آن هدایت و بینات برای مردم فرود آمده است. شهر برخورداری از قرآن و هدایت آن و بیناتی که برای بشر آورده می‌تواند به مقام صائمین برسد؛ البته این مقام هم درجاتی دارد مانند صوم پرهیز از مبطلات و محرمات، تا صوم (خاصّ الخاص که در آن روزه، امساک قلب از ماسوی الله) شرط روزه داری شمرده شده است

فلسفه روزه، نماز، زکات، عدل و... حضرت فاطمه.. سلام الله علیها

حضرت فاطمه.. سلام الله علیها در بخشی از خطبه فاطمیه در بیان فلسفه برخی احکام الهی فرمودند.. پس خدا ایمان را برای تطهیر شما از شرک قرار داد. نماز را برای پاک کردن شما از تکبر، زکات را برای پاک کردن جان و روزافزونی رزقتان

روزه را برای تثبیت اخلاص   حج را برای استحکام بخشیدن
دین و عدل عمومی را برای تنظیم قلبها   اطاعت ما را برای نظم یافتن ملت
امامت را برای در امان ماندن از تفرقه   جهاد را برای عزت اسلام
صبر را برای کمک در استحقاق مزد   امر به معروف را برای مصلحت عامه
نیکی کردن به پدر و مادر را سنگر و سپر حفظ از خشم صله رحم را وسیله ازدیاد عدد
قصاص را وسیله حفظ خونها. وفای به نذر را برای در معرض مغفرت قرار گرفتن

روزه در ادیان گذشته..

در اسلام نماز به عربی و با آداب خاص خود خوانده می‌شود. در مسیحیت به زبان و شکل دیگری عبادت می‌شود مثلاً در مسیحیت کاتولیک، ادعیه و نماز به زبان لاتین و گاه به زبان بومی خوانده می‌شود. روزه گرفتن نیز در میان ادیان معمول بوده از تورات و انجیل فعلی برمی‌آید که روزه در میان یهود و نصارا وجود داشته و اقوام و ملل دیگر هنگام مواجه شدن با غم و اندوه، روزه می‌گرفتند در قاموس کتاب مقدس آمده روزه در تمام اوقات در میان هر طایفه و هر ملت و مذهب در موقع اندوه و زحمت غیر مترقبه، معمول بوده (تفسیر نمونه ج ۱ ص ۶۳۳)

از تورات نیز برمی‌آید که موسی علیه السلام چهل روز روزه داشته.. هنگام برآمدنم به کوه تا

لوح‌های سنگی، یعنی لوح‌های عهدی که خداوند به شما بست؛ بگیرم آن‌گاه در کوه چهل روز و چهل شب ماندم، نه نان خوردم و نه آب نوشیدم (تفسیر نمونه ج ۱ ص ۶۳۲) همچنین از انجیل لوقا نیز برمی‌آید که حواریون مسیح نیز روزه می‌گرفتند (انجیل لوقا ب ۵ ش ۳۵۳۳)

شرایط سخت روزه‌داری

اینکه در این روایت امیرمؤمنان امام علی علیه السلام روزه‌داری را آزمون الهی برای اخلاص می‌داند، از آن روست که عمل به همه شرایط روزه‌داری واقعا سخت و دشوار است و تنها شماری می‌توانند از این آزمون سخت به سلامت بیرون آیند چرا که روزه‌داری تنها به امساک از خوردن و آشامیدن و ترک برخی از محرّمات نیست؛ بلکه روزه حقیقی به سختی تحقق می‌یابد

امیرمؤمنان علی علیه السلام روزه واقعی.. روزه پرهیز از حرامها است همچنانکه شخص از خوردنی و نوشیدنی پرهیز می‌کند. (بحارالانوار، ج ۹۳، ص ۲۴۹) امام صادق علیه السلام.. روزه‌دار باید روزه گوش و چشم هم بگیرد.. اذا صمت فلیصم سمعک و بصرک و شعرک و جلدک؛ آنگاه که روزه می‌گیری باید چشم و گوش و مو و پوست تو هم روزه‌دار باشند یعنی از گناهان پرهیز کند (الکافی ج ۴ ص ۸۷، ح ۱)

روزه ناقص از نظر معصومین

حضرت زهرا.. سلام الله علیها .. ما یصنع الصائم بصیامه اذا لم یصن لسانه و سمعه و بصره و جوارحه؛ روزه‌داری که زبان و گوش و چشم و جوارح خود را حفظ نکرده روزه‌اش به چه کارش خواهد آمد. (بحارالانوار، ج ۹۳ ص ۲۹۵)

امام علی علیه السلام.. کم من صائم لیس له من صیامه الالجوع و الظما و کم من قائم لیس له من قیامه الالسهر و العناء؛ چه بسا روزه‌داری که از روزه‌اش جز گرسنگی و تشنگی بهره‌ای ندارد و چه بسا شب زنده‌داری که از نمازش جز بیخوابی و سختی سودی نمی‌برد. (نهج‌البلاغه، حکمت ۱۴۵)

امام باقر علیه السلام.. لا صیام لمن عصی الامام و لا صیام لعبد ابق حتی یرجع و لا صیام لامراه

- ناشزه حتی تتوب و لا صیام لولد عاق حتی یر؛ روزه این افراد کامل نیست..
- ۱- کسی که امام (رهبر) را نافرمانی کند. ۲- بنده فراری تا زمانی که برگردد.
- ۳- زنی که اطاعت شوهر نکرده تا اینکه توبه کند.

۴- فرزندی که نافرمان پدر و مادر شده تا اینکه فرمانبردار شود. (بحارالانوار ج ۹۳ ص ۲۹۵)

چهل حدیث در مورد حج سخنان اهل بیت علیهم السلام

۱. **اهمیت حج** قال علی علیه السلام.. **الله الله فی بیت ربکم لا تخلوه ما بقیتهم فانه ان ترک لم تناظروا.** خدا را! درباره خانه پروردگارتان در نظر داشته باشید تا هستید، آن را خالی نگذارید. زیرا اگر حج متروک شود نظر رحمت خدا از شما قطع خواهد شد. بحارالانوار
۲. **حج و توجه بسوی خدا** امام باقر علیه السلام درباره آیه شریفه **ففرؤا الی الله انی لکم منه نذیر** **مبین** قال.. **حجوا الی الله. ففرؤا الی الله انی لکم منه نذیر مبین** منظور از فرار بسوی خدا آن است که آهنگ حج کنید. معانی الاخبار ص ۲۲۲
۳. **لبیک و قربانی** علی علیه السلام قال.. **نزل جبرئیل عی النبی صلی الله علیه و آله و سلم فقال..** یا محمد مر اصحابک بالحج و الثلج، **فالحج رفع الاصوات بالتلبیة و الثلج نحر البدن.** جبرئیل بر پیامبر فرود آمد و گفت.. ای محمد یارانت را به حج و ثج فرمان ده. حج یعنی فریاد و لبیک برآوردن و ثج یعنی قربانی کردن شتران. معانی الاخبار ص ۲۲۴.
۴. **حج اکبر و اصغر** عن معاویة بن عمار، **سئلت ابا عبدالله علیه السلام عن یوم الحج الاکبر** **فقال.. هو یوم النحر و الاصغر العمرة** از امام صادق علیه السلام پرسیدم روز حج اکبر چه روزی است؟ فرمود.. روز حج اکبر عید قربان است و حج اصغر عمره است معانی الاخبار
۵. **آثار حج** امام رضا علیه السلام : **ما رایت شیئا اسرع غنا و لا انفی للفقیر من ادمان الحج..** هیچ چیزی را بیشتر از حج مداوم، در بی نیازی و فقر زدائی مؤثر ندیدم. بحارالانوار ج ۷۴

۶. مرگ در راه حج امام صادق علیه السلام فرمود **من مات في طريق مكة ذاهبا او جائيا امن من الفزع الاكبر يوم القيامة...** هرکس در راه رفت و برگشت مکه بمیرد از اندوه بزرگ روز قیامت ایمن خواهد بود. ملاذ الاخيار ج ۷ ۲۲۳

۷. حرمت مهمانان خدا امام صادق علیه السلام **الحاج و المعتمر وفد الله ان سالوه اعطاهم و ان دعوه اجابهم و ان شفّعوا شفّعهم و ان سکتوا ابتداهم و يعوضون بالدرهم الف الف درهم حاجی و عمره گزار مهمان خدايند.** اگر چیزی بخواهند به ایشان دهد. اگر او را بخوانند، پاسخ می گوید. اگر شفاعت کنند. آن را می پذیرد، اگر سکوت کنند، با آنان آغاز سخن می کند و در برابر هر دره‌می که خرج کرده اند، یک میلیون درهم به آنان می پردازد.

۸. آمادگی برای احرام سئلت ابا عبدالله عليه السلام عن التهيؤء الاحرام، فقال تقليم الاظفار و اخذ الشارب و حلق العانة. از امام صادق علیه السلام پرسیدم. برای احرام چگونه باید آماده شد؟ فرمود.. با گرفتن ناخن ها، کوتاه کردن شارب و تراشیدن موی بالای شرمگاه. ملاذ الاخيار ج ۷

۹. نظر به کعبه امام الباقر علیه السلام **من نظر الى الكعبة لم يزل يكتب له حسنة و يمحي عنه سيئة حتى يصرف بصره عنها.** هر کس به کعبه نگاه کند. تا وقتی به آن می نگرد مدام کار نیک برایش نوشته می شود و گناهش پاک می شود تا وقتی دیده از آن برگرداند.

۱۰. نیت حج امام صادق علیه السلام **الحج حجان، حج لله و حج للناس، فمن حج لله كان ثوابه على الله و الجنه و من حج للناس كان ثوابه على الناس يوم القيامة.** حج دوگونه است.. حجی برای خدا و حجی برای خلق، هر کس برای خدا حج گزارد، پاداشش آنست که خدا که وی را به بهشت درآورد و هر کس برای مردم حج گزارد، پاداش وی روز قیامت برعهده مردم خواهد بود. بحار الانوار ج ۹۶ ۲۴

۱۱. روزه ایام تشریق در منی امام صادق علیه السلام **لم کره الصيام في ايام التشریق؟ فقال.. لان القوم زوار الله و هم في ضيافته و لا ينبغي للضيف ان يصوم عند من زاره و اضافه.** از امام سؤال شد.. چرا روزه ایام تشریق ۱۱ - ۱۲ - ۱۳ ذی حجة نامطلوب است. حضرت فرمود.. زیرا مردم، زائران

خدا و مهمان وی هستند. و شایسته نیست که مهمان در نزد میزبان و کسی که به دیدارش رفته روزه بگیرد. بحار الانوار ج ۹۶ ۳۴

۱۲. حج یا جهاد امام صادق علیه السلام ما سبیل من سبیل الله افضل من الحج الا رجل یخرج بسیفه فیجاهد فی سبیل الله حتی یشهد. هیچ راهی از راههای خدا برتر از حج نیست مگر اینکه مردی شمشیر بردارد و در راه خدا جهاد کند تا شهید گردد. بحار الانوار ج ۹۶

۱۳. ثواب طواف پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم من طاف بهذا البیت اسبوعا و

احسن صلاة رکعتیه غفرله. هرکس هفت بار به دور این خانه طواف کند و دو رکعت نماز طواف را بخوبی انجام دهد. گناهی آمرزیده شود. بحار الانوار ج ۹۶ ۴۹

۱۴. حج و تجدید میثاق امام باقر علیه السلام والحجر کالمیثاق و استلامه کالبیعة و کان اذا استلمه قال.. اللهم امانتی ادیتها و میثاقی تعاهدته لیشهد لی عندک بالبلاغ. حجر الاسود مثل یک پیمان است و دست کشیدن بر آن چون بیعت [با خدا] است وقت حضرت دست بر حجر الاسود می کشید می فرمود.. خدایا! امانتم را ادا کردم. میثاق خود را تجدید کردم، تو گواه باش که من وظیفه ام را بپایان رساند. بحار الانوار ج ۹۶ ۴۸

۱۵. اهمیت حج امام صادق علیه السلام لایزال الدین قائما ما قامت الکعبة. تا کعبه برپاست دین برپاست. بحار الانوار ج ۹۶ ۵۷

۱۶. فلسفه نام کعبه امام باقر علیه السلام لم سمی البیت العتیق؟ قال.. لانه حر عتیق من الناس و لم یملکه، احد. سؤال شد، چرا کعبه را بیت العتیق نامیده اند؟ فرمود.. زیرا این خانه آزاد است و رها شده و در ملکیت هیچ کس درنیامده. بحار الانوار ج ۹۶ ۵۹

۱۷. مثلث مقدس امام صادق علیه السلام ان الله عزوجل حرمات ثلاث لیس مثلهن شیء کتابه و هو حکمه و نوره و بیته الذی جعله قبلة للناس لایقبل من احد توجهها الی غیره و عتره نبیکم. خدای عزوجل سه ناموس محترم و مقدس دارد که هیچ چیز به حرمت آن نرسد. کتابش که فرمان او و نور اوست و خانه اش که آنرا قبله مردم قرار داده و توجه به جایی غیر آن از هیچ کس پذیرفته نیست و عترت پیامبر شما. بحار الانوار ج ۹۶ ۶۰

۱۸. نذر کعبه امام علی علیه السلام لو کان لی وادیان یسیلان ذهباً و فضة ما اهدیت الی الکعبة شیئاً لانه یصیر الی الحجة دون المساکین. اگر دو رودخانه موج از طلا و نقره داشته باشم هیچ چیز به کعبه اهدا نخواهم کرد، زیرا به پرده داران ناشایست می رسد نه به مساکین و مستمندان.
بحارالانوار ج ۹۶ ۶۷

۱۹. امنیت حرم عن عبدالله بن سنان، امام صادق علیه السلام ارایت قوله (و من دخله کان امناً) البيت عنی او الحرم؟ قال.. من دخل الحرم من الناس مستجیراً به فهو امن و من دخل البيت من المؤمنین مستجیراً به فهو امن من سخط الله و من دخل الحرم من الوحش و السباع و الطیر فهو امن من ان یهاج او یؤذی حتی یرج من الحرم. گفتم.. بفرمایید منظور از آیه و من دخله کان امناً چیست؟ کعبه مورد نظر است یا حرم؟ فرمود.. هر کس از مردم به حرم پناه آورد در امان است. هر کس از مؤمنین بر حرم پناه آورد از خشم خدا در امان است و هر حیوان وحشی و درنده و پرنده ای که داخل حرم شود. در امان است از ارباب و اذیت تا از آن بیرون رود. بحارالانوار ج ۹۶

۲۰. چهار شهر برگزیده قال رسول الله اختار من البلدان اربعة فقال عزوجل.. و التین و الزیتون و طور سینین و هذا البلد الامین. و التین المدینة و الزیتون بیت المقدس و طور سینین الکوفة و هذا البلد الامین مکه. خداوند از شهرهای چهار شهر برگزیده است و فرموده.. و التین و الزیتون و طور سینین و هذا البلد الامین. منظور از تین مدینه و منظور از زیتون بیت المقدس است و مقصود از طور سینین کوفه و مقصود از شهر امن، مکه معظمه است بحارالانوار ج ۹۶

۲۱. حج از مال حرام امام باقر علیه السلام لایقبل الله عزوجل حجا و لاعمره من مال حرام خداوند عزوجل، حج و عمره از مال حرام را قبول نمی کند. بحارالانوار ج ۹۶

۲۲. آداب حج امام باقر علیه السلام قال.. ما یعبؤ بمن یؤم هذا البيت اذا لم یکن فیه ثلاث خصال.. ورع یحجزه عن معاصی الله و حلم یملک به غضبه و حسن الصحابة لمن صحبه. کسی که قصد این خانه می کند اگر سه خصلت نداشته باشد، مورد اعتنا قرار نخواهد گرفت..
۱- ورعی که او را از گناهان بازدارد. ۲- بردباری که جلو خشمش را بگیرد.

۳- حسن معاشرت با همراهان. خصال ج ۱ ۹۷ و بحارالانوار ج ۹۶ ۱۲۱

۲۳. معافیت بانوان در مناسک حج امام باقر علیه السلام قال.. ليس على النساء اجهار التلبية و لالهرولة بين الصفا و المروة ولاستلام الحجر الاسود و لادخول الكعبة و لالحلق انما يقصرون من شعورهن... برای زنان در حج این امور لازم نیست..

۱- بلند گفتن لبیک ۲- هروله بین صفا و مروه [که نوعی دویدن است]

۳- دست کشیدن بر حجرالاسود ۴- ورود به کعبه ۵- سرتراشیدن، تنها باید قدری از موی خود را کوتاه کنند. بحارالانوار ج ۹۶ ۱۸۹

۲۴. توزیع و رحمت در اطراف کعبه امام صادق علیه السلام قال.. لله تبارک و تعالی حول الكعبة عشرون و مائة رحمة منها ستون للطائفين و اربعون للمصلين و عشرون للناظرين. خداوند تبارک و تعالی در پیرامون کعبه صد و بیست بخش رحمت دارد، شصت قسمت آن برای طواف کنندگان چهل قسمت برای نمازگزاران و بیست قسمت برای ناظران کعبه است. بحارالانوار ج ۹۶

۲۵. حجر اسماعیل امام صادق علیه السلام ان اسماعیل دفن امه في الحجر و جعل له حائطا لئلا يوطا قبرها اسماعیل علیه السلام مادرش را در حجر دفن کرد و برای آن دیواری قرار داد تا قبرش زیر گامها قرار نگیرد. بحارالانوار ج ۹۶ ۲۰۴

۲۶. ۳۶۰ طواف امام صادق علیه السلام قال.. يستحب ان تطوف ثلاث مائة و ستين اسبوعا عدد ايام السنة فان لم تستطع فما قدرت عليه من الطواف. مستحب است که ۳۶۰ طواف به تعداد روزهای ایام سال بجای آوری، اگر نتوانستی هر قدر که ممکن شد طواف کن. بحارالانوار ج ۹۶

۲۷. دست کشیدن بر رکن حجرالاسود پیامبر خدا صلی الله علیه و آله طوفوا بالبیت واستلموا الرکن فانه یمین الله ارضه یصافح بها خلقه. دور خانه خدا طواف کنید، رکن حجرالاسود را دست بسائید، زیرا به منزله دست است خدا در زمین است که با بندگانش دست می دهد. بحارالانوار ج ۹۶ ۲۰۲

۲۸. نماز در مسجد الحرام امام باقر علیه السلام قال صلاة في المسجد الحرام افضل من مائة الف صلاة في غيره من المساجد. یک نماز در مسجد الحرام از صد هزار نماز در مساجد دیگر برتر است. بحارالانوار ج ۹۶

۲۹. آب زمزم قال رسول الله صلى الله عليه وآله ماء زمزم شفاء لما شرب له آب زمزم به هر قصدی بنوشد برای آن شفاست. بحار الانوار ج ۹۶ ۲۴۵

۳۰. دعا در عرفات امام رضا علیه السلام : ما من بر ولا فاجر يقف بجبال عرفات فيدعو الله الا استجاب الله له. اما البر ففي حوائج الدنيا والاخرة واما الفاجر ففي امر الدنيا. هیچ نیکوکار و بدکاری در کوههای عرفات دعا نمی کند مگر اینکه خدا دعایش را می پذیرد. دعای نیکوکاران را در حوائج دنیا و آخرت و دعای بدکاران را در کار دنیا می پذیرد. بحار

۳۱. اهمیت عرفات پیامبر اکرم صلى الله عليه وآله قال.. اعظم اهل عرفات جرما من انصرف و هو يظن انه لن يغفر له. گناه کسی از همه بزرگتر است که از عرفات برگردد و خیال کند آمرزیده نخواهد شد. بحار الانوار ج ۹۶ ۲۴۸

۳۲. ثواب رمی شیطان امام صادق علیه السلام في رمی الجمار قال.. له بكل حصاة يرمى بها تحط عنه كبيرة موبقة. با هر سنگریزه ای که حاجی می زند یک گناه کبیره هلاکت بار از وی فرو می ریزد.

۳۳. فلسفه رمی امام کاظم علیه السلام قال.. سئلته عن رمی الجمار لم جعل قال.. لان ابليس اللعين كان يتراءى لابراهيم عليه السلام في موضع الجمار. فرجمه ابراهيم عليه السلام فجرت السنة بذلك. پرسیدم.. چرا رمی جمرات واجب شده است؟ فرمود.. چون ابلیس لعین در جایگاه این سنگها برای ابراهیم علیه السلام ظاهر شد و آن حضرت او را سنگسار کرد، این کار در حج سنت شد. بحار الانوار ج ۹۶ ۲۷۳

۳۴. قربانی حج امام سجاد علیه السلام في حديث له.. اذا ذبح الحاج كان فداه من النار وقتي حاجي قرباني را ذبح کند در برابر آتش جهنم فديه او خواهد بود. بحار الانوار ج ۹۶

۳۵. دفن مو در منی امام باقر علیه السلام ان الحسن والحسين كانا يامران بدفن شعورهما بمنى. امام حسن و امام حسین علیهم السلام دستور می دادند موهایشان در منی دفن گردد. بحار

۳۶. زیارت پیامبر صلى الله عليه وآله پیامبر اکرم من رای [زار] قبری حلت له شفاعتي و من زارني ميتا فكانما زارني حيا. هر کس قبر مرا زیارت کند شفاعت من برای او روا گردد. و هر کس پس از مرگ به زیارت من بیاید گویا در زندگی مرا دیدار کرده است.

۳۷. وداع کعبه عن ابراهيم بن محمود رايت الرضا عليه السلام ودع البيت فلما اراد ان يخرج من باب المسجد خر ساجدا ثم قام فاستقبل الكعبة و قال.. اللهم انى انقلب على ان لا اله الا الله. اما رضا عليه السلام را در حال وداع کعبه دیدم. وقتی می خواست از در مسجد بیرون رود. به سجده افتاد سپس برخاست و رو به کعبه کرد و گفت.. خدایا! من با عقیده توحید لا اله الا الله بازمی گردم. بحار الانوار ج ۹۶ ص ۳۷۰

۳۸. حج و رهبری امام باقر علیه السلام فرمود.. انما امر الناس ان ياتوا هذه الاحجار فيطوفوا بها ثم ياتونا فيخبرونا بولايتهم و يعرضوا علينا نصرهم. مردم مامور شده اند بیایند دور این سنگها طواف کنند سپس نزد ما بیایند و اعلام وابستگی و حمایت و یاری نمایند. بحار

۳۹. استقبال و مصافحه حاجیان امام صادق علیه السلام من لقي حاجا فصافحه كان كمن استلم الحجر. هر کس با حاجی دیدار کند و با او مصافحه نماید گویا بر حجرالاسود دست کشیده است. بحار الانوار ج ۹۶

۴۰. ولیمه حج رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود.. لا وليمة الا في خمس في عرس او خرس او عذار او وکار او رکاز فاما العرس فالتزويج، و الخرس النفاس بالولد و العذار الختان و الوکار الرجل يشرى الدار و الركاز الذي يقدم من مكة. ولیمه ای نیست مگر در پنج مورد.. ۱- در عروسی ۲- در تولد کودک ۳- در ختنه سوران ۴- در خرید منزل ۵- در بازگشت از سفر مکه. بحار ج ۹۶ ص ۳۸۴

چهل حدیث بسیار زیبا درباره علم و دانش

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم ..

۱. السُّؤَالُ نِصْفُ الْعِلْمِ . پرسش نیمی از دانش است . کنز العمال .. ۲۹۲۶۰
- ۲- الْعِلْمُ خَزَائِنُ وَمَفَاتِيحُهُ السُّؤَالُ ، فَاسْأَلُوا رَحِمَكُمُ اللَّهُ ُ فَإِنَّهُ يُؤَجِرُ أَرْبَعَةً .. السَّائِلُ ، وَالْمُتَكَلِّمُ ، وَالْمُسْتَمِعُ ، وَالْمَجِبُّ لَهُمْ ؛ دانش گنجینه هایی است و کلیدهای آن پرسش است ؛ پس ، خدایتان

رحمت کند ، برسید ، که با این کار چهار نفر اجر می یابند .. پرسشگر ، پاسخگو ، شنونده و دوستدار آنان . تحف العقول .. ۴۱ منتخب میزان الحکمة .. ۲۶۰

۳- **مَنْ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ لِغَيْرِ اللَّهِ تَعَالَى فَلْيَتَّبِعْهُ مَقْعَدَهُ مِنْ نَارٍ** ؛ هر که دانش را برای غیر خدا بیاموزد ، جایگاهش دوزخ باشد . کنز العمال .. ۲۹۰۳۵ منتخب میزان الحکمة .. ۴۰۰

۴- **مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ فَهُوَ كَالصَّائِمِ نَهَارَهُ ، الْقَائِمِ لَيْلَتَهُ ، وَإِنَّ أَبَا مِنْ الْعِلْمِ يَتَعَلَّمُهُ الرَّجُلُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَكُونَ أَبُو قُبَيْسٍ ذَهَبًا فَانْفَقَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ** ؛ هر که دانش بجوید ، مانند کسی است که روز خود را به روزه گذراند و شبش را به عبادت . اگر کسی یک باب علم بیاموزد ، برایش بهتر است از این که کوه ابو قُبَیس طلا باشد و او آن را در راه خدا انفاق کند . منیه المرید منتخب میزان الحکمة ..

۵- **طَالِبُ الْعِلْمِ طَالِبُ الرَّحْمَةِ ، طَالِبُ الْعِلْمِ رُكْنُ الْإِسْلَامِ ، وَيُعْطَى أَجْرَهُ مَعَ النَّبِيِّينَ** ؛ جویای دانش ، جویای رحمت است . جوینده دانش رکن اسلام است و پاداشش با پیامبران داده می شود . کنز العمال .. ۲۸۷۲۹ منتخب میزان الحکمة .. ۳۹۸

۶- **إِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ تَبَسُّطٌ لَهُ الْمَلَائِكَةُ أَجْنِحَتَهَا وَتَسْتَغْفِرُ لَهُ** ؛ فرشتگان ، بالهای خود را برای جوینده دانش می گسترانند و برایش آمرزش می طلبند کنز العمال .. ۲۸۷۴۵ منتخب میزان الحکمة

۷- **مَنْ كَانَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ كَانَتْ الْجَنَّةُ فِي طَلَبِهِ** ؛ هر که در جستجوی دانش باشد ، بهشت در جستجوی او برآید . کنز العمال .. ۲۸۸۴۲ منتخب میزان الحکمة .. ۳۹۸

۸- **إِذَا جَاءَ الْمَوْتُ لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَهُوَ عَلَى هَذِهِ الْحَالَةِ مَاتَ وَهُوَ شَهِيدٌ** ؛ هر گاه جوینده دانش در حال آموختن علم مرگش فرا رسد ، شهید مرده است . الترغیب و الترهیب منتخب میزان الحکمة ..

۹- **مَنْ لَمْ يَصْبِرْ عَلَى ذُلِّ التَّعَلُّمِ سَاعَةً بَقِيَ فِي ذُلِّ الْجَهْلِ أَبَدًا** ؛ هر کس بر خواری ساعتی دانش آموختن صبر نکند ، برای همیشه در خواری نادانی بماند . عوالی اللالی .. ۱ / ۲۸۵ / ۱۳۵ منتخب میزان الحکمة .. ۳۹۸

۱۰- **أَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ ؛ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ** ؛ دانش را فرا گیرید ، گرچه

در چین باشد؛ زیرا طلب دانش بر هر مسلمانی واجب است. کنز العمال .. ۲۸۶۹۷، ۲۸۶۹۸
منتخب میزان الحکمة .. ۳۹۸

۱۱- **عَلَيْكَ بِالْعِلْمِ فَإِنَّ الْعِلْمَ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ وَالْحِلْمَ وَزِيْرُهُ وَالْعَقْلَ دَلِيلُهُ وَ... وَالصَّبْرَ امِيرُ جُنُودِهِ.**

رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمودند.. برتو باد به فراگیری علم، همانا که علم دوست مؤمن است و بردباری وزیر او و عقل راهنمایش و عمل سرپرست او و رفیق و مدارا پدر او و ملایمت با دیگران برادر او و صبر، امیر سپاهیان او است. نهج الفصاحه، ح ۱۹۶۱

۱۲- **آفَةُ الْعِلْمِ النَّسِيَانُ؛** آفت دانش، فراموشی است. الخصال، ص ۴۱۶.

۱۳- **أَقْرَبُ النَّاسِ مِنْ دَرَجَةِ النَّبُوَّةِ أَهْلُ الْجِهَادِ وَأَهْلُ الْعِلْمِ.** رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمودند.. نزدیک ترین مردم به مقام نبوت، اهل جهاد و دانش اند. کنز العمال، ح ۱۰۶۴۷

۱۴- **لَا سَهْرَ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ .. مُتَهَجِّدٍ بِالْقُرْآنِ ، وَفِي طَلَبِ الْعِلْمِ ، أَوْ عَرُوسٍ تُهْدَى إِلَى زَوْجِهَا .** شب زنده‌داری جز برای سه چیز روا نیست.. تلاوت قرآن، تحصیل دانش و یا فرستادن عروس به خانه شوهرش. بحار الأنوار .. ۷۶ / ۱۷۸ / ۳

۱۵- هر که دانش را برای خدا بیاموزد، به هیچ بابی از آن نرسد مگر این که بیش از پیش، خود را حقیرتر بیند، با مردم افتاده‌تر شود، ترسش از خدا بیشتر گردد و در دین کوشاتر شود. چنین کسی از علم بهره‌مند می‌شود. پس، باید آن را بیاموزد. اما کسی که دانش را برای دنیا و منزلت یافتن نزد مردم و موقعیت یافتن نزد سلطان و حاکم فرا گیرد، به هیچ بابی از آن نرسد مگر این که خود بزرگ بین‌تر شود و بر مردم بیشتر بزرگی فروشد و از خدا بیشتر غافل شود و از دین بیشتر فاصله گیرد. چنین کسی از دانش سود نمی‌برد؛ بنابراین، باید (از تحصیل دانش) خودداری ورزد و علیه خود حجت و پشیمانی و رسوایی در روز قیامت فراهم نیاورد. روضه الواعظین ۱۶ منتخب میزان الحکمة

۱۶- هرکس یک مساله شرعی از احادیث ما پیرامون حلال و حرام و مسائل دینی اش را بیاموزد خدای تعالی هزار گناه او را بیامرزد و شهری از طلا به وسعت دنیا برایش در بهشت بنا کند و به عدد هر موئی که در بدنش قرار دارد برایش حج مقبول می‌نویسند. بحارالانوار جلد ۱ صفحه ۲۱۴

- ۱۷- **طَالِبُ الْعِلْمِ مَحْفُوفٌ بِعِنَايَةِ اللَّهِ؛** عنایت خداوند جویای دانش را فرا گرفته است.
- حکمت نامه پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله ، ج ۱ ، ص ۳۱۳ ، ح ۳۰۹
- ۱۸- **أَعْلَمُ النَّاسِ مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ؛** داناترین مردم کسی است که دانش دیگران را به دانش خود بیفزاید. کنز العمال، ج ۱۰، ص ۱۴۳، ح ۲۸۷۳۱
- ۱۹- **لَوْ كَانَ الدِّينُ مُعَلَّقًا بِالثُّرَيَّا لَتَنَاوَلَهُ أَنَسٌ مِنْ أَبْنَاءِ فَارِسٍ؛** اگر دین به ستاره ثریا آویزان باشد، مردمانی از ایرانیان آن را به زیر خواهند کشید. کنز العمال ، ح ۳۴۱۳۰ .
- ۲۰- **مَنْ كَتَبَ عَنِّي عِلْمًا أَوْ حَدِيثًا لَمْ يَزَلْ يُكْتَبُ لَهُ الْأَجْرُ مَا بَقِيَ ذَلِكَ الْعِلْمُ وَالْحَدِيثُ؛** هر کس دانشی یا حدیثی از من بنویسد تا آن دانش باقی است ، برایش اجر نوشته شود
- ۲۱- **المؤمن إذا مات وترك ورقة واحدة عليها علم تكون تلك الورقة يوم القيامة سترًا فيما بينه وبين النار ، وأعطاه الله تبارك وتعالى بكل حرف مكتوب عليها مدينة أوسع من الدنيا سبع مرات** هر گاه مؤمن بمیرد و یک برگه که روی آن علمی نوشته شده باشد از خود برجای گذارد ، روز قیامت آن برگه پرده میان او و آتش می شود و خداوند تبارک و تعالی به ازای هر حرفی که روی آن نوشته شده ، شهری هفت برابر پهناورتر از دنیا به او می دهد . أمالی الصدوق .. ۳ / ۴۰
- ۲۲- **اكتُبُوا الْعِلْمَ قَبْلَ ذَهَابِ الْعُلَمَاءِ ، وَإِنَّمَا ذَهَابُ الْعِلْمِ بِمَوْتِ الْعُلَمَاءِ؛** دانش را ، پیش از درگذشت دانشمندان ، بنویسید ؛ زیرا با مرگ دانشمندان ، دانش (آنان) نیز می رود .
- ۲۳- **قَيِّدُوا الْعِلْمَ بِالْكِتَابِ؛** علم را ، با نوشتن در بند کشید . کنز العمال .. ۲۹۳۳۲
- ۲۴- **كل جلوس في المسجد لغو الا ثلاثة .. قراءة مصبل ، او ذكر الله اوسائل عن علم ؛** هر نشستی در مسجد لغو است مگر در سه حالت .. خواندن قرآن ، گفتن ذکر خدا، سؤال (جستوی) علم . (میزان الحکمه ، ج ۴ ، ص ۳۹۳ ، بحارالانوار، ج ۷۷ ، ص ۸۸).
- ۲۵- **نوم على علم خير من صلاة على جهل ؛** خواب با علم بهتر از نماز با جهل است .
- ۲۶- **طالب العلم، مخوف بعناية الله؛** جوینده ی دانش، در پناه عنایت خداوند است.
- عوالی اللالی، ج ۱ ، ص ۲۹۲/
- ۲۷- **طلب العلم فريضة على كل مسلم الا ان الله يجب بغاة العلم؛** طلب علم بر هر انسانی واجب است. همانا خداوند علم آموزان را دوست دارد. اصول کافی، ج ۱ ، ص ۳۰/

۲۸- **مَنْ أَرَادَ عِلْمَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ فَلْيُتَوِّرِ الْقُرْآنَ** ؛ هرکه خواهان علم پیشینیان و آیندگان ، از اول تا به آخر دنیاست ، در قرآن کاوش و تأمل کند . **فَلْيُتَوِّرِ الْقُرْآنَ** .. أى لينقّر عنه ويفكر في معانيه وتفسيره وقراءته (النهايه .. ۱ / ۲۲۹) . كنز العمال .. ۲۴۵۴

۲۹- **المتعبد بغير فقه كالحمار في الظاحون**؛ کسی که بی دانش عبادت کند چون الاغ آسیاست. نهج الفصاحه

۳۰- **من الصدقه أن يعلم الرجل العلم فيعمل به و يعلمه**؛ از جمله صدقه این است که مرد علم آموزد و بدان عمل کند و تعلیم دهد. نهج الفصاحه

۳۱- **من عمل على غير علم كان ما يفسد أكثر مما يصلح**؛ هر که بی علم عمل کند بیش از آنچه اصلاح می کند، افساد خواهد کرد. نهج الفصاحه

۳۲- **من سلك طريقا يلتمس فيه علما سهل الله له طريقا إلى الجنة**؛ هر که به جستجوی علم راهی سپرد خدا برای وی راهی سوی بهشت بگشاید. نهج الفصاحه

۳۳- **من زهد في الدنيا علمه الله بلا تعلم وجعله بصيرا**؛ هر که از دنیا بگذرد خدایش بدون تعلم علم آموزد و بصیرت دهد. نهج الفصاحه

۳۴- **من أفتى بغير علم كان إثمه على من أفتاه و من أشار على أخيه بأمر يعلم أنّ الرشد في غيره فقد خانه**؛ هر که بدون علم فتوی دهد گناه حاصل از آن را به گردن دارد و هر که به برادر خویش کاری سفارش کند و داند که مصلحت در غیر آن است به وی خیانت کرده است. نهج الفصاحه

۳۵- **من طلب العلم ليجاري به العلماء أو ليماري به السفهاء أو يصرف به وجوه الناس إليه أدخله الله النار**؛ هر که علم جوید که به وسیله آن با دانشوران هم چشمی کند یا با سفیهان مجادله کند یا توجه عامه را به سوی خود جلب کند، خدایش به جهنم برد.

۳۶- **من طلب العلم كان كفاره لما مضى**؛ هر که علم جوید کفاره گناهان گذشته وی باشد.

۳۷- **من جادل في خصومه بغير علم لم يزل في سخط الله حتى ينزعه**؛ هر که در مناقشه ای بدون علم مجادله کند در خشم خدا باشد تا دست بردارد. نهج الفصاحه

امام علی علیه السلام ..

۳۸- **مَنْ جَاءَتْهُ مَنِيَّتُهُ وَهُوَ يَطْلُبُ الْعِلْمَ فَبَيْنَهُ وَبَيْنَ الْأَنْبِيَاءِ دَرَجَةٌ**؛ هر کس در حال طلب دانش

مرگش فرارسد ، میان او و پیامبران تنها یک درجه تفاوت باشد . مجمع البیان .. ۹ / ۳۸۰ منتخب
میزان الحکمة .. ۳۹۸

امام صادق علیه السلام ..

۳۹- لَوْ عَلِمَ النَّاسُ مَا فِي ظَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَلَوْ بِسَفَكِ الْمُهْجِ وَخَوْضِ اللَّجَجِ ؛ اگر مردم می
دانستند که علم چه فوایدی دارد ، هر آینه در جستجوی آن بر می آمدند ، گرچه در راه آن خون
بریزند و در ژرفای دریاها فرو روند . منتخب میزان الحکمة ..

۴۰- كِتَابُ الرَّجُلِ عُنْوَانُ عَقْلِهِ وَبُرْهَانُ فَضْلِهِ ؛ نوشته (و نامه) انسان ، نشان خرد او و دلیل فضل
اوست . غرر الحکم .. ۷۲۶۰ منتخب میزان الحکمة .. ۴۸۲

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) :

لَنَا وَعَلَيْكُمْ أَجْوَابُ هِدْيَةِ الْأُمَّةِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه و آله وسلم
من و علی ، پدران این امتیم .

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

ضَرْبَةُ عَلِيٍّ يَوْمَ الْخَنْدَقِ أَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ الثَّقَلَيْنِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه و آله وسلم

ضربه علی در روز خندق برتر از پرستش جن و انس است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

إِنَّ عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ بِوِلَايَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَقْدَهَا فَوْقَ عَرْشِهِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه و آله وسلم

به راستی که علی، به ولایت الهی که در عرش بسته شده، امیر مؤمنان است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَالرِّثَ عِلْمِي وَمَعْدِنُ حِكْمَتِي وَالْأَمَادُ بَعْدِي

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه و آله وسلم

ای علی تو وارث علم منی و معدن حکمت من و امام پس از من هستی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
عَلَيْكَ وَشَيْعَتِكَ هَذَا لَأَفْأِخِرُونَ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
علی وپیروان او همانا راستکارند.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا عَلِيُّ أَنْتَ صِرَاطُ الْمُسْتَقِيمِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
ای علی تو راه مستقیم.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا عَلِيُّ أَنْتَ الصِّدِّيقُ الْأَكْبَرُ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
ای علی تویی صدیق اکبر.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «صَلِّ عَلَىَّ وَآلِيَّ وَسَلِّمْ»
لَنَا سَيِّدُ الْكَنَبِيِّينَ وَعَلَيْكَ سَيِّدُ الْوَصِيِّينَ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
من آقای پیامبرانم و علی آقای وصیین.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «صَلِّ عَلَىَّ وَآلِيَّ وَسَلِّمْ»
يَا عَلِيُّ أَنْتَ صَاحِبُ رَأْيَتِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
ای علی، تو پرچمدار من در دنیا و آخرتی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «صَلِّ عَلَىَّ وَآلِيَّ وَسَلِّمْ»
دَنْ سَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ سَبَّنِي وَدَنْ سَبَّنِي فَقَدْ سَبَّ اللَّهُ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
هر کس که علی را دشنام دهد مرا دشنام داده و آنکه مرا دشنام دهد خدا را دشنام داده است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) **عَلَيْكَ مَعَ الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ مَعَ عَلِيٍّ**

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
علی باقرآن است وقرآن باعلی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) **مَنْ كُنْتُ مَوْلَاَهُ فَهُوَ مَوْلَايَ**

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
هرکسی من مولای اویم، علی مولای اوست.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) **عَلَيْكَ مَعِ سُوَيْسٍ فِي ذَاتِ اللَّهِ**

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
علی غرق در پروردگار است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
لَنَا مَدِينَةُ الْأَعْلَمِ وَعَلَيْكُمْ بَابُهَا

پیامبر اکرم ﷺ (صلى الله عليه وآله وسلم)
من شهر علم مرو علی باب آن است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
لَا فَتَةَ إِلَّا عَلَيْكَ لَا سَيْفَ إِلَّا ذُو الْفَقَارِ

پیامبر اکرم ﷺ (صلى الله عليه وآله وسلم)
جو انمردی جز علی نیست و نیست شمشیری جز ذو الفقار.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا عَلِيُّ خَلَقْتَ لَنَا وَلَنَا مِنْ نُورِ اللَّهِ تَعَالَى

پیامبر اکرم ﷺ (صلى الله عليه وآله وسلم)
ای علی، تو و من از نور خداوند متعال آفریده شده ایم.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَأَكْبَهُنَّ عَلَيْكَ وَإِلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَا عَلِيُّ أَنْتَ لِأَمَامَةِ وَالْخَلِيفَةِ بَعْدِي

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه و آله وسلم
ای علی، تو امام و جانشین پس از منی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَأَكْبَهُنَّ عَلَيْكَ وَإِلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَا عَلِيُّ أَنْتَ خَلِيفَتِي عَلَى أُمَّتِي وَأَنْتَ مِنْ كَشَائِطِ دِينِ آدَمَ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه و آله وسلم
ای علی، تو جانشین من بر امت هستی و تو برای من همچو شیطان برای آدمی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَأَكْبَهُنَّ عَلَيْكَ وَإِلَيْهِ وَسَلَّمَ
عَلَيْكَ حُجَّةُ اللَّهِ وَخَلِيفَتُهُ فِي عِبَادِهِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه و آله وسلم
علی حجت خدا و خلیفه او در میان بندگانش است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

يَا عَلِيُّ أَنْتَ دِينٌ بِنَزَلَةِ هَارُونَ دِينِ مُوسَى الْأَخِي لَا نَبِيَّ بَعْدَهُ

پیامبر اکرم ﷺ (صلى الله عليه وآله وسلم)

ای علی، تو برای من همچون هارونی برای موسی جز این که پس از من پیامبری نیست.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

عَلِيُّ دَعَا الْحَقَّ وَالْحَقُّ دَعَا عَلِيٍّ

پیامبر اکرم ﷺ (صلى الله عليه وآله وسلم)

علی با حق است و حق با علی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

يَا عَلِيُّ أَنْتَ الْفَارُوقُ الَّذِي يَفْرُقُ بَيْنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ

پیامبر اکرم ﷺ (صلى الله عليه وآله وسلم)

ای علی، تو معیار جدایی حق از باطلی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا عَلِيُّ لَوْ أَنَّ لَكَ زَيْنَتَكَ بِزِينَتِي

پیامبر اکرم ﷺ (صلی الله علیه وآله وسلم)
ای علی، خداوند تو را به زینت خود آراسته است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ إِذَا كُنْتُ بَعْدَهُ وَخَلِيفَتُهُ عَلَيْكَ

پیامبر اکرم ﷺ (صلی الله علیه وآله وسلم)
علی بن ابی طالب، امام شما پس از من و جانشین من بر شماست.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا عَلِيُّ أَنْتَ إِذَا كُنْتُ بَعْدَهُ وَخَلِيفَتُهُ عَلَيْهَا

پیامبر اکرم ﷺ (صلی الله علیه وآله وسلم)
ای علی تو پیشوا و امام امت منی و پس از من جانشین من بر ایشانی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

إِنَّ إِمَادَكَ وَوَلِيَّكَ عُمُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم

همانا امام و ولی شما، علی بن ابی طالب است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

يَا عُمُّ أَنْتَ إِمَادُ الْمُؤْمِنِينَ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم

ای علی تو امام و پیشوای مسلمانانی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

يَا عُمُّ لَوْ لَكَ لَدِّ يُعْرِفُ الْكُفْرَ مِنْ بَعْدِي

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم

یا علی، اگر تو نبودی، بعد از من، مؤمنان شناخته نمی شدند.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَأَصْحَابُكَ فِي الْجَنَّةِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
ای علی، تو و یاران تو در بهشتید.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَشِيعَتُكَ فِي الْجَنَّةِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
ای علی تو و پیروان تو در بهشتید.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا أَبَا الْحَسَنِ أَنْتَ أَخِي وَوَزِيرِي

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
ای ابوالحسن تو برادر و وزیر منی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
ای علی تو امیر مؤمنانی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
أَنَا وَعَلِيٌّ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَتِسْعَةُ دِينِ وَوَلَدِ الْحُسَيْنِ مُطَهَّرُونَ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
من وعلی و حسن و حسین و نه فرزند حسین مطهرو پاکیزه.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)
عَلِيٌّ أَمِيرُ الْجَبَرَةِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
علی، امیر و پیشوای نیکوکاران است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «صَلِّتَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ»

لِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى خَلَقَ عَلِيًّا مِنْ نُورِهِ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
همانا پروردگار متعال علی را از نور من آفرید.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «صَلِّتَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ»

لِكُلِّ نَبِيٍّ وَصِيٌّ وَوَارِثٌ وَأَنَّ عَلِيًّا وَصِيٌّ وَوَارِثٌ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
هر پیامبری را وصی و وارث است و همانا علی، وصی و وارث من است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «صَلِّتَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ»

عَلَيْهِ مِنْهُ وَأَنَا مِنْ عَلِيٍّ

پیامبر اکرم ﷺ صلی الله علیه وآله وسلم
علی از من است و من از علی.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

الْأَيُّمَةُ بَعْدَ اثْنَيْ عَشَرَ أَوْلَادَهُ أَنْتَ يَا عَلِيُّ وَأَخِرُهُمُ الْقَائِمُ

پیامبر اکرم ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

امامان پس از من دوازده نفرند نخستین آنان تویی ای علی و آخرینشان (حضرت) قائم است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي وَأَنَا أَخُوكَ

پیامبر اکرم ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

ای علی، تو برادر منی و من برادر تو.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

پیامبر اکرم ﷺ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

ای علی، تو برادر من در دنیا و آخرتی.

منابع :

جلال الدين سيوطي، الاتقان في علوم القرآن جلد ٢

محمد حسين فضل الله، من وحى القرآن جلد ١١

فيض كاشاني، ملامحسن، تفسير الصافي

تفسير الميزان علامه طباطبائي

تفسير نمونه آيت الله مكارم شيرازي

تفسير نور استاد حجت الاسلام قرائتي